

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**GARÎB'İN KISSA-YI YÛSUF'U: İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
NÜSHASI(52a-103a)
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEMİHA DURĞUT

İSTANBUL 2023

T.C.

MARMARA ÜNİVERSİTESİ

TÜRKİYAT ARAŞTIRMALARI ENSTİTÜSÜ

TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI

TÜRK DİLİ BİLİM DALI

**GARÎB'İN KISSA-YI YÛSUF'U: İSTANBUL
ÜNİVERSİTESİ NADİR ESERLER KÜTÜPHANESİ
NÜSHASI(52a-103a)
(İNCELEME-METİN-DİZİN-TIPKIBASIM)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

SEMİHA DURĞUT

TEZ DANIŞMANI

ZUHAL HASENE KÜLTÜRAL

İSTANBUL 2023

İÇİNDEKİLER

İÇİNDEKİLER	I
ÖNSÖZ	III
ÖZET	V
ABSTRACT	VI
KISALTMALAR VE İŞARETLER.....	VII
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ.....	IX
I.GİRİŞ.....	1
1.Edebiyatımızda Yûsuf u Züleyhâ Hikâyeleri.....	2
2. Garîb ve Kıssa-yı Yûsuf.....	4
2.1. Garîb'in Hayatı ve Eserleri.....	4
2.2. Garîb'in Yûsuf- u Züleyhâsı'nın Nüshaları.....	4
2.3 İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 Numarada Kayıtlı Kıssa-yı Yûsuf Nüshası.....	6
II. İNCELEME.....	8
İMLA ÖZELLİKLERİ	9
1.Ünlülerin Yazılışı.....	9
2.Ünsüzlerin Yazılışı	10
SES BİLGİSİ	12
1.Ünlüler.....	12
1.1. Ünlü Değişmeleri.....	12
1.2 Ünlü Düşmesi.....	12
1.3 Ünlü Birleşmesi.....	13
1.4 Ünlü Uyumu.....	13
2.Ünsüzler	14
2.1 Ünsüz Değişmeleri.....	14
3.Ünsüz Türemesi.....	15
4.Sedalılaştırma.....	16
5.Ünsüz İkizleşmesi.....	16
6. Hece Düşmesi.....	16
ŞEKİL BİLGİSİ	17
III.METİN	25

IV.DİZİN	146
SONUÇ.....	271
V. TIPKIBASIM	272
KAYNAKÇA	327

ÖN SÖZ

Eski Anadolu Türkçesi döneminin en önemli eserlerinden olan Yûsuf kıssası, Yûsuf u Züleyhâ ve Yûsuf u Zeliha isimleriyle de bilinmektedir. Yûsuf kıssası gerek Arap gerek Fars gerekse Türk kaynaklarında önemli bir yer tutmaktadır. Bu kıssa kaynağını dinî kaynaklardan almaktadır. Kur'an-ı Kerîm'in 12. suresi olan Yûsuf suresi "ahsenü'l-kasas" yani kıssaların en güzeli olarak bilinmektedir. Kur'an-ı Kerîm'in yanı sıra Tevrat, İncil gibi dini kaynaklarda da farklı bölümlerde yer almaktadır.

Eski Anadolu Türkçesi döneminin önemli kaynaklarından biri olan Yûsuf-u Züleyhâ birçok edip tarafından işlenmiştir. Anadolu sahasında ilk ele alan edip Şeyyad Hamza'nın yanı sıra Erzurumlu Darîr, Haliloğlu Ali, Süle Fakih'in Yûsuf kıssası da önemli yer tutmaktadır. Çalışmamızda Garîb'in Kıssa-yı Yûsuf'u ele alınmakta olup Garîb'in var olan on bir nüshasına on ikinci nüsha olan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası eklenmiştir. Bu on ikinci nüsha İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde 297.92 numarada kayıtlı bulunmaktadır.

Çalışmamız İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası manzum olup 2654 beyit, 104a varaktan meydana gelmektedir. Kıssa-yı Yûsuf çalışmamızda Yûsuf'un hayatı, Yûsuf'un ailesi ile olan ilişkisi ve bunun yanı sıra Hamdullah Hamdi ve Taşlıcalı Yahya'nın Yûsuf u Züleyhâ adlı eserinde de yer alan Yûsuf'un kardeşi As ile olan ilişkisi ele alınmaktadır. Çalışmamızın asıl nüshasında bulunan eksik kelime, eksik beyit vb. durumlarda İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi Nüshasına en yakın nüsha olan Adnan Ötüken nüshasından faydalanılmıştır.

Çalışmanın ilk bölümünde Yûsuf kıssasının kaynaklarına yer verilerek hangi kısımlarda yer aldığı saptanmıştır. Garîb mahlaslı şairin hayatı üzerinde durulmuş, Garîb mahlaslı şairin bilinen tek eseri olan Yûsuf u Züleyhâ isimli eserinin önemli olduğu düşünülen bazı nüshalarına yer verilmiştir. On bir nüshasının yanı sıra on ikinci nüsha olan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde 297.92 numarada kayıtlı nüsha hakkında bilgiler aktarılmıştır. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında ses, şekil ve imla özellikleri açısından ele alınarak nüsha hakkında bilgi

verilmiştir. Son kısmında tıpkıbasımına yer verilmiş, genel bir dizin hazırlanmış ve okuyucuların kavram karmaşıklığı sorunu ortadan kaldırılmıştır.

Metin aktarımı yapılırken Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi nüshasından da faydalanılmış ve böylelikle daha doğru, daha tam bir nüsha elde edilmeye çalışılmıştır. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi nüshasının yardımcı nüsha olarak seçilmesinin sebebi İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasına en yakın nüsha olduğu tespit edilmesidir. Metin kısmı numaralandırılırken, nüshanın varakları 52a, 53b, 53a şeklinde belirtilmiş ve dizeler ayrıntılı bir şekilde numaralandırılmıştır.

Dizin bölümünde geçen kelimeler alfabetik olarak sıralanarak metnin söz varlığı ortaya çıkartılmıştır. Madde başından sonra kelimenin hangi dile ait olduğu parantez içinde yer verilerek aktarılmıştır. Bunun yanında Türkçe diline ait kelimeler özellikle belirtilmemiştir. Kelimelerin farklı ses özelliğine dayanan değişimlerde asli şekli verilerek anlam kısmına eklenmiştir. Son olarak bu kelimelerin geçtikleri yerler beyitleri ile birlikte verilmiştir.

Çalışmanın amacı Eski Anadolu Türkçesi döneminde önemli yer tutan bu eserin keşfedilmemiş, bulunmamış on ikinci nüshası olan, İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasını Türkoloji ve bilim alanına aktararak literatüre yeni ve bilinmeyen bir nüshayı tanıtmak ve bu nüshayı gözler önüne sermektir. Böylelikle keşfedilmemiş nüshaların olduğu kanısını yeniden gündeme getirerek araştırmacılara umut ışığı olmak hedeflenmektedir.

Tez yazma aşamamda bana değerli bilgilerini aktaran ve yönlendirmesiyle yolumu aydınlatan saygıdeğer hocam Zuhâl Hasene KÜLTÜRÂL'a, eser bulma ve çalışma esnasında birbirimize destek olduğumuz kıymetli akademi arkadaşım Merve CANTEMÜR'e ve hayatım boyunca her daim arkamda duran sevgili aileme teşekkür ederek, minnetlerimi sunarım. Bu çalışmamın ilim alemine katkı sağlamasını temenni ederim.

Semiha DURĞUT

İstanbul, 2023

ÖZET

Eski Anadolu Türkçesi'nin önemli eserlerinden biri olan Yûsuf Kıssası'nın Garîb'e ait olduğu düşünölen on ikinci İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası çalışılmaktadır. Metin, dizin, inceleme ve tıpkıbasım ana başlıklarından oluşan çalışma, ana başlıklar altında alt dallara ayrılmaktadır.

Giriş kısmında Kıssa-yı Yûsuf eserinin kaynağı detaylı şekilde açıklandıktan sonra Türk edebiyatında var olan bazı Yûsuf u Züleyhâ nüshaları incelenmiştir. Arap, Fars ve Türk edebiyatında çok fazla işlenen bu hikâyeye Garîb, Garîbî, Karîb mahlasıyla da bilinen şairin tek eseri olduğu gözler önüne serilmektedir. Aynı zamanda Garîb'in hayatı anlatılarak İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 numarada kayıtlı on ikinci nüsha üzerinde durulmaktadır.

İnceleme kısmında metin birçok farklı yönden ele alınmakta ve metin üzerinden örneklendirilmektedir. Eski Anadolu Türkçesi özelliklerinden yola çıkılarak imla özellikleri incelenmekte ve metinden örnekleri gösterilmektedir. Ses bilgisi kısmında ünlü ve ünsüzlerin metin içinde geçtiğı kısımlara yer verilmekte ve şekil bilgisinde metnin şekil özellikleri ihtiva edilmektedir.

Metin kısmında Kıssa-yı Yûsuf metni latin harflerine transkript yapılmakta ve aktarımı sağlanmaktadır. Sonuç bölümünde ise metin üzerine genel bir değerlendirme yapılarak belli sonuçlara varılmaktadır.

Dizin kısmında metnin söz varlığı ele alınarak genel bir dizin yapılmış metnin daha iyi anlaşılabilmesi için sözlük niteliğinde aktarım sağlanmaktadır. Kaynakça verilerek metnin tıpkı basımı verilmektedir.

Garîb'in Yûsuf Kıssası'nın on bir nüshasının olduğu bilinmesine ek olarak tespit edilen bu İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi nüshası ile gerek Eski Anadolu Türkçesi'nde gerekse tüm dönemlerde önemi bilinen Yûsuf kıssalarına yeni bir nüsha daha eklenerek Türkoloji alanına katkı sağlanması amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Garîb, Âs, Yûsuf Kıssası, Eski Anadolu Türkçesi.

ABSTRACT

The twelfth copy of Yûsuf's Story, one of the main works of Old Anatolian Turkish, which is thought to belong to Garib, is being studied. The study, which consists of the main headings of text, index, review and facsimile, is divided into sub-branches under these main headings.

In the introduction, after the source of the work is explained in detail, some Yûsuf u Züleyhâ copies that exist in Turkish literature are discussed. This story, which is very much used in Arabic, Persian and Turkish literature, reveals that it is the only work of the poet, who is also known with the pseudonyms Garîb, Garîbî, Karîb. At the same time, Garib's life is explained and the twelfth copy registered in Istanbul University Rare Works Library number 297.92 is emphasized.

In the review part, the text is handled from many different aspects and exemplified through the text. In the syntax section, which is the first sub-title, word types and groups are included. Based on the features of Old Anatolian Turkish, the orthographic features are examined and examples from the text are shown. In the phonology section, the parts where the vowels and consonants occur in the text are included, and the morphological features of the text are included in the morphology.

In the text part, the text of Kıssa-yıYûsuf is transcribed into Latin letters and its transfer is provided. In the conclusion part, a general evaluation is made on the text and certain conclusions are reached.

In the index part, the vocabulary of the text is handled and a general index is made and a dictionary transfer is provided in order to better understand the text. The facsimile of the text is given by giving the references.

It is aimed to contribute to the field of Turcology by adding a new copy to the Yûsuf tales, whose importance is known both in Old Anatolian Turkish and in all periods, with this twelfth copy, which has been determined in addition to the fact that there are eleven copies of Garib's Yûsuf's Story.

Keywords: Garib, Âs, Story of Yûsuf, Old Anatolian Turkish.

KISALTMALAR VE İŞARETLER

a.g.e. : Adı Geçen Eser

Ar. : Arapça

A.Ö : Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi

C. : Cilt

Erm. : Ermenice

F. : Farsça

Fr. : Fransızca

İbr. : İbranice

İ.Ü : İstanbul Üniversitesi

Ktp. : Kütüphane

s. : Sayfa

T. : Türkçe

TDK : Türk Dil Kurumu

TDV : Türk Diyanet Vakfı

TÜBAR :Türklük Bilimi Araştırmaları

Üni. : Üniversite

v.d : Ve diğer

v.b : Ve benzeri

Yay. : Yayınları

yy. : Yüzyıl

- : Fiil kök ve gövdesine ek geldiğini belirten işaret.

. : İsim kök ve gövdesine ek geldiğini belirten işaret.

[] : Eksik yazılmış kelime, beyit ya da harflerin farklı bir kaynaktan eklendiğini gösteren işaret.

< : Kelimenin daha önceki ismini aktarımını gösteren işaret.

> : Kelimenin daha sonraki ismini aktarımını gösteren işaret.

? : Metinde tam olarak okunamayan veya yarım olan kelimelerin aktarımında kullanılan işaret.

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

ا	a, ā	ط	ṭ	لا	la, lā
ث	ṯ	ظ	ẓ	ى	i, ī
ج	c, ǧ	ع	ʿ	أى	è, i, ī
ح	ḥ	غ	ġ	ء	’
خ	ḫ	ق	q	ه	he, e
ص	ṣ	ك	k, g, ṅ		
ض	ẓ	ك	ṅ		

I. GİRİŞ

1.1. Edebiyatımızda Yûsuf u Züleyhâ Hikâyeleri

Kaynağını Kur'an-ı Kerim'den alan, Yûsuf Peygamber'in hayatını anlatan Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi, hem doğu hem de batı edebiyatında birçok edip tarafından kaleme alınmıştır. 13. yüzyıldan 19. yüzyıla kadar Arap, Fars ve Türk edebiyatında yazılmış olan birçok hikâyeye konu olan Yûsuf u Züleyhâ hikâyeleri oluşturulduğu süreçte mükemmel edebî eserler halinde olup aynı zamanda üzerinde en iyi işlenen kıssadır.

Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi kaynağını önemli derecede Kur'an-ı Kerim'den almış olsa da bu hikâye Tevrat ve İncil'de de anlatılmaktadır. Ayrıca bu hikâye Kur'an-ı Kerim'de ahsen'ül-kassas (hikâyelerin en güzeli) olarak bilinmektedir¹. Hikâye, Tevrat'ta "Yaratılış Kitabı"nın 37. bölümü ve sonrasında Zebur'da "Mezmurlar Kitabı"nın 105. bölümünde İncil'de ise "Elçilerin İşleri" bölümünde anlatılırken, Kur'an-ı Kerim'de 12. sure olan "Yûsuf Suresi"nde geçmektedir². Tevrat'ta, İncil'de geçen bu hikâye Türk edebiyatı sahasına geçince aşk ve sevda hikâyesi mahiyetine de girmiştir³.

Türk edebiyatında Yûsuf u Züleyhâ, Kıssa-yı Yûsuf, Yûsuf u Zelihâ adlarıyla da bilinen bu hikâye Yûsuf peygamberin hayatını ve yaşadıklarını konu edinmektedir. Birçok edip tarafından ele alınan bu hikâye Kur'an-ı Kerim'de "ahsenü'l kassas" kıssaların en güzeli olarak geçmektedir⁴. Türk edebiyatında bu hikâye hem mensur hem de manzum şekilde ele alınmıştır. Gerek yurt içi gerekse yurt dışında kütüphanelerde kayıtlı olan bu hikâyenin büyük ölçüde kayıtlı olmayan birçok nüshası olduğu da düşünülmektedir.

Ali'nin *Yûsuf u Züleyhâ*' sını Türk edebiyatında Kur'an ve Kur'an tefsirlerinden yararlanılarak yazılan ilk manzum Yûsuf u Züleyhâ olma özelliği taşımaktadır. Ali'nin *Yûsuf u Züleyhâ*' sını 13. yüzyılın başlarında hece vezni ile manzum şekilde yazdığı bilinmektedir⁵.

¹Nurullah Çetin, "Yeni Türk Şairinin 'Yûsuf ve Züleyha Hikâyesi' Duyarlılığı", Türkoloji Dergisi, (2000), XIII, s. 113.

²Burcu Karakaya, "Garîb'in Yûsuf'u Züleyhâ'sı" TÜBAR-(XXXI), (2012), 130.

³Hâlîde Cemil Dolu, "Yûsuf Hikâyesi Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nüshalar" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 4, (2012), s. 420.

⁴-----, "Yûsuf Hikâyesi Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nüshalar" Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi 4, (2012), s.420.

⁵Cahit Kavcar, "Hamdullah Hamdi'nin Yûsuf u Züleyha'sı", Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten 1968, (1989), s. 158.

Süle Fakih *Yûsuf u Züleyhâ'* sını 14. yüzyılda neşrettiği bilinen tek eseri olarak kaydedilmektedir⁶. Süle Fakih'in ne zaman ve nerede yaşadığı hakkında net bir bilgi bulunmamaktadır.⁷ Eseri 5005 beyit olup dörtlükler şeklinde yazılmıştır. Sade bir dille neşredilen eserin 17 nüshası olduğu bilinmektedir⁸.

Erzurumlu Darir'in ilk eseri olan *Yûsuf u Züleyhâ'* sı 2126 beyitten oluşmaktadır. Erzurumlu Darir *Yûsuf u Züleyhâ'* sını 14. yüzyılda neşretmiştir. Eserin tek nüshası İstanbul Üniversitesi Kütüphanesi'nde bulunmaktadır⁹. Bu nüshada eser sekiz bölümden oluşmuş, 84 varak, 2125 beyit olup bir mecmua içerisinde yer almaktadır¹⁰.

Şeyyad Hamza *Yûsuf u Züleyhâ'* sını 14. yüzyılda neşretmiştir. Anadolu sahasında neşredilen ilk *Yûsuf u Züleyhâ'* hikâyesi olma özelliği taşımaktadır. 1529 beyitten oluşan eser aruz vezniyle yazılmakla birlikte veznin genel olarak bozuk olduğu görülmektedir¹¹. Tek nüshası Türk Dil Kurumu El Yazması Eserler Kitaplığında bulunmaktadır.

Hamdullah Hamdi'nin *Yûsuf u Züleyhâ'* sı Türk edebiyatında en meşhur ve en lirik mesnevî olarak bilinmektedir¹². Bu eserini Kur'an'ın ilgili bölümlerini, ayetlerini bölüm başı olarak almış ve eserinde Züleyhâ'ya da özel bir bölüm oluşturduğu bilinmektedir. Hamdullah Hamdi'nin *Yûsuf u Züleyhâ'* eseri üzerine gerek yurt içinde gerekse yurt dışında birçok nüshası bulunmaktadır.

Taşlıcalı Yahya'nın *Yûsuf u Züleyhâ'* sını 16. yüzyılda neşrettiği bilinmektedir. Taşlıcalı Yahya'nın eserinde millî unsurlara çokça yer vermesi edebiyatımız açısından önem arz etmektedir. Taşlıcalı Yahya bu unsurları kullanması nedeniyle yazmış olduğu *Yûsuf u Züleyhâ'* eseri orijinal kabul edilmiş ve mesnevi tarzının önemli örneklerinden biri olarak görülmektedir¹³.

⁶ Kâzım Köktekin, "Bir Yûsuf Ve Zeliha Şairi Süle Fakih Ve Eseri", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Entitüsü Dergisi*, (1996), s. 175.

⁷ Ahmet Vefa Çobanoğlu, "Yûsuf u Züleyha Mesnevisi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 44, (2013) ,s. 39

⁸ Kâzım Köktekin, "Bir Yûsuf Ve Zeliha Şairi Süle Fakih Ve Eseri", *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Entitüsü Dergisi*, (1996), s. 177; Ahmet Vefa Çobanoğlu, "Yûsuf u Züleyha Mesnevisi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 44, (2013) ,s. 39

⁹ Ahmet Vefa Çobanoğlu, "Yûsuf u Züleyha Mesnevisi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 44, (2013) ,s. 39

¹⁰ Leyla Karahan, *Erzurumlu Darir*, Meb Yayınları, İstanbul (1995), s.15-16.

¹¹ Ahmet Vefa Çobanoğlu, "Yûsuf u Züleyha Mesnevisi", *TDV İslâm Ansiklopedisi*, 44, (2013) ,s. 39

¹² Nurullah Çetin, "Yeni Türk Şairinin 'Yûsuf ve Züleyha Hikâyesi' Duyarlılığı", *Türkoloji Dergisi*, (2000), XIII, s. 114.

¹³ Cahit Kavcar, "Hamdullah Hamdi'nin Yûsuf u Züleyha'sı", *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten* 1968, (1989), s. 159.

2. Garîb ve Kıssa-yı Yûsuf

2.1. Hayatı ve Eserleri

Garîb'in kim olduğu, ne zaman yaşadığı, nerede yaşadığı hakkında kesin olarak bir sonuç tespit edilememekle birlikte tek eseri olan Yûsuf u Züleyhâ adlı eserinde de adı konusunda herhangi bir bilgi tespit edilememiştir. Bu nedenle tek eseri olan *Yûsuf u Züleyhâ* adlı eserlerinde kullanmış olduğu dil, söz varlığı, imla özellikleri ve benzeri özelliklerden yola çıkarak yaşadığı yüzyılın tam olmamakla birlikte 17. yüzyıl olduğu tahmin edilmektedir.

Hâlîde Cemil Dolu bu konu hakkında “Müellifin adını, şimdilik büyük bir ihtiyatla Garîb olarak kabul etmek zorundayız. Çünkü hikâyeye ilâve şiirlerin sonunda, umumiyetle <Garîb> ve daha az <Karîb> mahlası veya ismi gibi kullanılmış sözler vardır.”¹⁴ demektedir.

2.2. Garîb'in Yûsuf u Züleyhâ Nüshaları

2.2.1. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Nüshası I

Bu nüsha, Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 06 Hk 5027/1 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Nüsha 83 varaktır. Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi 1b-84b varakları arasında yer almaktadır.

2.2.2. Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi Nüshası II

Bu nüsha, Ankara Adnan Ötüken İl Halk Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 06 Hk 2073/1 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi 1b-90b varakları arasında yer almaktadır. Bu nüshanın müellifi Milli Kütüphane Yazmalar katalogunda Nahifi olarak gösterilmektedir.

2.2.3. Ankara Milli Kütüphane I

Bu nüsha, Ankara Milli Kütüphane'de yer almaktadır. Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 06 Mil Yz A 9318/2 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Nüsha 75 varaktır. Yûsuf u Züleyhâ hikâyesi 72b-145b varakları arasında yer almaktadır.

¹⁴ Hâlîde Cemil Dolu, “Yûsuf Hikâyesi Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nüshalar” *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 4, (2012) , s.435.

2.2.4. Ankara Milli Kütüphane II

Bu nüsha, Ankara Milli Kütüphane’de yer almaktadır. Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 06 Mil Yz A 8930 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Nüsha 85 varaktır.

2.2.5. Bolu İl Halk Kütüphanesi

Bu nüsha, Bolu İl Halk Kütüphanesi’nde bulunmakla birlikte Milli Kütüphaneler Yazmalar kayıtlarında 14 Hk 79/1 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Bu nüshanın müellifinin adı Suli Fakih olarak gösterilmiştir. Nüsha 101 varaktır.

2.2.6. Fahri Bilge Şahsî Kütüphanesi

Nüsha hakkında kesin bilgi olmamakla birlikte “Burcu Karakaya’nın Hâlîde Cemil Dolu’nun “Yûsuf Hikâyesi Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nüshalar”¹⁵ makalesinden verdiği bilgiler bulunmaktadır.

2.2.7. Manisa İl Halk Kütüphanesi

Bu nüsha, Manisa İl Halk Kütüphanesi’nde yer almaktadır. Aynı zamanda Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 45 Hk 8378 numarada kayıtlı bulunmaktadır. Nüsha 92 varaktır.

2.2.8. Mehmet Fatih Köksal Şahsî Kütüphanesi I

Bu nüsha, Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal’ın şahsî kütüphanesinde 131 M. 34 numarada kayıtlı bulunmaktadır.¹⁶

2.2.9. Mehmet Fatih Köksal Şahsî Kütüphanesi II

Bu nüsha, Prof. Dr. Mehmet Fatih Köksal’ın şahsî kütüphanesinde 193/1 Mec. 52 numarada kayıtlı bulunmaktadır.¹⁷

¹⁵Burcu Karakaya, “Garîb’in Yûsuf’u Züleyhâ’sı” *TÛBAR-(XXXI)*, (2012), 145.

¹⁶ Age., 145.

¹⁷ Age., 146.

2.2.10. Türk Dil Kurumu Kütüphanesi

Bu nüsha, Türk Dil Kurumu Kütüphanesi'nde mikrofilmden ibarettir. Bu nüshanın el yazması Bosna Hersek'te bulunmaktadır.¹⁸

2.2.11. Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi

Bu nüsha, Yapı Kredi Sermet Çifter Araştırma Kütüphanesi'nde yer almaktadır. Aynı zamanda Milli Kütüphane Yazmalar kayıtlarında 174/2 numarada kayıtlı bulunmaktadır.¹⁹

2.3. İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 Numarada Kayıtlı Kıssa-yı Yûsuf Nüshası

Kıssa-yı Yûsuf olarak adlandırılan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde 297.92 numarada kayıtlı olan bu nüshanın ne zaman, nerede ve kim tarafından yazıldığı tam olarak belli değildir. Eserin imla özellikleri, düzlük yuvarlaklık uyumu bakımından değerlendirildiğinde eserin 17. yüzyılda kaleme alındığı düşünülebilir. Eserin vezninde yer yer bozukluklar görülmektedir. Eserde boşluklar olmasına rağmen bölüm başlıkları yazılmamış olup bu başlıklar eserin diğer nüshaları üzerinde yapılan yüksek lisans çalışmasından tamamlanmıştır.

297.92 numarada kayıtlı manzum olan nüsha 2654 beyit olup büyük bir kısmı harekeli yazılmıştır. Eserde genellikle fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün ve fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün kalıbıyla yazılmıştır. Tamamı 103 varak olan eserin 52a- 104aa arasındaki bölümü ele alınmıştır.

Garîb tarafından yazılan nüshalarda olduğu gibi Yûsuf Peygamberin hayatı, babası ve ailesi ile olan ilişkisi anlatılmasının yanısıra sadece Hamdullah Hamdi ve Taşlıcalı Yahya'nın yazmış olduğu "*Yûsuf u Züleyhâ*" kıssalarında yer alan kardeşi 'As ile ilişkisi bu nüshada da işlenmektedir.²⁰

¹⁸ Age., 231.

¹⁹ Age., 148.

²⁰ Burcu Karakaya, "Garîb'in Yûsuf'u Züleyhâ'sı" *TÜBAR-(XXXI)*, (2012), s.153.

Nüshanın müellifi hususunda eserin ketebe kaydında geçen “garîb” kelimesinin sürekli tekrarı şairin “Garîb” mahlaslı olabileceğini göstermektedir. Ketebe kaydı nüshada şu şekilde geçmektedir:“Müellifi bilinmeyen çeşitli bölümlerin başında yapılan gazel kafiyelerde de son bölümde de “garîb” kelimesinin tekrarı nedeniyle şairin “garîb” mahlaslı olduğu düşünülmelidir.”²¹

Bu eserde Garîb adının geçtiği beyitler şunlardır:

“Şimdi gel gör bu ğarîbin zencîrin

Ṭaḳdılar bilekçeği ellerine (1333)

Ġarîp olıcaḳ çok dert çeker

Ne vaḳit şâla ğarîbî ellerine (1336)

Raḥmetiñden ayırma sen biz Ġarîbi yâ Mu‘în

Yevm maḥşeri kılma rüsvây bizi ḥandân eylegil (1461)

Ben ğarîbim beni âzâd eylegil

Vaḳtidür yâ Rabbi beni şâd eylegil (1529)

Ey Ġarîb sen medḥ idemezsin anı

‘Aḳıl irişmez aña mestân olur (1644)

Hem ğarîb‘em hem firâḳa yanaram

Ne ‘aceb yazıldı dîvânım meded (2265)

Ben Ġarîb‘i ağlar iken güldüren

Düş misin elin alan yavrucağım (2494)”

Bu beyitlerde görüldüğü gibi “Garîb” kelimesi daha çok sıfat olarak kullanılmıştır.

²¹ İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 numarada kayıtlı nüsha, s. 1.

II. İNCELEME

İMLA ÖZELLİKLERİ

Eser nesih hattıyla harekeli bir şekilde kaleme alınmıştır. Eserin bazı sayfalarında mürekkep izleri bulunmakta olup bunun yanı sıra eserde eksik beyit, dize ve kelime olması da göze çarpmaktadır. *Yûsuf u Züleyhâ* eserinde kullanmış olduğu dil, söz varlığı, imla özellikleri ve benzeri özelliklerden yola çıkarak metnin yazıldığı yüzyılın 17. yüzyıl olduğu tahmin edilmektedir. Metinde geçen kelimelerden bu kanıya varılmıştır. İmla özellikleri aşağıda sırasıyla açıklanmıştır.

1. Ünlülerin Yazılışı

1.1. (a) ünlüsü

/a/ ünlüsünün yazımı genellikle elif (ا), üstünlü elif (آ), dik üstünlü elif (أ) ile gösterilmektedir.

Ön seste /a/ ünlüsü üstünlü elif (آ) ve bazı uzun ünlülerde dik üstünlü elif (أ) ile gösterilmektedir.

artlarına آرترينه (1339) ah (1354) آه ağır (1315) آغر anıñ (1363) أنك .

Kelime içi /a/ ünlüsü genellikle elif (ا) ile, uzun ünlü olan kelimelerde dik üstün (أ) ile gösterilmektedir.

hâli(1315) حالي başına(1322) باشينه kuşaklarını (1321) قوشاقريني .

Kelime sonu /a/ ünlüsü genellikle güzel he (ه) ile gösterilirken aynı zamanda elif (ا) ve kısmen dik üstünlü elif (أ) ile gösterilmektedir.

ola(1315) اوله aña (1318) آئا saña (1423) سائا zindāncı (1362) زندانجي .

1.2. (e) ünlüsü

/e/ ünlüsünün yazımı ön seste genellikle üstünlü elifle (آ) gösterilirken, kelime ortası ve kelime sonunda güzel he (ه) ile gösterilmektedir.

esirgeye(1316) آسيركه emr (1318) آمر ellerine (1327) اللارينه eyledi(1358) آلدى .

1.3. (ı,i) ünlüsü

/ı/, /i/ ünlüsünün yazımı elif ye (ای), elif (ا), ye (ی) ile gösterilmektedir.

Ön ses ı,i ünlüsü genellikle elif ye (ای), bazen de elif (ا) ile gösterilmektedir.

ikisin(1323) ايكسين imdi(1327) ايمدي ip(1328) ايب .

Kelime içi ve kelime sonu /ı/, /i/ ünlüsü ye (ی) gösterilmektedir.
demirci(1316) دامیرجي bunı(1316) بونی güllerine(1332) كواللأربنه

1.4. (o,ö,u,ü) ünlüsü

Ön ses /o/, /ö/, /u/, /ü/ ünlüleri elif vav (و) ile kelime içi ve kelime sonunda vav (و) ile gösterilmektedir.

dertlu(1408) درتلو öle(1315) اوله söylemeñ(1317) سويلمك düzer(1319) دوزر .

2. Ünsüzlerin Yazılışı

Ünsüzlerin yazılışı, ünlülerin yazımına göre daha anlaşılır durumdadır. Ünlülerin yazılışında ayırt etme zorluğu ünsüzlerde ses uyumu, kalınlık-incelik uyumuna göre kolayca ayırt edilebilmektedir. c/ç, p/b, d/t, s/ş/ş/ş, h/ħ/h ve z/z/z/z sesleri bazı durumlarda karışabilmektedir.

2.1. c/ç ünsüzü

/ç/ ünsüzünün yazılışı metinde genellikle c (ج) harfi ile gösterilmektedir fakat ç (چ) ünsüzü ile de gösterimi metinde karşımıza çıkmaktadır.

üç (1386) اوچ hîç (1404) هيج genç (1439) كنج ağaç (1492) اغاج .

2.2. b/p ünsüzü

/p/ ünsüzünün yazılışı genellikle b (ب) ünsüzü ile gösterilmektedir fakat az da olsa p (پ) ünsüzü ile de gösterimi bulunmaktadır. Hatta bazı kelimeler hem b hem de p ünsüzü (ب/پ) ile gösterilmektedir.

kalpak(1322) قلیاق getürüp(1326) گتوروب takup (1329) طقوب .

2.3. t ünsüzü

/t/ ünsüzü metinde kalın sıradan ve ince sıradan şeklinde iki şekilde yer almaktadır.

İnce sıradan /t/ (ت) ünsüzü ile, kalın sıradan /t/ (ط) ünsüzü ile gösterilmektedir.

Bunun yanı sıra /t/li şekiller Eski Anadolu Türkçesi döneminde /d/ ünsüzüne dönüştüğü bilinmektedir. Buna istisna olarak bazı kelimelerde her iki şekilde de görülmektedir.

kaftānlarını(1321) قفتانلرینی şarkıtdılar (1328) صارقیتدیلر tolu(1340) طلو sultān
در(1347) طورر (1366) طرور سلطان (13322)

2.4. /s/ ünsüzü

/s/ ünsüzü metinde ince sıradan ve kalın sıradan olarak iki şekilde yer almaktadır. İnce sıradan /s/, (س) ile kalın sıradan /s/, (ص) ile gösterilmektedir.

söylerse(1317) سولرسه aşlımız(1337) اصلیمز şān(1315) صان Mışır(1331) مصر.

Metinde /k/ ve /g/ (ك) ünsüzü ile gösterilmektedir. Ayrıca (ك) ñ ünsüzü için de kullanılmıştır.

baña(1317) بکآ uruñ(1323) اوروک köleye(1319) کولآنه ikisin(1323) ایکسین gelür(1320)
کلور.

SES BİLGİSİ

1. Ünlüler

Metnimizde a, e,ı, i, o, ö, u, ü, è olmak üzere toplamda dokuz ünlü bulunmaktadır.

1.1. Ünlü Değişmeleri

1.1.1. e > i değişimi

Eski Türkçe döneminde /e/ ile kullanılan kelimeler günümüz yazı dilinde /i/ olarak kullanılmaktadır. e > i değişmesi Eski Anadolu Türkçesi'nde /e/ ile kullanılmışlardır.

nice (1315) نجه, idem (1318) ادم , dir (1421) دس , gice (1395) كجه , virdim (1372) وبرددم .

Eski Türkçe döneminden bu yana bir sorun olarak görülen kapalı e (è) sesi Arap imlasında kapalı e sesi ve açık e sesinde bir ayrım yapılamadığından karışıklık oluşturmaktadır. Hareke sistemi de bu duruma açıklık getirilememekle birlikte kapalı e sesi daha çok ilk hecelerde kullanıldığı saptanmaktadır. Oğuzların bu dönem Türkçesinde daha çok kapalı e sesini benimsemesiyle birlikte kapalı e sesi Eski Anadolu Türkçesi dönemi özellikleri arasında önem arz etmektedir.²²

Eski Anadolu Türkçesi döneminin önemli özellikleri arasında yer almaktadır. Eski Türkçe döneminden bu yana tartışmalı olan kapalı e sesi (è) farklı araştırmacılar tarafından /è/ ve /i/ şeklinde çeviri yazıya aktarılmıştır.²³

Kapalı e sesi Muharrem Ergin tarafından i-e değişikliğinin bir aşaması olarak kabul edilmiştir. Muharrem Ergin kapalı e sesini e ve i arasında bir vokal olarak kabul etmiştir.²⁴

Metnimizde geçen kapalı e sesi (è) metin aktarımında yazılışına göre aktarılmıştır. Metinde () , ve () harfleri bir arada ise /è/ şeklinde çeviri yazıya aktarılmıştır. Bunun yanı sıra yalnızca () sesi olan bazı kelimelerde de /è/ sesi ile aktarılmıştır.

1.2. Ünlü Düşmesi

Genellikle vurgusuz orta hece ünlüsünün düştüğü görülmektedir.

²² Zeynep Korkmaz, “ Eski Türkçedeki Oğuzca Belirtiler”, *Türkoloji Dergisi* 6. sayı, 1974, sayfa 20-21.

²³ Timur Kocaoğlu, “Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı è/i Meselesi”, *Türk Kültürü Dergisi*, sayı 483-484, Ankara Temmuz-Ağustos 2003, s. 266-281.

²⁴ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım/ Yayım/ Tanıtım, İstanbul 2013, sayfa 57.

emr (1318) امر , fikr (1369) فكر , burnı (1537) بورنى , vaşfi (1498) وصفى , boynu (1326) بونو , haqqı-çün (1491) حقجون , seniñ-çün (1729) سنجون .

1.3. Ünlü Birleşmesi

Ünlü ile biten kelimededen sonra yine ünlüyle başlayan ek ya da kelime geldiğinde ünlülerin birisi düşerek iki kelimenin birleşmesidir.

kendüzi > kendü+ özi (1351) كندوزين

niçün > ne+içün (1362) نچون

neyle- > ne + eyle- (1386) نلديلر

kimesne > kim+ ise+ ne (1659) كيمسنة

1.4. Ünlü Uyumu

1.4.1. Kalınlık- İncelik Uyumu

Türkçenin her döneminde sağlam olan kalınlık- incelik uyumu bu metinde de sağlam bir şekilde devam etmektedir.²⁵ Fakat bazı istisnai durumlar söz konusudur. Bazı ekler kalınlık- incelik uyumunun bozulmasına sebep olmuştur.

Aykırı olan ekler -ken, -ile ekleridir. Bu ekler tamamen olmasa da eklendiği bazı kelimelerde kalınlık-incelik uyumunu bozmaktadır.

uyur-iken(2083) اويورينكن , yaturken(1662) يتوركن , otururken (2276) اوتوروركن

ah-ile (1717) اهيله .

1.4.2. Düzlük- Yuvarlaklık Uyumu

Düzlük- yuvarlaklık uyumunun Eski Türkçe döneminden bu yana sağlam olmadığı bilinmektedir. Eski Anadolu Türkçesi döneminde de uymamakla birlikte bu dönemde ekler ve bazı kelimeler yuvarlaklaşma temayülüne girdiği görülmektedir.²⁶

²⁵Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi Kapı Yayınları*, İstanbul 2012, s. 26-27.

-----, *Osmanlı Türkçesi Grameri III*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları no: 2558, s.326.

-----, *Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri*, sayfa 334

Hayati Develi, *Osmanlı'nın Dili*, 3F Yayınevi, İstanbul 2007, s. 53.

²⁶Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Kapı Yayınları, İstanbul 2012, s. 27-33. A.g.e., s.57.

ķapıĝ > ķapu, ķamıĝ > ķamu gibi kelimelerde son hece ünsüzü olan -ĝ/g sesinin düşmesiyle oluşan yuvarlaklaşmalar.²⁷

-lu/ -lü sıfat yapım eki de uyum dışında kalmış olarak görölmektedir.²⁸

ıçerü (1516) ایچرو , ķayĝudan (1532) قغودن , işlü (1398) ایشلو , yerlü (1580) يرلو , ayruķ(1318) آيروق gibi kelimeler.

alubanı (1320) آلوينى , taķup(1328) طقوب , geydürdiler (1322) كيدرديلر , ķapuñdan(1460) قپوكدن , şorsun (1588) صورسون , babacuĝum(1482) باباجوغم , ĥdertlu(1408) درتلو , olduñ (1728) اولدوك , varavuz(2509) وارھوز , ķalur(1349) قلور gibi kelimelerde yuvarlak ünlüye sahip ekler.²⁹

çıķarasın(1365) چيقاره سين , olmuşdur(1473) اولمشدر , ucuzlık(1580) اوجوزلق , baķdı(1320) بقدى , ťonlarını(1321) طونلرينى , uyur mısın(1355) ايورمسين , kişilersiz(1884) كيشيلرسيز , bozınca(2037) بوزينچه gibi düz ünlüye sahip ekler.³⁰

2. Ünsüzler

2.1. Ünsüz Deĝişmeleri

2.1.1. t / d sesi

Eski Türkçe döneminin sonlarında /t/, /d/ sesi karışıklık göstermektedir. Bu durum yazı dilimiz olan İstanbul aĝzı ile Anadolu aĝzları farklılıkları dolayısıyla görölmektedir.³¹ Eski Anadolu Türkçesi döneminde bazı şekiller yalnızca /t/ ile yazılırken bazı şekiller ise /d/ ile yazılmaktadır. Bunun yanı sıra Eski Anadolu Türkçesi döneminde ise d ve t'li biçimler bir arada da görölmektedir. Genellikle kalın sıradan kelimelerde t'ler korunurken ince sıradan kelimelerde t > d deĝişimi yaşanmıştır.³²

taĝladı (1483) طاغلدى , Tañrı (1345) تڭرى , ťonlarını (1321) طونلرينى , taþaldan (1758) طاڭلادن gibi kelimelerde /t/ korunmaktadır.

²⁵A.g.e., s.28.

²⁸ Mertol Tulum, *XVII Yüzyıl Türkçesi ve Söz Varlığı*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, sayfa 142.

A.g.e., s.32.

³⁰Faruk Kadri Timurtaş, *Osmanlı Türkçesi Grameri III*, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları no: 2558, s.326

³¹ Faruk Kadri Timurtaş, *Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri*, Türkiyat Mecmuası,18.cilt, 1976, sayfa 342.

³²Mustafa Özkan, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2000, s.107.

dağı(1379) دخى , dürlü (1360) دورلو , sūd (1536) سود , dırnaç (1401) دیرناق , dek (1386) دک , düş(1374) دوش , düzer (1319) دوزر , devecik(1470) دوھجک gibi kelimelerde t > d değişimi görülmektedir.

tırur(1366) طورر / durur (1347) درر kelimesi de hem d'li hem de t'li şekilleri metinde görülmektedir.

2.1.2. k>ğ değişimi

Bu değişiklik Eski Anadolu Türkçesi döneminde çok fazla görülmektedir. Daha sonraki dönemde ise bu değişim tamamen k şeklinde görülmektedir.³³

yohsul(1649) یخسول , dağı(1377) دخى , aḡşama (1505) احشاما , yohsa (1909) یوخسه kelimelerinde değişimin örnekleri görülmektedir.

2.1.3. k> g değişimi

Bu değişiklik Eski Anadolu Türkçesi döneminden itibaren görülen bir değişim olarak bilinmektedir.³⁴

gavğa (1339) غاوغا , gümiş (1782) كومش , gibi (1536) كبی , gice (1359) كجه gibi kelimelerde değişimin örnekleri görülmektedir.

2.1.4. b > p değişimi

Eski Anadolu Türkçesi döneminde bu değişim genellikle b şeklindedir. Eski Türkçe'de birbirine karıştırılan b> p sesleri Eski Anadolu Türkçesi döneminde /b/ olarak kabul edilmektedir.³⁵

bişürem (1417) بشورم kelimesinde bu değişimin örneği görülmektedir.

3. Ünsüz Türemesi

Metnimizde ünlü ile biten kelimeye ünlü ile başlayan bir ek getirildiğinde ortaya çıkan /y/ türemesi görülmektedir.³⁶

deyeyim(2520) ديهيم , kıalmaya(1576) قلميه , olmaya(1576) اولميه , neye (1433) نيه.

³³ Muharrem Ergin, *Türk Dil Bilgisi*, Bayrak Basım/ Yayım/ Tanıtım, İstanbul 2013, s. 89,90.

³⁴ A.g.e., s. 88,89.

³⁵ A.g.e., s. 83, 84.

³⁶ A.g.e., s. 189-191.

Teklik üçüncü şahıs iyelik ekinden sonra durum eklerinden biri geldiğinde arada /n/ sesi türediği görülmektedir.

قپوسنه (1821), کاپوسنا (1821), گۆزünden (1334), کؤلنا(1390), کارشوسندا(1466),

4. Sedahlışma

P,ç,t,k ünsüzleri kendinden sonra ünlü ile başlayan bir ek aldıklarında, tamlamaya girdiklerinde ünsüz yumuşaması hadisesiyle b,c,d,g ünsüzlerine dönüşmektedir.³⁷ Bazı istisnai durumlarda olmakla birlikte metinde genellikle yumuşama olayı görülmektedir.

گۆملگی(2124), یصدوغکی(1365), قنادیله (1442), کاناد-ıla(1442), رنکی (1577) rengi, گۆملگی(2124) gömlegi, یصدوغکی(1365) yaşduğunu, قنادیله (1442) kanad-ıla, رنکی (1577) rengi gibi kelimelerde ünsüz yumuşaması hadisesi görülmektedir.

5. Ünsüz İkizleşmesi

Metnimizde ünsüz ikizleşmesine örnek olarak yalnızca issi(1940) اسی kelimesi bulunmaktadır.

6. Hece Düşmesi

Metnimizde durur bildirme ekinin hem –dur şeklinde hem de durur şeklinde karışık olarak geçmektedir. Durur bildirme ekinin –dur şeklinde geçtiği örnekler hece düşmesinin fazla olduğunu ifade etmektedir. Bunun yanı sıra şimden (1669) شمدن örneği de görülmektedir.

³⁷ Faruk Kadri Timurtaş, *Eski Türkiye Türkçesi*, Kapı Yayınları, İstanbul 2012, s. 49. A.g.e., s. 328

ŞEKİL BİLGİSİ

1. Yapım Ekleri

1.1. İsimden- İsim Yapım Eki

1.1.1. +An

oğlan (1863)

1.1.2. +cA

uğurulluca (2422), bunca (1441)

1.1.3. +Cak

kuzucağım (2430), bilekçek (1327), babacuğum (1482), yavrucağım (2494).

1.1.4. +CI

demürücü (1318), muştucu (2463), deveci (1485)

1.1.5. +cIIAyIn

ancılayın(1642), sencileyin (2435)

1.1.6. +cUk

babacuğum (1482), yavrucağım (2494), oğlancuğum (2473)

1.1.7. +dAş

kardeş(1912)

1.1.8. +I

kızılılık (1574), yeşil (1577)

1.1.9. +II

şehirli (1339), dürlü (1630), dertli (2490),

1.1.10. +IIk

ucuzluk (1569), kızılılık (1574), kıtlık (1574),

1.1.11. +(I)ncI

beşinci (1683), altıncı (1684), yedinci (1685)

1.1.12. +sİz

cansuz (1687), çāresiz (1728), gözsüz(1738)

1.1.13. +(U)z

yalıñuz (2047)

1.2. İsimden- Fiil Yapım Eki

1.2.1. +A

yarlığa- (2541), beñze- (1836), dile- (1448)

1.2.2. +Al

buñal- (1579)

1.2.3. +Ar

şarar- (1496), kırtar- (1415), yalvar- (1528)

1.2.4. +DA

alda- (2373), iste- (1944)

1.2.5. +IA-

ağırla- (1897), başla- (2315), bağla- (1330)

1.3. Fiilden- İsim Yapım Eki

1.3.1. -Ak

bıçaq (2027)

1.3.2. -GU

qayğı (1415)

1.3.3. -I

qorqu (2276), tapu (2332), tolu (1340)

1.3.4. -Uk

ayruq (1318), artuq (1835), ıraq (2099)

1.3.5. -(I)m

ölüm (1723)

1.3.6. -mA

degmegil (2632)

1.3.7. -mAk

yemek (1662), görmek (2303), virmek (1667), almağ (1667)

1.3.8. -mİş

yemişi (1578)

1.3.9. -mUr

yağmur (1578)

1.3.10. -(In

yağın (2099)

1.4. Fiilden- Fiil Yapım Eki

1.4.1. -Ar

çıkardılar (1321), gider (1751)

1.4.2. -DUr

ıldurur (1352), oturur (1463), öldürür (1403), getürdiler (1323)

1.4.3. -gUr

irgürem (1962)

1.4.4. -DUr

ıldurur (1352), bindürüñ (1598), ıldurdılar (1655), döndürdi (2650)

1.4.5. -(Il

ayrılıp (1994), yazıldı (2037), dirilüp (1611)

1.4.6. -mA

kılma (1461), şanma (2177), unutma (1430)

1.4.7. -(In

atlanurdu (1768), sevindi (1936)

1.4.8. -{I}ŝ

görüşdiler (2238), söyleşür (1947), kuçuŝup (2076)

1.4.9. -{I}t

şarkıtdılar (1328), incitmegil (2632),

1.4.10. -Ur

bişürem (1417), içürdi (1904)

2. Çokluk Eki (+lar)

sözler (1377), kullar (1675), begler (2091)

3. İyelik Ekleri

3.1. Teklik 1. Şahıs İyelik Eki: +{I}m

göñlim (1459), derdim (2309), sözüm (1411)

3.2. Teklik 2. Şahıs İyelik Eki: +{I}ñ

yüzüñ (1788), göziñ (1352), ellerin (1327)

3.3. Teklik 3. Şahıs İyelik Eki: +{I}+s{I}

kamusı (54. beyit), atası (2359), anası (2421)

3.4. Çokluk 1. Şahıs İyelik Eki: +{U}mUz

aşlımuz (1886), ŝuçumuz (2396), babamız (1898)

3.5. Çokluk 2. Şahıs İyelik Eki: +{U}ñUz

kardaŝıñuz (2377), yoluñuz (2186), atañuz (1914)

3.6. Çokluk 3. Şahıs İyelik Eki: +lar{I}

belleri (1328), şıgırları (1539), kulları (2032)

4. Hal Ekleri

4.1. İlgi Hali Eki: +Uñ/+nUñ

bunuñ (1973), Yūsuf'uñ (1350), anıñ (1326)

4.2. Belirtme Hali Eki: +I/+nI/+n

anı (1320), bunu (1326), atasın (2026)

4.3. Yönelme Hali Eki: +A

Ya'kūb'a (1863), size (1518), ellerine(1333)

4.4. Bulunma Hali Eki: +dA

elinde (1486), katında (2390), aşlımızda (1911)

4.5. Ayrılma Hali Eki: +dAn

kapudan (1965), başımdan (1418), anasından (2492)

4.6. Eşitlik Hali Eki: +cA

bunca (1441), nice (1315), bildüğince (1381)

4.7. Vasıta Hali Eki: +IIA/ +(y)IIA/+IA/+(I)n

yaşlar-ıla(1352), zencir-ile (1315), degin (1765)

5. Yön Eki (+rA/+ArU)

içre (1447), ilerü (2276), berü (1487), içeri (2053)

6. Soru Eki(+mI)

var mı (1589), uyanık mı (1355), uyur mı (1356)

7. Şahıs Zamiri Kökenli Şahıs Ekleri

7.1. Teklik 1. Şahıs Eki: -Am

katam (1421), umaram (1559), görem (1634)

7.2. Teklik 2. Şahıs Eki: -sIn

olasın (2618), turursın (1631), çıkarasın (1365)

7.3. Çokluk 1. Şahıs Eki: -Uz/-vUz

olavuz (2037), kılmışuz (1866), olmuşuz (1866)

7.4. Çokluk 2. Şahıs Eki: -sIz

gelesiz (1667), idesiz (1952), alasz (1925)

8. İyelik Eki Kökenli Şahıs Ekleri

8.1. Teklik 1. Şahıs Eki: -m

gördüm (1535), geldim (1457), çıkardım (1353)

8.2. Teklik 2. Şahıs Eki: -ñ

geydürüñ (1325), uruñ (1323), bilemediñ (1344)

8.3. Çokluk 1. Şahıs Eki: -k

kıırıldıķ (1673), olduķ (1481), buñalduķ (1867)

8.4. Çokluk 2. Şahıs Eki: -ñUz

alıñuz (1920), didüñüz (2562), koydıñuz (1591)

8.5. Çokluk 3. Şahıs Eki: -lar

çıkardılar (1321), geldiler (1319), görüşdiler (2238)

9. Şekil ve Zaman Ekleri

9.1. Bildirme Kipleri

9.1.1. Görülen Geçmiş Zaman Kipi: -dİ

oldum (1759), etdüñüz (1591), getürdüñ (1586)

9.1.2. Öğrenilen Geçmiş Zaman Kipi: -mİş/-UpdUr

olupdur (2291), toplupdur (2291), eylemiş (1342), diñlemiş (1357)

9.1.3. Geniş Zaman Kipi: -r/-Ar

aluram (1828), bişürem (1417), direm (1514), yorılır (1661)

9.1.4. Şimdiki Zaman Kipi: -yor

9.1.5. Gelecek Zaman Kipi: -Isar

ķalısar (1574), olısar (1574)ķ

9.2. Dilek/ Tasarlama Kipleri

9.2.1. Teklik 1. Şahıs Emir Kipi: -Ayİm

ideyim (1358), tapayım (1762), eşideyim (1363)

9.2.2. Teklik 2. Şahıs Emir Kipi: -Ø/-gIl

görgil (1344), söylegil (1372), gel (1327)

9.2.3. Teklik 3. Şahıs Emir Kipi: -sUn

olsun (1448), tursun (1503), şorsun (1588)

9.2.4. Çokluk 1. Şahıs Emir Kipi: -Allm

varalum (2210), olalım (2163), kılalım (2199), idelüm (1393)

9.2.5. Çokluk 2. Şahıs Emir Kipi: -ñ/-Uñ/-ñUz/-UñUz

koñ (2623), geliñ (2623), varıñuz (1869)

9.2.6. Çokluk 3. Şahıs Emir Kipi: -sUnlar

9.2.7. Şart Kipi: -sA

uğrarsa (1714), urulsa (1749), söylerse (1317)

9.2.8. İstek Kipi: -A

varam (1502), vireler (1397), ideler (1415)

9.2.9. Gereklilik Kipi: -sA gerek/-A gerek

olsa gerek (2536), virseñ gerek (2467), varsalar gerek (1995)

9.3. Sıfat-Fiil Ekleri

9.3.1. -An

ağan (1334), viren (1436), virdüren (1438), kırtaran (1438)

9.3.2. -dIk

gördüğünü (1551), itdüğü (1350), döndüğüne (1369)

9.3.3. -mIş

yemişi (1671)

9.3.4. -AcAk

geyeceğinden (2207)

9.3.5. -mAz

tuymaz (1919), doymaz (1663), tutmaz(1663)

9.4. Zarf-Fiil Ekleri

9.4.1. -A

döne (1556), vara (1506), gele (1474)

9.4.2. -U

diyü (2547), deyü (1474),

9.4.3. -Up

olup (1331), taşup (1328), götürüp (1322)

9.4.4. -UbAn

karşulayuban (1342), uruban (1353), ağlayuban (1371)

9.4.5. -mAdIn

tuymadın (1923), ölmedin (2117)

9.4.6. -Inca

bozınca (2037), aşmayınca (2287), gidince (2134)

9.4.7. -IcAk

isteyicek (1397), bilmeyicek (1589), göricek(2072)

9.4.8. -ken

dirken (1640), yaturken (1662), gençken (1818)

9.5. Bildirme Eki

9.5.1. +dUr/+dUrUr

yeg-durur (1346), şâlih-durur (1890), kuşandurur (1630),kandadur (1970)

9.5.2. I-

gög-idi (1541), 'adet-idi (2218), var-ıdı (1389), Kerim-idi (2388), gelmiş-idi (2413), virdük-idi (2529).

III.METİN

52a

1315 Şöyle yuqadur derisi şan öle

Ağır zencir-ile hali nice ola

1316 Zeliha demirci bunu söyledi

Zeliha Yusuf'ı esirgeye didi

1317 Zeliha eydür söylemeñ baña haber

Kim ki söylerse aña idem zarar

1318 Demirci dir aña sultanım ayruq baña

Her ne-kim emr olına idem aña

1319 Çün demirci aña zencirler düzer

Hem köleye dahı geldiler düzer

1320 Düzdü anları alubanı gelür

Bağdı Yusuf qarşudan anı görür

1321 Çıkdılar Yusuf'un tonlarını

Kur kuşaklarını kaftanlarını

1322 Getürüp aña peläs geydürdiler

Hem başına bir kalpak urdılar

1323 Getürüñ zenciri uruñ didiler

Bilekcek-ile ikisin getürdiler

1324 Çünkü eşidür Yusuf bu sözleri

Tola-geldi ol mübarek gözleri

1325 Didi geydürüñ baña peläs n'ola

Şimdi atam peläs geyer ola

1326 Getürüp zenciri aña taqdılar

- Anıñ ol laleyi boynu bıraǵdılar
- 52b Şi'r-iYūsuf
- 1327 Urdılar bilekçek ellerine
- Gel gör imdi dünyanıñ hällerine
- 1328 Bir zāman uyuya oydılar anı
- Şarıtdılar ip aup bellerine
- 1329 ıaruban bezirgāna Şatdılar
- Aldılar atdılar ullarına
- 1330 Ol bezirgān baǵladı Yūsuf elin
- Kö[]³⁸idüben gitdiler yollarına
- 1331 Yūsuf'ı bezirgān olup yüridi
- Getürür anı Mışır illerine
- 1332 Götürüp sulāna Şatdılar anı
- Zelia'yı bülbul ider güllerine
- 1333 Şimdi gel gör bu arībın zencirin
- adılar bilekeği ellerine
- 1334 ıarup onın pelās geydürdiler
- Gör gözünden aan sellerine
- 1335 Zelia Yūsuf'a gör neler ılır
- İnanmañ hi avratıñ ellerine
- 1336 arīb olıca o dert eker
- Ne vaıt Őala arībı ellerine

³⁸Metinde kö Şeklinde geen kelimenin A.Ö. nüŐasında kö Şeklinde görölmektedir. Kelime A.Ö. nüŐasından tamamlanmıştır.

- 1337 Yūsuf eydür bağlañ elim yeridür
Bizim aşlımız belalar dār-ıdur
- 1338 Boynı demir eli demir sürdiler
Vardılar çārşū içine girdiler
- 53a
- 1339 Çünki bu ğavgāyı şehirli tıydılar
Cem' olubanartlarına uydılar
- 1340 Çārşūlar tolu tolu aqđı ādem
Hep dīvārlar başına çıqđı ādem
- 1341 Cümle halk birbirine söyler imiş
Yūsuf'ı zindāna koyarlar imiş
- 1342 Zeliħa'yı qarşulayuban söylemiş
Zeliħa anı ħaps-i zindān eylemiş
- 1343 Yūsuf'ı anlarıñ yanına uğradı
Başın egdi elin gögsüne qodı
- 1344 Didiler kim yā Yūsuf şol devleti
Bilemediñ işde görgil miħneti
- 1345 Yūsuf eydür Zeliħa ħışmından baña
Tañrı ħışmı artuqđur öñden soña
- 1346 Ceħenneme girüp o da yanmadan
Yeg-durur zindānda eriye beden
- 1347 Didiler zindān ölmegden yegdür
Yūsuf eydür Rabb'im emri durur
- 1348 Yine oradan Yūsuf'ı sürdiler

- İletüp zindân içine koydılar
- 1349 Çünkü Yūsuf zindân içinde alur
Diñle imdi Zelia'nıñ alı nolur
- 1350 Fikir ider gözlerini aşlarını
Yā Yūsuf'uñ itdügi işlerini
- 1351 Zirā evvel görür idi kendüzine
Yemez içmez uyumazdı dün-i gün
- 54b
- 1352 Ne yüzün görür ne eşidir sözün
anlı yaşlar-ıla oldururgöziñ
- 1353 Gece sarāy üstüne ıkardım
Göziñ uruban zindāna baardı
- 1354 İñleyüp ah idüp alardı
Alar iken bu sözi söyler idi
- 1355 aırurdu yā Yūsuf uyur mısın
Uyanık mı sözüm eşidür misin
- 1356 Şol ara gözler 'acep o uyur mı ola
Derdim artuın benim bilür mi ola
- 1357 Sultānuñ emri diñlemiş iseyine
Getüreydim seni gine yanıma
- 1358 İllā nice ideyim emir eyledi
Ben ölünce anı ıarmañ didi
- 1359 Her gice alardı böyle zār-i zār
Şabā olur yine tatına ıar

- 1360 Yine tonlarını aña göndürür
Dürlü ta'amlarda bile göndürür
- 1361 Varuban zindāncıya emir eyledi
Ne turursın gir Yūsuf'u dög didi
- 1362 Zindāncı didi niçün dögem anı
Zeliha dir kulağıma girsin üni
- 1363 Zīrā çıkarmazam nideyim
Anıñ ününi bārī eşideyim
- 1364 Girdi zindāncı Yūsuf'a söyledi
Zeliha'nıñ hālin hikāyet eyledi
- 54a
- 1365 Didi imdi yā Yūsuf sen bilesin
Yaşduğını yanıña çıkarasın
- 1366 Çünki zindāncı turur yaşduğ döger
Yūsuf ağlar Zeliha ünün eşidür
- 1367 Ağladuğın eşidüben acıdı
Tiz ādem göndürdi dögmesin didi
- 1368 Zindāncı hür Yūsuf'ı dögmez idi
Yūsuf ağlar hikmet ne idi
- 1369 Yūsuf anda ğurbetini fikir ider
Biraz ağlar döndigine şükür ider
- 1370 Didi yā Rabbī meded eyle baña
Çaldım ayağda yüzüm döndüm saña
- 1371 Ağlayuban anda zārī eyledi

- Ḥak te‘ālā Cebrā’ile emir eyledi
1372 İn selām eyle Yūsuf’a söylegil
Bir naşīp virdim anı şād eylegil
1373 Ağızına bir şārı lü’ lü’koydı ol
Ḥak te‘ālā ḥikmetini tıydı ol
1374 Yutdığı düş ta‘biriidi anıñ
Her ne görse ḥātırında idi anıñ
1375 Cebrā’ıl didi ki yā Yūsuf diñle sen
Cümle ḥalk düşini tedbīr eyle sen
1376 Çünkü Yūsuf işbu sözi diñledi
Şād oluban Tañrı’ya şükür eyledi
1377 İşde bu sözler daḥı oldı tamām
Vir salavat Muştafā’yavesselām

55b

Der-Beyān-ı Aḥvāl-i Sulṭān

- 1378 -----³⁹

1379 Diñle imdi bir daḥı söz söyleyem
Sulṭānıñ ḥalini taḫrīr eyleyem
1380 Ḥasta oldı bir gece sulṭān hemān
İñler zārī kılar āh-ı fiğān
1381 Tañla oldı aña ṭabipler gelür

³⁹Bu beyit nüshada bulunmamakla birlikte A.Ö nüshasında da ilgili beyit bulunmamaktadır.

- Bildügince her biri ‘ilâc kıılır
- 1382 Tañrı emiri gelincegez dönmez ol
Tağdire ‘ilâc iderseñ oñmaz ol
- 1383 Çün ecel geldi kıati feryâd oldu
Mışır halkı cümle zârî kııldı
- 1384 Cümle maħlûk itdiler âh-ı fiğân
Şehir içi yas itdi hep pir civân
- 1385 Cem‘olubanpâdişâhı yudılar
Kefen şarup eletüp kıabre kıodılar
- 1386 Üç güne dek cümle yas eylediler
Cem‘oluban řoñra gör neylediler
- 1387 Kıardaşı Reyyân’ı sulţân itdiler
Tahta çıkıarup anı itdiler
- 1388 Çünkü sulţân oldu Reyyân ey yâr
Yüridi hükmi anıñ ile řâr
- 1389 Bir iki şaşmıvar-ıdı şulţânıñ
Diñle nice olduğın deyemanıñ
- 1390 Cem‘olup bir yere gör neylediler
Sulţânıñ iki kıulna didiler
- 55a
- 1391 Biri şarâbdâr biri etmekçi idi
Diñle imdi bunlar aña ne didi
- 1392 Didiler biz size çok mâl virelüm
Şulţânı öldirü-virüñ görelüm

- 1393 Sizi ğani idelüm mällar-ıla
Begler idelüm dağı kullar-ıla
- 1394 Rāzı oldılar olar māl alalar
Diñle imdi nice tedbir kılalar
- 1395 Geldiler gice tanışık itdiler
İkisi bu fitne'yi düzeltdiler
- 1396 Şerbete etmeğe ağı katalar
Şulţanıñ öñinde elde dutalar
- 1397 İsteyicek şāha anı vireler
Aña ağı yedürüp öldüreler
- 1398 Vardılar işlü işine gitdiler
Diñle imdi olar anda nitdiler
- 1399 Kattı etmekçi ağıuyı etmeğe
Kalkdı sulţāna aluban gitmege
- 1400 Şerbete şerbetçi ağı katmadı
Sulţān evvel baña iç deye dedi
- 1401 Dırnağ içinde ağıuyı şaqladı
Sulţāna şānucağaz katam didi
- 1402 Sulţān etmekçiye virdi etmegi
Yemedi etmekçi hem ol etmegi
- 1403 Sulţān ol dem etmegi yine virür
Ağı tutdı ol iti tiz öldürür
- 56b
- 1404 Şerbetçiye şerbetini iç didi

- İçdi şerbetçi hîç nesne olmadı
- 1405 Ağuyı bırağdı ansuzın yere
Vağit ola beni de araya didi
- 1406 Sulţān anlara hemān hışım ile
Hele varuñ zindāna ғoyuñ didi
- 1407 Bir yıl ol zindān içinde ғurdılar
Yūsuf' uñ hılk-ıla hālin şordılar
- 1408 Hısta olana Yūsuf 'ilāc ider
Dertlu olana du'ā ider gider
- 1409 Düş göreniñ hem düşün ta'bır ider
Hısta olanıñ varuban hālin şorar
- 1410 Geldi şerbetçi Yūsuf'a söyledi
Yā Yūsuf düş görmişem yürütğil didi
- 1411 Biraltun ғas-ıla şalkım üzüm
Aluban elime diñlegil sözüm
- 1412 Şıkup ol şalkımı şerbet iderem
Eletdi sulţān aldı içdi niderem
- 1413 Yūsuf aña didi bilgil ey cüvān
Bunda seniñ ғurduğıñ üç gün hemān
- 1414 Üç gündən soñra saña hil'at gele
Kıllar-ıla hem dağı nice ni'metgele
- 1415 Çıkaruban seni āzad ideler
Kıyğudan kırtaruban şād ideler
- 1416 Vardı etmekçide aña söyledi

Görmüşem düş bende yâ Yūsuf didi

56a

1417 Bende üç tennür etmek bişürem

Tepsi ile başıma getirürem

1418 Sulţāna alup gider iken anı

Geldi kuşlar yedi başımdan anı

1419 Yūsuf eydür seni üç günde alalar

Çıkaruban bir ağaca aşalar

1420 Gele kuşlar anda beyniñi yiye

Düşüñiñ ta'biri budur bil deye

1421 Etmekçi dir yalan itdiñ bu düşi

Yūsuf eydür düşüñüñ bitdi işi

1422 Yūsuf anlara gine çün söyledi

Bunları hoş dīne da'vet eyledi

1423 Etmekçi dir inanmazam saña

Düşim eyü yorı-virmediñbaña

1424 Geldi şerbetçi müslimān oldu ey yār

Zindān ehli bile oldu ne kivar

1425 Biñ dört yüz ādem var-ıdı ey cān

Hep müslimān oldılar pīr cüvān

1426 Üç gün anda kullar-ıla geldiler

Çıkaruban etmekçiyi hem aldılar

1427 Bir ağaca aş-ıdılar anı

Geldi kuşlar yediler beynini

- 1428 Gine kullar halk-ıla geldiler
Giderüp şerbetçiye aldılar
- 1429 Bir ata bindürübene gitdiler
Anı sulţān katına eletdiler
- 57b
- 1430 Şerbetçiye Yūsuf anda söyledi
Yā yigit benide unutma didi
- 1431 Beni sulţāna varıcaķ añasın
İnşā'allāh benide çıkara deyesin
- 1432 Çünkü Yūsuf işbu sözi söyledi
Hakte'ālā Cibril'e emir eyledi
- 1433 İn Yūsuf'a diñi söyle didi
Kendüni maħlūķa neye işmarladı
- 1434 Ben anı kırtarmağı bilmezmiydım
Derdine anıñ devā kılmazmıydım
- 1435 İndi Cebrā'ıl bunu haber virür
Yā Yūsuf gör Tañrı ne buyurur
- 1436 Şor Yūsuf'a kimdür anı yāradan
Hüsni-hulķı ya aña kimdür viren
- 1437 Ya anı kıardaşlarından kırtaran
Kimdür dağı anı kıuyudan çıkaran
- 1438 Kimdür anı şāha virdüren
Zeliħa fitnesinden kırtaran
- 1439 Genç oğlanı anıñ için söyledi

- Anı toğrı Zeliĥa'yı Őuĥlu iden
- 1440 Saĥa bu ni'metleri kimdür viren
Dürlü ni'metlere eliñ irgüren
- 1441 Yüsuf eydür Rabbim iĥsân eyledi
Bunca düŐvâr işi âsân eyledi
- 1442 Cebrâ'îl ĥanad-ıla yeri urur
Bir yir yarıldı baĥuban Yüsuf görür
- 57a
- 1443 Yedi ĥat yerden aşağı şaş durur
Cebrâ'îl ĥanad-ıla řaŐı urur
- 1444 şaş iki pâreolur bir ĥurt ĥıĥar
Bir yeŐilce yapraĥ ağzında dutar
- 1445 Döndi Cebrâ'îl Yüsuf'a söyledi
Yâ Yüsuf gör Rabbiñ saĥa ne didi
- 1446 Yüsuf'ı bunca belâdan ĥurtaran
şaş içinde ĥurda rızĥını viren
- 1447 Ya'ĥûp oğlı Yüsuf'ı onu unudur mıdı
Zindân içre ebedî ĥalur mıdı
- 1448 Đünkü maĥlûĥdan o ĥâcet diledi
Zindân içre yedi yıl şursun didi
- 1449 Ĥâcetin maĥlûĥdan isteyen kişi
Maĥrûm olmaĥ durur bil anıñ işi
- 1450 Yüsuf eydüreksiklik neyden didi
Luşf-ı kerem gine Rabb'imden didi

- 1451 Cebrā'îl eydür 'iṭāb oldur hemān
Ṭurasın zindān içinde bir zamān
- 1452 On iki ḥarfdür temennā bilesin
Zindān içre on iki yıl ṭurasın
- 1453 اذكرن عند ربك *40 Rabbiñ ḥarfleri
On iki ḥarfdür bilesin anları
- 1454 Şimdiyedek işde beş yıl oldı didi
Tañrı yedi yıl daḥı ṭursın didi
- 1455 Çünki Yûsuf eşidür bu sözleri
Tevbe kıldı ağlar iki gözleri
- 58b
- 1456 Tevbe kıldı sözine pişmān olur
Şöyle ağlar eşiden ḥayrān olur
Vezin: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _
- 1457 Tevbe kıldım yā İlahībaña iḥsān eylegil
Ben gine ḫapuña geldim baña iḥsān eylegil
- 1458 Raḥmetiñden ayırma yarın cümlemüz
Rāzıyam bu dünyada yerimizindān eylegil
- 1459 Dünya sevgüsin çıkar gönlim evini ḥālî kııl
Kim seniñ cennetiñi ṭola gönül miḥmān eylegil
- 1460 Sürme ḫapuñdan ben gedā mücrim şāh bendeñi
Şüretin kıılma mübeddil cümle āsān eylegil

⁴⁰Kur'an-ı Kerim, Yûsuf suresi, 42. ayet.

- 1461 Raḥmetiñden ayırma sen biz Ğarībi yā Muʿīn
Yevm maḥşeri kıľma rüsvāy bizi ḥandān eylegil
Vezin: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
- 1462 Yūsuf anda çok münacāt eyledi
Rabbisine ʿarz-ı ḥacāt eyledi
- 1463 Ḥaḳ teʿālā ḥacetin kıldı revā
Vir şalavāt ʿaşq-ıla peygāmbere
Der-Beyān-ı Yūsuf Şemmezul Uğradu Yir
- 1464 Diñle imdi bir daḥı deyim ḥaber
Yūsuf' uñ aḥvaline eyle naḫar
- 1465 Zindān içre bir yüce yir var idi
Yūsuf anda her gün oturur idi
- 1466 Karşusunda vardı bir pencere
Yūsuf anda baḫar idi yollara
- 1467 Yine Yūsuf bir gün anda oturur
Gördi karşıdan biraz kaḫle gelür
- 58a
- 1468 Anlarıñ içinde bir er var-ıdı
Hem Şemerzel idi bil anıñ adı
- 1469 Geldi zindān yanına uğradı ol
Pencereniñ karşısına toğrı yol
- 1470 Devesi anıñ baḫdı Yūsuf'ı görür
Ol devecik Yūsuf'a selām virür
- 1471 Yā Yūsuf sen bunda neylersin didi

- Ataňň bükdi belin Һasret odı
- 1472 Senden ayrılalı Ya'küp gülmedi
Kanda gitdigüni hergizbilmedi
- 1473 Key za'if olmışdur anıň özi
Ağlamaqdan görmez iki gözi
- 1474 Gece gündüz gözleri yaşı aqar
Yüsuf'um gele deyü yola baqar
- 1475 Kim seniň derdiň bükipdür belini
Şorma mısın hiç ataňň Һalıni
- 1476 Cümle oğlanları aňa 'aқardur
Hiç ya nice gelmezler idi yanına
- 1477 Anıň ağladuđına anlar güler
Yüsuf öldi deyü sevinürler
- 1478 Gece Yüsuf dir dağı gündüz Yüsuf
Uyanur Yüsuf dir uyur Yüsuf
- 1479 Hiç Yüsuf'dan ğayrı söz gelmez dile
Hāli budur şerh idiben ben saňa
- 1480 Geceler ağladuğın eşidürüz
Cümle Һayvānlar bile ağlaşuruz
- 59b
- 1481 Cümle oğlanları aňa 'aқardur
Hiç ya nice gelmezler idi yanına
- 1482 Anıň ağladuđına anlar güler
Yüsuf öldi deyü sevinürler

1483 Gece Yūsuf dir daḥı gündüz Yūsuf

Uyanur Yūsuf dir uyur Yūsuf

1484 Hīç Yūsuf'dan ğayrı söz gelmez dile

Hāli budur şerḥ idiben ben saña

1485 Geceler ağladuĝın eşidürüz

Cümle ḥayvānlar bile ağlaşuruz

58b

1481 Biz doyamaz olduĝ anıñ ünine

Sen nice katlanasın atañıñ ḥāline

1482 Babacuĝum deyüben yanmaz mısın

Ayrılıĝdan uşanmaz mısın

1483 Yūsuf anı eşidüben ağladı

Cümle ḥalkın yüregini taĝladı

1484 İder idi vay benim ḥasretime

Ya benim derdime düşen atama

1485 Deveci sürdi deveyi gitmediler

Bir ādem daḥı var adı Yāmin ey yār

1486 Bir 'aşā elinde anı tırılmaz döger

Varur anı güc-ile sürmek diler

1487 Yūsuf eydür urma anı yā yigit

Gel berü gel bir sözüme vardur işit

1488 Geldi yigit pencereniñ yanına

Hem selām virdi Yūsuf'a ol yine

1489 Yūsuf eydür neredensin ey yigit

- Nereden geldiñ sen anı baña eyit
- 1490 Yigit eydür bil beni Ken'anlıyam
Kim bu şehre gelmişem kervanıyam
- 1491 Yūsuf eydür Tañrı haqqı-çün saña
Bir sū'ālim var haber virgil baña
- 1492 Bir ağaç vardur o yerde ey yigit
On iki budağı vardur key eşit
- 1493 Ol ağacın bir eyü hāş dalını
Kesdiler dirler bilür misin anı
- 59a
- 1494 Kesileli ol ağacı ağlar imiş
Ol kesilen dalını üñler imiş
- 1495 O kesileli anıñ yaşı hiç diñmemiş
Ol kesilen dalını bulamamış
- 1496 Ağlamağdan söyle eylemiş hālin
Yapragın sararduban bu bükmiş belin
- 1497 Ol zamandan berü hīç uzamamış
Ol qalan dallarını gözlememiş
- 1498 Ol kişi kulağ uruban diñledi
Bu didügiñ Ya'kūp'un vaşfi didi
- 1499 Ya'kūp'un on iki qarusı var-ıdı
Birini yetürdi ol körpe idi
- 1500 Ol gideliden beri hīç gülmedi
Yüregi yaralıdur hīç oñulmadı

- 1501 Didigim Yūsuf aña ey Āl-i Cenāb
Kim bu şehre gelmeden nedür talep
- 1502 Kim bu şehre geldüğüm kazanç eyleyem
Varam evcığazıma harc eyleyem
- 1503 Çıkarup Yūsuf bilezigün aña
Viridi eydür bir kazanç olsun saña
- 1504 Ol kişi bilezigin aldı gizledi
Ya'küp'a benim selāmım elet didi
- 1505 Çün gidesin buradan varasın
Ağşama degin eviñde tırasın
- 1506 Ağşamdan soñra vara çağırasın
Benim selāmım aña degüresin
- 59b
- 1507 Deyesin kim bir ğarīp selām ider
Hapis içinde hālin i'lām ider
- 1508 Degil kim du'adan unutmaya
Hak te'ālā du'asın redd itmeye
- 1509 'Arab eydür yā yigit anı digil
Nedür ismin baña söylegil
- 1510 Yūsuf eydür anı dimezem saña
Selāmım eletdüğün yeter baña
- 1511 Döndi 'Arab gitdi hemān yolına
Giderek irişdi Ken'an eline
- 1512 Evine vardı geceye dek tıurur

Ṭurdı andan Ya'qūp evine varur

1513 Āl-i İbrāhīm didi hıṭāp

Dīne iĉeriden virdi aña cevāp

1514 Didi ya Dīne Mışır'dan gelürem

Bir emānet var ki Ya'qūp'a direm

1515 Dīne girdi babasına söyledi

Ol da ŝād oldı ve tiz gelsin didi

1516 Girdi iĉerü Ya'qūp virdi selām

Didi kimsin bir haber vir yā ğulām

1517 Bir güzel koku bugün senden gelür

Anı eŝideli cān hayāt bulur

1518 Didi bir ğarīp size itdi selām

Ḥapis iĉindedür Mışır'da ol ğulam

1519 Ya'qūp eydür yüzünü gördüñ mü hıĉ

Ya adı nedür ŝorduñ mu hıĉ

60^a

1520 Ya nebi Allāh adını dimedi

Yüzinde örtdi ol göstermedi

1521 Ya'qūp eydür ne dilerseñ dile didi

Yiĝit eydür dünyā dilemem didi

1522 Zīrā ol ğarīp beni kıldı ğanī

İşde virdi baña bilesüĝini

1523 Ya'qūp aña çok du'ālar eyledi

'Ömrüñ uzun ŝonu hayur ola didi

1524 Hâk te‘âlâ kôrķulardan ķurtara

Cümle maķşūduñ seniñ Allâh vire

1525 Çünki bu sözler daķı oldı tamâm

Vir şalavât Muştafâ’ya vesselâm

Der-Beyân-ı Yūsuf

1526 Diñle imdi Yūsuf’uñ aķvâlini

Yedi yıl oldı tamâm diñle anı

1527 Yine Yūsuf secdeye ķodı başın

Gözlerinden dökdi ol acı yaşın

1528 Yalvarup ağlayuban ider İlâh

Ben ķuluña luķı ķıl ey pâdişâh

1529 Ben ğarībim beni âzâd eylegil

Vaķtidür yâ Rabbi beni şâd eylegil

1530 Yüzimüñ ķarasına baķma benim

Gönül ħarâbın âbâd eylegil

1531 Cebrâ’îl geldi didi ol-dem aña

Muştlaram yâ Yūsuf anı saña

60b

1532 Hâķ seni bu oddan âzâd eyledi

Ķayğudan ķurtaruban şâd eyledi

1533 Bunlarıñ sözini Yūsuf diñledi

Pâdişâh düş gördüğünü añladı

1534 Cümle mu‘abbirleri cem‘ eyledi

Anlara gördüğü düşi söyledi

- 1535 Didi anlara bu gece gördüm
Nil deñiziniñ yanına vardım
- 1536 Yedi şıgır çıkdı ki semüz
Memeleri toptolu süd gibi [bili]⁴¹ñüz*
- 1537 Hem yedi arık şıgır dañı çıkar
Yırtıcı canāvār gibi burnı var
- 1538 Ol semüz şıgırları hep yediler
Hem derisin hem kanını şordılar
- 1539 Birer şıgırı yeyüp toymadılar
Karınları toyup kabarmadılar
- 1540 Yedi yaş buğday başı dañı biter
Başı büyük dānesi toq yaş biter
- 1541 Hem gög-idi dānesi yumşaq ey cān
Hiçbir eksigi yoğ-ıdı bil hemān
Vezin: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _ _
- 1542 Bu yedi buğday kökinden qurudı baş
Bitdi andan dānesi yoq aq baş
- 1543 Uzadı çıkdı bular başı berāber oldılar
Quru başlar yaş başa yapışiban şordılar
- 1544 Ne dānesin qodılar ne başını hep şordılar
Ne yeşerdi ne toq oldu quru baş gördiler

61a

⁴¹ İÜ Nadir Eserler Kütüphanesinde ñüz şeklinde geçen kelime Adnan Ötügen nüshasından biliñüz şeklinde tamamlanmıştır.

1545 Dāne tutmadı gögermez aķ paķ oluban tıydı

Evveliñe de bozartdı cümle anlar da ķurur

1546 Biliñ arıķ semizi yedi ķurutdılar başları

Baña ta'bir idi virin ne-durur bu düşleri

1547 Düşüñ ta'birin neydügin bilmediler

Cümle ağızı bir idüp şeytān-ıdur didiler

Veziñ: _ . _ _ / _ . _ _ / _ . _

1548 Çün şarābdār bunu eşitdi güler

Geldi sulţān yanına başın şalar

1549 Sulţān eydür ne şalarsın başını

Bir fikir var sende söylegil anı

1550 Şarābdār sulţānım fikirim budur

Bir yigit var zindān içre ol bilür

1551 Kendünüñ düş gördüğünü söyledi

Yūsuf anıñ yorduğunu söyledi

1552 Ol nice yordı ise ol oldu hep

Pādişāh eydür ya neye tırasın

1553 Ne buyurdu başımuza geldi hep⁴²

Tiz anı alup baña getüresin

1554 Şerbetçi dir utanuram varmağa

Bir emānet dimiş idi ol baña

1555 Ben anıñ didüğünü unutmuşam

⁴² İÜ Nadir Eserler Kütüphanesinde bulunan nüshada bulunmayan bu beyit Adnan Ötügen nüshasından tamamlanmıştır

- Ol zaman zindān içinde çıkmışam
- 1556 Beni sulṭāna añasın didi idi
Döne döne baña ısmarladı idi
- 1557 Sulṭān beni yoklaya göre didi
Şuçım yoqdur şā'Allāh çıkara didi
- 61b
- 1558 Dimemişem ben anı gelüp saña
Utanuram şimdi varmağa aña
- 1559 Pādişāh eydür yüzüñe urmaya
Umaram o seni utandurmaya
- 1560 Ehl-i kemāldür zīrā ḫalīm ola
Ḳatı söylemeye o selīm ola
- 1561 Ṭuruban gitdi şarābdār neylesün
Sulṭānıñ emridür nice eylesün
- 1562 Vardı andan Yūsuf'a virdi selām
Utanuban yüzün örttdi hemān
- 1563 Yūsuf eydür aç yüzüñ utanmağıl
Neye geldiñ ṭurma sözüñ söylegil
- 1564 Didi yā Yūsuf çü zāyi' itmişem
Emānet itdügüñi unutmuşam
- 1565 Yūsuf eydür Tañrı'dan oldu baña
Hem unutturan oldur saña
- 1566 Çün şarābdār yüzün açdı söyledi
Pādişāha düş gördüğün şerḫ eyledi

- 1567 Yūsuf eydür diñle anıñ ta'birini
Deyü-virem nice bir bir anı
- 1568 Ol yedi semiz sığırlar geldügi
Hem yedi baş yeñi buğday olduğı
- 1569 Bil yedi yıl ğayet ucuzlık ola
Şehir köyler cümlesi ni'met ola
- 1570 Şol kadar tağıllar ola oyalar
Olara aāmlara tağıl koyalar
- 62a
- 1571 avārlar semrüye yağı süd çok ola
Yemişler oña ni'met dünyā ola
- 1572 Yine eşiit yā yigit bu sözleri
Çün arık şığır yedi semüzleri
- 1573 Dağı şol yedi uru buğday başı
Şordı urutdı ol yedi başı
- 1574 Yedi yıl ğāyetde ızılılık kıtlık olısar
Her kişi nefsenden 'āciz alısar
- 1575 Semüzde et an almaduğı
Ya arıklar yeyüben oymadığı
- 1576 Ol [u]cuzlık⁴³ ni'meti hıç almaya
Şoñraki yıllarda ni'met olmaya
- 1577 Ol başlar şorup olmaduğı

⁴³İstanbul Nadir Eserler Kütüphanesi'nde cuzluk şeklinde geçen kelime en yakın nüsha olan Adnan Ötüken Kütüphanesi nüshasından u+cuzluk şeklinde tamamlanmıştır.

- Gögerüp rengi yeşil olmaduğı
- 1578 Yağmaya yağmur hıç ot bitmeye
Yemiş ağaçlarında yemiş bitmeye
- 1579 Şol kadar қаһtı ola ki ҳалқ буñala
Niceler bir loқma içün қul ola
- 1580 Gine şoñra anda o ucuzlıқ ola
Cümle ‘ālem yerlü yerine gele
- 1581 Çün şarābdār bunu eşitdi тұrur
Vardı sulţāna ne anı ҳaber virür
- 1582 Bu sözi sulţān andan eşidür
Didi yā ol zindān içre ne тұrur
- 1583 Varuban hemān çıkarasın
Beni girdi şuçı nedür şorasın
- 62b
- 1584 Aña kim güç eyledi ise bilem
Göresiñüz bende aña ne қılam
- 1585 Çün şarābdār geldi zindāna ey cān
Yūsuf’a didi ki eşit ey cüvān
- 1586 Pādişāh bil seni āzād eyledi
Getürdüñ yanıma deyü söyledi
- 1587 Şor aña zindāna kim қodı didi
Zulm idüben aña kim қıydı didi
- 1588 Yūsuf eydür şorsun ol ҳatunlara
Şol beni görüp elin kesenlere

- 1589 Var mı suçı yok mıdur sultān bile
Bilmeyicek vaqt ola tōhmet kıla
- 1590 Vardı sultāna şarābdār söyledi
Sultān ol hatunları cem' eyledi
- 1591 Didi sultān bunu-niçün etdüñüz
Yūsuf'ı zindāna niçün koydıñuz
- 1592 Şuçı var mıdur anıñ idiñ baña
Niçün etdüñüz bu işleri aña
- 1593 Didiler kim hāşā sultānım özi
Tōğrıdur ol egri söylemez sözi
- 1594 Hīç bir kez Zeliha yüzine bakmadı
Tōğrı yolu koyup egri gitmedi
- 1595 Hep bilürler Zeliha idi bunu iden
Nazar için didiler bunu iden
- 1596 Pādişāh bildi Yūsuf'un suçı yok
Tōğrı olanları kırtarur çok
- 63a
- 1597 Pes şarābdāra emir eyledi
Yūsuf'ı tiz var çıkar getür didi
- 1598 Dürlü hil'atler iletiñ geydürüñ
Bir eyü at iletüben bindürüñ
- 1599 Cümle şehriñ halkı bile vardılar
Yūsuf'ı 'izzet-ile alup geldiler
- 1600 Ayağına döşediler bizleri

Çaldılar ablu ve naĒare sazları

1601 Bir ata bindüribeni yetdiler

Yolları çārşūları onatdılar

1602 Anı sulānıñ atına eletdiler

Bu beşāretler ile getürdiler

1603 Sulānıñ sarāyına yetürdiler

Görđi sulān Yūsuf'ı arşu varur

1604 Yūsuf daĒı sulāna selām virür

Sulān daĒı anıñ selāmın alur

1605 Sulāna Yūsuf 'Arapa söyledi

Sulān aña bu nice dildür didi

1606 'Emmüm İsmā'ıl dilidür bu didi

Yine 'İmrānice aña söyledi

1607 Yine sulān bu nice dildür didi

Yūsuf aña bu atam dili didi

1608 Yetmiş dilde aña sulān söyledi

Yetmişinde Yūsuf bile söyledi

1609 Zīra yetmiş dil bilürdi pādişāh

Yūsuf ikiden artıĒ bilmezdi ey yār

63b

1610 Yine sulān aña dūşin söyledi

Yordı Yūsuf dūşin şerĒ eyledi

1611 Èşit imdi Yūsuf'ı daĒı n'ider

Pādişāhdan zindān ehlini diler

- 1612 Sulţān eydür gönliñi hoş eyledim
Ne ki var cümlesin āzād eyledim
- 1613 Zindān ehlini cümle āzād etdiler
Anları dağı kamu şād etdiler
Der-Beyān-ı Rü'yet-i Pādişāh ve Ta'bir-i Yūsuf
- 1614 Diñle imdi pādişāhı gör n'ider
Yūsuf'a çok dürlü 'izzetler ider
- 1615 Didi yā Yūsuf öğüt virgil baña
Hak te'ālā çün kemāl virmiş saña
- 1616 İşde düşim böyledür n'itmek gerek
Söyle nicesi yārāk itmek gerek
- 1617 Yūsuf eydür ekinler ekdüresin
Evleri anbarları taldurasın
- 1618 Hem 'alef ot ve zahıre ne ki var
Cem' oluna yoklaña il ü şār
- 1619 Bir kuluña emir idesin cem' ide
Dürişe hem gece gündüz yasağı ide
- 1620 Sulţān eydür kimse bunu bilmeye
Cümle şehriñ halkı kādır olmaya
- 1621 Yūsuf eydür ger izin ola baña
İşbu yolda hizmet idem ben saña
- 1622 Zīrā anıñ bir kolayın bilürem
Nice olur hem 'ilācın kıluram

64a

- 1623 Sulṭān eydür ki kerem luṭfı idesin
Nice gerekse öyle idesin
- 1624 Ḥazneyi çün Yūsuf'a işmarladı
Èşit imdi sulṭānı gör neyledi maḳşud
- 1625 Pes çıkardı yüzüğünü tācını
Yūsuf'a virdi ṭaḳın didi bunu
- 1626 Ṭācı geymedi didi lāyık degil
Ḳul olana bu şıfat bāyık degil
- 1627 Sulṭān eydür key nişānumdur benim
Efḍal itdim seni bu ḥalḳdan canım
- 1628 Çünki Yūsuf tācı geydi başına
Meşğül oldı ḥazuneniñ baḳar işine
- 1629 Çün yıl oldı ḥazneye sulṭān varur
Yūsuf'ı alubanı taḥta gelür
- 1630 Dürlü dürlü aña libās geydürür
Hem ḳılıcını daḥı ḳuşandurur
- 1631 Bir muraşşa' taḥtı tezyīn eyledi
Yā Yūsuf çık bu taḥta otur didi
- 1632 Yūsuf eydür taḥt siziñdür sulṭanım
Ben ḳulam hem sulṭanımsın sen benim
- 1633 Sulṭān eydür her ḥāliñden ḥoşnudum
Dilerem ki taḥtımı saña virem
- 1634 Yūsuf eydür şabır ḳıl ey sulṭanım

Nice emir ider görem Rabb'im benim

1635 Cebrā'īl indi Yūsuf'a söyledi

Tahta çık Rabb'in saña emir eyledi

64b

1636 Sulṭān eydür işbu benim yerime

Sen oturgıl berü çık tahta⁴⁴

1637 Yūsuf anda tahta çıktı oturur

Geldi sulṭān Yūsuf'a karşı turur

1638 Çünkü Yūsuf Mışır eline han olur

Hem otuz yaşında ol sulṭān olur

Vezi: - . - - / - . . . / - . - - / - . -

1639 Yüzünü görse anıñ bedr olmuş ay

Kendü hüsnünden dönüp peşimān olur

1640 Leyli dirken Mecnūn anı gördi

Unudur leylini dīvāne olur

1641 Güli bülbül medḥ iderken görse anı

Gül bu imiş dir eşi efgān olur

1642 Dünyā'ya ancılayın hūb gelmedi

Anıñ için 'āleme destān olur

1643 Zelīḥa anı gördi geçdi dünyādan

Anıñ için dünyā aña zindān olur

1644 Ey Ğarīb sen medḥ idemezsin anı

⁴⁴Vezi kusurludur.

- ‘Aqıl irişmez aña mestân olur
- 1645 Gel berü söyleyim anı yine
Vir şalavât enbiyâ cāniña
- 1646 Çünki Yūsuf tahta çıqđı řāh olur
Cümle Mışır eline pādiřāh olur
- 1647 ‘Ālemiñ ĥalkına ĥükmin yüridür
Zulmi kesdi cümle ‘adlin yüridür
- 1648 ‘Ālemiñ ĥalkına elťāf-ıla ol
Cümlesini eyledi kendüye ĥul
- 65a
- 1649 Çün ucuzlık yılınıñ toğdı ayı
Yūsuf aña itdi yoĥsul bayı
- 1650 Cümlesine ekin ekiñ didi ol
Hem ucuzlık vaqtını bildürdi ol
- 1651 Cümle yeryüzine ekin ekdiler
Ėabīl olan yerlere tonatdılar
- 1652 Ekdiler ĥomadılar tağı taşı
Ekin oldu dere vü kıaya başı
- 1653 Nereye ekdiler ise bitdi hep
Uzayup ‘ādetçe boya yetdi hep
- 1654 Bayağı ‘aditce oldu ĥamusı
Mabaķıdan artıķ oldu dānesi bayaķı
- 1655 şöyle oldu evleri toldurdılar
Nice evler büyüdüp ĥaldurdılar

- 1656 Dağı Yūsuf hazneler eyledi bol
Diñle imdi deyeyim neyledi ol
- 1657 Yüz altmış arşun evler yapıdurur
Buğday-ıla anları hep taldurur
- 1658 Şehir içi tulu buğday eyledi
Dağı otu çok ‘alef cem’ eyledi
- 1659 Ni‘met-ile geçdi çünkü yedi yıl
Her kimesne anda ğanī oldı bil
- 1660 Çünkü kızlık ayınıñ yılı toğar
Yūsuf anda halkı ekinden yığar
- 1661 Kıtlığıñ dürlü nişanı bilinür
Şan‘at ehli işleyemez yorılır
- 65b
- 1662 Bir gece sulţān yaturken tırur
Baña yemek getirüñ dir çağırur
- 1663 Ādem hayvānı yeyüp tutmaz olur
Tīz acıgur açlığa doymaz olur
- 1664 Bu acıkmağın sebebi ne idi
Diñle imdi rāvīler böyle didi
- 1665 Hāk te‘ālā Cebrā’īl’e emr eyledi
‘Āşī oldı cümle maħlūk in didi
- 1666 İrdi Cebrā’īl acıguñ dir çağırur
‘Āşīsiz Tañrı size kıtluk virür
- 1667 Virmek almağ Tañrı’nuñdur bilesiz

- Mü'min olup doğru yola gelesiz
- 1668 Bildi didi geldi kızıllık yılları
Tuydı Yūsuf çünkü işbu halleri
- 1669 Ekin ekmeñ didi hem şimden geri
Ekin olmaz bilür şimden geri
- 1670 Yağmadı yağmur hem esmedi yel
Bitmedi ot hem ekin olmadı bil
- 1671 Yemiş olmadı ağaçlar kurıdı
Canāvarlar birbirin yirler idi
- 1672 Çünkü halk elde olan yediler
Cümle gelüp Yūsuf'a yalvardılar
- 1673 Didiler kim bize çāre idesin
Biz kırıldık ya bizi nice idesin
- 1674 Bunlarıñ sözini sulţān diñledi
Anbar açñ deyüben emir eyledi
- 66a
- 1675 Vardı kullar açdılar anbarları
İşbu halka şatdılar tahılları
- 1676 Altun akçe ellerinde olanı
Geldiler tahıla virdiler anı
- 1677 Bir yıla degin yiyüp tükediler
Yine buğdaya Yūsuf'a gitdiler
- 1678 Elde olan altun gümüşleri
Dağı gevher ne var ise hep varı

- 1679 İletüp virdiler anları daħı
Yine buğday aldılar bil ey aħı
- 1680 Bir yıla ħdegin anı da yediler
Bereketi yoħdur nice ideler
- 1681 Üçüncü yıl cümle tavarlarını
Buğdaya virdiler eletüp varını
- 1682 Dördüncü yıl ħul ħaravaş ne ki var
Cümlesin buğdaya virdiler ey yār
- 1683 Beşinci yıl yerlerine evlerini
Virdiler buğdaya cümle varını
- 1684 Altıncı yıl cümle oğlancıkların
Virdiler buğdaya hep birbirin
- 1685 Yedinci yıl cümle geldi kendiler
Èrkek ve dişi Yūsuf'a ħul oldılar
- 1686 Ulu kiçi Mışır'da ħiç ħalmadı
Ya'ni gelüp Yūsuf'a ħul olmadı
- 1687 Cümle Mışır Yūsuf'uñ mülki olur
Canlu cansuz cümlesi mülki olur

66b

- 1688 Ĥaħ te'ālā Yūsuf'a ikrām ider
Virdi bu devletleri in'ām ider
- 1689 Ya'ni evvel Yūsuf'ı ħul eyledi
Şoñra evvel Yūsuf'ı ħul eyledi
- 1690 Çünki Yūsuf taħdīre şabır eyledi

Tańrı anı ni‘mete ğarķ eyledi

1691 H̄ānumān ve Mışır hep mülki olur

Èřit imdi Yūsuf’ında ne kıılır

1692 Kıtılık olıcaķ Yūsuf gör n’eyledi

şol ķadar büyük ķazanlar eyledi

1693 Günde şolu şolu aşlar bişürdü

Cümle faķırleri aña üşürür

1694 İşbu h̄alkı şol ķadar direrdi ol

Aç ķomazdı cümle şoyururdu ol

1695 Çünki bu ķaħtı Mışır elinden şavılır

Vardı Ken‘ān eli ķaħt olur kıtlık

1696 Yine yaĝmurlar yaĝar otlar biter

Cümle h̄alkıñ eli ni‘mete yeter

1697 Dinle imdi Yusuf’ı sultān-ıla

Söyleşürler ikisi ol h̄an-ıla

1698 Yūsuf’a sultān didigim çok yařa

H̄alkı ķul eylediñ hep başdan başa

1699 Beslediñ hep anları cümlesini

şenlik itdiñ cümle h̄alkıñ yasını

1700 Yūsuf eydür diñle ne deyim saña

Mışır h̄alkı cümle ķul oldu baña

67a

1701 H̄aķ te‘ālā virdi bu devletleri

Kereminden virdi bu ni‘metleri

- 1702 Diñle imdi sulţānım ben n'eyledi
Bunlarıñ cümlesin āzād eyledi
- 1703 Dağı mälların ıasdiķ eyleyem
Tanrı'nıñ virdüğine şükür eyleyem
- 1704 Mälların ıavarların cümle vire
Āzād oluñ diyübeni buyura
- 1705 Çünki anlar bu sözi eşitdiler
Yūsuf'a çok çok du'alar itdiler
- 1706 Döndi gine Yūsuf eydür sulţānım
Tahtıñ emānetdür elimde benim
- 1707 Şimdiye dek saña hizmet eyledim
İşde tahtıñ gine teslim eyledim
- 1708 Sulţān eydür hāşā ey cānım cānı
Sensin şimdeñ geri Mışır sulţānı
- 1709 Bende bil seniñ ıapında bir ıulam
Sulţānımsın bende yānıñda ıuram
- 1710 Seniñ etdüğüñi 'aceb kim ider
Ya seniñ yoluña var mı bir gider
- 1711 Çünki bu sözler dağı oldı tamām
Vir salavāt Muşıafā'ya vesselām
Yūsuf 'Aleyhi's-selām
- 1712 Diñle imdi yine Yūsuf nice olur
Hıaķ te'ālā Cebrā'ıl'e buyurur

- 1713 İn Yūsuf'a benim emrim söylegil
Leşkerin cem' eylesün eylegil
- 1714 Mışır şehrinden çıkuban gözlesin
Her kime uğrarsa vezīr eylesün
- 1715 Cebrā'īl'e andı Yūsuf'a söyledi
Olda tırdı leşkerin cem' eyledi
- 1716 Çıkdı şehri bu yol gözler idi
Kime uğrayam 'aceb ben dir idi
- 1717 Görđi Yūsuf bir faķır yolda gelür
İñiler hem ah-ile zārī kıılır
- 1718 Beñzi şaru şanasın dönmiş güle
Geydügi kimse almaz bir pula
- 1719 İllā Yūsuf'a çok du'ālar eyledi
Hoş tazarru'lar ve senālar eyledi
- 1720 Yūsuf aña iltifāt eylemedi
Yüzine bitmedi hīç söylemedi
- 1721 Didi buña vezīr nice ola
Her kişiniñ göziñe haķır ola
- 1722 Geldi Cebrā'īl Yūsuf'a söyledi
Ol yigide neye baķmadıñ didi
- 1723 Ölümünden kıurtardı bilgil ol seni
Şimdi sen begenmediñ hergiz anı
- 1724 Yūsuf eydür Cebrā'īl ben n'eyledim
Bu beni kıurtara ne suç eyledim

1725 Cebrā'īl dir bilemediñ mi sen bunu

Bu şehādet itdi kırtardı seni

68a

1726 Zeliħa ile kıvuşuraķ çıkıcaķ

Zeliħa anda şuķı saña yıķıcaķ

1727 Şaşdı 'aķlıñ nidesin bilmediñ

Derdiñe sen bir devā bulmadiñ

1728 Ol demde çāresiz kıldıñ eyde

Şāh öñinde bī-çāre olduñ idi

1729 Budur ol gelüp seniñ-çün söylesen

Seni toğrı Zeliħa şuķlu iden

1730 Kıyğudan kırtardı ol anda seni

Şimdi sende vezīr eylegil anı

1731 Yūsuf anda çün bu sözi diñledi

Key ta'accüp idübeni tañladı

1732 Ol yigidiñ elini aldı ele

Anı sarāyına getürdi bile

1733 Anı ħammāma eletüp yudılar

Dürlü ħil'atler geydürdiler

1734 Vezīr itdi aldı Yūsuf yanıña

Şaņasın biñ cān irişdi cāniña

1735 Ĥaķ te'ālā ħikmetin gör neyledi

Faķīr iken anı vezīr eyledi

1736 Çünkü bu sözler dağı oldu tamām

Vir salavât Muştafâ'ya vesselâm

Der-Beyân-ı Zeliha

1737 Gel berü diñle saña söyleyeyim

Zeliha'nıñ nice olduğunu deyeyim

68b

1738 Ağlamakdan mübtelâ olmuşdı

Gözsüz olup bi-çäre qalmış idi

1739 Yūsuf' uñ yolına bir ev yapdurur

Gele Yūsuf uğraya deyü ırur

1740 Şöyle qar-ıdı ve büküldi beli

Bir pula irmez idi anıñ eli

1741 Bir 'abā giyerdi buñ nāçār

Beline örme quşanurdı bī-çār

1742 Başına bir qara çul şarar idi

Her gün çıkar yola oturur idi

1743 Döşegi ot üstüne örter idi

İllā 'aşkı dün-i gün artar idi

1744 Şöyle fakīr idi hem gāyet qarır

Kimse yüzine bakmaz yigrenür

1745 İllā 'aşkın Yūsuf' uñ qovar idi

Gelse Yūsuf uğrasa deyü iver idi

1746 Ayağı tapuldısın diñler idi

Ünini bārī eşitsem dir idi

1747 Yıldı bir kez Yūsuf' da çıkar idi

Zālīm mazlūmı hep yoqlar idi

1748 Şorardı kimesne zülüm itdi mi

Haqq'ı koyup bātil işe gitdi mi

1749 Bir atı var idi çün binerdi ol

Eger urulsa hemān kişnerdi ol

1750 Atıñ üniñ eşidüp leşker turur

Atlanuban cümle kapuya gelür

69a

1751 Çıkdı Yūsuf atlanubanı gider

Diñle imdi Zeliha gör kim n'ider

1752 Leşkeriñ geldüğini çün eşidür

Qalkdı tayanur öñine varur

1753 Yā Yūsuf dir göre benim hālimi

Qaldım ayaklarda algıl elimi

1754 Yūsuf anıñ ünini eşitmedi

Halk işitdi hiç iltifāt itmedi

1755 Gitdi Yūsuf Zeliha yine iñledi

Geldi eve diñle imdi n'eyledi

1756 Geldi putunuñ yanına oturur

Getürüp putunu ol yere urur

1757 Depdi ayag-ıla anı yere

Didi ey put n'eylediñ beni göre

1758 Saña tapaldan berü gülmedim

Geçdi 'ömrüm hiç bir vefā bulmadım

- 1759 Saña apaldan berü oldum haķır
Bir pulum almadı ben oldum faķır
- 1760 Bunı bilmedüm saña apan ĥor olur
Tañrı'ya apan kişiler var olur
- 1761 Gör Yüsuf'ı Tañrı'ya apardı ol
ulum iken Mısır'a sulţān oldu ol
- 1762 Ben saña apmayup aña apayım
Yüziñi yerlere seniñ depeyim
- 1763 Böyle deyüp ayağ-ıla didi ol
Döndi Tañrı'dan yaña yönildi
- 69b
- 1764 Didi ey perverdigār-ı zül-celāl
Bende bildim bāķisin lā-yezāl
- 1765 Şimdiye degin yolu yañılmıřam
Şimdi bildim ben apuña gelmişem
- 1766 Şimdi Ğimānı getürdüm ben saña
Dilerem maķřudımı virgil baña
- 1767 Bunı didi itmen getürür
Ĥaķ te'ālā maķřudın aña virür
- 1768 Yine bir gün Yüsuf atlandı gider
Zelīħa bir arıcığı ister bulur
- 1769 Ol arıya kerem mürvet didi
Beni Yüsuf yolına ilet didi
- 1770 Zelīħa'nıñ arı yapışdı eline

- İletür anı Yūsuf'uña yolına
- 1771 Geldi Yūsuf çün oraya uğradı
Zeliḥa anıñ uğraduğın añladı
- 1772 Zeliḥa anda işbu sözi söyledi
Ṭurdı Yūsuf ne didügin diñledi
- 1773 Eydür ḫulı pādişāh iden Allāh
Ey pādişāhı esir iden Allāh
- 1774 Bu ğarīp 'ömrüñ daḫı yā ğani
Luṭfın-ıla rūzı ḫıl maḫşudını
- 1775 Diler iseñ iresin maḫşudını
Vir salavāt Muşafā'nıñ ruḫına
- 1776 Sürdi Yūsuf atı vardı ileri
Didi kimsin ne dilersiñ ḫarı

70a

- 1777 Didi şol ḫarşũnda ayağın ṭuran
Eliñe ayağıña yüzün süren
- 1778 Gece gündüz saña mürebbi⁴⁵ olan
Dürlü ni'metleri saña yedüren
- 1779 Malı mülki dünyādanelin çeküp
Yüziñi görmege cānlar viren
- 1780 Tācı taḫtiñ terkini uruban ol
Tā ölünce seniñ 'aşkıñı süren

⁴⁵İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında tam okunamayan kelime Adnan Ötüken nüshasında da tespit edilememiştir.

1781 Dünyānıñ dürlü қаһırların görüp

Dönmeyüp ‘aşkıñda şol kâ’im tıran

1782 Gümüş altun tepsi içinde seniñ

Başıñı yuyup saçıñı tırayan

1783 Zeliḥayam işde gözsüz olmuşam

Bī-çāreyem sürünüben gelmişem

1784 Ne gözüm kaldı ne benim kuvvetim

Tākaṭım taḵ oldı gitdi taḵatım

1785 Cümle bende iken Mışır şehri

Şimdi baña ta’n iderler her biri

1786 Şimdi sā’il olmuşam kapılara

Kimi esirger kimi itgibi urur

1787 Bunı didi Zeliḥa yine ah eyledi

Yūsuf’a bu şi’ri gine söyledi

Şi’r-i Zeliḥa

1788 Ne mālım var anı buluña virem

Ne gözüm var baḵuban yüzüñ görem

70b

1789 Ne yigitlik kaldı vaşlıña irem

Yoluña cān vireyim şimden geri

1790 Varmıola bencileyin fikir eylegil

Didi kim eyledi baña söylegil

1791 Gör benim ḥalimi eylegil

İznen

- 1792 Cāndan artık armağanım kalmadı
Geçdi 'ömrüm gözüm ağlar gülmedi
- 1793 N'eyleyeyim Yūsuf benim olmadı
İznen
- 1794 Sulṭān iken zebūn olmuş var mı[ola]⁴⁶
Bencileyin kendüye kıyar mı ola
- 1795 'Aşuḳ odına kimse yañar mı ola
İznen
- 1796 İşde bildiñ söyle eylediñ
Yā Yūsuf gör imdi beni neylediñ
- 1797 Dirdiñ evvel puta ıaparsın baña
Şimdi müslimān olup uydum saña
- 1798 Yūsuf anıñ sözlerini diñledi
Elini yüzüne ıtutup ağladı
- 1799 Dir bu ıahır ıoı felek bu⁴⁷[bī-ve]⁴⁸fa
Derd-i mende nice eylemiş cefā
- 1800 Zeliḩa'yı Yūsuf görüp esirgedi
Dönüp aña şefkat-ıla söyledi
- 71a
- 1801 Yūsuf eydür bī-çāre n'olmuş öziñ
ıanı ol ḩüsn-ü cemāl ıanı gözüñ

⁴⁶İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında olmayan kelime vezin nedeniyle Adnan Ötügen Kütüphanesi nüshasından tamamlanmıştır.

⁴⁷İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında eksik olan kelime A.Ö Kütüphanesi nüshasında tespit edilememiştir.

⁴⁸ İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında eksik olan fa kelimesi Adnan Ötügen Kütüphanesi nüshasından bī-vefa şeklinde tamamlanmıştır.

- 1802 Bunca қаһrı дүnyāda oldı saña
Dağı ‘aşkı sürer misin söyle baña
- 1803 Zeliḥa eydür dağı ‘aşkı sol kadar
Yeryüzi tolu altun olsa eger
- 1804 Baña andan yigrek idi cüvān
Yüzüni görsem idi bir kez ‘ayān
- 1805 Yūsuf eydür bir nişān göster baña
Zeliḥa eydür қамçıni şungıl baña
- 1806 Yūsuf aña қамçısıni uzadur
Neyleye dir çevrede halk gözedür
- 1807 Zeliḥa bir kez ağızın açdı āh eyledi
Қамçı düşdi yanubanı gider
- 1808 Od saparduvan gelür қамçı yanar
Yābana atdı gördigim eli yanar
- 1809 Zeliḥa eydür nice oldı yā Yūsuf
Қамçıyı yābana atdım dir Yūsuf
- 1810 Zeliḥa eydür göre benim derdimi
Bir sā‘at elde tutamadıñ anı
- 1811 Zeliḥa eydür yā Yūsuf gör ḥālimi
Қaldım ayaklarda algıl elimi
- 1812 Hāḳ te‘ālā ‘aşık Yūsuf’a virür
Zeliḥa’niñ her ḥacetini virür
- 1813 Zīrā Zeliḥa mü’min oldı ey yarā
Belirür yüz sürer yire

71b

- 1814 Yūsuf eydür yā Zeliḥa var hele
Vaḳtidür kim derdiñe dermān ola
- 1815 Zeliḥa vardı evine girdi yarā
Secde ider Allah'a yüz sürer yere
- 1816 Vardı Yūsuf Zeliḥa'ya ādem göndürür
Baña gelsin alayım dir buyurur
- 1817 Zeliḥa ol gelen ādeme söyledi
Beni maşharalığa alma didi
- 1818 Didi beni gençken almadı ol
Ḳarımış şimdi ider mi ḳabül didi
- 1819 Şimdi bir gözsüz ḳarıyam neyleye
Gel beni maşharalığa alma didi
- 1820 Döndi yigit gine Yūsuf'a varur
Zeliḥa'nıñ sözlerini ḥaber virür
- 1821 Bindi Yūsuf atına kendi varur
Zeliḥa'nıñ ḳapusına ḳarşu ṭurur
- 1822 Zeliḥa ṭuydı ḳarşu vardı Yūsuf'a
Diñle imdi Yūsuf aña ne deye
- 1823 Yā Zeliḥa saña ādem gelmedi mi
Ya seniñ göñlüñ baña olmadı mı
- 1824 Zeliḥa eydür yā Yūsuf güler misin
Yoḥsa gerçekden beni diler misin
- 1825 Beni tāze gül gibiyken almadıñ

Sen benim adrimi ol vaıt bilmedi

1826 Şimdi bir gzsz arıyam syleme

o beni ellere maŐara eyleme

72a

1827 Ysuf eydr Zelia gel cevr itmegil

Ol geenden tri kin utmaıl

1828 Rzi olursa aluram ben seni

Ama Şimden geri unud geeni

1829 Zelia rzi oldu aa varmaa

Zira mŐtk-ıdı aa irmege

1830 Pes nika itdiler ol anı ala

Dile imdi Ysuf'ı nice ıla

1831 Emr ider ol Zelia'yı getrdiler

Ysuf' saryına yetrdiler

1832 Geldi Ysuf saryın apusına

Bir ayaın atuban urdu yine

1833 İsm-i azam ouyup ıldı dua

İsteddi Zelia yine snn bula

1834 a teal vir snini aa

Şol adar kim nice vaşfı idem saa

1835 Evvelkinden daı artu eyledi

On iki yaşında mabp eyledi

1836 Ysuf anda nki girdi saraya

Grdi Zelia'nın yzi bezer aya

- 1837 H ayr an oldu  un anı Y suf anı g r r
K atlanamaz Zeli ha'dan ya na varur
- 1838 Elin uzatdı anı t tma  diler
Zeli ha ka dı gir  ka ma  diler
- 1839 T td  Y suf eyd r ey c nım c nı
Neye ka arsın  u sevdim ben seni

72b

- 1840 Geldi  unki ikisi bir araya
Biri g ne d r biri be zer aya
- 1841 Zeli ha ile  un Y suf gerdek olur
Y suf anda Zeli ha'yı biker bulur
- 1842 Didi y  Zeli ha eri n var idi
Degmedi mi sa na ol h r er idi
- 1843 Zeli ha eyd r k dir olmadı ba na
Z r  All h  akladı beni sa na
- 1844 İki birbirine  un bulu ur
Zeli ha'dan Y suf'uhn o ulları olur
- 1845 İki o lı oldu Me  m ibni Y suf
Hem birisi A r m ibni Y suf
- 1846 Anları n   zılı  irdi c nına
Vir  alav t enbiy  erv hın
- Der-Bey n-ı Ken'an
- 1847  un ucuzlu  geldi Mı ır eline
Vardı kıtlı    m-ı Ken'an eline

- 1848 Şam Ken‘ân halkı cümle geldiler
Yūsuf‘dan kaması buğday aldılar
- 1849 Diñle Yūsuf ol ilden gelene
İzzet iderdi buğday alına
- 1850 Aqçe olsun olmasun virür idi
Bay idüben anı göndürür idi
- 1851 Varuban Ken‘ân‘a uğrardı olar
Ya‘küp‘uñ evi yanında kındılar

73a

- 1852 Vaşfı èy derlerdi Mışır sulţānını
Eyligini hem dağı in‘āmını
- 1853 Şām-ı Ken‘anlıyı sever didiler
Bize virdi çok ‘ağalar didiler
- 1854 Ya‘küp‘uñ anlarıñ sözünü diñledi
Göñli ile hem biraz fikir eyledi
- 1855 Didi bu ‘arif kiřiniñ işidür
Anda nebi olmasa ne kişidür
- 1856 Zīrā ol-zamān nebi olsa ey cān
Ya‘küp‘uñ aşlından olurdı hemān
- 1857 Ya‘küp anda fikir idüp ah eyledi
N’olaydı evvelki mecālim olaydı
- 1858 Yūsuf‘ım arayı Mışır‘a varaydım
Ola ki anıñ yanında bulaydım
- 1859 Bunı didi Tañrı‘ya zār eyledi

- Ey celalim Yūsuf'ı vir didi
- 1860 Va'de itdiñ benim ile dilerem
Vaḳti geldi Yūsuf'ımı umaram
- 1861 İŝbu fikre düşdi Ya'ḳūp yādına
İllā açlık irişür evlādına
- 1862 Èrkek dişi altmış ādem vardı
Loḳmayı Yā'ḳup yanında yir idi
- 1863 Gelüben oḡlanları aḡladılar
Cem' oluban Ya'ḳūb'a söylediler
- 1864 Yetmiş yıldur bize hiç söylemediñ
Bizim ile kelici söylemediñ
- 73b
- 1865 Gülmediñ bir kez dönüp yüzümüze
İltifāt eylemediñ sözüümüze
- 1866 Biz de bilürüz ki 'Āŝi olmuşuz
Kim saña çok zarārlar ḳılmışuz
- 1867 İllā ki buñalduḡ ey babā
Bize du'ālar eylegil luḡfı 'aḡā
- 1868 Ya'ḳūp anlarıñ sözüni diñledi
Du'ā itdi anları esirgedi
- 1869 Ya'ḳūp eydür oḡulları ḡuruñuz
Yarāḡ idüp cümle Mışır'a varıñuz
- 1870 Varup görenler öger sultānını
Sizde oḡullar varuñ görüñ anı

- 1871 Varuban benden idüñ aña selām
Belki size hürmet ide ol hümām
- 1872 Didiler yalın ayaq başı kaba
Biz faķırız geydügimiz hep ‘abā
- 1873 Belki bizim yüzümüze baķmaya
Hĩç adem geldi deyü kayırmaya
- 1874 Aña varan dürlü ʔon-ıla varur
Altun aķçe virüben buğday alur
- 1875 Ya‘ķüp eydür geliñ oğullar beni
Ögdiler gāyet kerīm imiş anı
- 1876 Kerīm olan kişi azı çok bilür
Yene aña dürlü ‘aṭalar ķılır
- 1877 Rāzī olup gitdiler oğulları
İbni Yāmin ķaldı Yūsuf’uñ biri

74a

- 1878 Ya‘ķüp anlara du‘alar eyledi
Yüriyiñ imdi Tañrı yardımcı didi
- 1879 Gitdi bunlar ķamusı Mışır’a varur
Diñle imdi Yūsuf’ı nice ķılır
- 1880 Yūsuf anda iş işlemiş idi
Ṭařrada bir ķapucı ķomuş idi
- 1881 Ķapucılar ķodı anda ʔuralar
Kim gelürse ne kişidür şoralar
- 1882 Nedür işi hem neredensin şoralar

Gelüben Yūsuf'a haber vireler

1883 Beklemeğe qodı Yūsuf anları

Geldi bir gün Ya'qüp'ün oğlanları

1884 Qapucılar Şordı anlara qandasıñuz

Ne kişilersiz yā neye geldiñüz

1885 Bunlar eydür bizi bil Ken'an'danuz

Eger Őorarsañ Ya'küp oğlanlarıyuz

1886 Enbiyādur diñle bizim aŐımız

Buğday almakdur dağı hem qaŐdımız

1887 Qapucı mektüba yazdı bunları

Yūsuf'a 'arz eyledi hep anları

1888 Didi ey sulţānım imdi tapuya

Bir bölük ta'ife geldi qapuya

1889 Őordum anların yeri Ken'an imiş

Babaları Ya'qüp ağızān imiş

1890 1889 Yüzi gökçek dilleri faŐıñ durur

Boyı uzun kendüleri Őāliñ-durur

74b

1891 Çünkü Yūsuf oqadı bu mektubı

Ağladı yaşın yaşın bildi anı

1892 Anlar çün getirüp endirdiler

Yūsuf'ün sarāyına qondurdılar

1893 Öñlerine tiz ta'am getürdiler

Dürlü hanlar anlara yetürdiler han

- 1894 Hem döşediler eyü döşekleri
Şöyle zînet eylediler köşkleri
- 1895 Dağı şerbetler getürdiler ey cān
Açdılar anlar kamu pîr cüvān
- 1896 Yūsuf anda bunları diñler idi
Birbirine bular söylerler idi
- 1897 Ne hoş ağırladı bu sulţān bizi
Māl şanur mı ‘aceb yükümüzü
- 1898 Şem‘ün eydür babamız ağırladı
Anı-çüñ bize hürmet eyledi
- 1899 Biri eydür ol bize raḥm eyledi
Gördi faķîrler bizi esirgedi
- 1900 Her biri bir dürlü söz söyledi
Yūsuf anlarıñ sözün diñler idi
- 1901 Yūsuf anda oğlına emir eyledi
Bunları aḥşām sen ağırla didi
- 1902 Tırdı Yūsuf oğlı geydi tonları
Dağı dülbendi vü hem kaftānları
- 1903 Dürlü ni‘met ḥāzır itdi bunlara
Aḥşām olunca yedürdi bunlara

75a

- 1904 Şol kadar ḥanlar yedürdiler
Dağı şerbetler içürdi bunlara
- 1905 Bunları üç güne dek ağırladı

- Dürlü dürlü hanlar ile toyladı
- 1906 Țurđı Yūsuf bir gün anlara varur
Yüzin örtdi bunlara selām virür
- 1907 Țünkü anlara Yūsuf'ı gördiler
Aldılar selāmın örü Țurdılar
- 1908 Őordı Yūsuf anlarıñ hāllerini
Aşlını vü neslini illerini
- 1909 Onuñuz da didi bir Őoydan mısınız
Ayrı mısız yoħsa bir köyden misiz
- 1910 Didiler ey sulţānım siz biliñüz
Țardaşuz biz cümle birdür atamız
- 1911 Bir daħıca var idi Țardaşımız
Anı artık sever idi atamız
- 1912 Körpe Țardaş idi ol Yūsuf idi
Țuymaduk bir gün anı Țurt yedi
- 1913 Ol gideliden atamız hıç gülmedi
Bizim ile eglenüben Țalmadı
- 1914 Yūsuf eydür ne 'aceb söylediñüz
Atañuzdan Őikāyet eylediñüz
- 1915 Biliñüz peygamber olsa bir kişi
Berāber ola yanında her kişi
- 1916 Biliñüz peygamber birbirin sever artık
Peygamber bu işlere degil lāyık

75b

- 1917 Bunlar eydür Yūsuf'a ey sulṭānım
Göre-idüñ yüzini bir kez anıñ
- 1918 Malı mülki hep virdüñ
Tācıñı taḥtıñı hep vireydün
- 1919 Çünki Yūsuf işbu söz diñledi
Ṭuymaz anlar uğrın uğrın ağladı
- 1920 Didi imdi ey yigitler geliñüz
Getürüñ aqçeyi buğday alıñuz
- 1921 Qablarını getirür çünki bular
Buğday anbarını qullar açdılar
- 1922 Yūsuf anlara eyü buğday virür
Cümlesiniñ qablarını ṭoldurur
- 1923 İllā bunlar ṭuymadın Yūsuf yine
Aqçelerin qodı çuvāllarına
- 1924 Yūsuf anda bunları esenledi
Babañuza çok selām eyleñ didi
- 1925 Diñiz?⁴⁹ imdi gine baña gelesiz
İbni Yāmin'ide bile alasız
- 1926 Yine size eyü buğdaylar virem
Şād idüben şenlik-ile göndürem
- 1927 Yūsuf'a baş uruban gitdiler

⁴⁹İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında diñiz şeklinde geçen kelime A.Ö. Kütüphanesi nüshasında didi şeklinde geçmektedir.

Diñle imdi yine yolda nitdiler

1928 Yolda bunlar her köye uğrar-ıdı

Halk çıkup bunları ağırlar-ıdı

1929 Zīrā Yūsuf'uñ қоқусı bunlara

Siñdi bile gider idi yollara

76a

1930 Gitdiler bunlar geldiler evlerine

Geldiler hep cümle babalarına

1931 Çün babalar-ıla bunlar buluşur

Birer bireraniñ ile görüşür

1932 Ol da bunları kamu ağırladı

Hāliñüz nite oğullarım didi

1933 Çün Ya'qūp bunlar-ıla görüşür

Güldi bu kez dişiniñ nūrı eser

1934 Didiler baba ne hikmet gülesin

Luḫfı idüp bize haber viresin

1935 Didi siziñ ile görüşdüm ey cān

Baña Yūsuf қоқусı geldi hemān

1936 Tıydum ol қоқuyı sevindi cānım

Ey oğullar güldüğüm budur benim

1937 Ya'qūp eydür ol Mışır sulḫāniñuñ

Hālini diniñ ĩmānıñıñ

1938 Siziñ ile nice 'amel itdi ol

Size buğday virdi mi nice itdi ol

- 1939 Didiler bir ulu pādişāh-durur
Şankigökden indi ol bir māh durur
- 1940 Hem daḫı cövmerd-dürür ol muḫterem
Ḥüsn-i ḫulḫı issi daḫı şāḫib-i kerem
- 1941 Hem daḫı baba selām itdi saña
Beni de ḫayır du‘ādan unutmasın didi
- 1942 Baba du‘āña ḫatı müştāk-durur
Seni ol ḡāyet sever ‘aşıḫ durur

76b

- 1943 Adıñı añıncaḡaz aḡlardı ol
Bizi söyledürdi daḫı diñlerdi ol
- 1944 Daḫı bizden İbni Yāmin istedi
Getürüñ anı da göreyim didi
- 1945 Getüresiz çünki anı da görem
Yine size eyü buḡdaylar virem
- 1946 Zīrā bizi baba utandurdı ol
Dürlü dürlü ni‘mete ḫandurdı ol
- 1947 Gelür idi bize buluşur idi
Oturup bizüm-ile söyleşür idi
- 1948 Ya‘ḫūp anı eşidüp āh eyledi
Gözi yaşı ḫola-geldi aḡladı
- 1949 Didi oḡullar ‘aceb söylediñüz
Bilme misiz bundan öñ neylediñüz
- 1950 Yūsuf’ı alubanı gitdiñüz

urt yedi dey benı aldatdıñuz

1951 Bunı dağı alubanı gidesiz

Baña yine bir iki dert idesiz

1952 uzılar bu dilegi itmeñ baña

Ysuf'ım derdi yeter oñden Őña

1953 Didiler hağdur szñ biz itmşz

Bilrz saña ceflar itmişz

1954 Didiler baba bu kez and ielm

Zarr itmeyp bunu getrelm

1955 Ya'p eydr hele dkñ ykñz

Grelim ne itdiñz neylediñz

77a

1956 nki ap dndiler uvlları

uvl iinde ıar aceleri

1957 Aeyi grbeni sevindiler

Baba gr keremini de didiler

1958 Gr anıñ cvmerdliğini neylemiş

Acemzi ne uvl eylemiş

1959 Drl drl bize eylik itdi ol

İbni Yamin gele dey itdi ol

1960 nki bu eyliklerini gresiz

İbni Yamin bile gndresiz

1961 Grdi Ya'p bu işi skin olur

ınmadı oğlunu bile gndrr

- 1962 Didi çünkü sağlığ-ıla varasız
Sultāna selāmımı irgüresiz
- 1963 Çünkü size böyle eylik ider ol
Biliñ ol eyligi baña ider ol
- 1964 Ey oğullar yine diñleñ bu sözi
Kim yavuz gözden şağınur sizi
- 1965 İkişerce her kapudan giresiz
Şoñra bir yere biriküp varasız
- 1966 Korkaram size ki yavuz göz ide
Cümle işiñüzi Allah oñara
- 1967 Virdi destür Ya'küp anlar gitdiler
Her kapudan iki iki girdiler
- 1968 Her iki kardaş girer bir kapudan
İbni Yāmin yalıñuz kaldı ey cān

77b

- 1969 Kapudan girdi ol da tırmaz gider
Uğraduğı kimseye yolu şorar
- 1970 Dir ki sultānıñ sarāyı kandanadır
Bunda kardaşlarım vardır andadır
- 1971 Kimse hıç bilmezdi dilini anıñ
Zīrā ĩmrān dili idi dili anıñ
- 1972 Söyler ol bu halk bağısur sözene
Gitdi pişmān olur söyledüğine

- 1973 İbni Yâmin bilmez idi halk dilin
Bilemez anlar dağı bunuñ dilin
- 1974 Ağlar idi yolım azdı n'ideyim
Çardaşlarım deyü kanda gideyim
- 1975 Söylerem hiç kimse bilmez dili
Yâ İlâhîsen bilürsün hâlimi
- 1976 Ben ğarîp oldum meded eyle baña
Müntezar oldı gözüm ah devret baña
- 1977 Bunı kimse bilmez ağlayubanı turur
Hak te'âlâ Cebrâ'île buyurur
- 1978 İn Yûsuf'a tîz selâm eyle didi
Çardaşı geldüğini söyle didi
- 1979 İndi Cebrâ'îl Yûsuf'a virdi selâm
Tur oturma dir yeriñde ey hemân
- 1980 İbni Yâmin çardaşıñ geldi şehre
Çaldı Ken'an çapusunda avâre
- 1981 Çanda gider yolını bilemedi
Dilin bilür bir kişi bulamadı

78a

- 1982 Façir tonın gey añnıña başıña
Bunda turma çarşu var çardaşıña
- 1983 Turdı Yûsuf çıkarur tonlarını
'Abâ geydi çodı kaftânlarını
- 1984 Bir deveye bindi yüzün örttdi ol

- Çardaşın eşidüben gitdi ol
- 1985 Dir idi çanda bulam çardaşımı
Bu yaluñuz başımıñ ol işimi
- 1986 Naşip ola yüzüni görmegi
Yüz yüze çarşusına turmağı
- 1987 Arayı Ken'an çapusına varur
Çardaşını gör bir yerde turur
- 1988 Çarşudan geldi Yüsuf selām virür
İbni Yāmin turdı selāmın alur
- 1989 İmrānice söyledi Yüsuf aña
Nerden geldiñ yigit söyle baña
- 1990 Çanda gidersin gelürsen nereden
Kimiñ oğlın dağı aşıñ neden
- 1991 İbni Yāmin diñledi Yüsuf sözün
Söyledi Yüsuf'a hep cümle varın
- 1992 Didi yigit bil beni Ken'anlıyam
Ya'çüp atamdur kiçi oğlanıyam
- 1993 Dağı çardaşlarım vardur ey yār
Bende öñdin ileri gitdi olar
- 1994 Babamuz bir çapudan girmeñ didi
Anıñ-çün ayrılıp çaldım-ıdı

78b

- 1995 Sultānıñ çarşına varsalar gerek
Varup andan buğday alsalar gerek

- 1996 Luṭfı idüp kaşrı baña gösteresin
Yine andan sen işiñe varasın
- 1997 İbni Yāmin Yūsuf'a dir ya yigit
İmrān dilin nice bildiñ baña eyit
- 1998 Yūsuf eydür Ken'ānı ben görmişem
Anda öğrendim biraz tırmuşam
- 1999 Yūsuf ol-dem bilezügin çıkarur
İbni Yāmin'e anı şunu-virür
- 2000 İbni Yāmin didi neylerem bunu
Gülđi Yūsuf eşidicegez anı
- 2001 İbni Yāmin zirā anı bilmez idi
Yūsuf aña koluña dağğıl didi
- 2002 Armağanım ola saña yā yigit
İbni Yāmin koline tağdı becid
- 2003 Şırça şanur gördüğünce ol anı⁵⁰
Yūsuf aldı gitdi İbni Yāmin'i
- 2004 Yūsuf anıñla sarāya vardılar
Kardaşları tırur anda gördiler
- 2005 Yūsuf eydür kardaşın şunlar mıdur
İbni Yāmin didi ki bunlar durur
- 2006 İbni Yāmin Yūsuf'a dir şöyle bil
Senden ayrılmak dilemez bu gönül

⁵⁰ İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında tam olarak tespit edilemeyen kelime A.Ö. Kütüphanesi nüshasında anı şeklinde geçmektedir.

2007 Yūsuf eydür nice ayrılmayasın

Bir efendiniñ qulıyam bilesin

79a

2008 Ben anıñ destürı ile gelmişem

Bu qadarca seniñ ile olmışam

2009 İbni Yāmin Yūsuf'a du'ā ider

Gitdi Yūsuf qaldı ol diñle nider

2010 Tırdı andan vardı qardaşlarına

Şenlik irdi İbni Yāmin cānına

2011 Gördi bunlar İbni Yāmin şādumān

Didiler neye şān olduñ ey cüvān

2012 Yūsuf ölelden berü şād olmadıñ

Ġamından aşıla bir kez gülmediñ

2013 Neye şād olduñ bugün virgil haber

Neye irdiñ ya ne güldüñ ey mu'teber

2014 İbni Yamin didi ey qardaşlarım

Bir yigit geldi benim tutdı elim

2015 Size dek geldi benümle ol cüvān

Baňa bilezigini virdi hemān

2016 Anı gördüm cümle ğayğum tağılur

Kendi 'aqlım işbu göñlüm şād olur

2017 Didi qanı bizde görelim didi

Neye virdi saňa bilezigini

2018 İbni Yāmin çün qolından çıkarur

Yahūda aldı anı olına urur

2019 ıra ancak bu bilezigiñ didi

Yeñi ile olını örte-odı

2020 oñra açdı olunu gitmiş ey cān

Gine issi olına vardı hemān

79b

2021 Daı em‘ūn her birisi aldılar

ama‘ idüp ollarına urdılar

2022 ırmadı hi biriniñ olında ol

Gine issi olına vardı ‘acūl

2023 Bildiler kim kimsede ırmaz anı

Didiler kim saña virmiş ol ani

Dāstān-ı Yūsuf ‘Aleyhi’s-selām

2024 Bir sarāy yaptı Yūsuf an‘at-ıla

oldurur anıñ için zīnet-ile

2025 Yazdı aña cümle kendi hālını

Atası-ıla kendünüñ avālını

2026 Atasından anı ayurduların

Aladua sileler urduların

2027 em‘ūn eline bıaın alduın

Öldüreyim deyūbeni geldügin

2028 Bir eliyle saın yapışduın

Kesem başıñı deyüp ıtduın

2029 Ravīl’e varubanı ıgıñduın

- Ol da karşıdan yüzine urduğın
- 2030 Boğazına ip takıp yitdiklerin
Ya yüzini yerlere deydüklerin
- 2031 Yazdı bunu divāra nakış eyledi
Başına ne geldi ise söyledi
- 2032 Yūsuf anda kullarına emir eyledi
Bunları yeñi sarāya eletiñ didi
- 2033 Elediler cümlesi hep oturur
Bağdı Ravīl yazıları görür
- 80a
- 2034 Ravīl okumuş idi okudı anı
Beñzi bozardı ve tağladı kanı
- 2035 Döndi ol kardaşları şordı aña
Ol yazı nedür yine geldi saña
- 2036 Didi bizim itdügümüz işleri
Yūsuf'un başına gelen güçleri
- 2037 Neyledik ise yazılmış burada
Kim bile bozınca olavuz burada
- 2038 Eşidüben cümle melül oldılar
Gam yürüdi kayğu ile taldılar
- 2039 Her birisi söyleyimez dili şaşar
Nice ola yüz deyü 'aqlı şaşar
- 2040 Ağlamak oldu olarıñ hep işi
Yemediler öñlerindeki aşu

2041 Yemediler çün Yūsuf tırdı anlara

Didi çün şunmadıñuz ħanlara

2042 Didiler kim bir kiçi ħardaşımız

Ķurt yedi bizim bir eşiımız

2043 Bu yazılar hemān anıñ ħālidür

'Aqlımız şaşdı anıñ-çün delidür

2044 Yūsuf emir ider gine çün bunları

Bir sarāya daħı eletüñ anları

2045 Bir yere daħı varuban oturdılar

Orada ħiç Yūsuf'ı añmadılar

2046 Anlara altı şofra gelmiş idi

İki ħardaş bir şofraya oturmuş idi

80b

2047 İbni Yāmin ħaldı anda yalıñuz

Ağlar-ıdı yaş-ıla tılardı göz

2048 Yūsuf ol dem geldi aña söyledi

Neye ağlarsıñ yemek yegil didi

2049 İbni Yāmin didi benim ħardaşım

Bile olsa bende şimdi yeseydım

2050 Yūsuf anda çün bulara söyledi

Bunuñ ile ben bile yeyem didi

2051 Didiler anda ħamusı pes n'ola

Bile yese cümlemüz faħr ola

2052 Didi Yūsuf ħalĶ içinde yimezem

Çalk gidelim ben seni aç komazam

2053 Yūsuf alup içeri girdi anı

Çün götürdiler yemedi ol hanı hūn

2054 Yūsuf'a yalvardı kim ey sulţānım

Kim yanında bir dileğim var benim

2055 Ol sarāya beni iletseñ didi yine

Varuban ol şüreti görem yine

2056 Yūsuf' uñ bir ođlı var-ıdı ey cān

Adı Meşām idi bilgil didi ey hūmān

2057 Yūsuf aña didi ođul ıur

Ol sarāydaki yigid-ile otur

2058 Didi oğlı nemdür ol baba benim

Didi 'emmüñdür oğul bil ol seniñ

2059 ıurdu Meşām vardı anıñ ıatına

Şanasın biñ cān irişdi cānına

81a

2060 Bir yazıya bir aña baıar-ıdı

İkisi birbirine beñzer idi

2061 Şordı aña kimiñ aşlısın didi

Ol da 'emmi Yūsuf ođlıyım didi

2062 Çün eşitdi İbni Yāmin ağladı

Ben nicesi seniñ 'emmiñem didi

2063 Didi babam ıardaşuñdur seniñ

Ah Yūsuf didüğün işiñdür seniñ

- 2064 Çün eşitdi yeñemedi kendüzin
‘Aklı gitdi yere urdı kendüzin
- 2065 Zārī⁵¹ ağlayup ah eyledi
Çandadır yā qardaşım Yūsuf didi
- 2066 N’ola beni aña qavuşdurayduñ
Hasretime beni ulaşdurayduñ
- 2067 Meşām eydür hele ben bir varayım
Ne buyurur babamı ben bir göreyim⁵²
- 2068 Vardı babasına didi söyledim
Didügi aña i’lām eyledim
- 2069 ‘Aklı gitdi eşidicegez anı
‘Aklı geldi didi ya şimdi qanı
- 2070 Qatı hasret buluşmaq ister saña
Ne buyurursın ne deyeyim aña
- 2071 Yūsuf eydür var getür bunda eve
Kimse görmesin anı tızce ive
- 2072 Meşām vardı anı sarāya getürür
Yūsuf anı göricek qarşu varur
- 81b
- 2073 İbni Yāmin gördi Yūsuf’ı qarşuda
Ah kıldı düşdi yere ey dede
- 2074 Çünkü Yūsuf vardı anıñ yanına

⁵¹İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında zari şeklinde olan kelime vezin gereği zari zari olmalıdır.

⁵²Vezni kusurludur.

- Gül şuyı saçdı yapışdı destine
- 2075 Açdı göziñ 'aqlı başına gelür
Turdı geldi Yūsuf'uñ elin alur
- 2076 Kçuşup ağlaşdı ikisi bile
Anlarıñ zevkini anda kim bile
- 2077 H̄asret olan ayrılıqdan ağlaşur
Bulışanlar şādılıqdan ağlaşur
- 2078 Ağlaşuban yine şoñra güldiler
İki h̄asret birbirini buldılar
- 2079 İllā Yūsuf'uñ derdi babası idi
Gözüm nūrı babam nice didi
- 2080 İbni Yāmin didi ey qardaş baña
Ne şorarsın anı ne diyem saña
- 2081 Sen gideliden beri ağlar gülmedi
Kimse anıñ h̄alini h̄iç bilmedi
- 2082 İki gözler görmez olup oturur
H̄asretiñden dün günü zārī kıılır
- 2083 Uyur-iken iñiler Yūsuf deyü
Uyanıcaq hem ağlar Yūsuf deyü
- 2084 Gözleri ağardı büküldi bili
Key za'f olmuşdur şimdi h̄ali
Şi' r-i İbni Yāmin
- 2085 Yūsuf'im deyü dün-i gün iñiler
Yir gökler anıñ ile iñiler

- 2086 Ayrılığdan aę taşlar iñiler
İñiler ahı n'ideyim deyü deyü
- 2087 Yüregi p̄iryān olanlar iñiler
Gözleri giryān olanlar iñiler
- 2088 Dün-i gün ayrān olanlar iñiler
İznen
- 2089 Ayrılığdan bağrı yaşlar iñiler
Sevdüğinden ayrı düşen iñiler
- 2090 asret olup 'aklı şaşan iñiler
İznen
- 2091 İñiler şayr vü řāęlar iñiler
İñiler tahtında begler iñiler
- 2092 İñiler yerler ve gökler iñiler
İznen
- 2093 İñiler dünyāya gelen iñiler
Bu fenāda bir gün olan iñiler
- 2094 Görür bu dünyāyı yalan iñiler
İznen
- 2095 İñiler Ya'ķūp-u Ken'an iñiler
İñiler Yūsuf sulţān iñiler
- 2096 İñiler girdiği zindān iñiler
İznen
- 2097 Evde ķardařı Deyn'e iñiler

Uyumaz dün-ile günü iñiler

2098 Ulaşdurur ünin üne iñiler

İznen

82b

2099 İñiler Ğarib ğurbetde iñiler

Èşiden yakın ırağdan iñiler

2100 İñiler bu gönül çokdan iñiler

İñiler ah n'ideyim deyü deyü

2101 Ne şorarsın didi kardaş bunları

Gece gündüz diñmez oldu ünleri

2102 Sen gidelden berü hîç gülmedi[ler]⁵³

Zirā hîç n'olduğını bilmediler

2103 Kız kardaşım şol miskin Deyn'e

İñler mi derdime yana yana

2104 İbni Yāmin didi şormağıl anı

Sen gidelden berü diñmedi üni

2105 Yimek içmek yemeyüp ağlardı ol

Beñzi şoldı hemān yol gözlerdi ol

2106 Yo[l]⁵⁴cı gelse o yine varur şorar

Gördiñüz mi Yūsuf'u deyü arar

2107 Sen gidelden geyer bir kāra pelās

Gülmedi hîç her gün anıñ işi yas

⁵³Vezin gereği gülmedi kelimesi gülmediler şeklinde düzeltilmiştir.

⁵⁴ İÜ Nadir Eserler Kütüphaesi nüshasında yocı şeklinde yazılan kelime A.Ö. nüshasından yolcu şeklinde tamamlanmıştır.

- 2108 Çünkü Yūsuf eşidür bu sözleri
Acı yaşlar tola-geldi gözleri
- 2109 Dir n'olaydım anadan toğmayaydım
Babamıñ derdini eşitmeyeydim
Şi'r-i Yūsuf
- 2110 Sevdüğimden beni ayırdı felek
Gör baña ne silleler urdı felek
- 2111 Dün-i gün işim ah-ıla zār eyledi
Gözlerim nūrını çok gördi felek
- 83a
- 2112 Nice sulṭānları tahtından endürür
Niceleriñ defterin dürürdi felek
- 2113 Ayrılık bir de ğariblik fūrḳati
Ah n'ideyim ḳaddimi bükdi felek
- 2114 Bunı didi çün Yūsuf zārī ḳılır
Yā İllāhī deyübeni yalvarur
- 2115 Luṭfı iḥsān eylegil ben yetīme
Yine ulaşdur beni ḥasretime
- 2116 Yūsuf anda Ḥāzret'e ḳıldı du'ā
Ḥaḳ te'ālā ḥacetin ḳıldı revā
- 2117 Ölmedin birbirisini bulalar
Ya'ḳūp oğlı kızını ile geleler
- 2118 Şordı Yūsuf yine İbni Yāmin'e
Ḥatunuñ var mı didi aña yine

- 2119 Didi vardır hatunum yüzi şulu
Hüsn-[i]⁵⁵ hulq issi dahı eyü hulu
- 2120 Hem üç oğlım toğdı andan ey cüvān
Biri Yūsuf biri qurtdur biri qān
- 2121 Yūsuf eydür bu nice addur didi
Neye ad virdiñ oları söyle didi
- 2122 İbni Yāmin didi qardaşlar seni
Çün babamdan aldılar diñle beni
- 2123 Oynamağa deyübene gitdiler
Bilmezüz seni nereye eletdiler
- 2124 Eve geldi qamusı itdi fiğān
Gömlegi eylemişler qāra qān
- 83b
- 2125 Geldiler hāy ağlaşurlar zārī zār
Qırda yedürdüñ Yūsuf'u deyü olar
- 2126 Çünkü eşitdik bulardan bunu biz
Hep inanduk öyle şanduk cümlemüz
- 2127 Qurt didükçe fikir iderem
Qān didükçe gömlegi zikir iderem
- 2128 Yūsuf direm Hazretiñ añar-ıram
Bu üç-ile gönlimi egler-irem
- 2129 Bunu eşitdi Yūsuf şükür kıılır

⁵⁵Vezin açısından hüsn kelimesi “i” eklenerek tamamlanmıştır. A.Ö Kütüphanesi nüshasında hüsn-i şeklinde geçmektedir.

- Ne didüklerin dağı şimdi bilür
- 2130 Yūsuf anda didi İbni Yāmin'e
Vargıl anda yine ırardaşlarıña
- 2131 İbni Yāmin didi nice ayrılam
Kırk yıl ayrıyam güc-ile buluşam
- 2132 Yūsuf eydür diler-iseñ ırurasın
Bir iş idem bunlara sen göresin
- 2133 Yine bunlara eyü buğday virem
Kileyi seniñ çuvalıña koyam
- 2134 Siz gidince kileyi yoqlayalar
Varuban seniñ yükünde bulalar
- 2135 Uğrı deyü seni alıqoyayım
Anları sensiz eve göndüreyim
- 2136 İbni Yāmin rāzı oldu çün ırurur
Yine ırardaşları yanına varur
- 2137 Gördiler kim İbni Yāmin şādumān
Didiler sen ne gördüñ ey cüvān

84a

- 2138 Yūsuf ölelden berü hıç gülmedi
Böyle şād şād yanımuza gelmediñ
- 2139 İbni Yāmin didi eger göresiz
Gördüğümü cümle hayrān olasız
- 2140 Anı gördüm hācetim oldu revā
Cümle derdime benim oldu revā

- 2141 Bu sözün h̄iç ma'nisin bilmediler
Ne didüğinden haber almadılar
- 2142 İbni Yāmin şād⁵⁶ oluban oturur
Geldi Yūsuf gine yüzün örtünür
- 2143 Pādişāhlar yüzün örter ol zamān
Gördiler Yūsuf'ı tūrdılar hemān
- 2144 Geldi Yūsuf anlar gele oturur
Öñlerine gine ta'ām getürür
- 2145 Çün olara altı sini götürür
İki kardaş bir siniye oturur
- 2146 İbni Yāmin'de bir sini gelür
Vardı Yūsuf anıñ-ıla oturur
- 2147 Nice günler [anlar]⁵⁷ anda tūrdılar
İki kardaş bir yere oturdılar
- 2148 Gice döşekler dağı eletdiler
İki kardaş bir döşekte yatdılar
- 2149 İbni Yāmin ile Yūsuf oturur
Gece sarāyında bile yaturur
- 2150 Bunı kardaşları günülediler
Bu kuma oğlu deyü söylediler

84b

⁵⁶İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında geçen kelime şan ya da şad şeklinde aktarımı da uyumludur. Anlam açısından nüshada şad şeklinde aktarılmıştır.

⁵⁷ Vezin gereği A.Ö Kütüphanesi nüshasında geçen “anlar” kelimesi ile tamamlanmıştır.

- 2151 Eve varıcağ o bize kağur ide
Sulţān-ıla ben bile yeyem didi
- 2152 Yine Yūsuf bunlara buğday vire
Cümlesiniñ çuvālını ıoldurur
- 2153 Tuymadın anlar çü Yūsuf buyurur
Kileyi buğday içine koydurur
- 2154 İbni Yāmin çuvālın şoñra öçdürür
Şoñra kileyi de bile koydurur
- 2155 Her kişi ğāfil çuvālını diker
Bunlar ol kileyi çuvāla şoğar
- 2156 Tamām oldı buñların yükletdiler
Yūsuf'a çok çok du'alar itdiler
- 2157 Yūsuf-ıla cümlesi vedā'laşur
İbni Yāmin'de bile vedā'laşur
- 2158 Göçdiler bir gün gice gitdiler
Başra dirler bir köye çün yetdiler
- 2159 Beş-yüz atlı artlarından irdiler
Hışım idüben bunları döndürdiler
- 2160 Didiler siz bunca eylik bulasız
Neye sulţānıñ kelesin alasız
- 2161 Didiler kim biz kileyi almadık
Biz kile uğurlamağa gelmedik
- 2162 Şuğuf-ı İbrāhim hağkçı-çün bilmezüz
Aşlımuz nebī uğurlıķ itmezüz

2163 Gel berü arağıl imdi yükimüz

Bulunursa ul olalım onımız

85a

2164 Uğrı māl alsa bir yıl ul ola

Bulunursa bir onımız ul ola

2165 Zīrā Őuħf'ıñ ĥükmi ola vaıt ol idi

Uğrı māl alsa bir yıl ul idi

2166 Byle 'aħd itdiler bular ın yıdılar

Hep uvāllarını bir bir dkdiler

2167 Ol aradı olarıñ uvālın

Őoña odı İbni Yāmin yklerin

2168 Őoñra anıñ ykünü de dkdiler

Auban kileyi anda buldılar

2169 Dndrben bunları getrdiler

Ysuf'un arŐusına yaturdılar

2170 Ysuf eydr anlara byle mi olur

Eylik idene yavuz[lı]⁵⁸olur

2171 Bunca eylikleri unki gresiz

Yine altun kīle uğurlayasız

2172 Bir zāman tınmayup tırdılar

Utanura baŐlarını aldurdılar

2173 Didiler biz degiliz kīle alan

⁵⁸İÜ Nadir Eserler Ktphanesi nshasında yavuzluk Şeklinde geen kelime vezin gereği yavuzluk Şeklinde aktarılmıştır.

Aramuzda işbudur uğrı olan

2174 Kîle çıkan biliñ bu tek yükidür

Biz bilirüz bunuñ aşlı oğrıdur

2175 Yūsuf adlı bir ırardaşı var-ıdı

Ne bulursa evde uğurlar-ıdı

2176 Uğrılık yalancılık idi hūyı

İşte bu da tıtdı anıñ hūyı

85b

2177 Bize ırardaş şanma sulţānım bunu

Saña virdik işbu uğrı şoyını

2178 Yūsuf anlarıñ sözine tınmadı

‘Ayıbların yüzlerine urmadı

2179 Döndi Yūsuf yene bunlara sorar

Baña diñ bular ne uğurladılar

2180 Diñle imdi Yūsuf’un uğurluğın

Deyü-virem saña anıñ n’eydüğün

2181 Ta‘ām yerken birezin olur idi

Çıkarur faķırlere virür idi

2182 Yanlarında bir put evi var-ıdı

Putı kırıp yabāna atar-ıdı

2183 Bir dilenci geldi bir gün kapuya

Kimse tıymadın yumurta virdi aña

2184 Yūsuf’un uğurlığı işbu didi

Yūsuf’a bunları bir bir didi

- 2185 Yūsuf anlarıñ sözini diñledi
Şabır kıldı anlara hiç tınmadı
- 2186 Yūsuf eydür varıñ imdi yoluñuza
Uğruyı tuğduğumuz yeter bize
- 2187 Baña bir yıl kulluğ eyleye tura
Yıl olıcağ ol dağı size vara
- 2188 Döndi bunlar yine aña yalvarur
Ağlaşuban cümlesi zārī kıdur
- 2189 Babamız bunu kıatı sever idi
Hemān Yūsuf yerine olur idi
- 86a
- 2190 Yūsuf için nice yıldur ađlar ol
Bu kıalıcağ ağlar gine ol
- 2191 Babamızıñ za‘fını esirgeyesiz
İşte bildüñ aña hürmet idesiz
- 2192 Yūsuf eydür sen hürmet itmişsiñüz
Bir oğlını yabāna atmışsiñüz
- 2193 Didiler za‘ıfdür bunuñ teni
Birimüz haps eyle kıoyu-vir anı
- 2194 Yūsuf eydür suç bu etdi n’eyleyem
Şer‘i degil biriñüz haps eyleyem
- 2195 İbni Yāmin olara virmedi
Yūsuf anı hiç yanından ayırmadı

- 2196 Variñ iliñüze siz urmañ didi
Bunda yine dönüben gelmeñ didi
- 2197 Çün cevābı kesdi Yūsuf şaşdılar
Taşra bir bir çıkuban tanışdılar
- 2198 Nice idelüm deyüben söyleşdiler
Yahudā söyler olar diñlediler
- 2199 Didi turuñ cümle oq yāy alalım
Bunlarıñla ħarb-i kıtāl kılalım
- 2200 Bunlarıñ hep cümlesini kıralım
Kardaşımız kırtaruban çıkaralum
- 2201 Tokuzuñuz tokuz çārşuya variñ
Pādişāhı siz baña başka viriñ
- 2202 Kimimiz ħaykırup itsün şayħalar
Kimimiz kırsın kimimiz na‘ralar

86b

- 2203 Bir taş-ıla cümle şehri yıkarım
Umaram-ki kardaşımı çıkarım
- 2204 Zīrā bunlarda şu kuvvet var-ıdı
Depse yedi kat yeri ırğar-ıdı
- 2205 Biri biñ batmān taşı atar-ıdı
Biri anıñ kavrayup tutar-ıdı
- 2206 Na‘ra urup biri çıkarsa eger
Hep eşidenler ulurdı ser teser
- 2207 Geyeceğinden taşra çıkar kılları

- Her kılıñ dibinden açar kanları
- 2208 Yüklü hātunlar eşitse ününi
Çorqusından birağurdı hamlini
- 2209 Dağı kuşlar cümle hayvānlar ey cān
Birağurdı çorqusından hamlini hemān çorçdılar
- 2210 Didiler sulṫāna gine varalum
Hele bir dağı varalum görelüm
- 2211 Yūsuf anlarıñ ğazabını görelüm
Kiçi oğı Akrām'ı tiz göndürür
- 2212 Didi oğı şunlara tiz varasın
Arçaların sığa andan gelesin
- 2213 Turdı Akrām anları çarşuladı
Her birine izzet ikrām eyledi
- 2214 Her biriniñ elin aldı çorişür
Arçaların şıgayuban irişür
- 2215 Geldi bunlar Yūsuf'un çarşusına
Şöyle şenlik irişür çamusına

87a

- 2216 Didiler şol bize n'oldı meger
Şol oğılandan bize irişdi çarār
- 2217 Bilmedik ol bizi geldi şığadı
Tekin degil peyğamber aşı idi
- 2218 Ğadet-idi çünki bunlar çakısa
Mest olurdı Ya'küp aşı şığasa

- 2219 Ya'kûp aşlı bunda vardur bildiler
Bî-mecâl olup kôrçuda kaldılar
- 2220 Görđi Yûsuf bunları örü tûrur
Şanasın aşla[n]⁵⁹ oluban haykırur
- 2221 Didi Yûsuf siz bize n'eyleyesiz
Na'ra urup cümle halkı kırasız
- 2222 Sizde hüner var-ısa bizde bu yok mıdur
Didi ayağ-ıla köşki ıgradur
- 2223 Zelzele idi sarâyın kâmusın
Şöyle oldı yıka-yazdı yapusın
- 2224 Bir degirmen taşın anlar atar
Yahûda anı hemân kavrar tutar
- 2225 Kôrçdı heybetinden anlar Yûsuf'un
Ditrediler dehşetinden Yûsuf'un
- 2226 Kôrçdılar bu bizi öldürür deyü
Uğrı deyü cümlemüz kırar deyü
- 2227 Ne deyesin bilmezler şaşdılar
Biz tamâm olduk deyü ditreşdiler
- 2228 Kôrçdılar hep bildi Yûsuf bunları
Hıoş teselli eyledi hem anları

87b

- 2229 Dağı hürmet iderem atañuza

⁵⁹İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında eksik olan bu kelime Adnan Ötügen nüshasından tamamlanmıştır.

- Yoħsa Şimdi n'eyleyeydim ben size
- 2230 Atañuz yzi Őuyuna Őkr idñ
Trmañ imdi yanmdan varuñ gidñ
- 2231 Ysuf emir idicek yle gitdiler
Çkdlar taşra tañıŐık itdiler
- 2232 Didiler bize nice idelm bunu
Almazuz biliñ İbni Ymin'i
- 2233 Yahda dir varuñ imdi siz gidñ
Babasna bir bir bunu ĥaber viriñ
- 2234 İbni Ymin ile ben traym bile
An kaıy gidemezem ben hele
- 2235 İbni Ymin kle aldı deyesin
N'eyledi-se atama syleyesin
- 2236 Bunda ben anñ ile bile tram
Tañrı fuŐat virr ise çıķaram
- 2237 Gcdi kařdaŐları andan gitdiler
Vardlar Ken'an eline yetdiler
- 2238 Atalarına gelp iriŐdiler
Bir bir anñla kaımu grŐdiler
- 2239 Ya'ķp anları kuçup per idi
Arķalarına Őıĥayp Őayar idi
- 2240 Őayar idi anları bir bir arar
İkiñiz eksik kaı deı Şorar
- 2241 Nice old hep ĥikyet itdiler

İbni Yâmin'den şikâyet itdiler

88a

2242 İbni Yâmin kîle aldı didiler

Geldi kullar anda buldı didiler

2243 Sultân anı tütuban kul eyledi

Bizi cümle hor hacil eyledi

2244 Ya'kûp anlarıñ sözini diñledi

Gine beni yaqdıñuz dir aqladı

2245 Yûsuf'a böyle hîle eylediñüz

Toğrı söyleñ bunı da n'eylediñüz

2246 Didiler bize inanmazsañ bunı

İşte yoldâşlarımıza şor anı

2247 Ya'kûp eydür nicesi uğurladı

Aldı deyü kim şehâdet eyledi

2248 Didiler biz Mışır'dan göçmiş idük

Gelüben Başra'ya yetişmiş idük

2249 Anda bizi cümle suçlu itdiler

Sürüben sultân öñine eletdiler

2250 Pâdişâh bize katı hışım eyledi

Şimdi sizi cümle kırarım didi

2251 İllâ atañuza hürmet iderem

Göre idüñüz şimdi size n'iderem

2252 Baba saña katı hürmet ider ol

Adıñ añar iñil iñil iñiler ol

- 2253 Aña bir mektüp göndüresin
Mektüp içre çok selâm idesin
- 2254 Ne ise hâliñi hep söyleyesin
Ayrılığdan şikâyet eyleyesin

88b

- 2255 Seni esirgeye ola ki vire
İbni Yâmin'ini saña göndüre
- 2256 İşde bizde virmedi alı-ğodı
Yahûda anıñla kaldı idi
- 2257 Didi kim Tañrı vire fırsat bulam
Ya çıkaram yolına cân virem
- 2258 Ya'kûp anlarıñ sözini diñler-idi
Körpe oğullar deyüp ağlar-ıdı
Şi'r-i Ya'kûb
- 2259 Yâ İlahî dir kime yalvarayım
Kapuñı koyup ya kanda varayım
- 2260 Baña dermân eyle sultânım meded
Yeñilendi gine efgânım meded
- 2261 Nice bir yanam bu firqât odına
Başına yetdi ye hicrânım meded
- 2262 Günâhım çokluğına kılma nazâr
Suçumı afv eyle gufrânım meded
- 2263 Ağlamağdan iki gözüm kalmadı
Vir bana Yûsuf'ı Ken'an'ım meded

- 2264 Ben Yūsuf derdi ile yanar iken
Gine gitdi iki oğlim meded
- 2265 Hem ğarīb‘em hem firāka yanaram
Ne ‘aceb yazıldı dīvānım meded
- 2266 Ya‘kūp’un bir ayrı evi var-ıdı
Beytū’l-aḫzan adını dirler idi
- 2267 Gice gündüz anda oturur idi
Yā İlāhī deyü yalvarur idi

89a

- 2268 Gecelerde uyumaz ağlar-ıdı
Yūsuf’un gül yüzünü ögler-ıdı
- 2269 Gitdi gözler bükdi anıñ belini
Gel gör imdi sen ğarīb’in ḫālını
- 2270 Anıñ āhına melekler ağlaşur
‘Arşı ve melekler ağlaşur
- 2271 Ya‘kūp ağlar göziñiñ yaşı aḫar
İñiler feryādı göklere çıkar
- 2272 Cümle maḫluḫ raḫm iderlerdi aña
Ḥaḫ murādıñ vire dirlerdi aña
- 2273 Çünki Ya‘kūp dün gün zārī kıılır
Ḥaḫ te‘ālā‘Azrā‘ıl’e buyurur
- 2274 Didi in Ya‘kūp’a selām eylegil
Sırr-ıla in Yūsuf’ı aña söylegil
- 2275 İndi ‘Azrā‘ıl aña virdi selām

- Çün selâmın Ya'kûp aldı hemân
- 2276 Otururken Ya'kûp tîz örü turur
Korku düşdi göñline ilerü varur
- 2277 Didi kim heybetiñden korkmuşam
Gözüm görmez cür'etiñden korkmuşam
- 2278 Didi kim 'Azrâ'il'em bilgil beni
Ya nebi görmege geldim ben seni
- 2279 Hâk te'alâbil baña emir eyledi
Ya'kûp'un in hâlini şorgıl didi
- 2280 Yūsuf'un derdi ile nedür hâliñ
Dün-i gün Yūsuf'ı söyler mi diliñ
- 89b
- 2281 Ya'kûp eydür çok zamândur ben seni
İster idüm Hâk sevindürdi beni
- 2282 Şoraydum Yūsuf' mı gördüğümü hiç
Cânın aldık mı elin urduk mı hiç
- 2283 'Azrâ'il dir ben Yūsuf'ı görmedim
Cânın almadım elim degürmedim
- 2284 Ya'kûp eydür bir dağı soram saña
Luğ idüp anıda söylegil baña
- 2285 Sen mi alursın cânın ğarğ olanıñ
Kurt yeyeniñ âdem elinde öleniñ
- 2286 Tām başup dağı oda yananlarıñ
Sen mi alursın cânını anlarıñ

- 2287 ‘Azrā’îl dir ben başmayınca cān
Gevdeden çıkmaz aña tütma gümān
- 2288 Ya’kūp eydür yā melek bilmez misin
Yūsuf’um noldı haber almaz mısın
- 2289 ‘Azrā’îl dir eşit söyleyeyim
Ġamda kalmasını şād eyleyeyim
- 2290 Diñledüm gökde melekler söyleşür
Şimdi Yūsuf pādişāhdur deyişür
- 2291 Bir ulu sulţān olupdur didiler
‘Āleme adı tölupdur didiler
- 2292 Ya’kūp eydür nerdedür söylegil
Ġayġumı gider beni şād eylegil
- 2293 ‘Azrā’îl didi ki Ġaġ emri baña
Saġlıġını bildürem ancak saña

90a

- 2294 Yūsuf’uñ saġdur cānıñı taġlama
‘Aġıbet bulursın anı aġlama
- 2295 ‘Azrā’îl dir diñle [nebi] ⁶⁰beni
Neye böyle eyledi Tañrı seni
- 2296 Bir cāriye sen şatūn alduñ idi
Oġlını ayıruban şatduñ idi
- 2297 Daġı bir oġlaġı biryān eylediñ

⁶⁰İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında beni beni şeklinde geçen kelime anlam nedeniyle nebi beni şeklinde okunmuş, aktarılmıştır.

- Bir yetīm tıydı koğusın virmediñ
- 2298 Görmeyüp gözün beliñ büküldüğün
- Deyü-virem saña anıñ neydüğün
- 2299 Sen Yūsuf ile çün yemek yir idün
- Bir sâ'il geldi kapuya virmedün
- 2300 'Azrâ'il'den bunı Ya'ķüp eşidür
- Ķoyunuñ yavrusın faķire virür
- 2301 Tevbe kıldı iniler efgān ider
- Ħaķ te'āla derdine dermān ider
- 2302 Oğlını āhar⁶¹ aña yine virür
- Ya'ķüp ölmedin Yūsuf' ını bulur
- 2303 Bildi Ya'ķüp Yūsuf'uñ şağlığını
- Bir kez uyur görmek ister yüzünü
- 2304 Yine Ya'ķüp Rabb'isine secde kıılır
- Yūsuf'umı göster deyüben yalvarur
- 2305 Dir İlāhī derde dermān eylegil
- Yūsuf'im ihsān eylegil

90b

- 2306 Eydür idi 'aceb ol gün ola mı
- Yūsuf'um yine yanuma gele mi
- 2307 Derdi mendim dün-i gün inler iken
- Bu göñül derdine dermān ola mı

⁶¹İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında āhar şeklinde geçen kelime A.Ö. Kütüphanesi nüshasında āhir şeklinde geçmektedir.

- 2308 Gözlerim an yaş döküp ağlar iken
Bir gün olsa şan oluban güle mi
- 2309 Gece gündüz řasretim derdim Yūsuf
Gele gözimiñ yaşını sile mi
- 2310 Bunı didi Tañrı'ya şükür eyledi
Döndi oğullarına yine gör ne didi
- 2311 urmayuban gine Mışır'a varasız
Benim oğullarımı yoğlayasız
- 2312 İbni Yāmin nice oldu göresiz
Dađı Yūsuf' uñ řaberin řorasız
- 2313 Oğulları dir ki baba bu ne demek
Yūsuf öldi sen anı unutmadıñ
- 2314 Ya'ūp eydür Tañrı'dan ben dilerem
Yūsuf' ımı gine vire umaram
- 2315 Ravīl' e emir eyledi mektūp yaza
Başladı Allāh adı-ıla söze
- 2316 Hem dağı sultāna eyledi selām
'Ömrüñ uzun devletiñ olsun müdām
- 2317 Ben bi-çāre derd-ile yanmışam
Dünyāniñ şahrından uşanmışam
- 2318 Kır yıl oldu ağlar idi gözlerim
Gece gündüz Yūsuf idi sözlerim

91a

- 2319 Sen benim bu derdimi bilür idiñ

- Gine cānım derdimi yeñilediñ
- 2320 Revā mıdur beni böyle ağladasın
Uğrı deyü oğlıma bühtān idesin
- 2321 Bizim aşlımuz uğurlıq itmedi
Beni aşlından uğurlıq gelmedi
- 2322 Luḫfı idüben oğlımı göndüresin
Benim ḫayır du‘ālarımı alasın
- 2323 Luḫf iḫsān eylediñ oğullara
Gine ḫardaşlarını vir anlara
- 2324 Bunları ḫo baña ḫürmet eylegil
Bu benim za‘ıflığım esirgegil
- 2325 Seni medḫ eylediler umar-ıdum
Yūsuf’ı bulu-vire dir idim
- 2326 Oğlımıñ birin daḫı yetüresin
Sen benim bu derdimi arturasın
- 2327 Böyle idicek beni oda yaḫasın
Dünyāñı ve āḫretiñi yıḫasıñ
- 2328 Yazdı Ravıl Ya‘ḫūp ne ki söyledi
Aldı Ya‘ḫūp mektūba müḫür eyledi
- 2329 Virdi oğullarına anı hemān
Göndürür tiz anları Mıṣr’a ey cān
- 2330 Vardılar Mıṣr’ıñ içine girdiler
Yahūda ḫardaşlarını buldılar
- 2331 Nedür ḫāliñ deyü aña ṣordılar

Gine sultān nazarına vardılar

91b

2332 Tapu kı lup yere yüzler sürdiler

Çaldurup baş karşısına turdılar

2333 Çıkardılar mühürli mektübını

Öpüben öñinde kodılar anı

2334 Aldı Yūsuf öpdi başına kodı

Gözlerine sürdi gör ne didi

2335 Mektübı öpüben izzet itdigüm

Atañuz hürmetidür n'itdügüm

2336 Uluların sözine izzet gerek

Beni aşlıdur aña hürmet gerek

2337 Aldı mektübı Yūsuf döndi gider

Vardı oğullarına eşit ni-der

2338 Cem' idüp oğullarını söyledi

Dedeñüz mektübuñu görüñ didi

2339 Bunı dididoyamadı ağladı

Cümle oğulları bile ağladı

2340 Turdı andan gine anlara varur

Bir mektüp var-ıdı anı getürür

2341 Yūsuf'ı şatduklarını vaķit yazdılar

Mālik' e Yūsuf-ıla bile virdiler

2342 Ve Yūsuf Mālik' den anı almış idi

Bunların gelecegin bilmiş idi

- 2343 ardaşları eline viridi anı
Şandı ire bulmuş didi bunu
- 2344 ımrān dili-idi anı kimse bilmez
Bu yerde anı bir kimse oumaz

92a

- 2345 Yahūda bildi anı aldı gōrūr
Birez badı Ravīl eline virūr
- 2346 Gōrdi Ravīl kendūler yazduları
Yūsuf' ı Őatıcaaz dūzdūkleri
- 2347 Didi sulānım bu dili bilmezūz
Ne didūgūni tefekkūr ılmazuz
- 2348 Aldı anı bir bir [Yūsuf]⁶² oudı
Nice Őatdılar Yūsuf' ı hep didi
- 2349 Urılı adın Őaduların
On pūl ae anı Őatduların
- 2350 Bezirgān anlara inanmadūın
Yūsuf' da ulam deyū sōyledūın
- 2351 Diñledi bunlar bunu inkār ider
Yazmadu biz bunu deyū zār ider
- 2352 Bir 'aceb Őası var-ıdı Yūsuf' uñ
ıırur idi diñle hūnerin anıñ
- 2353 Da'vāsında bōyle inkār ideniñ

⁶²İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında boşluk bırakılan kısım A.Ö. Kütüphanesi nüshasından tamamlanmıştır.

‘Aybını açar idi bilgil anıñ

2354 Bir māl-ıla urdı Yūsuf çıkardı

Söyledüñiz bu taşın diñleñ didi

2355 Didiler bilmezüz anıñ ne didüğini

İşte bilirüz hemān çığırdugın

2356 Meger anı siz deyesiñüz bize

Ne didi-ise inanuruz biz size

2357 Urdı Yūsuf yine taş çığırdı

Döndi Yūsuf anı bunlara didi

92b

2358 Didi bunlar on iki kardaş idi

Biz atadan cümlesi hep işitdi

2359 Ve küçi kardaşları key hūbdı

Atası sever anı maħbūp idi

2360 Bunlar ol kardaşlarını günüledi

Diñle bunlar imdi anı n’eyledi

2361 Yūsuf eydür işbu taş gerçektür

Yalan mıdur yoħsa sözi haħ mıdur

2362 Didiler cümlesi gerçek söyledi

Ne didi-ise kamusın haħ söyledi

2363 Bir daħı urdı gine çığırdı

Döndi Yūsuf anı bunlara didi bak

2364 Bu taş eydür Yūsuf’dı anıñ adı

Deyü-virem bunlar aña n’eyledi

2365 Bir gün anı babasındañ aldılar

Bir ıraklık tenhâ yere geldiler

2366 Etmegi vardı ite atdılar

Şucağazını yabâna dökdiler

2367 Söyledükçe hem yüzine urdılar

Kaşd kıldılar anı öldüreler

2368 Yahūda idi birisiniñ adı

Qurtarup öldürmeğe ol qomadı

2369 Qankıñuzdur dir Yahūda söyleñ didi

Gerçekdür didi Yahūda söyledi

2370 Bir dağı urdı Yūsuf gine anı

Döndi anlara didi diñleñ bunu

93a

2371 Didi anı bir quyuya atdılar

Qıkarup hem qul deyüben şatdılar

2372 On pül aqçe bahāsını aldılar

Ağlaşurak dönüp eve geldiler

2373 Babalarına gelüp aldadılar

Qurda yedürüñ deyü söylediler

2374 Bu taşıñ sözine gerçek dir misiz

İtdiñüz mi ya iqrār ider misiz

2375 Gerçek idi deyü iqrār itdiler

İllâ qorqup kendilerden gitdiler

2376 Yūsuf eydür böyle idersiñüz

- Bir nebi oğullarıyuz dirseñüz
- 2377 K̄ul deyüben şatdıñuz kardaşıñuz
Dögeyim kanı keseyim başıñuz
- 2378 Emir idüp cellâdları getürdiler
Bunları hem ellerine virdiler
- 2379 Ellerin ayakların kes didiler
K̄orq̄du bunlar āh idüp aqladı
- 2380 Didiler suçumuzu ‘afv eylegil
Bizi babamızı esirgegil
- 2381 Bir oğuldan ötüri yanardı ol
Biz ayrılıncağaz helāk olur ol
- 2382 Bizde tevbe eylediñ işimüze
Pişmān olduq̄ ol geçen düşimüze

93b

- 2383 Şol kadar ağlaşuban düşdiler
Bī-mecāl hem kendülerden geçdiler
- 2384 Bu yaña cellâdlar tırmayup sürer
Kāh urur kāh yüzlerin yere sürür
- 2385 Nitekim bunlar Yūsuf’a itdiler
Hem bular dağı olara etdiler
- 2386 Didiler ‘afv it suçumuz ey şāh
Tevbe kıldı yalvaruruz Allāh’a
- 2387 Yūsuf’ı eger şimdi göreydik
Yüzümüz ayağına süreydik

- 2388 Umardıķ ol bizi ‘afv ideydi
Kerim-idi ol bize raħm ideydi
- 2389 Bunı eşidicegez Yūsuf gelür
Didi bunlar Şimdi bilür
- 2390 Didi Yūsuf tevbe iden ‘afv olur
Haķ ķatında Őuçları maħv olur
- 2391 Gūldi Yūsuf diŐlerini gōrdiler
Yūsuf olduĝın orada bildiler
- 2392 DiŐlerinde bir ‘alāmet var-ıdı
Şu‘le virür Şanki ol gevher idi
- 2393 Yine bir yerden ķamu aĝlaŐdılar
Gelūben taħtı öñine dūŐdiler
- 2394 Didiler Őāhı Yūsuf sen ola mı
Başımuza yine devlet gele mi

94a

- 2395 Aĉ yūzūñi Őuçumuz ‘afv eylegil
Hūb cemālīñ ile bizi Őoylaĝıl
- 2396 Görelüm görgūli yūziñ görelüm
Cānımız yoluña ķurbān virelüm
- 2397 Yūsuf anlara teraħħum eyledi
Ellerin çözüñ deyūben söyledi
- 2398 ķatlanmadı Yūsuf‘da aĝladı
Bunlarıñ derdine yūrek ťaĝladı
- 2399 Otururken ayak ũstüne őrur

Tîz niķābını yüzinden getirür

2400 Yüzini göricegez hep şaşdılar

Gelüşüben ayağına düşdiler

2401 Kimi öper kimi yüzün sürer

Döndi Yūsuf bunlarıñ hālın şorar

2402 K̄uçdı bir bir bunlarıñla görüşür

Hālîñüz nedür deyüben şorişur

2403 Her birisi Yūsuf'a özür eyledi

Göre bu işleri deyü söyledi

2404 H̄ak te'ālā hikmetin gör n'eyledi

İşde sañā cümlemüz k̄ul eyledi

2405 Yūsuf anlarıñ suçın bağışladı

Her birine dürlü in'am eyledi

2406 Dürlü ŋonları olara geydürür

Gine ni'metler getirür yedürür

2407 Şordı babamıñ hālînedür didi

Aña k̄ardaşları ol-dem söyledi

94b

2408 Gözleri görmez olup-dır didiler

Belini bükipdür derdiñ didiler

2409 Dañı ağlar ol seni unutmadı

H̄iç birimiziñ yüzine bakmadı

2410 Yūsuf anı eşidüp ağlar idi

'Aceb anı da görem mi dir idi

- 2411 Didi imdi  urmayuban gidesiz
Babama g mlegimi eletesiz
- 2412 G mlegimi s re babam y zine
Umaram-ki n r  gele g zi ne
- 2413 Z r  g mlek u ma dan gelmiş-idi
Y suf anı n  alini bilmiş idi
- 2414 Cebr  l get rdi Y suf'a anı
 uyuda buy-ıdı Y suf'un  onu
- 2415 Y suf'ı   n  uyudan  ıkarıdılar
G mlegi bir g zs z g zi ne s rdiler
- 2416 G zleri g riben a ıldı idi
Y suf orada anı bildi idi
- 2417  ıkarup g mlegi anlara vir r
Babama eleti n dey ben buyurur
- 2418  a  te' l  Cebr  l'e emir eyledi
 n Y suf'a bu s zi s yle didi
- 2419 G mlegi Y suf alsun didi
Beşir-ile anı g nd rs n didi
- 2420 Di le imdi ol Beşir'i s yleyem
AŞlını sa na  ik yet eyleyem

95a

- 2421 Y suf'u n anasına ecel geldi
 bni Y amin iki aylıca   aldı
- 2422  bni Y amin   nki anasız  alır

- Ya'kûp uğurulluca cāriye alur
- 2423 Oğlı ile Őatûn aldı bil anı
Didi bile emzürür İbni Yāmin'i
- 2424 Oğlını çok emzürür bildi anı
Aldı Őatdı cāriyeniñ oğlını
- 2425 Cāriyeniñ oğlı Beşir idi
İleten anı Mışır bezirni idi
- 2426 Őatun aldı Yūsuf anda ol kıl
Hocaya okumağa virdi anı
- 2427 Okuyuban Şöyle kāmिल oldı ol
Kullar arasında fāzil oldı ol
- 2428 Tañrı emriyle Beşir'i göndürür
Babama ilet gömlegi dir buyurur
- 2429 Beşir'iñ anasını diñle ey yār
Oğlı Őatıldı kılur āh-ıla zār
- 2430 Dir İlahi bağdı Ya'kûp nideyim
Kızıcağım Őatdı atdı Ya'kûp n'eydeyim
- 2431 Yā İlahi iñletdi ol beni
Kuzısından sende ayırđıl anı
- 2432 Ol da bencileyin zār eylesün
Gice gündüz oğul deyü ağlaşun
- 2433 İñiler ol cāriye zāri kılur
Kulağına Tañrı'dan bir ün gelür

- 2434 Ağlama ey bî-çāre didi añā
Cümle hacatıñı hep virdim saña
- 2435 Anı da sencileyin ağladayım
Ayrılığdan dün-i gün iñiledeyim
- 2436 Oğluñı şatup iñilet-di seni
Ağlamağdan gözsüz ideyim anı
- 2437 Senin oğluñı yine evvel virem
Anı şoñra oğlına kavuşduram
- 2438 Diñle imdi Yūsuf'un aḥvālını
Çünkü Beşīr'e virür gömlegini
- 2439 Biti yazdı gömlegi ile bile
Virdi Beşīr'e anı şaldı yola
- 2440 Çünkü Beşīr Mışır'dan çıkdı gider
Diñle imdi Ẕudretullāh gör n'ider
- 2441 Ken'an'a üç gün kalıcağaz Beşīr
Gömlegiñ koqusı Ya'kūp'a gelür
- 2442 Otururken ḥaykırup tırdı özi
Güldi ol-dem feraḥ oldı gün yüzi
- 2443 Yūsuf'im diri imiş didi cānım
Koqusı uş burnuma girdi benim
- 2444 Oğlınıñ oğulları söylediler
Ey dide sen bu ne dimek didiler
- 2445 Yūsuf öleli olupdur çok zamān
Unud anı şimdideñ geri hemān

2446 Ya'kūp eydür ben ümidim kesmezem

Tā ölünce Yūsuf'ım unutmazam

96a

2447 Böyle didi diñle dağı ne olur

Sürdi yolu Beşir Ken'an'a gelür

2448 Köy yanında şu kuyusu var-ıdı

Anda bir hātun gelüp ton yur ıdı

2449 Tonı yurken inilerdi āh deyü

Meded eyle baña yā-Allāh deyü

2450 İder idi kızucāğım kandasın

Günden güne artdı derdim kandasın

2451 Ben seniñ derdiñde oldum uş helāk

Ƙandasın bahçe vü bağım kandasın

2452 Her seher bülbül gibi zār iderem

Arzümānım gül budağım kandasın

2453 Gece gündüz endişem fikrim oğul

Göñlim evinde turağım kandasın

2454 ƘorƘaram yüzüñi görmeden ölem

Ah n'ideyim gitdi çağım kandasın

2455 Ağlamağdan görmez oldı gözlerim

Gözümüñ nuri cırağım kandasın

2456 Ben ğarīb āvāre düşdüm ağlaram

Ey benim Ƙutlu tağım kandasın

2457 Senden ayrılalı oldum bī-Ƙarār

- Dün-i gün işim oldu āh-u zār
- 2458 Kuzucağım deyübeni iñiler
Turdı Beşir anıñ sözünü diñler
- 2459 Geldi Beşir hoş selām virdi aña
Ya'kūp evin deyü-virgil baña
- 96b
- 2460 Hātun eydür şimdi neylersin didi
İşi efgāndur anıñ düni günü
- 2461 Ağlamağdan gözleri görmez anıñ
Kimse hālın hātırın şormaz anıñ
- 2462 Sen anı şimdi n'idersin ey yigit
Ne kişisin neye geldiñ baña eyit
- 2463 Beşir eydür ben aña muştucıyam
Ağlar iken ben anı sevindürem
- 2464 Oğlı Yūsuf gönderüpdür beni
Deyü-virgil nerdedür evini
- 2465 Bunı eşidince itdi bī-çāre
Tırmadı kendüni urdı yere
- 2466 Yüzini göge tutuban itdi fiğān
Gözleri yaşı olur seyl-i revān
- 2467 Yā İlaḥī kanı va'deñ dir baña
Oğlımı virseñ gerek idi baña
- 2468 Umar-ıdum bir güñ ol va'deñ gele
Dün-i gün yüz dutar-ıdum ben saña

- 2469 İŖte Ya'ķūp ođlını bulu-yorı
İmdi sultānım tūrasın va'deñe
- 2470 Evvel baña virmek gerek idi oğlımı
İŖte oğlın viri-yorursın aña
- 2471 Bunı didi yere urdı kendūzin
Tūrdı BeŖir diñledi anıñ sözün
- 2472 Didi ey [a]⁶³nacuđum söyle baña
Tañrı nice va'de eyledi saña
- 97a
- 2473 Hātun eydür va'deyi diñle cānım
Sūd emer ođlancuđum var idi benim
- 2474 Ya'ķūp aldı Ŗatdı benim ođlımı
İñiletđi yağdı benim cānımı
- 2475 Bende Hāķ hāzretine ķıldım du'ā
Didüm olsun ol da oğlandan cüdā
- 2476 Ol da ağlasın didüm bencileyin
Bende anıñ ağladuğın bileyim
- 2477 Hāķ te'āla'dan baña geldi nidā
Anı da sencileyin ķılam cüdā
- 2478 Ol dağı hem sevdüğünden ayrıla
Gece gündüz ağlaya gözsüz ola
- 2479 Yine seniñ oğlını evvel virem

⁶³İ.Ü. Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında nacuğum Ŗeklinde geöen kelime A.Ö. Kütüphanesi nüshasından ana Ŗeklinde geömesiyle A.Ö nüshasından tamamlanmıŖtır.

- Ya'kūp ođlını Őoñra gōsterem
- 2480 Baña bōyle idi Hāķķ'ıñ va'desi
İŐte geldi Ya'kūp'a ođlı haberi
- 2481 Va'de geēdi oğlını bulamadım
Kandadır hiē haberin alamadım
- 2482 Anıñ-ēün ağlayup zār iderem
Hāķ te'āla va'desini gōzlerem
- 2483 Dōndi Beşir yine aña sōyledi
Ođlıñ adı nedūr sōyle didi
- 2484 Hātun eydūr ođlımıñ adı BeŐir
Gūldi anı eŐidiceēez BeŐir
- 2485 Didi Beşir muştuluk olsun saña
Ođlunam ben gel-berū benden yaña

97b

- 2486 Tañrı'nıñ ol va'desi oldı tamām
Tūr yuķarı gōrūŐelim ey anām
- 2487 Ol bī-ēāre ēün bu sōzi eŐidūr
Tiz yerinden Őıēradı örū tūrur
- 2488 Geldi oğlunı kuēubanōper
Yüzünü sūrur ķoķusını ķoķar
- 2489 Yüzünü yüzine ķoyup ağlardı
Kanda idüñ ey gōzüm nūrı didi
Şi'r-i Cāriye
- 2490 Ey beni dertli iden yavruēađım

Dün-i gün derdim olan yavrucuğım

2491 Küçücekden ayrılık derdin çeken

Ana yavı kılan yavrucağım

2492 Anasından ayrı çok dertler çeküp

Anasın añup gelen yavrucağım

2493 Gözüm yaşı seyl olup açar iken

Gelüben yaşım silen yavrucağım

2494 Ben Ğarīb'i ağlar iken güldüren

Düş misin elin alan yavrucağım

2495 Bunı söyledi atası tırdılar

Ana oğlın olup eve geldiler

2496 Ya'küp evde ağlayuban oturur

Beşir anası-ıla içeri girür

2497 Girdi cāriye aña muştuladı

İşte Yūsuf'dan haber geldi didi

2498 Ya'küp anı eşidicegez haykırur

'Aklı gitdi kendüyi yere urur

98a

2499 'Aklı geldi tırdı gine oturur

İleri geldi Beşir'e selām vir

2500 Yūsuf'un gömlegini aña şunar

Aldı Ya'küp anı yüzüne sürer

2501 Açılup evvelki gibi oldu gözleri

Bağdı gördi gökde ki yıldızları

- 2502 Görđi Ya'küp Beşir'i biz hoş yigit
Didi aña ne kişisin baña eyit
- 2503 Ben kuliyam Yūsuf'uñ didi Beşir
Hizmete gönderdi beni ol emir
- 2504 Biti yazdı gömlek içinde bile
Ne didi-ise andadur alıñ ele
- 2505 Ya'küp açdı gömlegi bitı çıkar
Kendi okudı anı açdı bakar
- 2506 Biti yazmış babasına vesselām
Yūsuf oğluñ Mısır'a sultāndur tamām
- 2507 Kim seniñ du'an-ıla irdim aña
İllā müştākım didi baba saña
- 2508 Murādım hüb yüziñi görmek-durur
El kavşurup karşıñda tırur
- 2509 İnşā'allāh naşip ola varavuz
İkimüz birbirimiz görevüz
- 2510 Ya'küp okur bitı ağlar idi
Ne vakit görem ben Yūsuf'im dir idi
- 2511 Yine Beşir'e şorar ol mu'teber
Kimiñ oğlın baña virgil haber
- 98b
- 2512 Yūsuf-ıla mı tırursın di baña
Nice bulduñ niceirişdiñ aña
- 2513 Didi Beşir bil seniñ ben kuliñam

- Hizmet iden cāriyeniñ oğlıyam
- 2514 Tañrı beni uş gine kavuşdurur
Her kişi ne ider ise anı bulur
- 2515 Ya'kūp eydür oğul gerçek söylediñ
Her ne ider ise bulur haq didiñ
- 2516 Bunı didi turdı Ya'kūp görüşür
Helāl eyle oğul deyü barışur
- 2517 Beşir eydür hep helāl olsun saña
Tek du'a dileyisin Haq'dan baña
- 2518 Ya'kūp aña çok du'alar eyledi
Berhudār ol oğul deyü söyledi
- 2519 Bunı didi Ya'kūp oldı şādumān
Vir şalavāt Muştafā'ya vesselām
Aḥvāl-i Beyān-ı Yūsuf
- 2520 Gel berü diñle Yūsuf'u deyeyim
Nice oldı hālini söyleyeyim
- 2521 Cümle kardeşlarına hil'at virür
Dürlü dürlü anlara ni'met virür
- 2522 Çok libāslar virdiler hem anlara
Varuban geydürdi oğlanlarına
- 2523 Bunları esenledi ve göndürür
On biride çıkdı Ken'an'a ur
- 99a
- 2524 Birbirine bular söylediler

- Babamuza ne deyelüm didiler
- 2525 İbni Yâmin dir idi kayırmañuz
‘Afv ider ol şucuñuzı qorqmañuz
- 2526 Bunı eşitdi sevinüp gitdiler
Şağ ve esen evlerine yatdılar
- 2527 Ya‘küp-ıla hep gelüp görışdiler
Utanup terler içine düşdiler
- 2528 Didiler şucumuzı bağışlağıl
Biz haḫā itdik keremler işlegil
- 2529 Biz Yūsuf’ı senden ayırduğ-ıdı
Şatın bezirgāna virdük-ıdı
- 2530 Tañrı anı Mışır’a sulḫān eylemiş
Ḥükümdār iss iulu cān eylemiş
- 2531 Sen aña didiñ-ıdı sulḫān ola
Cümle ‘ālem ḫükmine fermān ola
- 2532 Hep seniñ himmetiñ ile bulmuş ol
Didigünden daḫı artuğ olmuş ol
- 2533 Böyle deyüp cümlesi ağlaşdılar
Hep gelüben ayacağına düşdiler
- 2534 Didiler ḫaḫkıñ bize eyle ḫelāl
Zīrā biz bunda ḫazandıḫ çok vebāl
- 2535 Ya‘küp eydür şucuñı bağışladım
Cürmiñüz hep eylegil şağışladım
- 2536 Tañrı’nın taḫdīri hep olsa gerek

Her kişi yazılanı görse gerek

99b

2537 Bunı didi Ya'küp elin kaldurur

Hağ te'āla hażretine yalvarur

2538 Yā İlaħi bunları 'afv eylegil

Şuçlarınıñ yarusın maħv eylegil

2539 Ya'küp anlara du'ālar eyledi

Geldi Cebrā'īl inüben söyledi

2540 Didi Tañrı haçetin kıldı revā

Anlarıñ hep derdine oldu devā

2541 Atası 'afv eyleyicek oğlını

Tañrı yarlığar kamu şuçlarını

2542 Cebrā'īl Ya'küp'a ol-dem söyledi

Didi Rabb'in bil saña emir eyledi

2543 Mış'a gitmege yarāğ idesin

Turmayuban haşretiñe gidesin

2544 Çün bunu eşitdi Ya'küp tiz turur

Ehli beytin oluban yola girür

2545 Yetmiş iki kişi ile gitdiler

Şehre Mış'a gelübeni yetdiler

2546 Yūsuf'a bir muştucu var-ıdı

Atan uş kardaşlarıñ geldi didi

2547 Yūsuf anı eşidicek şād olur

Cümle hağ çıkısın diyü āğāz olur

2548 Cümle begler dirilüben geldiler
Cem' olup tabl u nakâre çaldılar sözlük

2549 Çıkdı Yūsuf bunları karşıladı
Karşu çıksın kimse kalmasın didi

100a

2550 Ya'kūp'a karşı bular yürüdiler
Birbirine çünkü yakın vardılar

2551 Deve ile Ya'kūp ilerü yürür
Gördi Yūsuf 'asker öñince gelür

2552 Yūsuf'ı gördi vü oldı bî-ķarār
Şıçradı endi devesinden ey yār

2553 İndi Yūsuf Ya'kūp'a karşı varur
Elin öpdi ayağına yüz sürer

2554 Ya'kūp anda Yūsuf'uñ hālin görür
Eli ile tutdı başın kaldurur

2555 Yā Yūsuf dir kalk dir göreyim yüziñi
Eşideyim şeker sözüñi

2556 Kuçdı Ya'kūp Yūsuf'ı ağlaşdılar
İki hasret bir yere kavuşdılar

2557 Şāzısından Ya'kūp anda ağladı
Gözi yaşı seyl oluban çağladı

2558 Yeri gökler cümle maḥlūk ne ki var
Bunlarıñ derdinden oldı bî-ķarār

2559 Geldi bu ḥalk Ya'kūp ile görüşür

Cümle ilerü varuban tıruşur

2560 Ya'küp'a nice şaçular şaçdılar

Zirā geldüğine hep sevnışdiler

2561 Gine atlarına binüp gitdiler

Şöyleşürler ikisi gör n'itdiler

2562 Yūsuf eydür düşi ta'biri itdiñüz

Cümle oldı her ne-kim siz didüñüz

100b

2563 Çok şükürler Tañrı'ya kim ol bizi

Getürdi bir araya cümlemüzi

2564 Bunı didi şād oluban gitdiler

Şeħre Mısr'a varubanı yetdiler

2565 Şeher içi şöyle tınanmış-ıdı

Şanki uçmak gibi bezenmiş idi

2566 Gezdiler anı temāşa kıldılar

Şoñra dönüben sarāya vardılar

2567 Yūsuf atası dizin öper idi

Kardeşleriniñ yüzün öper idi

2568 Çok şükür Tañrı'ya bizi itdi

Şeytānı merdūd idüben kör itdi

2569 Çünkü Ya'küp Yūsuf-ıla vaşlıolur

Diñle imdi ihtilāf nice olur

2570 Ba'zılar kırk yılda buldı didiler

Ba'zılar yetmiş yılda buldı didiler

- 2571 Çünki bunlar şādumān oldı tamām
Vir salavāt Muştafa'ya vesselām
Der-Beyān-ı Ahvāl-i Zeliḥa
- 2572 Zeliḥa bir gün Ya'qūp'a gö[r]mege⁶⁴ gelür
On iki oğulları bile varur
- 2573 Geldi Zeliḥa öpdi Ya'qūp'uñ elin
Öpdi hem oğulları birin birin
- 2574 Aya beñzer Yūsuf' uñ oğulları
Gördi Ya'qūp öper kuçar anları
- 101a
- 2575 Şordı Ya'qūp Yūsuf'a eydür cānım
Bu yigitler neñ durur digil seniñ
- 2576 Yūsuf eydür Tañrı virdi bunları
Ya'qūp oğlu Yūsuf' uñ oğulları ağlar
- 2577 Bildi Ya'qūp Zeliḥa oğulları
Zeliḥa'dan olduĝını hem anları
- 2578 Bildi Ya'qūp anları şükür eyledi
Zeliḥa'ya ḥayır du'ālar eyledi
- 2579 Zeliḥa anı evine da'vet ider
Eşit imdi Yūsuf'ı aña n'ider
- 2580 Seniñ eviñe babam varmaz didi
Begler evidür aña girmez didi

⁶⁴ İÜ Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında eksik yazılan kelime A.Ö Kütüphanesi nüshasından tamamlanmıştır.

2581 Kendi evi gibi ev gerek gire

Yemegiñ yeye girüben otura

2582 Zeliha andan tiz bir ev yapdurur

Ya'küp'ün evi gibi bünyād urur

2583 Hem faqirler döşegin döşetdürür

Dağı arpa etmegin bişürtdürür

2584 Da'vet itdi Ya'küp'ı anda varur

Gördi faqir evi anda oturur

2585 Arpa etmegin önüne getirür

Faqirler ta'amın aña yedürür

2586 Şunuban Ya'küp yemeklerden yedi

Ehl-i Haqq'ın yimegi budur didi

2587 Ya'küp evde otururdu nece yıl

Qırq yıl oturdu ol evde anı bil

101b

2588 Yūsuf'a gel didi bir gün söyledi

Destüruñla gine gideyim didi

2589 Yā ne Cebrā'ıl gelüben söyledi

Beriñe var Haq saña emir eyledi

2590 Hem dağı düşümde gördüm dedemi

Ol da da'vet itdi yanına beni

2591 Yūsuf anı eşidicek ağladı

Nice ayrılam baba senden didi

2592 Destür aldı Ya'küp atlandı gider

- Yūsuf anı göndürüp bile gider
- 2593 Yūsuf'ı öğütledi Ya'qūp yine
Dön girü dir tahtıña vargıl yine
- 2594 Atası-ıla görüşüben döndi ol
Ayrılığdan iñilerdi yandı ol
- 2595 Mısr'a geldi nice gör ğamğın olur
Cümle begler dirülübeni gelür
- 2596 Didiler kim ey şahā kendiñ divşir
Bir ki günden sende var babañı gör
- 2597 Aña böyle çok naşihat itdiler
Tağiluban evlerine gitdiler
- 2598 Diñle Ya'qūp çü vardı evine
Söyledi oğullarına ol yine
- 2599 Didi oğullarına kim turalım
Didemiz qabrin varuban görelim
- 2600 Atası oğulları-ıla gitdiler
Varuban qabri ziyāret itdiler
- 102a
- 2601 Çün ziyāret idüben oturdılar
Qabri qazar iki kişi gördiler
- 2602 Ol qabre misk anberler qoqar
Hem bezenmiş şanki uçmaqdur yarar
- 2603 Vardı Ya'qūp virdi selām anlara
Sin kimiñdür deyü şordı anlara

- 2604 Bunlara eydür Hâk bize emir eyledi
Bilmezüz biz de kimiñ olur didi
- 2605 Gördi bir kadeh tutar anıñ biri
Ya'kûp'a anı virdi biri
- 2606 Didi bu kadeh kimiñ söyleñ baña
Didiler içer isen virem saña
- 2607 Ya'kûp anı aluban içdi hemân
Hâk'ğa teslîm olubanı virdi cân
- 2608 Kâbir kâzan melek idi turdılar
Ya'kûp'ı yuyup kefene şardılar
- 2609 Ya'kûp'ı çünki kabre eletdiler
Kodılar yanından girü gitdiler
- 2610 Geldi oğulları öli buldılar
Ağlaşuban cümle zârî kıldılar
- 2611 Ağlamağdan çâre yokdur bildiler
Dirilüp cümle namâzın kıldılar
- 2612 Ol kâzılan sine kodılar
Şoñına el-hükmi li'llâh didiler
- 2613 Çünki Ya'kûp dünyâdan kıldı sefer
Oğulları yine Mısr'a gitdiler
- 102b
- 2614 Göçdiler kâmusı Mısr'a vardılar
Yûsuf'a bu hâli haber virdiler
- 2615 Yûsuf anı eşidüp kıldı fiğân

- Gözlerinden yaş yerine açdı kân
- 2616 Didi yâ Rabbi ecel virgüreyim
Babamın yanına ben de varayım
- 2617 Cebrâ'îl geldi Yûsuf'a söyledi
Tañrı'nıñ emrine şükür eyle didi
- 2618 Ecel olmayıcağ olmaz bilesin
Altmış üç Mısr'a sulţân olasın
- 2619 Sen nebî oldıñ bu halka vir haber
Peyğamber halkı dîne da'vet ider
- 2620 Halkı toğrı yola da'vet eylegil
Bunlara hulq-ıla eyü söylegil
- 2621 Cebrâ'îl gitdi çün bunu söyledi
Yûsuf halkı dîne da'vet eyledi
- 2622 Didi anlara Haqq'ın birliğini
Kendünüñ hem dağı peyğamberliğini
- 2623 Küfri koñ didi geliñ toğrı yola
Cümlemüz Haq Çalab rahmet kıla
- 2624 Kimisi gelüp müslimân oldılar
Küfri koyup ehl-i imân oldılar
- 2625 Tañrı bir Yûsuf nebîdür didiler
Kiliseleri yaqup mescid itdiler
- 2626 Niceleri küfür içinde kıldılar
Mâlik Reyyân çatında geldiler

- 2627 Yūsuf elinden Őikāyet itdiler
Hem müslimān olana kin tıtdılar
- 2628 Didiler diñle Yusūf'ı n'eyledi
Çođunu ĥalkıñ müslimān eyledi
- 2629 Őehr-i ĥalkı çığdı elden didiler
Bize gelüp sen yine ĥān ol didiler
- 2630 Bunı eşidüp ādem vir-idi
Yūsuf'a di yanıma gelsin didi
- 2631 Geldi Yūsuf Mālik-i Reyyān görür
Otururken ayak üstüne tırur
- 2632 Dir yā Yūsuf bunları incitmegil
Her kişi yerinde tırsın degmegil
- 2633 Yūsuf eydür Tañrı emri n'eyleyem
Baña buyurdı kiĥalkā söyleyem
- 2634 Sende ĥabül itmez misiñ giderem
Kafir içinde işim yok n'iderem
- 2635 Yūsuf andan ĥazır olup çıđdılar
Mü'min olan cümle bile gitdiler
- 2636 Nīl kenarında gelüp yurt tıtdılar
Ėayyūm adlu Őehre bünyād itdiler
- 2637 Şol ĥadar zīnetler itdiler aña
Anı kim görđi ise ĥaldı taña
- 2638 Vaşfı ol Őehriñ cihana yayılır
Mālik-Reyyān görmege ārzü ĥılır

2639 E[1]⁶⁵çi göndürüp Yūsuf'a söyledi

Kafir olan şehrimde girmez didi

103b

2640 Mü'min gele bu şehre didi

Bizim ile cennetde bile didi

2641 Geldi Reyḡān irişdi bu haber

Ḥaḡ te'āla göñline kıldı nazar

2642 Cümle ḡalkı divşirüben geldiler

Yūsuf öñinde müslimān oldılar

2643 Yūsuf anı görüben řurdu öñü

Aña ikrām eyleyüp geldi ilerü

2644 Görüşüben yanına alur

Ḥoř tevāzi' idüben 'izzet kılar

2645 Çok şükür kim mü'min oldıñuz didi

Tañrı bir siz de bildiñüz didi

2646 şurdu Reyḡān atlara oldu süvār

Şehri gördiler cümle her ne ki var

2647 Reyḡān anı göricek ḡayrān olur

Didi kim buna 'aceb seyrān olur

2648 Dönüben Reyḡān gine Mış'a gelür

Tañrı'ya toğrı 'ibādetler kılar

2649 Vardı Yūsuf yine taḡtına oturur

⁶⁵İ.Ü Nadir Eserler Kütüphanesi nüshasında eçi şeklinde yazılan kelime A.Ö Kütüphanesi nüshasından elçi şeklinde tamamlanmıştır.

Uyur iken bir gece hem düş görür

2650 Didiler 'ömriñ tamām oldı seniñ

Şimdiden geri bize döndür yönüñ

2651 Çün uyandı uyıudan emir eyledi

Getürüp oğullarına söyledi

2652 Büyük oğlın tahta sulţān eyledi

Qalanına bunu gözleñ siz didi

104a

2653 Bu fena[da] kimse qalmaz ey ağı

Pes ecel şerbetin içdi ol dağı

2654 Oqıyanı dinleyeni yazanı

Rađmetiñle yārlıgađıl yā ğani

Temmeti'l kitāb bi'avni'llāhil melik'il vehhāb

IV.DİZİN

<p>‘abā (Ar.): yünden mamul kaba kumaş. -3- ˆ. 68b/1741, 73b/1872, 78a/1983</p>	<p>‘aķıbet (Ar): ahir,son,ölü. -1- ˆ. 90a/2294</p>
<p>‘aceb (Ar): 1) merak, şüphe ve tereddüt bildiren soru zarfı. -9- ˆ. 53b/1356, 67a/1710, 67b/1716, 74b/1897, 76b/1949, 75a/1914,94b/2410,90 b/2306,103b/2647 2) tuhaf, acayip. -2- ˆ. 88b/2265, 92a/2352</p>	<p>‘aķıl (Ar): hafıza. -12- ˆ. 64b/1644 ˆ.+ ı 80a/2039, 81a/2064, 81a/2069, 81b/2075, 82a/2090, 97b/2498, 98a/2499 ˆ.+ ım 79a/2016 ˆ.+ ımuz 80a/2043 ˆ.+ ıñ 68a/1727</p>
<p>‘āciz (Ar): zayıf, güçsüz. -1- ˆ. 62a/1574</p>	<p>‘alāmet (Ar): nişan, işaret. -1- ˆ. 93b/2392</p>
<p>‘acūl (Ar): aceleci, sabırsız. -1- ˆ. 79b/2022</p>	<p>‘alef (Ar): saman,yulaf. -2- ˆ. 63b/1618, 65a/1658</p>
<p>‘ādet (Ar): sayı, rakam, tane. -3- ˆ.+ ce 65a/1654 ˆ.+ çe 65a/1653 ˆ.+ idi 87a/2218</p>	<p>‘ālem (Ar): dünya, cihan. -6- ˆ. 62a/1580, 99a/2531 ˆ.+ e 64b/1642, 89a/2391 ˆ.+ ıñ 64b/1647, 64b/1648</p>
<p>‘adl (Ar): adalet, hakkaniyet. -1- ˆ.+ in 64b/1647</p>	<p>‘amel (Ar): niyet. -1- ˆ. itdi 76a/1938</p>
<p>‘afv (Ar): suçunu bağışlama. -8- ˆ. 93b/2386, 93b/2388, 93b/2390 ˆ. eylegil 93a/2380, 94a/2395, 99b/2538 ˆ. eyleyicek 99b/2541 ˆ. ider 99a/2525</p>	<p>‘Arap (Ar): Arabî. -2- ˆ. 59b/1509, 59b/1511</p>
<p>‘aħd (Ar): söz verme, and. -1- ˆ. 85a/2166</p>	<p>‘Arapça (Ar): Arap lisanı. -1- ˆ. 63a/1605</p>
<p>‘āķar (Ar): para getiren mülk. -1- ˆ.+ dur 57a/1476</p>	<p>‘ārif (Ar): bilen, bilgili. -1- ˆ. 73a/1855</p>
<p>‘arş (Ar): dokuzuncu gök. -1- ˆ.+ ı 89a/2270</p>	<p>‘arż (Ar): 1) bildirme, önüne koyma. -2- ˆ.- ı hācāt 57b/1462</p>

	2) istek bildirme. ç. eyledi 74a/1887	89a/2275, 89a/2287, 89a/2389, 89a/2393, 90a/2395, 89a/2283
'āşi eden. -2-	(Ar): karşı gelen, isyan ç. 73b/1866 ç. 65b/1665	a : ol zamirinin akuzatif ekiyle çekimlenmiş hali. -456- a. 55b/1416, 64a/1630, 83a/2118, 91b/2336,56b/1439 a.+ na 97b/2491, 97b/2495
'asker	(Ar): asker. -1- ç. 100a/2551	a.+ ña 101a/2579, 101a/2580, 101a/2585, 104a/2637, 52a/1317, 52a/1318, 52a/1319, 52a/1322,64a/1630, 83a/2118, 91b/2336,101b/2597, 103b/, 55a/1397, 62b/1584, 73b/1874, 88a/2253, 94a/2407 a.+ nclayın 64b/1642,52a/1326, 53b/1360, 54b/1381, 55a/1391, 55b/1413, 55b/1416, 56b/1436, 57a/1476, 59a/1501, 59a/1503, 59a/1506, 59b/1513, 60a/1523, 60a/1531, 61b/1558, 62b/1584, 62b/1587, 62b/1592, 63a/1605, 63a/1606, 63a/1607, 63a/1608, 63b/1610, 64b/1643, 64b/1644, 65a/1649, 66b/1693, 67b/1720, 68a/1762, 69b/1767, 70b/1800, 71a/1806, 71b/1822, 72a/1829, 72a/1834, 73b/1871, 73b/1876, 78a/1989, 78b/2001, 79b/2025, 80a/2035, 80b/2048, 80b/2057, 81a/2060, 81a/2061, 81a/2066, 81a/2068, 81a/2070, 85b/2183, 85b/2188, 86a/2191,
'aşık/ 'aşuk tutkun. -2-	(Ar): birine, bir şeye ç. 71a/1812, 70b/1795 ç. 76a/1942	
'aşk	(Ar): sevgi. -7- ç.+ ı 68b/1743, 71a/1802 ç.+ ıla 57b/1463 ç.+ ın 68b/1745 ç.+ ında 70a/1781 ç.+ ını 70a/1780 ç.+ ım 71a/1803	
'atā	: bağışlama, bahşiş.-3- ç. 73b/1867 ç.+ lar 73a/1853, 73b/1876	
'avrat	(Ar): kadınlar. -1- ç.+ ın 53b/1335	
'ayān meydanda. -1-	(Ar): belli, açık, ç. 71a/1804	
'ayıp	(Ar): utanılacak şey. -1- ç.+ ını 92a/2353	
'Azrā'īl biri. -8-	(İbr): dört melekten ç.+ 'den 90a/2300 ç.+ 'em 89a/2278 ç.	

89a/2272, 89a/2274,
89a/2275, 89a/2287,
90a/2302, 91b/2331,
92b/2364, 95b/2434,
96a/2459, 96b/2463,
96b/2470, 97a/2483,
97b/2497, 98a/2500,
98a/2502, 98a/2507,
98b/2512, 98b/2518,
99a/2531
a.+ nda 100a/2554,
100a/2557, 101a/2584,
54a/1369, 54a/1371,
55a/1398, 56a/1420,
56a/1426, 57b/1462,
72b/1841,
95a/2426, 73a/1855,
78b/1998, 88a/2249,
96a/2448, 56b/1430,
57b/1465, 57b/1466,
57b/1467, 62a/1580,
64b/1637, 65a/1659,
65a/1660, 68a/1726,
68a/1730, 68a/1731,
69b/1772, 72a/1836,
73a/1857, 74a/1880,
74a/1881, 74b/1896,
74b/1901, 75b/1924,
78b/2004, 79b/2032,
80b/2047, 80b/2050,
80b/2051, 81b/2076,
83a/2116, 83b/2130,
84a/2147, 85a/2168,
88a/2242, 88b/2267
a.+ ndadır 77b/1970
a.+ ndadur 98a/2504
a.+ ndan 101a/2582,
104a/2635, 59b/1512,
60b/1542, 61b/1562,
62a/1582, 71a/1804,
78b/1995, 78b/1996,
79a/2010, 83a/2120,
86b/2212, 87b/2237,
91b/2340
a.+ nu 100b/2566,
101a/2579, 101a/2587,
101b/2591, 101b/2592,
102a/2605, 102a/2607,

102b/2615, 103b/,
103b/2647, 52a/1320,
53b/1328, 53b/1331,
53b/1332, 53b/1358,
53b/1362, 54a/1372,
54b/1387, 55a/1397,
56a/1418, 56a/1427,
56b/1434, 56b/1436,
56b/1437, 56b/1438,
58b/1483, 58b/1486,
58b/1487, 58b/1489,
58b/1493, 59b/1509,
59b/1510, 60a/1526,
60a/1531, 61a/1549,
61b/1558, 61b/1567,
62a/1581, 64b/1640,
64b/1641, 64b/1643,
64b/1644, 64b/1645,
66a/1676, 66a/1680,
66b/1690, 67b/1723,
68a/1730, 68a/1735,
68a/1757, 69b/1770,
70a/1788, 71a/1810,
72a/1830, 72a/1837,
72a/1838, 72b/1850,
73b/1870, 73b/1875,
74b/1891, 75a/1912,
76b/1944, 76b/1948,
78b/1999, 78b/2000,
78b/2001, 79b/2023,
79b/2026, 80a/2034,
80b/2053, 81a/2069,
81a/2072, 81b/2080,
82b/2104a, 86a/2193,
86a/2195, 87a/2224,
88a/2243, 88a/2246,
89a/2284, 90a/2394,
90b/2313, 91b/2329,
91b/2333, 91b/2340,
91b/2342, 91b/2343,
91b/2344, 92a/2345,
92a/2348, 92a/2349,
92a/2356, 92a/2357,
92b/2359, 92b/2360,
92b/2363, 92b/2365,
92b/2367, 92b/2370,
93a/2371, 94b/2410,
94b/2414, 94b/2416,

94b/2419, 95a/2423,
95a/2424, 95a/2425,
95a/2426, 95a/2431,
95b/2436, 95b/2439,
96b/2462, 96b/2463,
97a/2484, 97b/2498,
98a/2500, 98a/2505,
98b/2514, 99a/2530,
99b/2547, 104a/2637,
56a/1429, 59b/1517,
63a/1602, 68a/1732,
68a/1733, 75a/1911,
79a/2016, 61a/1553,
79a/2018, 81a/2071,
95b/2445, 84a/2140,
87b/2234, 95b/2435,
95b/2437, 97a/2477
a.+ nı 53a/1342
a.+ nıñ 102a/2605,
54a/1374, 54b/1388,
54b/1389, 56b/1434,
56b/1439, 57a/1449,
57a/1468, nıñ
52a/1326, 53b/1363,
57a/1477, 64b/1642,
64b/1643, 89a/2270,
57a/1470, 57a/1473,
58b/1481, 59a/1495,
61a/1551, 61a/1555,
61b/1567, 62b/1592,
63a/1604, 63b/1622,
64b/1639, 68a/1754,
68b/1740, 69b/1771,
70b/1798, 73a/1858,
75b/1917, 76a/1931,
77a/1958, 77b/1971,
79a/2008, 79b/2024,
80a/2043, 80b/2059,
81b/2074, 81b/2081,
81b/2085, 82b/2107,
85a/2168, 85a/2176,
85b/2180, 86b/2205,
87b/2236, 89a/2269,
90a/2398, 92a/2352,
92a/2353, 92a/2355,
92b/2364, 94b/2413,
96a/2458, 96b/2461,
96b/2471, 97a/2476

a.+nı çüñ 74b/1898
a.+ nıñ 96b/2460
a.+ nıñçün
80a/2043, 78a/1994,
97a/2482
a.+ nıñıla 84a/2146
a.+ ñıncağaz 76b/1943
a.+ nıñıla 78b/2004,
87b/2238, 88b/2256
a.+ nlar 57a/1477,
61a/1545, 67a/1705,
74b/1895, 75b/1919,
77a/1967, 77b/1973,
84a/2144, 84a/2147,
84b/2153, 87a/2224,
87a/2225, 74b/1892
a.+ nlara 102a/2603,
102b/2622, 55b/1406,
56a/1422, 60b/1535,
74a/1878, 74a/1884,
74b/1893, 75a/1906,
75a/1907, 75b/1922,
80a/2041, 85a/2170,
85b/2185, 91b/2323,
91b/2340, 92a/2350,
92b/2370, 94a/2397,
94b/2417, 98b/2521,
98b/2522, 99b/2539,
60b/1534, 80a/2046
a.+ nları 100b/2574,
101a/2577, 101a/2578,
57a/1453, 65a/1657,
66a/1679, 66b/1699,
73b/1868, 52a/1320,
74a/1883, 74a/1887,
80a/2044, 86b/2213,
87a/2228, 87b/2239,
87b/2240, 91b/2329,
63b/1613, 83b/2135
a.+ nların
74a/1889, 53a/1343
a.+ nlarıñ 73a/1854,
73b/1868, 74b/1900,
75a/1908, 85b/2178,
85b/2185, 86b/2211,
88a/2244, 88b/2258,
89a/2286, 94a/2405,
57a/1468, 72b/1846,

	81b/2076, 99b/2540		a.- ılıp 98a/2501
ā'zam	(Ar): büyük, yüce. -1- ism-i ā. 72a/1833	açlık	: midenin boş olması durumu. -2- a.+ a 65b/1663,73a/1861
ābād	(Ar): sonu olmayan, sonsuz. -1- ā. 60a/1530	ad	: isim. -8- a. 83a/2121 a.+ dur 83a/2121 a.+ ı 57a/1468, 58b/1485, 59b/1519, 89a/2391, 92b/2364, 92b/2368, 97a/2483, 97a/2484, 80b/2056 a.+ ıla 90b/2315 a.+ ın 92a/2349 a.+ ın 88a/2252 a.+ ını 60a/1520,88b/2266 a.+ ını 76b/1943
acı -	: üzüntü duymak, kederlenmek. -1- a.- dı 54a/1367		
acı	: acı, ağrı. -2- a. 60a/1527,82b/2108		
acı -	: açlık duyma, yeme ihtiyacı hissetmek. -3- a. 65b/1666 a.- mağın 65b/1664 a.- ur 65b/1663		
aç	: yemek yeme ihtiyacı duyan, aç. -4- a. 61b/1563, 80b/2052, 66b/1694, 94a/2395	ādem	: insan, yaratılış kişi. -13- ā. 104a/2630, 53a/1340, 54a/1367, 56a/1425, 58b/1485, 71b/1816, 71b/1823, 73a/1862, 73b/1873, 89a/2285, 65b/1663 ā.+ e 71b/1817
aç -	: 1)göstermek. -2- a.- dı 61b/1566 a.- dılar 74b/1895 2) kapalı bir şeyi açık duruma getirmek. -12- a.- ar 92a/2353 a.- dı 71a/1807, 79a/2020, 98a/2505, 81b/2075 a.- dılar 66a/1675, 75b/1921 a.- ıldı 94b/2416 a.- ılıp 98a/2501 a.- ın 65b/1674 a.- uban 85a/2168 a.- up 77a/1956	adlı	: adını taşıyan, isimli. -2- a.+ lı 85a/2175 a.+ lu 104a/2636
açıl -	: kapalı olan bir şeyin açılması durumu. -2- a.- ıldı 94b/2416	afv	(Ar): suç, kusur ve hatayı cezalandırmama, bağışlama. -1- a. eyle 88b/2262
		ağaç	: gövdesi kuvvetli, dalları olan sert fidan. -7- a. 58b/1492,56a/1419 a.+ a 56a/1427 a.+ ı 59a/1494 a.+ ın 58b/1493 a.+ lar 65b/1671 a.+ larında 62a/1578
		ağar -	: -1-

	gözleri a.- dı 81b/2084		a.- r 101a/2576, 54a/1366, 54a/1368, 54a/1369, 57a/1455, 57b/1456, 59a/1494, 70b/1792, 81b/2081, 81b/2083, 86a/2190, 89a/2271, 90b/2308, 90b/2318, 94b/2409, 94b/2410, 97b/2494, 98a/2510,53b/1354, 77b/1974, 96b/2463
āgāz	(F): başlangıç. -1- ā. 99b/2547		a.- ram 96a/2456 a.- rdı 53b/1359, 76b/1943, 82b/2105, 97b/2489
ağır -1-	: hafifin zıddı, güçlü. a. 52a/1315		a.- r-ıdı 88b/2258, 89a/2268, 80b/2047 a.- rsn̄ 80b/2048 a.- sın 97a/2476 a.- ya 97a/2478 a.- yuban 60a/1528, 97b/2496,54a/1371 a.- yubanı 77b/1977 a.- yup 81a/2065, 97a/2482
ağırla -	: ikramda bulunmak. -6- a.-74b/1901 a.- dı 74b/1897, 74b/1898, 75a/1905, 76a/1932 a.- r-ıdı 75b/1928		
ağız -4-	: farklı olayları gerçekleştirmeyi sağlayan insan uzvu. a.+ ı 61a/1547 a.+ ın 71a/1807 a.+ ına 54a/1373 a.+ ında 57a/1444		
ağla -	: gözyaşı akıtmak. -74- a.- dasın 91b/2320 a.- dayım 95b/2435 a.- dı 100a/2557, 101b/2591, 58b/1483, 70b/1798, 75b/1919, 76b/1948, 81a/2062, 88a/2244, 91b/2339, 93a/2379, 94a/2398 a.- dı 74b/1891,53b/1354 a.- dılar 73a/1863 a.- duğın 57a/1480, 97a/2476,54a/1367 a.- duğına 57a/1477 a.- duğça 79b/2026 a.- ma 90a/2394,95b/2434 a.- mağ 80a/2040 a.- mağdan 102a/2611, 57a/1473, 59a/1496, 68b/1738, 88/2263, 95b/2436, 96a/2455, 96b/2461	ağlaş- 14-	: karşılıklı ağlamak. - a.- dı 81b/2076 a.- dılar 93b/2393,100a/2556, 99a/2533, a.- uban 93b/2383,102a/2610, 81b/2078, 85b/2188 a.-un 95a/2432 a.- ur 81b/2077, 89a/2270 a.- urağ 93a/2372 a.- urlar 83b/2125 a.- uruz 57a/1480
		ağu	: zehir. -7- a. 55a/1396, 55a/1397, 55a/1400 a. 55a/1403 a.+ yı 55a/1399, 55a/1401 a.+ yı 55b/1405

aḥval	(Ar): hal, vukuat. -4- a.+ ine 57b/1464 a.+ ini 60a/1526, 79b/2025, 95b/2438	ilerlemesi. -7- a.- an 53b/1334 a.- ar 57a/1474, 86b/2207, 89a/2271, 97b/2493 a.- dı 102b/2615, 53a/1340
āh	: 1)feryat . -13- a. 53b/1354, 73a/1857, 96a/2454, 71a/1807 a. eyledi 70a/1787, 76b/1948 ā.- ı fiğān 54b/1380, 54b/1384 a.+ ıla 82b/2111,95a/2429 a.+ ile 67b/1717 ā.+ ına 89a/2270 ā.+ u 96a/2457 2) yazık,ah. -10- a. 77b/1976, 81a/2065, 82b/2100,81a/2063, 83a/2113, 93a/2379, 96a/2449 a. kıldı 81b/2073 a.+ı 82a/2086 ā.+ u 96a/2457	aḳ : beyaz.-2- a. 60b/1542, 61a/1545 aḳçe : para, ufak gümüş para. -10- a. 66a/1676, 73b/1874, 92a/2349, 93a/2372,72b/1850 a.+ leri 77a/1956 a.+ lerin 75b/1923 a.+ müzi 77a/1958 a.+ yi 75b/1920,77a/1957
āḥar	(Ar): başka, diğer. -1- ā. 90a/2302	Aḳrām : özel isim. -3- a.+ 'ı 86b/2211 a. 72b/1845, 86b/2213
aḥi	(Ar): ahiliğe mensup olan kişi. -2- a. 104a/2653, 66a/1679	al - : bir şeyi kullanmak için yanında bulundurmamak. -90- a. 55a/1399, 63a/1599,91b/2342 a.- a 72a/1830 a.- alar 55a/1394, 56a/1419 a.- alım 85a/2199 a.- amadım 97a/2481 a.- an 85a/2173, 97b/2494 a.- asın 91b/2322 a.- asız 75b/1925, 84b/2160 a.- ayım 71b/1816 a.- dı 101b/2592, 55b/1412, 59a/1504, 68a/1732, 68a/1734, 78b/2003, 79a/2018, 86b/2214, 87b/2235, 88a/2242, 89a/2275, 92a/2345, 95a/2423,
āḥiret	: ölümden sonra gidilecek âlem. -1- ā.+ iñi 91b/2327	
aḥşam	(Ar): akşam, günlerin vakitlerinden biri. -4- a.74b/1901, 74b/1903 a.+ a 59a/1505 a.+ dan 59a/1506	
aḥzān	(Ar): keder, sıkıntı. -1- a. 74a/1889	
aḳ -	: bir sıvının akması,	

95a/2426, 97a/2474,
88a/2247, 91b/2328,
91b/2334, 91b/2337,
92a/2348, 95a/2424,
98a/2500
a.- dık 89a/2282
a.- dılar 56a/1426,
56a/1428, 66a/1679,
72b/1848, 79b/2021,
83a/2122, 92b/2365,
93a/2372, 53b/1329,
75a/1907
a.- duğın 79b/2027
a.- duñ 90a/2396
a.- ğıl 68a/1753,
71a/1811
a.- ı-ıodı 88b/2256
a.- ııoyayım 83b/2135
a.- ımazuz 87b/2232
a.- ıñ 98a/2504
a.- ına 72b/1849
a.- ıñuz 75b/1920
a.- ma 71b/1817,
71b/1819
a.- madı 71b/1818
a.- madık 84b/2161
a.- madılar 84a/2141
a.- madım 89a/2283
a.- madıñ 71b/1825
a.- maı 65b/1667
a.- makdur 74a/1886
a.- maz 67b/1718,
89a/2288
a.- sa 85a/2164,
85a/2165
a.- salar 78b/1995
a.- sun 94b/2419
a.- uban 102a/2607
55b/1411
a.- ubanı 52a/1320,
64a/1629, 76b/1950,
76b/1951
a.- up 56a/1418,
61a/1553, 80b/2053
a.- ur 103b/2644,
63a/1604, 73b/1874,
78a/1988, 81b/2075,
95a/2422

a.- uram 72a/1828
a.- ursın 89a/2285,
89a/2286

āl (Ar): yüce, yüksek. -2-
ā.- i cenāb 59a/1501
ā.- i İbrāhīm 59b/1513

alda - : aldatmak fiili. -1-
a.- dılar 93a/2373

aldat - : yanıltmak, hile
yapmak. -1-

alıñ : başın ön tarafı, yüzün
üst kısmı. -1-
a.+ niña 78a/1982

Allah (Ar): Tanrı, kâinatı
yaratan. -8-
77a/1966,60a/1520,
60a/1524, 69b/1773,
72b/1843, 90b/2315
a.+ 'a
71b/1815,93b/2386

altı : sayı. -2-
a. 80a/2046, 84a/2145

altıncı : altı sayısının sıra sayı
sıfatı. -1-
a. 66a/1684

altmış : sayı. -3-
a. 65a/1657, 73a/1862,
102b/2618

altun : değerli element. -7-
a. 55b/1411, 66a/1678,
70a/1782, 71a/1803,
85a/2171, 66a/1676,
73b/1874

an (Ar): her an, daima. -1-
a.+ dı 67b/1715

añ - : hatırlatmak, akla

	getirmek. -6- a.- ar 88a/2252 a.- asın 56b/1431, 61a/1556 a.- ma 72a/1828 a.- madılar 80a/2045 a.- up 97b/2492		gelen zarf. -1- a.+ ın 55b/1405
añ	(Ar):dem, lahza, zaman dilimi. -1- a.+ a 83b/2128		ara - :bulmaya, bilmeye çalışmak. -6- a.- dı 85a/2167 a.- ğıl 84b/2163 a.- r 82b/2106, 87b/2240 a.- ya 55b/1405 a.- yı 78a/1987
ana	-8- : anne. -8- a.+ dan 82b/2109 a.+ sı-ıla 97b/2496 a.+ sın 97b/2492 a.+ sina 95a/2421 a.+ sından 97b/2492 a.+ sını 95a/2429 a.+ sız 95a/2422 a.+ m 97b/2486, 97b/2486		ara : 1)kişilerin kendi içinde olan durum. -1- a.+ yı 73a/1858 2) birlikte olma durumu, mesafe. -4- a.+ muzda 85a/2173 a.+ sında 95a/2427 a.+ ya 100b/2563 a.+ya 72b/1840
anbar	(Ar): tüccarların mal ve eşya koyduğu oda. -4- a. 65b/1674 a.+ ını 75b/1921 a.+ ları 63b/1617, 66a/1675		arık : zayıf, güçsüz. -4- a. 60b/1537, 61a/1546, 62a/1572 a.+ lar 62a/1575
anber	(Ar): güzel koku. -1- a.+ ler 102a/2602		arka : ön kelimesinin zıddı. -3- a.+ ların 86b/2212, 86b/2214 a.+ larına 87b/2239
ancağ	: yalnızca anlamı bildiren söz. -2- a. 79a/2019, 89b/2293		armağan : hediye. -2- a.+ ım 70b/1792, 78b/2002
and	: Allah'ı şahit tutarak edilen yemin . -1- a. 76b/1954		arpa : hayvanlara yedirilen yem. -2- a. 101a/2583, 101a/2585
añla -	: sezip kavramak. -2- a. 60b/1533 a.- dı 69b/1771		arşun : omuz başından parmakların ucuna kadar ölçü. -1- a. 65a/1657
ansuz	: birdenbire anlamına		

art	: arka. -2- a.+ larına 53a/1339 a.+ larından 84b/2159		a.+ ımız 53b/1337 a.+ ımız 74a/1886, 84b/2162, 91b/2321 a.+ ın 78a/1990 a.+ ından 73a/1856, 91b/2321 a.+ ını 75a/1908, 94b/2420 a.+ ısını 81a/2061
art -	: çoğalmak. -2- a.- Ar 68b/1743 a.- dı 96a/2450		
artık	: fazla, artan. -5- a. 63a/1609, 65a/1654, 70b/1792, 75a/1911, 75a/1916	'āšī -1-	: isyan eden, başkaldıran. 'ā.+ siz 65b/1666
artuk	: bundan böyle. -4- a. 72a/1835, 99a/2532 a.+ dur 53a/1345 a.+ ın 53b/1356	aşla	(Ar): hiçbir vakit, hiç. -1- a. 79a/2012
artur - -1-	: çoğaltmak, arttırmak. a.- asın 91b/2326	aşlan	: yırtıcı hayvan. -1- a. 87a/2220
arżümān hevesli. -1-	(F): istekli, a.+ ım 96a/2452	aş	(Fr): yemek, aş. -2- a.+ ı 80a/2040 a.+ lar 66b/1693
ārzū	(F): istek, meyil. -1- ā. kıılır 104a/2638	aşağı	: yukarının zıddı. -1- a. 57a/1443
as -	: bir şeyi aşağı doğru sarkıtmak. -2- a.- aķo-dılar 56a/1427 a.+ar 56a/1419	at	: beygir. -10- a. 63a/1598 a.+ a 56a/1429, 63a/1601 a.+ ı 68b/1749, 69b/1776 a.+ ın 68b/1750 a.+ ına 71b/1821 a.+ lara 103b/2646 a.+ larına 100a/2561 a.+ lı 84b/2159
'ašā değnek. -1-	(Ar): uzun sopa, 'a. 58b/1486	at - -8-	: 1) el ile öteye fırlatmak. a.- dım 71a/1809 a.- dılar 92b/2366, 93a/2371 a.- ar-ıdı 85b/2182, 86b/2205 a.- dı 71a/1808, 95a/2430
āsān	(F): kolay. -2- ā. eyledi 56b/1441 ā. eylegil 57b/1460		
aşıl	: gerçek, doğrusu. -15- a.+ ı 87a/2217, 87a/2218, 87a/2219, 85a/2174 a.+ ıdur 91b/2336		

	a.- ar 87a/2224 2) baştan atmak, defetmek. -2- a.- mışsıñuz 86a/2192 a.- an 99b/2546 3) ilerlemek. -1- a.- uban 72a/1832	bölümden her biri. -2- a.+ ınıñ 65a/1660 a.+ lıcağ 95a/2421
ata	: baba. -26- a.+ dan 92b/2358 a.+ larına 87b/2238 a.+ m 52a/1325, 63a/1607 a.+ ma 58b/1484, 87b/2235 a.+ mdur 78a/1992 a.+ muz 75a/1911, 75a/1913,75a/1910 a.+ ñıñ 57a/1475, 58b/1481,57a/1471 a.+ ñuz 87b/2230, 91b/2335 a.+ ñuza 87b/2229, 88a/2251 a.+ ñuzdan 75a/1914 a.+ sı 100b/2567, 97b/2495, 101b/2600, 92b/2359, 99b/2541 a.+ sı ıla 101b/2594,79b/2025 a.+ sindan 79b/2026	: vücudun bir bölümü, uzvu. -19- a. 104a/2631, 73b/1872, 94a/2399 a.+ da 54a/1370 a.+ ı 68b/1746 a.+ ıla 68a/1757, 68a/1763, 87a/2222 a.+ ın 70a/1777, 72a/1832 a.+ ına 100a/2553, 63a/1600, 94a/2400, 99a/2533,93b/2387 a.+ ına 70a/1777 a.+ larda 68a/1753, 71a/1811 a.+ ların 93a/2379
		ayır - : bölmek, taksim etmek. -7- a.- dı 82b/2110 a.- duğ-ıdı 99a/2529 a.- ğıl 95a/2431 a.- ma 57b/1458,
atlan -	: ata binmek. -4- a.- dı 69b/1768 a.- uban 68b/1750 a.- ubanı 68a/1751	ayrı : başka, tefrik edilmiş. -5- a. 82a/2089, 88b/2266, 97b/2492, 75a/1909 a.+ yam 83b/2131
āvāre -2-	(Fr):boşta gezen, serseri. ā. 96a/2456,77b/1980	ayrıl - : uzaklaşmak, ayrı düşmek. -9- a.- a 97a/2478 a.- alı 57a/1472, 96a/2457 a.- am 101b/2591, 83b/2131 a.- ıncağaz 93a/2381 a.- ıp 78a/1994 a.- mağ 78b/2006 a.- mayasın 78b/2007
ay	: 1) kamer. -5- a. 64b/1639 a.+ a 72a/1836, 72b/1840, 100b/2574 a.+ ı 65a/1649 2) yılın ayrıldığı on iki	ayrılık : birbirinden uzak düşme durumu. -9-

	a. 97b/2491, 83a/2113 a.+ dan 81b/2077,101b/2594, 58b/1482,82a/2086,82a /2089,88a/2254 a.+ dan 95b/2435		94b/2417, 95a/2428 b.+ mdan 83a/2122 b.+ mı 81a/2067 b.+ mın 102b/2616 b.+ mıñ 94a/2407, 82b/2109 b.+ mız 74b/1898, 85b/2189 b.+ mızı 93a/2380 b.+ mızıñ 86a/2191 b.+ muz 78a/1994 b.+ muza 99a/2524 b.+ ñı 101b/2596 b.+ ñuza 75b/1924 b.+ sı 81b/2079 b.+ sına 59b/1515, 81a/2068, 98a/2506, 87b/2233 b.+ sındañ 92b/2365
ayruk	: ayrılmış , arı duran. -1- a. 52a/1318		
ayur - -1-	: bölmek, taksim etmek. a.- duqların 79b/2026		
az -2-	:çok kelimesinin zıddı. a.+ dı 77b/1974 a.+ ı 73b/1876		
āzād -8-	(F):kurtulan, serbest olan. ā. 60a/1529, 60b/1532, 63b/1613,67a/1704 ā. eyledi 62b/1586, 67a/1702 ā. eyledim 63b/1612	bağ -1-	(F): bostan, büyük bahçe. b.+ ım 96a/2451
ba'zı	(Ar): bir kısmı, kimi. -2- b.+ lar 100b/2570	bağır-	: bağırmaq fiili. -1- b.+ ı 82a/2089
baba	: ata, peder. -43- b. 101b/2591, 76a/1934, 76a/1941, 76b/1946, 76b/1954, 80b/2058, 90b/2313, 98a/2507, 76a/1942, 77a/1957, 88a/2252, 73b/1867 b.+ cuğum 58b/1482 b.+ ları 74a/1889 b.+ larıla 76a/1931 b.+ larına 76a/1930,93a/2373 b.+ m 101a/2580, 81a/2063, 81b/2079, 94b/2412 b.+ ma 94b/2411,	bağışla -	: bahşetmek, ihsan etmek. -3- b.- dı 94a/2405 b.- dım 99a/2535 b.- ğıl 99a/2528
		bağla -	: ayrılamayacak duruma getirmek. -2- b.- dı 53b/1330 b.- ñ 53b/1337
		bahā -1-	(F): kıymet, bedel, değer. b.+ sını 93a/2372
		bahçe	(F): küçük bağ, küçük bostan. -1- b. 96a/2451
		bak -	: bakışı bir şey üzerine çevirmek. -21- b. 64a/1628, 92b/2363

b.- ar 57a/1474,
57b/1466, 98a/2505
b.- ardı 53b/1353
b.- ar-ıdı 81a/2060
b.- dı 57a/1470,
92a/2345, 95a/2430
b.- dı 52a/1320,
79b/2033, 98a/2501
b.- ma 60a/1530
b.- madı 62b/1594,
94b/2409
b.- madıñ 67b/1722
b.- maya 73b/1873
b.- maz 68b/1744
b.- uban 56b/1442,
70a/1788

81b/2080, 82b/2110,
85a/2201, 89a/2279,
89a/2284, 89a/2393,
91b/2324, 96a/2459,
96b/2462, 96b/2467,
96b/2470, 96b/2472,
97a/2477, 98a/2502,
98a/2511, 98b/2512,
98b/2517, 104a/2633,
65b/1662, 71a/1804,
71b/1816, 76a/1935,
76b/1951, 79a/2015,
85b/2179,88b/2263,85
b/2187, 97a/2480

bakış - :iki veya daha çok kimse
birbirine bakmak. -1-
b.- ışur 77b/1972

baķi (Ar): fani'nin zıddı,
sonsuz. -1-
b.+ sin 69b/1764

baña : ben zamirinin
yönelme hali almış şekli. -72-
b. 102a/2606,
52a/1317, 52a/1318,
52a/1325, 53a/1345,
54a/1370, 55a/1400,
56a/1423,
66b/1700,96a/2449,
61a/1546, 88b/2260,
57b/1457, 58b/1489,
58b/1491, 59b/1509,
59b/1510, 60a/1522,
61a/1553, 61a/1554,
61a/1556, 61b/1565,
62b/1592, 63b/1615,
63b/1621, 69b/1766,
70a/1785, 70b/1790,
70b/1797, 71a/1802,
71a/1805, 71b/1823,
72b/1843, 75b/1925,
76b/1952, 77a/1963,
77b/1976, 78a/1989,
78b/1996, 78b/1997,

barış - : anlaşmak, uzlaşmak.
-1-

b.- ur 98b/2516

bārī (F): hiç olmazsa, bir
kere. -2-

b. 53b/1363, 68b/1746

bas - : ayak tabanını
herhangi bir zemine koymak.-2-

b.- mayınca 89a/2287
b.- up 89a/2286

bat - : saplanmak. -1-
b.- mән 86b/2205

bātıl (Ar): boş ve hükümsüz
olmak. -1-

b. 68b/1748

Başra : Irak'ta bir kent. -2-
B. 84b/2158
B.+ 'ya 88a/2248

baş :insan ve hayvanların
en üst kısmı, bedenin en önemli
kısmı. -42-

b. 60b/1542,60b/1544,
61b/1568, 75b/1927,
91b/2332
b.+ a
60b/1543,66b/1698

	b.+ dan 66b/1698 b.+ ı 60b/1540, 60b/1543, 62a/1573, 65a/1652, 73b/1872 b.+ ıma 56a/1417 b.+ ımdan 56a/1418 b.+ ımın 78a/1985 b.+ ımuza 61a/1553, 93b/2394 b.+ ın 100a/2554, 60a/1527, 61a/1548, 53a/1343 b.+ ına 52a/1322, 53a/1340, 64a/1628, 80a/2036, 81b/2075, 91b/2334, 68b/1742, 79b/2031, 88b/2261 b.+ ına 78a/1982 b.+ ını 60b/1544 b.+ ını 61a/1549, 79b/2028 b.+ ını 70a/1782 b.+ ınız 93a/2377 b.+ lar 60b/1543, 62a/1577 b.+ ları 61a/1546 b.+ larını 85a/2172		
başka sâir. -1-	: Bilinenden gayri, diğer, b. 85a/2201	beden	: vücut. -1- b. 53a/1346
başla - geçmek. -1-	: Bir iş için harekete b.- dı 90b/2315	bedr	: ayın on dördüncü gecesindeki şekli, dolunay. -1- b. 64b/1639
bay	: zengin. -1- b. 72b/1850	beg	: küçük bir devletin başında duran kişi. b.+ ler 82a/2091, 99b/2548,101a/2580, 55a/1393 -4- : erkekler için kullanılan hitap sözü. -1- b.+ ler 101b/2595
bayığı/ bayığı oldukça fazla. -1-	: epeyce, b. 65a/1654	begen - -1-	: hoşlanmak, sevmek. b.- mediñ 67b/1723
bâyık	: yeterli. -1- b. 64a/1626	bekle -	: biri gelinceye kadar durmak, kalmak. -1- b.- meğe 74a/1883
becid	: bilezik. -1- b. 78b/2002	bel/ bil -30-	: vücudun bir bölümü. b. 101a/2587, 56a/1420, 57a/1449, 57a/1468, 58b/1490, 60b/1541, 62b/1586, 65a/1659, 65b/1670, 66a/1679, 67a/1709, 74a/1885, 78a/1992, 78b/2006, 80b/2058, 89a/2279, 95a/2423, 98b/2513, 99b/2542, 61b/1569 b.+ i 68b/1740, 81b/2084 b.+ in 57a/1471, 59a/1496 b.+ iñ 90a/2398 b.+ ine 68b/1741 b.+ ini 57a/1475, 89a/2269, 94b/2408 b.+ lerine 53b/1328

		97a/2475, 97a/2476 69b/1764 b.+ den 73b/1871, 97a/2485 b.+ i 101b/2590, 55b/1405, 56b/1431, 58b/1490, 60a/1522, 60a/1529, 61a/1557, 62b/1588, 67b/1724, 68a/1757, 70b/1796, 71b/1818, 71b/1819, 71b/1824, 71b/1826, 72b/1843, 73b/1875, 76b/1950, 80b/2055, 81a/2066, 82b/2110, 83a/2115, 83a/2122, 88a/2244, 89a/2278, 89a/2281, 89a/2392, 90a/2395, 91b/2320, 95a/2431, 96b/2464, 97b/2490, 98a/2503, 98b/2514, 56b/1431, 62a/1583, 69b/1769, 71b/1817, 71b/1825, 76a/1941, 91b/2321, 60a/1529, 78a/1992, 91b/2327, 61a/1556, 91b/2336 b.+ ide 56b/1430 b.+ im 53b/1356, 58b/1484, 70a/1784, 80b/2049, 90b/2311, 91b/2322, 58b/1484, 59a/1504, 60a/1530, 64a/1627, 64a/1632, 64a/1634, 64b/1636, 67a/1706, 67b/1713, 68a/1753, 70b/1791, 70b/1793, 71a/1810, 71b/1825, 73a/1860, 76a/1936, 79a/2014, 80b/2054, 80b/2058, 84a/2140, 91b/2319, 91b/2324, 91b/2326, 95b/2443, 96a/2456, 97a/2473, 97a/2474 59a/1506
bela	: içinden çıkılması güç, sakıncalı durum. -2- b.+ lar 53b/1337 b.+ dan 57a/1446	
belir -	: İyice görünür ve anlaşılır bir durumda olmak. -1- b.- ür 71a/1813	
belki	: muhtemel olarak. -2- b. 73b/1871, 73b/1873	
ben	: Kişi zamiri. -144- b. 102b/2616, 57a/1479, 57b/1460, 61b/1558, 63b/1621, 67a/1702, 67b/1716, 67b/1724, 68a/1759, 69b/1765, 69b/1766, 72a/1828, 72a/1839, 78b/1998, 80b/2050, 80b/2052, 81a/2067, 83a/2115, 84b/2151, 87b/2229, 87b/2234, 87b/2236, 89a/2278, 89a/2281, 89a/2283, 89a/2287, 90b/2314, 95b/2446, 96b/2463, 96b/2468, 97a/2485, 98a/2510, 98b/2513 53b/1358, 56b/1434, 57b/1457, 60a/1528, 60a/1529, 61a/1555, 64a/1632, 67a/1709, 68a/1762, 77b/1976, 79a/2008, 81a/2062, 88b/2264, 90b/2317, 96a/2451, 96a/2456, 97b/2494, 98a/2503 b.+ cileyin 70b/1790, 95a/2432, 97a/2476 70b/1794 b.+ de 55b/1416, 62b/1584, 67a/1709, 70a/1785, 80b/2049 56a/1417, 78a/1993,	

	b.+ ümle 79a/2015 b.+ a 88b/2263	beş : sayı. -3- b. 57a/1454 b.+ inci 66a/ b.+ yüz 84b/2159
bendeñ -1-	: birisi tarafından olan. b.+ i 57b/1460	beşâret (Ar.): müjde, iyi haber. b.+ ler 63a/1602
beñiz	: yüz. -3- b.+ i 67b/1718, 80a/2034, 82b/2105	beşîr (Ar.): müjde getiren kişi. -24- b.+ 'e 95b/2438, 95b/2439, 98a/2499, 98a/2511 b.+ 'i 94b/2420, 95a/2428, 98a/2502 b.+ 'iñ 95a/2429 b. 95a/2425, 95b/2440, 95b/2441, 96a/2447, 96a/2458, 96a/2459, 96b/2463, 96b/2471, 97a/2483, 97a/2484, 97a/2485, 97b/2496, 98a/2503, 98b/2513, 98b/2517 b.+ ile 94b/2419
beñzer	: görünüş bakımından bir başkasına, şeye benzeyen. -4- b. 100b/2574, 81a/2060, 72a/1836, 72b/1840	
berāber	: birlikte. -2- b. 60b/1543, 75a/1915	
bereket	(Ar.): Bolluk, feyiz. -1- b.+ i 66a/1680	
berħudār	(F): Mesut olmak, murādına ermek. -1- b. 98b/2518	beyin : kafatasının içinde yer alan örtülü organ. -2- b.+ ini 56a/1427 b.+ iñi 56a/1420
beri/ berü	: iki uzaklıktan, zamandan daha yakın olanı. -12- b. 59a/1500, 81b/2081, 58b/1487, 59a/1497, 64b/1636, 64b/1645, 68a/1737, 68a/1758, 68a/1759, 84b/2163, 98b/2520 b.+ ñe 101b/2589 : bu yana -7- b. 59a/1497, 68a/1758, 68a/1759, 79a/2012, 82b/2102, 82b/2104a, 84a/2138	beyt : ev, mesken. -1- ehli b.+ in 99b/2544 : yas ve matem evi. -1- b. ü'l - aħzan 88b/2266
besle -	: yedirip, içirmek, karnını doyurmak. -1- b.- diñ 66b/1699	bezen - : süslenmek. -2- b.- miş 100b/2565, 102a/2602
		bezîr : vezir. -1- b.+ ni 95a/2425
		bezirgān (F.): Tüccar, tâcir. -5- b. 53b/1330, 53b/1331 92a/2350 b.+ a 53b/1329, 99a/2529
		bıçak : keskin uçlu kesme aleti. -1-

b.+ ın 79b/2027

bırak - : tutmaktan vazgeçip tutmaz olmak. -2-

b.- dı 55b/1405

b.- urdı 86b/2208

: başkasına verilmek üzere vermek. -1-

b.- dılar 52a/1326

bî -14- - (F): “-siz, -mez” anlamını taşıyan ön ek. -14-

b.- çäre 71a/1801, 68a/1728,
95b/2434, 96b/2465,
97b/2487

b.- mecâl 93b/2383

b.- vefa 70b/1799

b.+ çār 68b/1741

b.+ qarār 100a/2552,

100a/2558, 96a/2457

b.+ mecâl 87a/2219

biker : bekar. -1-

b. 72b/1841

bil - : bir şey hakkında bilgi sahibi olmak. -92-

b. 57a/1472, 71b/1825

b.- di 62b/1596, 74b/1891,

87a/2228, 92a/2345,

94b/2416, 95a/2424,

101a/2577, 101a/2578,

65b/1668, 90a/2303

b.- diler 102a/2611, 87a/2219,

93b/2391, 79b/2023

b.- dim 69b/1764, 69b/1765

b.- diñ 70b/1796, 78b/1997

b.- diñüz 103b/2645

b.- dügince 54b/1381

b.- düñ 86a/2191

b.- em 62b/1584

b.- emedi 77b/1981

b.- emediñ 67b/1725

53a/1344

b.- emez 77b/1973

b.- esin 102b/2618, 54a/1365,

57a/1452, 57a/1453,

78b/2007

b.- esiz 65b/1667

b.- eyim 97a/2476

b.- gil 55b/1413, 67b/1723,

80b/2056, 89a/2278,

92a/2353

b.- iñ 85a/2174, 87b/2232

61a/1546, 77a/1963

b.- inür 65a/1661

b.- iñüz 75a/1910, 75a/1915,

75a/1916

b.- irüz 85a/2174, 92a/2355

b. -me misiz 76b/1949

b.- medi 81b/2081

b.- medik 87a/2217

b.- mediler 61a/1547,

82b/2102, 84a/2141

b.- mediñ 68a/1727

b.- medüm 68a/1760

b.- meye 63b/1620

b.- meyicek 62b/1589

b.- mez 56b/1434, 77b/1973,

77b/1975, 77b/1977,

78b/2001, 89a/2288,

91b/2344

b.- mezdi 63a/1609, 77b/1971

b.- mezler 87a/2227

b.- mezüz 84b/2162,

83a/2123, 92a/2347,

92a/2355, 102a/2604

b.- miş 91b/2342, 94b/2413

b.- ür 53b/1356, 58b/1493,

61a/1550, 65b/1669,

73b/1876, 77b/1981,

83b/2129, 91b/2319,

93b/2389

b.- ürdi 63a/1609

b.- ürem 63b/1622

b.- ürler 62b/

b.- ürsün 77b/1975

b.- ürüz 73b/1866, 76b/1953

bildür - : herhangi bir şeyi haber vermek. -2-

b.- di 65a/1650

b.- em 89a/2393

bile : ile, dahi (edat). -32-

b. 100b/2572, 101b/2592,

104a/2635, 103b/2640,
53b/1360, 56a/1424,
57a/1480, 62b/1589,
63a/1599, 63a/1608,
68a/1732, 75b/1925,
75b/1929, 77a/1960,
77a/1961, 80a/2037,
80b/2050,
81b/2076, 84a/2149,
84b/2151, 84b/2154,
84b/2157, 87b/2234,
87b/2236, 91b/2339,
91b/2341,
95a/2423, 95b/2439,
98a/2504, 80b/2049,
80b/2051

bilekçek : bilezik kelepçe. -3-

b.+ i 53b/1333, 53b/1327
b.+ cekile 52a/1323

bilesük/ bilezik/ bilezük : bileğe
takılan eşya. -1-

b.+ in 59a/1504, 78b/1999
b.+ iñ 79a/2019
b.+ ini 60a/1522, 79a/2015,
79a/2017
b.+ ün 59a/1503

bin - : Yüksek bir şeyin, hayvanın
üstüne çıkıp ayaklarını sallandırmak. -7-

b.- di 78a/1984
b.- di 71b/1821
b.- düribeni 63a/1601
b.- dürübeni 56a/1429
b.- dürüñ 63a/1598
b.- erdi 68b/1749
b.- üp 100a/2561

biñ : sayı. -4-

b. 68a/1734, 80b/2059,
86b/2205
b. 56a/1425

bir : sayı, tek. -205-

b. 100a/2556, 100b/2563,
100b/2572, 101a/2582,

101b/2588, 102a/2605,
102b/2625, 103b/2645,
103b/2649, 52a/1322,
54a/1373, 54b/1379,
54b/1380, 54b/1390,
56a/1419, 57a/1444,
57a/1451, 57a/1468,
57b/1464, 57b/1465,
57b/1466, 57b/1467,
58b/1487, 58b/1493,
59a/1503, 59b/1507,
59b/1516, 59b/1518,
60b/1541, 61a/1547,
61b/1567, 62a/, 62b/1594,
63b/1622, 67a/1709,
67a/1710, 67b/1717,
67b/1718, 68a/1727,
68a/1758, 68b/1739,
68b/1742, 68b/1747,
69b/1768, 71a/1804,
71a/1805, 71a/1807,
71b/1819, 71b/1826,
72b/1840, 73b/1865,
74a/1880, 74a/1883,
74b/1900, 75a/1906,
75a/1909, 75a/1912,
75a/1915, 75b/1917,
76a/1939, 76b/1951,
77a/1965, 77a/1968,
77b/1981, 78a/1987,
78a/1994, 79a/2012,
80a/2042, 80a/2046,
80b/2054, 80b/2056,
81a/2060, 81a/2067,
82a/2093, 82b/2107,
83a/2113, 84a/2145,
84a/2146, 84a/2147,
84a/2148, 84b/2158,
85a/2164, 85a/2165,
85a/2166, 85a/2175,
85a/2197, 85b/2182,
85b/2183, 85b/2184,
85b/2187, 86b/2210,
87b/2233, 87b/2238,
87b/2240, 88a/2253,
88b/2261, 88b/2266,
89a/2284, 90a/2397,
91b/2344, 92a/2348,

93a/2371, 93b/2392,
93b/2393, 94a/2402,
94b/2415, 95a/2433,
96a/2448, 96b/2468,
99b/2546, 101b/2596,
53b/1328, 54a/1372,
54b/1389, 55b/1407,
55b/1411, 56a/1427,
56a/1429, 56b/1442,
57a/1444, 58b/1485,
58b/1486, 58b/1491,
58b/1492, 59b/1514,
59b/1517, 61a/1549,
61a/1550, 61a/1554,
63a/1598, 63a/1601,
63b/1619, 64a/1631,
65b/1662, 66a/1677,
66a/1680, 68a/1759,
68b/1740, 68b/1741,
68b/1749, 71a/1810,
72a/1832, 74a/1888,
75a/1911, 78a/1984,
78b/2007, 79a/2014,
79b/2024, 79b/2028,
80a/2044, 80a/2045,
81a/2060, 83b/2132,
85a/2172, 85b/2183,
86a/2192, 86b/2203,
87a/2224, 87b/2238,
89a/2391, 90a/2303,
90a/2396, 90a/2397,
90a/2399, 90b/2308,
91b/2340, 92a/2352,
92a/2354, 92b/2363,
92b/2365, 92b/2370,
93a/2376,
93a/2381
b.+ dūr 75a/1910
b.+ er 76a/1931
b.+ er 60b/1539, 76a/1931
b.+ i 70a/1785, 73b/1877,
74b/1900, 83a/2120,
98b/2523, 72b/1840,
83a/2120, 86b/2205
b.+ in 91b/2326
b.+ ine 86b/2213
b.+ iniñ 86b/2214

biraz : az miktarda. -4-
b. 57b/1467, 73a/1854,
78b/1998, 54a/1369

birbiri : karşılıklı olarak bir diğeri
(zamir). -12-
b.+ müz 98a/2509
b.+ n 65b/1671, 66a/1684,
75a/1916
b.+ ne 53a/1341, 72b/1844,
81a/2060, 100a/2550,
74b/1896, 99a/2524
b.+ ni 81b/2078
b.+ sini 83a/2117

birez : biraz. -2-
b. 92a/2345
b.+in 85b/2181

bir : bir kişi, birisi. -22-
b. 102a/2605, 54b/1381,
55a/1391, 72b/1840,
86b/2206, 55a/1391,
74b/1899, 86b/2205
b.+ miziñ 94b/2409
b.+ müz 86a/2193
b.+ n 100b/2573
b.+ ne 94a/2405
b.+ ni 59a/1499
b.+ niñ 79b/2022
b.+ ñüz 86a/2194
b.+ si 72b/1845, 79b/2021,
80a/2039, 94a/2403
b.+ siniñ 92b/2368

birik - : toplanmak. -1-
b.- üp 77a/1965

birlik : topluluk. -1-
b.+ ini 102b/2622

biryān : kebab etmek. -1-
b. eylediñ 90a/2297

bişür - : pişirme işlemini yapmak. -1-
b.- dü 66b/1693

bişürt- : pişirme işlemini yapan kişi.

-1-		88a/2249, 93b/2388, 94a/2395, 76b/1943, 88a/2243, 93a/2380, 57b/1461
b.-	tdürür 101a/2583	
bit -	: son bulmak. -10-	b.+ im 73b/1873, 74a/1886, 80a/2036,80a/2042,103b/264 0, 53b/1337, 73a/1864, 75a/1913, 91b/2321
	b.- di 56a/1421, 65a/1653	b.+ leri 63a/1600
	b.- di 60b/1542	b.+ ümile 76b/1947
	b.- er 60b/1540, 66b/1696	
	b.- medi 67b/1720	
	b.- medi 65b/1670	
	b.- meye 62a/1578	
biti	: yazı, mektup. -5-	boğaz : Vücutta bulunan bir kısım, organ. -1-
	b. 98a/2505, 98a/2510	b.+ ına 79b/2030
	95b/2439, 98a/2504, 98a/2506	
biz	: kişi zamiri. -80-	bol : olabildiğince çok, fazla. -1-
	b. 102a/2604, 55a/1392, 57b/1461, 75a/1910, 76b/1953, 83b/2126, 84b/2161, 85a/2173, 88a/2248, 92a/2351, 92a/2356, 98a/2502, 99a/2534, 58b/1481, 65b/1673, 73b/1866, 73b/1872, 84b/2161, 85a/2174, 87a/2227, 92b/2358, 93a/2381, 99a/2528, 99a/2529 73b/1867	b. 65a/1656
	b.+ de 79a/2017, 87a/2222, 88b/2256, 93a/2382	boy : vücut uzunluğu -1-
	b.+ den 76b/1944	b.+ ı 74a/1890
	b.+ e 102a/2604, 65b/1673, 73a/1864, 74b/1898, 74b/1899, 76a/1934, 76b/1947, 77a/1959, 84b/2151, 85b/2186, 87a/2216, 87a/2221, 87b/2232, 88a/2246, 88a/2250,92a/2356,93b/2388, 99a/2534,104a/2629, 73a/1853, 85b/2177, 103b/2650, 73b/1867	: nesnenin uzunluğu. -1-
	b.+ i 100b/2563, 100b/2568, 65b/1673, 74a/1885, 74b/1897, /1899, 76b/1946, 87a/2217, 87a/2226,	b. 65a/1653
		boyun : vücutta bir kısım. -2-
		b.+ ı 53b/1338
		b.+ u 52a/1326
		boz - : durumunu değiştirmek, başka şekle sokmak. -1-
		b.- ınca 80a/2037
		bozar - : sararmak. -1-
		b.- dı 80a/2034
		bozart - : bozarma işini yaptırmak. -1-
		b.- tdı 61a/1545
		bölük : birlik. -1-
		b. 74a/1888
		böyle : bu şekilde. (bu+ile) (zarf) -18-
		b. 77a/1963, 88a/2245, 90a/2395, 91b/2320, 92a/2353, 84a/2138, 91b/2327, 101b/2597, 65b/1664, 85a/2170, 93a/2376, 97a/248068a/1763,

85a/2166, 96a/2447,
99a/2533, 53b/1359
b.+ dür 63b/1616, 101b/2597,
65b/1664, 85a/2170,
93a/2376, 97a/2480,
68a/1763, 85a/2166,
96a/2447, 99a/2533

bu : kişi zamiri. -257-
b. 100a/2559, 102a/2606,
102b/2614, 102b/2619,
103b/2640, 103b/2641,
52a/1324, 53b/1333,
53a/1339, 53b/1354,
54a/1377, 55a/1395,
56a/1421, 56b/1440,
57a/1455, 57b/1458,
58b/1490, 59a/1496,
59a/1501, 59a/1502,
60a/1525, 60b/1532,
60b/1535, 61a/1546,
62a/1572, 62b/1592,
63a/1605, 63a/1606,
63a/1607, 64a/1626,
64a/1627, 64a/1631,
64b/1641, 66b/1688,
66b/1695, 67a/1701,
67a/1705, 67a/1711,
67b/1716, 68a/1731,
68a/1736, 70a/1787,
70b/1799, 73a/1855,
74b/1891, 74b/1897,
75a/1916, 76a/1933,
76b/1952, 76b/1954,
77a/1960, 77a/1961,
77a/1964, 77b/1972,
78b/2006, 79a/, 82a/2094,
82b/2100, 82b/2108,
83a/2121, 85a/2174,
85a/2176, 86a/2194,
87a/2222, 87a/2226,
88b/2261, 90b/2313,
91b/2319, 91b/2326,
92a/2347, 92a/2354,
94a/2403, 94b/2418,
95b/2444, 97b/2487,
101a/2575, 104a/2653,

59a/1498, 60b/1542,
62a/1582, 63a/1602,
65b/1664, 67b/1724,
67b/1725, 69b/1774,
78a/1985, 79a/2008,
80a/2043, 82a/2093,
83b/2128, 84a/2141,
84a/2150, 86a/2190,
90b/2307, 91b/2324,
91b/2344, 92b/2364,
93a/2374, 93b/2384
b.+ dur 101a/2586, 56a/1420,
57a/1479, 61a/1550,
76a/1936, 68a/1729
b.+ lar 100a/2550, 60b/1543,
74b/1896, 85a/2166,
85b/2179, 93b/2385,
99a/2524
b.+ lara 80b/2050
b.+ lardan 83b/2126
b.+ na 103b/2647
b.+ ña 67b/1721
56b/1441, 71a/1802,
85a/2171
b.+ nda 57a/1471, 81a/2071,
87a/2219, 99a/2534
55b/1413, 77b/1970,
78a/1982, 86a/2196,
87b/2236
b.+ ndan 76b/1949
b.+ nı 102b/2621, 103b/2652,
52a/1316, 56b/1435,
61a/1548, 62a/1581,
63b/1620, 64a/1625,
67b/1725, 76b/1954,
78b/2000, 79b/2031,
83b/2126, 85b/2177,
85b/2189, 87b/2232,
87b/2233, 88a/2245,
88a/2246, 90a/2300,
91b/2343, /2351, 92b/2370,
99b/2544, 100b/2564,
104a/2630, 68a/1760,
69b/1767, 70a/1787,
73a/1859, 76b/1951,
77b/1977, 99b/2537
83a/2114, 83b/2129,
84a/2150, 90b/2310,

91b/2339, 93b/2389,
96b/2465, 96b/2471,
97b/2495,
98b/2516, 98b/2519,
99a/2526
b.+ nınıçün 62b/1591
b.+ nlar 100b/2571, 55a/1391,
74a/1879, 75b/1923,
75b/1928, 76a/1930,
76a/1931, 78b/2005,
79a/2011, 85b/2188,
86b/2215, 87a/2218,
92a/2351, 92b/2358,
92b/2360, 92b/2364,
93a/2379, 93b/2385,
93b/238974a/1885, 75b/1917,
84b/2155, 92b/2360
b.+ nlarıyla 76a/1933
b.+ nlara 74b/1903, 75a/1904,
75a/1906, 75b/1929,
83b/2132, 83b/2133,
84b/2152, 85b/2179,
92a/2357, 92b/2363
b.+ nlara 102a/2604,
102b/2620
b.+ nlarda 86b/2204
b.+ nları 101a/2576,
104a/2632, 74a/1887,
74b/1896, 75b/1924,
75b/1928, 76a/1932,
80a/2044, 82b/2101,
84b/2159, 85a/2169,
85b/2184, 87a/2220,
87a/2228, 99b/2538,
99b/2549
b.+ nları 56a/1422, 74b/1901,
75a/1905, 79b/2032,
91b/2324, 93a/2378,
98b/2523
b.+ nlarıñ 94a/2401
100a/2558, 60b/1533,
65b/1674, 85a/2200,
91b/2342, 94a/2398
84b/2156, 67a/1702
b.+ nlarıñla 94a/2402
85a/2199
b.+ nuñ 77b/1973, 85a/2174,
86a/2193, 80b/2050

: bu kadar, çok. -2-
b.+ nca 57a/1446, 84b/2160

budak : dal, ince dal, filiz. -2-
b.+ ı 58b/1492
b.+ ım 96a/2452

buğday : un ve ekmek yapımında
kullanılan bitki. -2-

b. 60b/1540, 60b/1542,
61b/1568, 62a/1573,
65a/1658, 66a/1679,
72b/1848, 72b/1849,
73b/1874, 75b/1920,
75b/1922, 76a/1938,
78b/1995, 83b/2133,
84b/2152, 84b/2153
b. 74a/1886, 75b/1921
b.+ a 66a/, 66a/1677,
66a/1682, 66a/1684
b.+ a 66a/1681
b.+ ıla 65a/1657
b.+ lar 75b/1926, 76b/1944

bugün : yaşadığımız gün. -2-
b. 59b/1517, 79a/2013

bul - : bir kişi ya da durumla
karşılaşmak. -35-

b. 59a/1495, 68a/1758
b.- a 72a/1833
b.- alar 83a/2117, 83b/2134
b.- am 78a/1985, 88b/2257
b.- amadı 77b/1981
b.- amadım 97a/2481
b.- ar 75b/1921
b.- asız 84b/2160
b.- aydım 73a/1858
b.- dı 100b/2570, 88a/2242
b.- dılar 102a/2610, 81b/2078,
85a/2168, 91b/2330
b.- duñ 98b/2512
b.- madıñ 68a/1727
b.- miş 91b/2343, 99a/2532
b.- uña 70a/1788
b.- unur 72b/1841
b.- unursa 85a/2164

b.+ ınursa 84b/2163
b.- ur 59b/1517, 69b/1768,
90a/2302, 98b/2514,
98b/2515
b.- ursa 85a/2175
b.- ursın 90a/2394
b.- u-vire 91b/2325
b.- u-yorı 96b/2469

bulış - / buluş - : bir araya gelmek,
birbirini bulmak. -6-

b.- anlar 81b/2077
b.- am 83b/2131
b.- maş 81a/2070
b.- ur 72b/1844, 76a/1931,
76b/1947

buñ : sıkıntı. -1-
b. 68b/1741

buñal - : çok sıkılmak. -2-
b.- a 62a/1579
b.- duş 73b/1867

bura : bulunduğu konum. -3-
b.+ da 80a/2037
b.+ dan 59a/1505

burun : yüzde bulunan bir uzuv. -2-
b.+ ı 60b/1537
b.+ uma 95b/2443

buy (F.) : iz, eser . -1-
b.+ ıdı 94b/2414

buyur - : bir şeyin yapılmasını kesin
olarak emretmek. -13-
b. 56b/1435, 94b/2417
b.- a 67a/1704
b.- dı 104a/2633, 61a/1553
b.- ur 67a/1712, 71b/1816,
77b/1977, 81a/2067,
84b/2153, 89a/2273,
95a/2428
b.- ursın 81a/2070

bühtân : iftira, bir şeyi yapmış olmakla
itham etmek. -1-

b. idesin 91b/2320

bük - : kıvrırmak, burmak. -7-
b.- di 57a/1471, 83a/2113,
89a/2269
b.- ipdür 57a/1475, 94b/2408
b.- miş 59a/1496
b.- üldüğün 90a/2398

bükül - : kıvrılmak, eğrilmek. -2-
b.- di 68b/1740, 81b/2084

bülbül : çok güzel öten sesiyle öten
kuş. -3-
b. 53b/1332, 64b/1641,
96a/2452

bünyād (F.): bina, yapı. -2-
b. 101a/2582, 104a/2636

büyüd - : daha büyük duruma
getirmek. -1-
b. 65a/1655

büyük : geniş. -3-
b. 60b/1540, 66b/1692
b. 103b/2652

can (F.) : sevgili, dost, kardeş. -45-
c. 102a/2607, 56a/1425,
59b/1517, 60b/1541,
62b/1585, 68a/1734,
70b/1789, 73a/1856,
74b/1895, 76a/1935,
77a/1968, 79a/2020,
80b/2056, 80b/2059,
86b/2209, 88b/2257,
89a/2287, 64a/1627
91b/2329, 99a/2530
c.+ dan 70b/1792
c.+ ı 67a/1708, 72a/1839
c.+ ım 101a/2575, 67a/1708,
72a/1839, 76a/1936,
95b/2443, 97a/2473,
64a/1627
c.+ ımı 97a/2474
c.+ ımuz 94a/2396
c.+ ın 89a/2285, 89a/2282,

- 89a/2283
c.+ ma 72b/1846, 79a/2010,
80b/2059
c.+ iña 64b/1645
c.+ iña haq te'ālā 68a/1734
c.+ mı 89a/2286
c.+ iñi 90a/2394
: ruh, beden. -1-
c. 91b/2319
- canlı** : yaşamakta olan, diri. -1-
c.+ lu 66a/1687
66a/1687
- cansuz** : yaşamayan, ölü. -1-
c.+ suz 66a/1687
- canāvār** (F.): korkunç, can alıcı
mahlûk. -2-
c. 60b/1537
c.+ lar 65b/1671
- cāriye** (Ar.) : para ile alınıp satılan,
üzerinde sahibinin her türlü hakka sahip
bulunduğu kız. -7-
c. 90a/2396, 95a/2422,
95a/2433, 97b/2497
c.+ niñ 95a/2424, 98b/2513
95a/2425
- Cebrā'îl/ Cibrîl** (Ar.): dört melekten
birisi. -27-
C. 102b/2617, 54a/1375,
60a/1531, 64a/1635,
65b/1666, 77b/1979,
101b/2589, 102b/2621,
56b/1435, 56b/1442,
57a/1443, 57a/1445,
57a/1451, 67b/1722,
67b/1724, 67b/1725,
94b/2414, 99b/2539,
99b/2542
C.+ e 54a/1371, 77b/1977,
65b/1665, 67b/1715,
94b/2418, 67a/1712,
56b/1432
- cefā** (Ar.): eziyet, sıkıntı. -2-
- c. 70b/1799
c.+ lar 76b/1953
- cehennem** (Ar.): günahkârların
öldükten sonra ahirette azap
görecekları, cezalarını çekecekleri yer.
-1-
c.+ e 53a/1346
- celal** (Ar.): yücelik, ululuk, azamet. -
1-
c.+ im 73a/1859
- cellād** (Ar.): ölüm cezasına
çarptırılanları öldürmekle görevli kimse.
-2-
c.+ lar 93b/2384
c.+ ları 93a/2378
- cem'** (Ar.): topluluk, kalabalık.
-14-
c. 63b/1619, 53a/1339,
54b/1385, 54b/1386,
63b/1618, 91b/2338,
99b/2548
c. eyledi 60b/1534, 62b/1590,
65a/1658, 67b/1715
c. eylesün 67b/1713
c. oluban 73a/1863
c. olup 54b/1390
- cemāl** (Ar.): güzellik -2-
hüsn-ü c. 71a/1801
c.+ iñ 94a/2395
- cenāb** (Ar.): saygı, onur, büyüklük
anlamında kullanılan söz. -1-
āl-i cenāb. 59a/1501
- cennet** (Ar.): imanlı, iyi kimselerin
ölümünden sonra gidecekleri yer. -2-
c.+ de 103b/2640
c.+ iñi 57b/1459
- cevāb** (Ar.): bir soruya, söze verilen
yanıt. -2-
c. 59b/1513
c.+ ı 85a/2197

- cevr** (Ar.): haksızlık yapma, eziyet.
-1-
c. 72a/1827
- cihan** (F.): Yaratılmış olan şeylerin bütünü, evren. -1-
c.+ a 104a/2638
- civān** (F): genç erkek ya da kadın. -1-
c. 54b/1384
- cövmerd** (F.): verimli, bol bol veren.
-2-
c.+ dürür 76a/1940
c.+ liğini 77a/1958
- cüdā** (F.): ayrı düşmüş, uzak kalmış.
-2-
c. 97a/2475, 97a/2477
- cümle** (Ar.): herkes. -93-
c. 100a/2558, 102a/2610,
102a/2611, 104a/2635,
103b/2646, 54b/1383,
54b/1386, 57b/1460,
61a/1545, 63b/1613,
64b/1647, 65b/1665, 66a/
66a/1681, 66a/1684,
66a/1685, 66b/1694,
66b/1699, 66b/1700,
67a/1704, 68b/1750,
72b/1848, 73b/1869,
75a/1910, 76a/1930,
78a/1991, 79a/2016,
79b/2025, 80a/2038,
84a/2139, 85a/2199,
86b/2203, 86b/2209,
87a/2221, 88a/2243,
88a/2249, 100a/2559,
100a/2562, 101b/2595,
103b/2642, 53a/1341,
54a/1375, 54b/1384,
57a/1476, 57a/1480,
58b/1483, 60a/1524,
60b/1534, 61a/1547,
62a/1580, 63a/1599,
- 63b/1620, 64b/1646,
65a/1651, 65b/1672,
66a/1687, 66b/1693,
66b/1696, 70a/1785,
77a/1966, 84a/2140,
89a/2272, 91b/2339,
95b/2434, 98b/2521,
99a/2531, 99b/2547,
99b/2548, 88a/2250
c.+ müz 57b/1458, 80b/2051,
83b/2126, 87a/2226,
94a/2404, 102b/2623
c.+ müzi 100b/2563
c.+ si 61b/1569, 66a/1687,
79b/2033, 84b/2157,
85b/2188, 92b/2358,
92b/2362, 99a/2533
c.+ sin 63b/1612, 67a/1702
66a/1682
c.+ sine 65a/1650
c.+ sini 66b/1699, 85a/2200
64b/1648
c.+ siniñ 75b/1922, 84b/2152
- cür'et** (Ar.): cesaret, çekinmeden ortaya atılma. -1-
c.+ iñden 89a/2277
- cürm** (Ar.): suç, kabahat. -1-
c.+ iñüz 99a/2535
- cüvān** (F.): civan. -9-
c. 55b/1413, 56a/1425,
62b/1585, 71a/1804,
74b/1895, 79a/2011,
79a/2015, 83a/2120,
83b/2137
- çağ** : zaman, vakit. -1-
ç.+ ım 96a/2454
- çağır** -: bir kimseye seslenmek. -4-
ç.- asın 59a/1506
ç.- ur 65b/1662, 65b/1666
ç.- urdı 53b/1355
- çağla** -: coşkun sesler çıkararak taşıp dökülmek. -1-

- ç.- dı 100a/2557
- çal -** : bir çalgı ile icrâ etmek.-2-
ç.- dılar 99b/2548
63a/1600
- çalab** : Tanrı, Allah. -1-
ç. 102b/2623
- çāre** (F.): ilaç,deava, tedbir. -3-
ç. 102a/2611, 65b/1673
ç.+ siz 68a/1728
- çārşū** (F.): çeşitli dükkanların bulunduğu alışveriş yeri. -4-
ç. 53b/1338
ç.+ lar 53a/1340
ç.+ ları 63a/1601
ç.+ ya 85a/2201
- çek -** : güç durumlara dayanmak, katlanmak. -3-
ç.- en 97b/2491
ç.- er 53b/1336
ç.- üp 97b/2492
: bir şeyi geri almak. -1-
ç.- üp 70a/1779
- çevre** : bir şeyin yakını, etraf. -1-
ç.+ de 71a/1806
- çığır -** : çağırarak. -4-
ç.- dı 92a/2357, 92b/2363
ç.- duğun 92a/2355
ç.- ur 92a/2352
- çık -** : gitmek, içeriden dışarıya çıkmak. -41-
ç. 61a/1555, 61a/1557
ç.- an 85a/2174
ç.- ar, 57a/1444, , 60b/1537,
63a/1597, 68b/1742,
68b/1747, 77a/1956,
86b/2207, 89a/2271,
98a/2505
ç.- ara 56b/1431
ç.- aram 86b/2203
ç.- ardı 92a/2354
- ç.- arsa 86b/2206
ç.- arup 59a/1503, 93a/2371,
94b/2417
ç.- arur 79a/2018
ç.- dı 53a/1340, 60b/1536,
60b/1543, 95b/2440,
98b/2523
67b/1716, 68a/1751,
99b/2549
ç.- dılar 104a/2635
ç.- dılar 87b/2231
ç.- ıcağ 68a/1726
ç.- sın 99b/2547, 99b/2549
ç.- uban 67b/1714, 85a/2197
ç.+ up 75b/1928
: ayrılmak, çıkarmak.
ç. 57b/1459
ç.- dı 104a/2629
ç.- maz 89a/2287
: bulunduğu yeri bırakıp başka yere geçmek.
ç. 64a/1631, 64a/1635,
64b/1636
ç.- ar 53b/1359, 89a/2271
ç.- dı 64b/1637, 64b/1646
- çıkar -** : birinin ya da bir şeyin çıkmasını sağlamak. -22-
ç. 54a/1365
ç.- alum 85a/2200
ç.- am 87b/2236, 88b/2257
ç.- an 56b/1437
ç.- asın 62a/1583
ç.- dı 64a/1625
ç.- dılar 94b/2415
52a/1321, 91b/2333
ç.- dım 53b/1353
ç.- mañ 53b/1358
ç.- mazam 53b/1363
ç.- uban 53b/1329, 55b/1415,
56a/1419, 56a/1426
ç.- up 54b/1387
53b/1334
ç.- ur 78a/1983, 78b/1999
85b/2181
- çırāk** (F.): bir ustanın yanında zanâat öğrenen kişi. -1-
ç.+ ım 96a/2455

çok : miktar, nitelik, derece olarak fazla. -34-

ç. 101b/2597, 53b/1336,
55a/1392, 57b/1462,
60a/1523, 62a/1571,
62b/1596, 63b/1614,
65a/1658, 66b/1698,
67a/1705, 67b/1719,
70b/1799, 73a/1853,
73b/1866, 73b/1876,
75b/1924, 103b/2645
82b/2111, 84b/2156,
88a/2253, 89a/2281,
95a/2424, 95b/2445,
97b/2492, 98b/2518,
99a/2534
ç. 100b/2563, 100b/2568,
98b/2522
ç.+ dan 82b/2100
ç.+ unı 104a/2628

çoğluk: çok olma durumu. -1-
ç.+ na 88b/2262

çöz - :bağlı, düğümlü vb. durumdan çıkarmak. -1-
ç.- üñ 94a/2397

çul (Ar.): kıl, kenevir ya da yünden yapılmış örtü. -1-
ç. 68b/1742

çuvāl (F.): kenevir, pamuk gibi maddeden yapılmış büyük torba. -11-

ç. 77a/1958, 77a/1956
ç.+ a 84b/2155
ç.+ ın 84b/2154, 85a/2167
ç.+ ıñ 83b/2133
ç.+ ını 84b/2152, 84b/2155
ç.+ ları 77a/1956
ç.+ larına 75b/1923
ç.+ larını 85a/2166

çü/ çün / çünkü: (F.): edat -98-
ç. 102b/2621, 56a/1422,

63b/1615, 64a/1624,
68a/1731, 68a/1752,
68b/1749, 69b/1771,
72a/1837, 72b/1841,
72b/1844, 74b/1892,
79a/2018, 80a/2041,
80a/2044, 80b/2050,
83a/2114, 83b/2136,
84b/2158, 85a/2166,
90a/2399, 94b/2415,
97b/2487, 102a/2601,
103b/2651, 52a/1319,
54b/1383, 59a/1505,
61a/1548, 61b/1566,
62a/1572, 62a/1581,
62b/1585, 64a/1629,
65a/1649, 72b/1847,
76a/1931, 76a/1933,
80b/2053, 81a/2062,
81a/2064, 83a/2122,
84a/2145, 85a/2197,
89a/2275, 99b/2544,
101b/2598, 61b/1564,
72a/1839, 84b/2153
100a/2550, 102a/2609,
65a/1659, 65b/1668,
72a/1836, 72b/1840,
75b/1921, 76b/1944,
77a/1962, 85a/2171,
87a/2218, 95a/2422
100b/2569, 100b/2571,
102a/2613, 52a/1324,
53a/1339, 53a/1349,
54a/1366, 54a/1376,
54b/1388, 56b/1432,
57a/1448, 57a/1455,
60a/1525, 64a/1628,
64b/1638, 64b/1646,
65a/1660,
65b/1672, 66b/1690,
66b/1695, 67a/1705,
67a/1711, 68a/1736,
74b/1891, 75a/1907,
75b/1919,
77a/1956, 77a/1960,
77a/1963, 81b/2074,
82b/2108, 83b/2126,
89a/2273, 95b/2438,

95b/2440

da :dahi, bile, esâsen, fakat, artık, aynen, üstelik, ise, o kadar, pek, hatta” vb. mânâlara gelen, kelimedenden ayrı yazılan takı. -23-

d. 101b/2590, 53a/1346,
59b/1515, 61a/1545,
66a/1680, 67b/1715,
75a/1909, 76a/1932,
76b/1944, 77b/1969,
79b/2029, 81a/2061,
85a/2176, 88a/2245,
89a/2284, 92a/2350,
94b/2410, 95a/2432,
95b/2435, 97a/2475,
97a/2476, 97a/2477

da'vâ (Ar.): hakkını almak için mahkemeye başvurma. -1-
d.+ sında 92a/2353

da'vet (Ar.): çağırma, gelmesini isteme. -7-

d. 101a/2579, 101b/2590,
102b/2619, 102b/2620,
102b/2621, 101a/2584
d. eyledi 56a/1422

daḥı : üstelik, daha, bile anlamında kuvvetlendirme sözü-72-

d. 101b/2590, 102b/2622,
104a/2653, 52a/1319,
54a/1377, 54b/1379,
55a/1393, 55b/1414,
56b/1437, 57a/1454,
57a/1478, 57b/1464,
58b/1485, 60a/1525,
60b/1537, 60b/1540,
63a/1604, 63b/1611,
63b/1613, 64a/1630,
66a/1679, 67a/1711,
68a/1736, 69b/1774,
71a/1803, 72a/1835,
73a/1852, 74a/1886,
76a/1940, 76a/1941,
76b/1943, 76b/1951,

77b/1973, 78a/1990,
80a/2044, 80a/2045,
83a/2119, 83b/2129,
84a/2148, 85b/2187,
86b/2210, 89a/2284,
89a/2286, 90b/2316,
91b/2326, 92b/2363,
92b/2370, 93b/2385,
96a/2447, 97a/2478,
99a/2532, 101a/2583,
62a/1573, 65a/1656,
65a/1658, 66a/1678,
67a/1703, 71a/1802,
74b/1895, 74b/1902,
75a/1904, 76b/1944,
78a/1993, 79b/2021,
86b/2209, 87b/2229,
90a/2397, 90b/2312,
94b/2409, 76a/1940
d.+ ca 75a/1911

daḡ - : kendi üzerine yerleştirmek, takınmak. -1-
d.- gıl 78b/2001

dal : ağacın gövdesinden ayrılan kollarından her biri. -4-
d.+ ını 58b/1493, 59a/1494,
59a/1495
d.+ larını 59a/1497

dâne (F.): tohum, habbe. -6-
d. 61a/1545
d.+ si 60b/1540, 60b/1541,
60b/1542, 65a/1654
d.+ sin 60b/1544

dār : küçük gelmek, az gelmek, yetmemek. -1-
d.+ ı-dur 53b/1337

de -/ di -: söylemek, söz söylemek. -471-

d. 54b/1389, 56b/1431,
102a/2604, 102b/2616,
103b/2645, 55b/1405,
56b/1431, 61a/1545,
67a/1709, 83a/2113,

73b/1866,73b/1870,
76a/1941, 77a/1957,
84b/2154, 85a/2168,
98b/2523, 53b/1361,
54b/1390, 55a/1401,
56b/1430, 59b/1515,64a/1625
104a/2630, 53b/1361,
55a/1401, 56b/1430,
56b/1432, 57b/1465,
59b/1515, 64a/1625,
66b/1689, 98b/2512
d.- di 55a/1400, 100b/2564,
101a/2580, 69b/1764,
77a/1962, 101a/2586,
101b/2588, 101b/2591,
102a/2604, 102b/2617,
102b/2623, 104a/2630,
104a/2639, 103b/2640,
103b/2645, 103b/2652,
52a/1316, 53b/1358,
53b/1362, 54a/1367,
54a/1375, 55a/1391,
55b/1404, 55b/1405,
55b/1406, 55b/1410,
55b/1413, 55b/1416,
56b/1433,
57a/1445, 57a/1448,
57a/1450, 57a/1454,
57a/1471, 59a/1498,
59a/1504, 59b/1513,
60a/1521, 60a/1523,
60a/1531, 61a/1556,
61a/1557, 62b/1585,
62b/1587, 63a/1597,
63a/1605, 63a/1606,
63a/1607, 64a/1626,
64a/1631, 65a/1650,
65b/1664, 65b/1665,
65b/1668, 65b/1669,
67b/1722, 68a/1763,
69b/1767, 69b/1769,
70a/1787, 71b/1817,
71b/1818, 71b/1819,
73a/1859, 74a/1878,
74b/1901, 75a/1909,
75b/1924, 76a/1932,
76a/1941, 76b/1944,
77b/1978, 78a/1994,

78b/2000, 78b/2001,
78b/2005, 79a/, 79a/2014,
79a/2017, 79b/2032,
80b/2048, 80b/2049,
80b/2050, 80b/2055,
80b/2056, 80b/2057,
81a/2061, 81a/2062,
81a/2065, 81a/2068,
81a/2069, 81b/2079,
81b/2080, 82b/2101,
82b/2104a, 83a/2114,
83a/2118, 83a/2121,
83a/2122, 83b/2130,
83b/2131, 84a/2139,
84b/2151, 85b/2184,
86a/2196, 88a/2250,
89a/2279, 89a/2393,
90b/2310, 91b/2334,
91b/2338, 91b/2339,
91b/2343, 92a/2348,
92a/2354, 92a/2357,
92b/2363, 92b/2369,
92b/2370, 94a/2407,
94b/2418, 94b/2419,
95b/2434, 95b/2443,
96a/2447, 96b/2460,
96b/2471, 97a/2483,
97b/2489, 97b/2497,
98a/2503, 98a/2507,
98b/2516, 98b/2519,
99b/2537, 99b/2546,
99b/2549, 101b/2599,
102a/2606, 102b/2616,
102b/2622, 103b/2647,
52a/1325, 54a/1365,
54a/1370, 59b/1514,
59b/1516, 59b/1518,
60b/1535, 61b/1564,
62a/1582, 62b/1591,
63b/1615, 67b/1721,
68a/1757, 69b/1776,
70a/1777, 70b/1790,
71b/1818, 72b/1842,
73a/1855, 74a/1888,
75b/1920, 76a/1935,
76b/1949, 78a/1992,
79a/2017, 80a/2036,
80a/2041, 80b/2052,

80b/2058, 81a/2063,
83a/2119, 85a/2199,
86b/2212, 87a/2221,
87a/2222, 88b/2257,
89a/2274, 89a/2277,
89a/2278, 92b/2358,
93a/2371, 93b/2389,
93b/2390, 94b/2411,
95a/2423, 96b/2472,
97a/2485, 98a/2502,
98b/2513, 99b/2540,
99b/2542, 92a/2347
d.- digim 66b/1698
59a/1501
d.- digünden 99a/2532
d.- di-ise 92a/2356, 92b/2362,
98a/2504
d.- diler 100b/2570,
102a/2612, 102b/2625,
104a/2629, 52a/1323,
61a/1547, 62b/, 73a/1853,
77a/1957, 88a/2242,
89a/2391, 93a/2379,
94b/2408, 95b/2444,
99a/2524, 101b/2596,
102a/2606, 104a/2628,
103b/2650, 53a/1344,
53a/1347, 55a/1392,
62b/1593, 65b/1673,
73b/1872, 75a/1910,
76a/1934, 76a/1939,
76b/1953, 76b/1954,
79a/2011, 79b/2023,
80a/2042, 80b/2051,
83b/2137, 84b/2160,
84b/2161, 85a/2173,
86a/2193, 86b/2210,
87a/2216, 87b/2232,
88a/2246, 88a/2248,
92a/2355, 92b/2362,
93a/2380, 93b/2386,
93b/2394, 99a/2528,
99a/2534
d.- diñ 98b/2515
d.- diñ-idi 99a/2531
d.- em 59b/1514
d.- erdi 66b/1694
d.- dügi 81a/2068

d.- dügin 69b/1772
d.- dügiñ 59a/1498
d.- düginden 84a/2141
d.- dügini 92a/2355
d.- dügün 81a/2063
d.- dügünü 61a/1555,
92a/2347
d.- dükçe 83b/2127
d.- düklerin 83b/2129
d.- düm 97a/2476
d.- düm 97a/2475
d.- düñüz 100a/2562
d.- medi 60a/1520
d.- mek 90b/2313, 95b/2444
d.- memişem 61b/1558
d.- mezem 59b/1510
d.- miş 61a/1554
d.- ñ 85b/2179
d.- r 100a/2555, 101b/2593,
52a/1318, 53b/1362,
56a/1421, 56a/1423,
57a/1478, 61a/1554,
64b/1641, 65b/1662,
65b/1666, 67b/1716,
67b/1725, 68a/1753,
68b/1746, 71a/1806,
71a/1809, 77b/1979,
78b/1997, 78b/2006,
87b/2233, 88a/2244,
88b/2259, 89a/2283,
89a/2287, 89a/2389,
90a/2395, 90b/2313,
91b/2325, 92b/2369,
93a/2374, 94b/2410,
95a/2428, 96b/2467,
99a/2525, 104a/2632,
70b/1799, 78a/1985,
82b/2109, 95a/2430
d. -r 98a/2510
77b/1970, 90a/2305
d.- rdiñ 70b/1797
d.- rem 83b/2128
d.- rken 64b/1640
d.- rler 58b/1493, 84b/2158,
88b/2266
d.- rlerdi 73a/1852, 89a/2272
d.- rseñüz 93a/2376
d.- ye 55a/1400, 56a/1420,

71b/1822
d.- yelüm 99a/2524
d.- yem 57b/1464, 66b/1700,
81b/2080
d.- yesin 87a/2227, 87b/2235
d.- yesin 59b/1507
d.- yesinüz 92a/2356
d.- yeyim 65a/1656,
68a/1737, 81a/2070,
98b/2520
d.- yişür 89a/2390
d.- yü 102a/2603, 57a/1474,
57a/1477, 62b/1586,
68b/1739, 68b/1745,
73b/1873, 76b/1950,
77a/1959, 77b/1974,
80a/2039, 81b/2083,
81b/2085, 82a/2086,
82b/2100, 82b/2106,
83b/2125, 83b/2135, 84a/2150,
87a/2226, 87a/2227,
87b/2240, 88a/2247,
88b/2267, 91b/2320,
91b/2331, 92a/2350,
92a/2351, 93a/2373,
93a/2375, 94a/2403,
95a/2432, 96a/2449,
98b/2516, 98b/2518
d.- yüben 58b/1482,
65b/1674, 85a/2198,
90a/2304, 93a/2371,
93a/2377, 94a/2397,
94a/2402, 94b/2417,
99b/2547
d.- yübeni 79b/2027,
83a/2114, 83a/2123,
96a/2458, 67a/1704
d.- yüp 68a/1763, 79b/2028,
88b/2258, 99a/2533
d.- yü-virem 61b/1567,
85b/2180, 90a/2398,
92b/2364
d.- yü-vir-gil 96a/2459
d.- yü-virgil 96b/2464

dede : torunu olan erkek. -5-
d. 81b/2073, 95b/2444
d.+ mi 101b/2590

d.+ ñüz 91b/2338
d.+ miz 101b/2599

defter (Ar.): yapıştırılarak veya
dikilerek kitap biçimine sokulmuş kağıt
destesi. -1-

d.+ in 83a/2112

deg - : dokunmak, temas etmek. -2-

d.- medi 72b/1842

d.- megil 104a/2632

degil : cümleyi olumsuz yapan kelime.
-7-

d. 64a/1626, 75a/1916,

86a/2194, 87a/2217,

101a/2575, 59b/1509

d. 59b/1508

d.+ iz 85a/2173

degin : kadar edatı. -3-

d. 59a/1505, 66a/1677,

66a/1680

degirmen : öğütme işi yapılan yer. -1-

d. 87a/2224

degür - : iletmek. -1-

d.- esin 59a/1506

: dokunmak. -1-

d.- medim 89a/2283

dehşet (Ar.): Bir tehlike veya korkunç
bir şeye duyulan ürküntü. -1-

d.+ inden 87a/2225

dek : Bir işin zamanını ya da sona
erdiğini gösterir. -7-

d. 54b/1386, 57a/1454,

59b/1512, 67a/1707,

75a/1905, 79a/2015

d.+ in 69b/1765

deli : aklını kaçırmış, çıldırmış
kimse. -1-

d.+ dür 80a/2043

- dem** : zaman, an. -3-
d. 55a/1403, 80b/2048
d.+ de 68a/1728
- demir** : element, madde. -1-
d. 53b/1338
- demirci** : demiri işleyen zanâatkâr.
-3-
d.+ ci 52a/1316, 52a/1319
d.+ ci 52a/1318
- deñiz** : yeryüzünün bir bölümünü kaplayan su kütleşi. -1-
d.+ iniñ 60b/1535
- dep -** : tekmelemek. -4-
d.- di 68a/1757
d.- düklerin 79b/2030
d.- eyim 68a/1762
d.- se 86b/2204
- dere** : küçük akarsu. -1-
d. 65a/1652
- deri** : insan ve hayvan vücudunun saran koruyucu tabaka, cilt. -2-
d.+ si 52a/1315
d.+ sin 60b/1538
- dermân** (F.): çare,şifa. -5-
d. 71b/1814, 90a/2301,
90b/2307
d. eyle 88b/2260
d. eylegil 90a/2305
- dert** (F.): sıkıntı, zorluk,üzüntü. -36-
d. 53b/1336, 76b/1951
d.+ e 90a/2305
d.+ i 76b/1952, 81b/2079,
88b/2264, 89a/2280,
90b/2307
d.+ ile 90b/2317
d.+ im 53b/1356, 90b/2309,
96a/2450, 97b/2490
d.+ ime 58b/1484, 84a/2140,
82b/2103
- d.+ imi 91b/2319, 91b/2326,
71a/1810
d.+ iñ 57a/1475, 94b/2408
d.- in 97b/2491
d.+ iñe 68a/1727
d.+ iñde 96a/2451
d.+ inden 100a/2558
d.+ ine 56b/1434, 90a/2301,
90b/2307, 94a/2398,
99b/2540
d.+ ini 82b/2109
d.+ ler 97b/2492
- derd-mend** : dertli. -1-
d. 70b/1799
- dertli/ dertlu**: derdi olan kimse. -2-
d. 97b/2490
d. 55b/1408
- dest** (F.): el. -1-
d.+ ine 81b/2074
- destân** (F.): milletlerin millî kahramanlık maceralarını anlatan uzun manzum hikâye. -1-
d. 64b/1642
- destür**(F.): izin, müsaade, ruhsat. -4-
d. 77a/1967
d. 101b/2592
d.+ ı 79a/2008
d.+ uñla 101b/2588
- devâ** (Ar.): derman, şifa, ilaç. -3-
d. 56b/1434, 68a/1727,
99b/2540
- deve** : boynu çok uzun yük ve binek hayvan. -7-
d. 100a/2551
d.+ ci 58b/1485
d.+ cik 57a/1470
d.+ si 57a/1470
d.+ sinden 100a/2552
d.+ ye 78a/1984
d.+ yi 58b/1485

devlet (Ar.): bir topluluğu yöneten organ, hükümet. -4- d.+ i 53a/1344 d.+ iñ 90b/2316 d.+ leri 66b/1688, 67a/1701 : topluluğu yöneten organ. -1- d. 93b/2394	71b/1824, 72a/1838 d.- r 69b/1775 d.- rem 73a/1860, 90b/2314 d.- rem 64a/1633, 69b/1766 d.- r-i-señ 83b/2132 d.- rseñ 60a/1521 d.- rsiñ 69b/1776 d.- yesin 98b/2517
devret -(Ar.):aktarmak, nakletmek. -1- d. 77b/1976	dilek : olması istenilen şey, istek, arzu. -2- d.+ i 76b/1952 d.+ im 80b/2054
deyn (Ar.): belli bir zaman ödenmek üzere alınan borç. -2- d.+ 'e 82a/2097, 82b/2103	dilenci : başkalarına el açarak dilenen kimse. -1- d. 85b/2183
dırnağ : insanın parmak uçlarının üst kısmındaki tabaka. -1- d. 55a/1401	diñ - : sona ermek, kesilmek. -3- d.- medi 82b/2104a d.- memiş 59a/1495 d.- mez 82b/2101
dik - : dikmek. -1- d.- er 84b/2155	dīn (Ar.): iman, inanç. -3- d.+ e 102b/2619, 102b/2621, 56a/1422 d.+ i 56b/1433
dil : düşüncelerin aktarılmasını sağlayan lisan. -20- d. 63a/1609 d.+ de 63a/1608 d.+ dür 63a/1605, 63a/1607 d.+ e 57a/1479 d.+ i 63a/1607, 77b/1971, 77b/1975, 80a/2039, 92a/2347 d.+ iidi 91b/2344 d.+ idür 63a/1606 d.+ in 77b/1973, 78b/1997 d.+ in 77b/1981 d.+ iñ 89a/2280 d.+ ini 77b/1971 d.+ leri 74a/1890	Dīne : özel isim. -3- d. 59b/1513, 59b/1514, 59b/1515
dile - :bir şeyin gerçekleşmesini istemek.-17- d. 60a/1521, 60a/1521 d.- di 57a/1448 d.- mez 78b/2006 d.- r 58b/1486, 63b/1611,	dinle -/ diñle - : işitmek, kulak vermek. -71- d. 66b/1697 d.- di 54a/1376, 59a/1498, 60b/1533, 65b/1674, 68a/1731, 69b/1772, 70b/1798, 73a/1854, 73b/1868, 75b/1919, 78a/1991, 85b/2185, 88a/2244, 96b/2471, 92a/2351, 104a/2628, 54a/1375, 60a/1526, 61b/1567, 66b/1700, 68a/1737, 68a/1755, 74a/1886, 79a/2009, 83a/2122, 90a/2395,

92a/2352, 95a/2429,
96a/2447, 97a/2473,
98b/2520, 100b/2569,
101b/2598, 53a/1349,
54b/1379, 54b/1389,
55a/1391, 55a/1394,
55a/1398, 57b/1464,
60a/1526, 63b/1614,
65a/1656, 65b/1664,
67a/1702, 67a/1712,
68a/1751, 71b/1822,
72a/1830, 72b/1849,
74a/1879, 75b/1927,
85b/2180, 92b/2360,
94b/2420, 95b/2438,
95b/2440
d.- diler 85a/2198
d.- düm 89a/2390
d.- gil 55b/1411
d.- miş 53b/1357
d.- ñ 77a/1964, 92a/2354,
92b/2370
d.- r 68b/1746, 74b/1896,
74b/1900, 96a/2458
d.- rdi 76b/1943
d.- r-idi 88b/2258
d.- yeni 104a/2654

dip : çukur yerin en aşağı kısmı, en alt bölümü. -1-
d.+ inden 86b/2207

diri : canlı, yaşamakta olan. -1-
d. 95b/2443

diril -/ dirül - : canlanmak, hayat kazanmak. -3-
d.- üben 99b/2548
d.- üp 102a/2611
d.- übeni 101b/2595

diş : ağızda bulunan sıralı parçalardan her biri. -3-
d.+ iniñ 76a/1933
d.+ lerinde 93b/2392
d.+ lerini 93b/2391

dişi : kadın, cinsiyet terimi. -2-

d. 66a/1685, 73a/1862

ditre - : hızlı hızlı hareketlerle sürekli kıvıldamak. -1-
d.- diler 87a/2225

ditreş - : beraber titremek. -1-
d.- diler 87a/2227

dīvān (F.): yüksek meclis, büyük meclis. -1-
d.+ ım 88b/2265

dīvāne (F.): çılgın, deli, mecnun. -1-
d. 64b/1640

dīvār (F.): duvar. -2-
d.+ a 79b/2031
d.+ lar 53a/1340

divşir- : toplamak, dermek. -2-
d. 101b/2596
d.- üben 103b/2642

diz : bacadakta uylukla baldırın birleştiği oynak kısım. -1-
d.+ in 100b/2567

doym - : açlık duygusu gidinceye kadar yemek, tok hale gelmek. -3-
d.- amadı 91b/2339
d.- amaz 58b/1481
d.- maz 65b/1663

dög-/ dög - : darbetmek, dayak atmak. -7-

d. 53b/1361
d.- er 58b/1486
d.- em 53b/1362
d.- er 54a/1366
d.- eyim 93a/2377
d.- mesin 54a/1367
d.- mez 54a/1368

dök - : akıtmak. -2-
d.- di 60a/1527
d.- üp 90b/2308

: boşaltmak. -4-
d.- diler 85a/2166, 85a/2168,
92b/2366
d.- üñ 76b/1955

dön -/ döñ - : dolaşmak, gidip gelmek.
. -33-

d. 101b/2593
d.- di 101b/2594, 91b/2337
57a/1445, 59b/1511,
67a/1706, 68a/1763,
71b/1820, 80a/2035,
85b/2179, 85b/2188,
90b/2310, 92a/2357,
92b/2363, 92b/2370,
94a/2401, 97a/2483
d.- digine 54a/1369
d.- düm 54a/1370
d.- dür 103b/2650
d.- dürüben 85a/2169
d.- e 61a/1556
d.- e 61a/1556
d.- meyüp 70a/1781
d.- mez 54b/1382
d.- miş 67b/1718
d.- üben 100b/2566, 86a/2196
d.- üben 103b/2648
d.- üp 64b/1639, 73b/1865,
93a/2372
d.- üp 70b/1800

döndür - : geri çevirmek. -1-
d.- diler 84b/2159

dört : üçten sonra gelen sayının adı.
-1-
d. 56a/1425

dördünci : dört sayısının sıra sıfatı. -1-
d. 66a/1682

döşet -: eşyayı yerleştirmek. -2-
d.- diler 63a/1600, 74b/1894

döşek -: yatak. 5-
d.+ i 68b/1743
d.+ in 101a/2583

d.+ ler 84a/2148
d.+ leri 74b/1894
d.+ te 84a/2148

döşet - : döşeme işini yaptırmak. -1-
d.- tdürür 101a/2583

du‘ā (Arp.): Allah’a yalvarma, bir şeyin olmasını isteme. -22-
d. 55b/1408, 72a/1833,
79a/2009, 97a/2475,
98b/2517
d. 73b/1868, 83a/2116
d.+ dan 59b/1508, 76a/1941
d.+ lar 101a/2578, 60a/1523,
67a/1705, 67b/1719,
74a/1878, 84b/2156,
98b/2518, 99b/2539
d.+ lar eylegil 73b/1867
d.+ larımı 91b/2322
d.n- ıla 98a/2507
d.+ ña 76a/1942
d.+ sın 59b/1508

dülbend (F.): tülbent. -1-
d. +I 74b/1902

dur - : bildirme eki. -9-
d. 87a/2222
d.- ur 101a/2575, 53a/1347,
57a/1443, 57a/1449,
76a/1942, 78b/2005,
65a/1657
faşîh d.- ur
māh d.- ur

dur- : hareketsiz kalmak. -1-
d. -maya 61b/1559

dut - : elle kavramak, tutmak. -3-
d.- alar 55a/1396
d.- ar 57a/1444
d.- ar-ıdum 96b/2468

dün : içinde bulunulan günden bir önceki gün. -15-
d.- i gün 53a/1351zirā,

68b/1743, 81b/2085,
90b/2307, 95b/2435,
82a/2088, 82b/2111,
89a/2280, 96a/2457,
96b/2468, 97b/2490
d.- i günü 96b/2460
d. 81b/2082, 89a/2273
d.+ ile 82a/2097

dünyā : yaşadığımız yeryüzü. -16-

d. 57b/1459
d.+ 'ya 64b/1642
d. 60a/1521, 62a/1571,
64b/1643
d.+ da 71a/1802, 57b/1458
d.+ dan 102a/2613, 64b/1643,
70a/1779
d.+ nı 91b/2327
d.+ nın 53b/1327
70a/1781, 90b/2317
d.+ ya 82a/2093
d.+ yı 82a/2094

dür - : toplamak, derleyip toplamak.
-1-

d.- ürdi 83a/2112

düriş- : mücadele etmek, çabalamak.

-1-
d.+e 63b/1619

dürlü : çeşit, tür. -25-

d. 63b/1614, 64a/1630,
65a/1661, 70a/1781,
73b/1874, 73b/1876,
74b/1900, 75a/1905,
76b/1946, 77a/1959,
94a/2405, 98b/2521,
53b/1360, 56b/1440,
63a/1598, 64a/1630,
68a/1733, 70a/1778,
74b/1893, 74b/1903,
75a/1905, 76b/1946,
77a/1959, 94a/2406,
98b/2521

düş : hayal. -24-

d. 103b/2649, 54a/1374,

55b/1410, 55b/1416,
60b/1533, 61a/1551,
61b/1566, 55b/1409,
97b/2494
d.+ i 100a/2562, 56a/1421,
60b/1534
d.+ im 63b/1616
d.+ im 56a/1423
d.+ imüze 93a/2382
d.+ in 55b/1409, 63b/1610
d.+ ini 54a/1375
d.+ leri 61a/1546
d.+ ümde 101b/2590
d.+ ün 61a/1547
d.+ ünün 56a/1420
d.+ ünün 56a/1421

düş - : bulunduğu yerden ayrılp
yukarıdan aşağı doğru inmek. -7-

d.- di 71a/1807, 81b/2073,
d.- diler 93b/2383, 93b/2393,
94a/2400, 99a/2533
d.- en 82a/2089
: aklına gelmek
d.- di 73a/1861

: kendini kaptırmak,

kapılmak. -3-

d.- di 89a/2276

d.- diler 99a/2527

d.- en 58b/1484

: kazanmış olduğu imkanları,
sahip olduğu nitelikleri

kaybetmek. -1-

d.- düm 96a/2456

düşvār (F): zor, güç. -1-

d. 56b/1441

düz - : tertip etmek, bir bütün halinde
hazırlamak. -4-

d.- di 52a/1320

d.- dükleri 92a/2346

d.- er 52a/1319

düzelt - : düzene sokmak, tanzim
etmek. -1-

d.- diler 55a/1395

‘emmi / ‘emmü (Ar): amca. -4-

‘. 81a/2061

‘.+ ñem 81a/2062

‘.+ m 63a/1606

‘.+ ñdür 80b/2058

èndişe (F): merak, kuruntu. -1-

è.+ m 96a/2453

èrkek : er, dişinin karşıtı. -2-

i. 66a/1685, 73a/1862

èşit-/ eşit- : kulak yoluyla duymak. -

60-

è. 101a/2579, 63b/1611,

64a/1624, 66b/1691,

58b/1492, 62a/1572,

62b/1585, 89a/2389,

91b/2337, 82b/2099

è. 82b/2109

è.- di 61a/1548, 62a/1581,

81a/2062, 81a/2064,

83b/2129, 99a/2526,

99b/2544

è.- dik 83b/2126

è.- diler 67a/1705

è.- medi 68a/1754

è.- se 86b/2208

è.- sem 68b/1746

è.- ir 53b/1352

è.- eli 59b/1517

è.- en 57b/1456

è.- enler 86b/2206

è.- eyim 100a/2555, 53b/1363

è.- icegez 78b/2000,

81a/2069, 93b/2389,

97b/2498

è.- icegez 97a/2484

è.- icked 101b/2591, 99b/2547

è.- ince 96b/2465

ş.- üben 54a/1367, 58b/1483,

78a/1984, 80a/2038

è.- üp 102b/2615, 104a/2630,

68b/1750, 76b/1948,

94b/2410

è.- ür 53b/1355, 54a/1366,

57a/1455, 62a/1582,

68a/1752, 82b/2108,

90a/2300, 97b/2487,

52a/1324

è.- ürüz 57a/1480

èş.- ür 52a/1324

ebedî : sonsuz. -1-

e. 57a/1447

ecel : hayatın sonu, ölüm zamanı. -5-

e. 102b/2616, 104a/2653,

54b/1383, 95a/2421

102b/2618

efendi : bey ünvanından sonra gelen

ikinci derece bir ünvan. -1-

e.+ niñ 78b/2007

efgân : feryat etmek. -4-

e. 64b/1641, 90a/2301

e.+ dur 96b/2460

e.+ ım 88/2260

efdal : en faziletli, en üstün. -1-

e. itdim 64a/1627

eg - : eğik duruma getirmek. -1-

e.- di 53a/1343

eger (F.) : edat. -6-

e. 71a/1803, 84a/2139,

86b/2206, 93b/2387

68b/1749, 74a/1885

egle - : eğlendirmek. -1-

e.- r-irem 83b/2128

eglen - : hoşça vakit geçirmek. -1-

e.- üben 75a/1913

egri : doğru ve kırık çizgi biçiminde

olmayıp yönünü değiştirerek devam

eden. -2-

e. 62b/1593, 62b/1594

ehl (Ar.): bir işte yetkili olan, bir işi

yapan. -8-

e.+i beytin 99b/2544

e.- i haqq'ın 101a/2586

e.- i imân 102b/2624

e.- i kemâldür 61b/1560
e.+ i 56a/1424, 65a/1661
e.+ ini 63b/1611, 63b/161
e.+i beytin 99b/2544

ek - : toprağı ekip biçmek için
kullanmak. -5-

e.- diler 65a/1651, 65a/1653
65a/1652
e.- düresin 63b/1617
e.- meñ 65b/1669

ekin/ ekiñ : tahılın tarlaya atıldığı
andan harman oluncaya kadar aldığı
durum. -8-

e. 65a/1650, 65a/1651,
65b/1670, 65a/1652,
65b/1669, 65a/1650
e.+ den 65a/1660
e.+ ler 63b/1617

eksik : bir bölümü olmayan, noksan.
-2-

e. 87b/2240
e.+ i 60b/1541

eksiklik : eksik olma durumu. -1-
e.+ lik 57a/1450

el (Ar.): ön ek. -1-
e.- hükmi li'llâh 102a/2612
e. 98a/2508

el : kolun altında bulunan tutmaya
yarayan kısım. -51-

e. 98a/2508
e. + de 66a/1678, 65b/1672
e.+ e 68a/1732, 98a/2504
e.+ i 53b/1338, 66b/1696,
68b/1740, 71a/1808
100a/2554
e.+ im 53b/1337, 79a/2014,
89a/2283
e.+ imde 67a/1706
e.+ ime 55b/1411
e.+ imi 68a/1753
e.+ imi 71a/1811

e.+ in 100b/2573, 53b/1330,
53a/1343, 62b/1588,
70a/1779, 81b/2075,
86b/2214, 89a/2282,
97b/2494, 99b/2537

e.+ in 100a/2553, 72a/1838
e.+ iñ 56b/1440

e.+ inde 58b/1486, 89a/2285
e.+ inden 66b/1695

e.+ ine 59b/1511, 64b/1646,
69b/1770, 72b/1847,
79b/2027, 87b/2237,

91b/2343,
92a/2345

e.+ iñe 70a/1777
e.+ ini 70b/1798

e.+ iyle 79b/2028
e.+ lerin 93a/2379, 94a/2397

e.+ lerinde 66a/1676
e.+ lerine 53b/1327,

53b/1333, 53b/1335,
53b/1336, 93a/2378

: avuç içinde tutmak. -2-
e.+ de 55a/1396, 71a/1810

: yok olmak. -1-
e.+ den 104a/2629

: yurt, memleket, il. -5-
e.+ in 53b/1330

e. +inde 66b/1695
e.+ inden 104a/2627

e.+ ine 64b/1638
e.+ ini 68a/1732

: yakın olmayan kimse,
yabancı. -1-

e.+ lere 71b/1826

elçi : bir devleti diğer devlet katında
temsil eden kişi. -1-
e. 104a/2639

elet - : iletmek. -17-
e. 94b/2411, 59a/1504
e.- di 55b/1412
e.- diler 102a/2609, 56a/1429,
63a/1602, 83a/2123,
84a/2148, 88a/2249
79b/2033
e.- düğün 59b/1510

- e.- iñ 79b/2032, 94b/2417
e.- üñ 80a/2044
e.- üp 54b/1385, 66a/1681,
68a/1733
- elṭāf** (Ar.): latif. -1-
e.+ ıla 64b/1648
- em -** : içine çekmek. -1-
e.- er 97a/2473
- emānet** (Ar.): güvenilir bir kimseye saklanması ya da teslim etmesi için bırakılan kişi ya da nesne. -4-
e. 59b/1514, 61a/1554
e. 61b/1564
e.+ dūr 67a/1706
- emir** (Ar.): bir şeyin yapılması ya da yapılmaması konusunda bildirilen hüküm, emir. -34-
e. 101b/2589, 102a/2604,
103b/2651, 52a/1318,
56b/1432, 63b/1619,
64a/1634, 64a/1635,
65b/1665, 65b/1674,
72a/1831, 74b/1901,
80a/2044, 87b/2231,
98a/2503, 93a/2378
e. eyledi 53b/1358, 53b/1361,
54a/1371, 63a/1597,
79b/2032, 89a/2279,
90b/2315, 94b/2418,
99b/2542
e.+ i 104a/2633, 53a/1347,
53b/1357, 54b/1382,
89a/2393
e.+ idür 61b/1561
e.+ im 67b/1713
e.+ ine 102b/2617
e.+ iyle 95a/2428
- emzür -** : beslemek, meme vermek. -2-
e.- ür 95a/2423, 95a/2424
- en -** : aşağı doğru gelmek. -1-
e.- di 100a/2552
- enbiyā** (Ar.): nebiler, peygamberler. -3-
e. 64b/1645, 72b/1846
e.+ dur 74a/1886
- endir -/ endür -** : inmesini sağlamak. -2-
e.- diler 74b/1892
e.- ür 83a/2112
- er** : yiğit, kahraman kişi. -3-
e. 57a/1468, 72b/1842
e.+ iñ 72b/1842
- eri -** : ısı etkisiyle sıvı duruma gelmek. -1-
e.- ye 53a/1346
- ervāh** : ruhlar. -1-
e.+ in 72b/1846
- es -** : bir yönden bir yöne doğru hareket etmek. -2-
e.- er 76a/1933
e.- medi 65b/1670
- esen** : sağ, sıhhatle. -1-
e. 99a/2526
- esenle -** : esenlik dilemek. -2-
e.- di 75b/1924, 98b/2523
- esin** : hafif rüzgar, esinti. -1-
e. 61a/1553
- esir** (Ar.): tutsak, düşman eline düşen kimse. -1-
e. 69b/1773
- esirge -** : korumak, himāye ve muhafaza etmek. -9-
e.- di 70b/1800, 73b/1868,
74b/1899
e.- gil 91b/2324, 93a/2380
e.- r 70a/1786
e.- ye 52a/1316, 88/2255
e.- yesiz 86a/2191

eş : bir çift oluşturan iki kişiden her biri. -2-

e.+ i 64b/1641
e.+ imüz 80a/2042

et - : yapmak, eylemek. -9-

e. 63b/1613
e.- di 86a/2194
e.- diler 63b/1613, 93b/2385
e.- düğüni 67a/1710
e.- dünüz 62b/1591, 62b/1592
e.- mek 56a/1417
e.- üben 53b/1330

et : vücutta bulunan kemik ile deri arasında bulunan kısım. -1-

e. 62a/1575

etmek : ekmek. -9-

e. 52a/1317
e.+ e 55a/1396, 55a/1399
e.+ i 55a/1402, 55a/1403,
92b/2366, 55a/1402
e.+ in 101a/2583, 101a/2585

etmekçi : ekmek yapan kişi. -8-

e.+ çi 55a/1391, 55a/1399,
55a/1402
e.+ çi 56a/1421, 56a/1423
e.+ çide 55b/1416
e.+ çiyeye 55a/1402
e.+ çiyi 56a/1426

ev : ikamet edilen yer. -43-

e. 101a/2581, 101a/2582,
68b/1739, 81a/2071
e.+ cıgazıma 59a/1502
e.+ de 101a/2587, 85a/2175,
97b/2496, 82a/2097
e.+ e 68a/1755, 81a/2071,
83b/2135, 93a/2372,
97b/2495, 83a/2124,
84b/2151
e.+ i 101a/2581, 101a/2582,
101a/2584, 72b/1851,
85b/2182, 88b/2266
e.+ idür 101a/2580

e.+ in 96a/2459

e.+ inde 96a/2453

e.+ iñde 59a/1505

e.+ ine 101a/2579, 101b/2598,
59b/1512, 71b/1815

59b/1512

e.+ iñe 101a/2580

e.+ ini 57b/1459, 96b/2464

e.+ ler 65a/1655, 65a/1657

e.+ leri 65a/1655, 63b/1617

e.+ lerine 101b/2597,

76a/1930, 99a/2526

e.+ lerini 66a/1705

i. 58b/1487

i.- di 68a/1754, 92b/2358

evlat : bir anne baba için kendi çocukları. -1-

e.+ ina 73a/1861

evvel (Ar.) : önce. -12-

e. 53a/1351, 55a/1400,

66b/1689, 70b/1797,

95b/2437, 97a/2479

e. 96b/2470

e.+ iñe 61a/1545

e.+ ki 73a/1857, 98a/2501

e.+ kinden 72a/1835

eyt -/ eyit- : söylemek, ifade etmek. -103-

e. 58b/1489, 78b/1997,

96b/2462, 98a/2502

e.- e 68a/1728,

e.- ür 100a/2562, 101a/2575,

101a/2576, 102a/2604,

104a/2633, 52a/1317,

53b/1337, 53a/1345,

53a/1347, 56a/1419,

56a/1421, 56b/1441,

57a/1450, 57a/1451,

58b/1487, 58b/1489,

58b/1490, 58b/1491,

59a/1503, 59b/1509,

59b/1510, 59b/1519,

60a/1521, 61a/1549,

61a/1552, 61b/1559,

61b/1563, 61b/1565,
61b/1567, 62b/1588,
63b/1612, 63b/1617,
63b/1620, 63b/1621,
64a/1623, 64a/1627,
64a/1632, 64a/1633,
64a/1634, 64b/1636,
66b/1700, 67a/1706,
67a/1708, 67b/1724,
71a/1801, 71a/1803,
71a/1805, 71a/1809,
71a/1810, 71a/1811,
71b/1814, 71b/1824,
72a/1827, 72a/1839,
72b/1843, 73b/1869,
73b/1875, 74a/1885,
74b/1898, 74b/1899,
75a/1914, 75b/1917,
76a/1937, 76b/1955,
78b/1998, 78b/2005,
78b/2007, 81a/2067,
81a/2071, 83a/2121,
83b/2132, 85a/2170,
85b/2186, 86a/2192,
86a/2194, 88a/2247,
89a/2281, 89a/2284,
89a/2288, 89a/2392,
90b/2314, 92b/2361,
92b/2364, 93a/2376,
95b/2446, 96b/2460,
96b/2463, 97a/2473,
97a/2484, 98b/2515,
98b/2517, 99a/2535
e.- ür 69b/1773, 90b/2306

ey/ èy : hitap edilen kimsenin
dikkatini çekmek veya
güçlendirmek için kullanılan ünlem.
-64-

e. 100a/2552, 101b/2596,
104a/2653, 54b/1388,
55b/1413, 56a/1424,
56a/1425, 58b/1485,
58b/1489, 58b/1492,
60a/1528, 60b/1541,
62b/1585, 63a/1609,
64a/1634, 66a/1679,
66a/1682, 67a/1708,

68a/1757, 71a/1813,
72a/1839, 73a/1856,
73b/1867, 74a/1888,
74b/1895, 75a/1910,
75b/1917, 75b/1920,
76a/1935, 77a/1968,
77b/1979, 78a/1993,
79a/2011, 79a/2013,
79a/2014, 79a/2020,
80b/2054, 80b/2056,
81b/2073, 81b/2080,
83a/2120, 83b/2137,
86b/2209, 91b/2329,
93b/2386, 95a/2429,
95b/2434, 96b/2462,
96b/2472, 97b/2486,
97b/2489, 64b/1644,
69b/1773, 73a/1859,
76a/1936, 77a/1964,
95b/2444, 96a/2456,
97b/2490
59a/1501, 69b/1764

eyilik : iyi olma durumu, iyi olan her
şeyin niteliği. -8-

e. 77a/1959, 77a/1963,
84b/2160, 85a/2170
e.+ i 77a/1963
e.+ ini 73a/1852
e.+ leri 85a/2171
e.+ lerini 77a/1960

eyle - : yardımcı fiil. -168-

e. 56b/1432, 66b/1689,
86a/2194, 102b/2617,
57b/1464, 77b/1976,
86a/2193, 99a/2534
e.- di 101a/2578, 101b/2589,
102a/2604, 102b/2621,
103b/2651, 103b/2652,
57b/1462, 60a/1523,
60b/1532, 62b/1584,
64a/1635, 64b/1648,
65a/1656, 65a/1658,
65b/1665, 65b/1674,
66b/1692, 67b/1719,
70b/1790, 71a/1807,
72a/1835, 73a/1857,

73a/1859, 74a/1878,
74b/1898, 74b/1901,
81a/2065, 88a/2243,
88a/2247, 90a/2395,
90b/2316, 94a/2404,
96b/2472, 98b/2518,
99b/2539
dermān e. 88b/2260
selām e. 77b/1978
‘arz e.- di 74a/1887
‘izzet ikrām e.- di 86b/2213
ah e.- di 70a/1787
āh e.- di 76b/1948
āsān e.- di 56b/1441
āzād e.- di 62b/1586,
67a/1702
cem‘ e.- di 60b/1534,
62b/1590, 65a/1658,
67b/1715
da‘vet e.- di 56a/1422
emir e.- di 53b/1358,
53b/1361, 54a/1371,
63a/1597, 79b/2032,
89a/2279, 90b/2315,
94b/2418,
99b/2542
meded e.- le 54a/1370
selām e.- le 54a/1372
fikir e.- di 73a/1854
ğarķ e.- di 66b/1690
ħikāyet e.- di 53b/1364
ħelāl e. 98b/2516
ħıřım e.- di 88a/2250
ihsān e.- di 56b/1441
in‘ām e.- di 94a/2405
ķul e.- di 66b/1689
maħbūp e.- di 72a/1835
meded e. 96a/2449
mühür e.- di 91b/2328
naķıř e.- di 79b/2031
özür e.- di 94a/2403
raħm e.- di 74b/1899
şabır e.- di 66b/1690
řerħ e.- di 61b/1566,
63b/1610
şükür e.- di 101a/2578,
54a/1376, 90b/2310
terahħum e.- di 94a/2397

teselli e.- di 87a/2228
tezyīn e.- di 64a/1631
vezīr e.- di 68a/1735,
e.- miş 53a/1342, 59a/1496,
70b/1799, 77a/1958,
99a/2530, 67b/1714
zār e.- di 82b/2111
zārī e.- di ħak te‘ālā 54a/1371
e.- di 104a/2628
e.- diler 74b/1894
medħ e.- diler 91b/2325
yas e.- diler 54b/1386
e.- dim 63b/1612, 67a/1707
āzād e.- dim 63b/1612
i‘lām e.- dim 81a/2068
şuç e.- dim 67b/1724
tedbīr e. 54a/1375
teslim e.- dim 67a/1707
e.- diñ 66b/1698, 70b/1796,
91b/2323, 93a/2382
biryān e.- diñ 90a/2297
ħīle e.- diñüz 88a/2245
řikāyet e.- diñüz 75a/1914
e.- gil 102b/2620, 57b/1457,
57b/1458, 57b/1459,
57b/1461, 60a/1529,
60a/1530, 67b/1713,
70b/1791, 89a/2274,
89a/2392, 99a/2535
afv e. 88b/2262
‘afv e.- gil 93a/2380,
94a/2395, 99b/2538
āsān e.- gil 57b/1460
dermān e.- gil 90a/2305
du‘ālar e.- gil 73b/1867
fikir e.- gil 70b/1790
ħürmet e.- gil 91b/2324
ihsān e.- gil 83a/2115,
90a/2305
maħv e.- gil 99b/2538
řād e.- gil 54a/1372
vezīr e.- gil 68a/1730
meded e.- le 54a/1370
selām e.- le 54a/1372
e.- me 71b/1826
e.- medi 67b/1720
iltifāt e.- mediñ 73b/1865
e.- miş 53a/1342, 59a/1496,

- 70b/1799, 77a/1958,
99a/2530
e.- mişler 83a/2124
e.- ñ 75b/1924
e.- sün 61b/1561
cem^c e.- sün 67b/1713
zār e.- sün 95a/2432
kulluğ e.- ye 85b/2187
e.- yem 59a/1502, 94b/2420
taşdığ e.- yem 67a/1703
şükür e.- yem 67a/1703
takrīr e.- yem 54b/1379
şikāyet e.- yesin 88a/2254
e.- yeyim 89a/2389
‘afv e.- yicek 99b/2541
e.- yüp 103b
- eyü** : beğenilecek, faydalı vasıfları taşıyan. -10-
e. 102b/2620, 56a/1423,
58b/1493, 63a/1598,
74b/1894, 75b/1922,
75b/1926, 76b/1945,
83a/2119, 83b/2133
- faḥr** (Ar.): iftihar sebebi, övünç. -1-
f. 80b/2051
- fakīr** (Ar.): yoksul, muhtaç, fakara. -13-
f. 68b/1744, 78a/1982
101a/2584, 67b/1717,
68a/1759, 68a/1735
f.+ e 90a/2300
f.+ iz 73b/1872
f.+ ler 101a/2583, 74b/1899
f.+ ler 101a/2585
f.+ lere 85b/2181
f.+ leri 66b/1693
- faşīh** (Ar.): güzel, ahenkli, açık ve anlaşılır söylenen. -1-
f.+ durur 74a/1890
- fāzıl** (Ar.): erdemli, faziletli, fazilet sahibi. -1-
f. oldı 95a/2427
- felek** (Ar.): kadere hakim olduğu inanılan güç. -6-
f. 70b/1799, 82b/2110,
82b/2111, 83a/2112, 83a/2113
- fenā** (Ar.): gelip geçici olma durumu, fanilik. -1-
f.+ da 82a/2093, 104a/2653
- ferah** (Ar.): hoşga giden bir halden duyulan zevk, gönül açıklığı. -1-
f. 95b/2442
- fermān** (F.): yazılı padişah emri, yarlık. -1-
f. 99a/2531
- feryāt** (F.): bağırtı, haykırış, çığlık. -2-
f. 54b/1383
f.+ ı 89a/2271
- fiğān** (F.): ıztırapla bağırma, haykırma, feryat. -5-
f. 102b/2615, 83a/2124,
96b/2466
āh-ı f. 54b/1384
54b/1380
- fikir** (Ar.): düşünce, zihinde tasarlanan şey. -10-
f. 54a/1369, 61a/1549,
73a/1857, 83b/2127
f. 53a/1350
f. eyledi 73a/1854
f. eylegil 70b/1790
f.+ e 73a/1861
f.+ im 61a/1550
f.+ im 96a/2453
- firāk** (Ar.): ayrılık, ayrılma, hicran. -1-
f. +a 88b/2265
- firkāt/ fūrkat** (Ar.): ayrılık, ayrılış, firak. -2-
f. 88b/2261

ğariblik f. 83a/2113

ğ.+ lik fūrḳati 83a/2113

fitne (Ar.): karışıklık, fesat, kargaşa.
-2-

f.+ 'yi 55a/1395

f.+ sinden 56b/1438

ğark (Ar.): bir şeylere aşırı derecede
dolmuş olma. -2-

ğ. 89a/2285

ğ. eyledi 66b/1690

fürsat (Ar.): fırsat. -2-

f. 87b/2236, 88b/2257

ğavğā (F.): kavga. -1-

ğ.+ yı 53a/1339

ḥācat/ ḥācet (Ar.): Allah'tan veya
büyük bir makamdan bir istekte
bulunmak. -7-

ḥ. 57a/1448

'arz-ı ḥ. 57b/1462

ḥ.+ ıñı 95b/2434

ḥ.+ in 57b/1463, 99b/2540,
83a/2116

ḥ.+ ini 71a/1812

ğāyet (Ar.): çok, pek çok, son derece. -
4-

ğ. 68b/1744, 73b/1875,

76a/1942, 61b/1569

ğ.+ de 62a/1574

ğāfīl (Ar.): çevresinden ve
gerçeklerden habersiz olan. -1-

ğ. 84b/2155

ğam (Ar.): kaygı, tasa, keder. -4-

ğ. 80a/2038

ğ.+ da 89a/2389

ğ.+ ğın 101b/2595

ğ.+ ından 79a/2012

ğayrı (Ar.): başka. -1-

ğ. 57a/1479

ğayğū/ kayğū : üzücü bir şey olacak
korkusundan doğan endişe, gam.

-6-

ğ. 80a/2038

ğ.+ dan 55b/1415, 60b/1532,
68a/1730

ğ.+ mı 89a/2392

ğ.+ m 79a/2016

ğani (Ar.): zengin. -6-

ğ. 60a/1522, 65a/1659,

104a/2654, 55a/1393, 69b/1774,

79b/2023

ğazap (Ar.): kızgınlık, hışım. -1-

ğ.+ ını 86b/2211

ğarīp (Ar.): kimsesiz, zavallı, biçare.

-15-

ğ. 96a/2456, 82b/2099

64b/1644, 59b/1507,

59b/1518, 60a/1522,

69b/1774, 77b/1976

ğ. 53b/1336

ğ.+ em 88b/2265

ğ.+ ĩ 53b/1336

ğ.+ 'i 97b/2494, 57b/1461

ğ.+ im 60a/1529

ğ.+ in 53b/1333

gece : güneş battıktan sonra başlayan
karanlık zaman. -18-

g. 103b/2649, 55b/1380,

60b/1535, 63b/1619,

65b/1662, 53b/1353,

57a/1474, 57a/1478,

70a/1778, 82b/2101,

84a/2149, 90b/2309,

90b/2318, 96a/2453,

97a/2478

g.+ ler 57a/1480

g.+ lerde 89a/2268

g.+ ye 59b/1512

ğarīplik (Ar.): gurbet elde olma
durumu. -1-

geç - : bir yerden başka bir yere geçmek. -8-

g.- di 64b/1643, 65a/1659,
97a/2481, 68a/1758,
70b/1792
g.- diler 93b/2383

geçen : geçmiş olan. -3-

g.- 93a/2382
g.+ den 72a/1827
g.+ i 72a/1828

gedā (F.): dilenci, yoksul, fakir. -1-
g. 57b/1460

gel - -193-

g. 101b/2595, 58b/1490,
59a/1501, 69b/1765,
101b/2588, 53b/1333,
58b/1487, 72a/1827
53b/1327, 58b/1487,
64b/1645, 68a/1737,
71b/1819, 84b/2163,
89a/2269, 98b/2520
g.- berü 97a/2485
g.- di 101b/2595, 102b/2617,
103b/, 54b/1383, 60a/1531,
61a/1553, 62b/1585,
72a/1832, 65b/1668,
66a/1685, 72b/1847,
73a/1860, 73b/1873,
74a/1888, 76a/1935,
77b/1980, 78a/1988,
79a/2014, 79a/2015,
79b/2031, 80a/2035,
80b/2048, 81a/2069,
81b/2075, 83a/2124,
85b/2183, 87a/2217,
90a/2399, 95a/2421,
97a/2477, 97a/2480,
97b/2497, 98a/2499,
99b/2546, 100a/2559,
100b/2573, 102a/2610,
104a/2631, 103b/2641,
55b/1410, 56a/1418,
56a/1424, 56a/1427,
57a/1469, 58b/1488,

61a/1548, 64b/1637,
67b/1722, 68a/1755,
68a/1756, 69b/1771,
72b/1840, 74a/1883,
84a/2142, 84a/2144,
86b/2215, 88a/2242,
96a/2459, 97b/2488,
99b/2539

g.- diler 102b/2626,
103b/2642, 52a/1319,
56a/1426, 56a/1428,
63a/1599, 72b/1848,
76a/1930, 92b/2365,
93a/2372, 97b/2495,
99b/2548, 55a/1395,
76a/1930, 83b/2125,
66a/1676

g.- dim 57b/1457, 89a/2278
g.- diñ 58b/1489, 61b/1563,
78a/1989, 96b/2462
g.- diñüz 74a/1884
g.- dügi 61b/1568
g.- dügin 79b/2027
g.- dügine 100a/2560
g.- dügini 68a/1752,
77b/1978

g.- dügüm 59a/1502
g.- e 103b/2640, 55b/1414,
57a/1474, 62a/1580,
77a/1959, 84a/2144,
90b/2306, 93b/2394,
94b/2412, 56a/1420,
68b/1739, 90b/2309
96b/2468

g.- ecegin 91b/2342
g.- eler 83a/2117
g.- en 71b/1817, 80a/2036,
82a/2093, 97b/2492
g.- ene 72b/1849
g.- esin 86b/2212
g.- esiz 65b/1667, 75b/1925
g.- iñ 102b/2623, 73b/1875
g.- incegez 54b/1382
g.- iñüz 75b/1920
g.- medi 64b/1642, 71b/1823,
91b/2321
g.- medik 84b/2161
g.- mediñ 84a/2138

g.- meñ 86a/2196
g.- mez 57a/1479
g.- mezler 57a/1476
g.- miş idi 80a/2046
g.- mişem 70a/1783,
79a/2008
g.- miş-idi 94b/2413
g.- se 82b/2106, 68b/1745
g.- sin 104a/2630, 59b/1515,
71b/1816
g.- üben 101b/2589, 99a/2533
73a/1863, 74a/1882,
88a/2248, 93b/2393,
97b/2493
g.- übeni 99b/2545
g.- üp 102b/2624, 104a/2629,
104a/2636, 61b/1558,
65b/1672, 66a/1686,
68a/1729, 87b/2238,
93a/2373, 96a/2448,
99a/2527
g.- ür 100a/2551, 100b/2572,
103b/2648, 52a/1320,
54b/1381, 57b/1467,
59b/1517, 64a/1629,
67b/1717, 68b/1750,
71a/1808, 81b/2075,
84a/2146, 93b/2389,
95a/2433, 95b/2441,
96a/2447, 76b/1947
g.+ ürem 59b/1514
g.- ürse 74a/1881
g.- ürsen 78a/1990

gelüş- : ilerlemek, gelişmek. -1-
g.- üşüben 94a/2400

genç : hayatın çocuklukla orta yaşlılık
arasındaki döneminde bulunan. -2-
g. 56b/1439
g.+ ken 71b/1818

ger : edat. -1-
g. 63b/1621

gerçek : inkar edilmeyecek şekilde var
olan, var olmuş bulunan. -7-
g. 92b/2362, 93a/2374,

98b/2515
g. 93a/2375
g.+ den 71b/1824
g.+ dür 92b/2361
g.+ dür 92b/2369

gerdek (F.): düğünden sonra karı
kocalık halinin gerçekleşmesi. -1-
g. 72b/1841

gerek : herhangi bir şeyin
yapılabilmesi veya olabilmesi için şart
olan, lazım. -12-
g. 101a/2581, 63b/1616,
78b/1995, 91b/2336,
96b/2467, 96b/2470,
99a/2536
g.+ se 64a/1623

geri : eski zaman, geçmiş zaman. -7-
g. 103b/2650, 65b/1669,
67a/1708, 70b/1789,
72a/1828, 95b/2445

getür - : bulunulan yere gelmesini
sağlamak, gelmesine sebep olan.
-37-

g. 61a/1553, 63a/1597,
81a/2071
g.- di 68a/1732, 94b/2414
g.- di 100b/2563
g.- diler 52a/1323, 63a/1602,
72a/1831, 74b/1893,
74b/1895, 85a/2169,
93a/2378
g.- düm 69b/1766
g.- düñ 62b/1586
g.- elüm 76b/1954
g.- esiz 76b/1944
g.- eydim 53b/1357
g.- üñ 65b/1662
52a/1323, 75b/1920,
76b/1944
g.- üp 74b/1892, 103b/2651,
52a/1322, 52a/1326,
68a/1756
g.- ür 101a/2585, 75b/1921,
81a/2072, 84a/2144,

91b/2340, 94a/2399,
94a/2406, 53b/1331
69b/1767
g.- ürem 56a/1417

gevde : beden. -1-
g.+ den 89a/2287

gevher (F.): cevher, mücevher, elmas. -
2-
g. 66a/1678, 93b/2392

gey -/ giy- : giymek fiili. -14-
g. 78a/1982, 78a/1982
g.- di 64a/1628, 74b/1902,
78a/1983
g.- dügi 67b/1718
g.- dügümüz 73b/1872
g.- dürüñ 63a/1598
g.- dürür 64a/1630, 94a/2406
g.- er 52a/1325, 82b/2107
g.- erdi 68b/1741
g.- medi 64a/1626

geydür - : başka birinin vücuduna
kendi eliyle geçirmek. -5-
g.- di 98b/2522
g.- diler 52a/1322, 53b/1334,
68a/1733
g.- üñ 52a/1325

geycek : giysi, giymek için yapılmış
eşya. -1-
g.+ inden 86b/2207

gez - : hareket etmek, dolaşmak.
-1-
g.- diler 100b/2566

gibi -9-
g. 100b/2565, 101a/2581,
101a/2582, 60b/1537, 70a/1786,
96a/2452, 98a/2501
g. ñüz 60b/1536
g.+ yken 71b/1825

gice : gece. -6-

g. 53b/1359, 55a/1395,
84b/2158
g. 84a/2148, 88b/2267,
95a/2432

gine -36-
g. 101b/2588, 103b/2648,
53b/1357, 56a/1422,
57a/1450, 57b/1457,
67a/1706, 67a/1707,
70a/1787, 71b/1820,
75b/1925, 80a/2044,
84a/2142, 84a/2144,
86a/2190, 86b/2210,
88b/2260, 90b/2311,
90b/2314, 91b/2340,
92b/2363, 92b/2370,
98a/2499, 98b/2514,
100a/2561, 56a/1428,
62a/1580, 79a/2020,
79b/2022, 88a/2244,
88b/2264, 91b/2319,
91b/2323, 91b/2331,
94a/2406

gir - : geçmek, dahil olmak. -25-
g. 53b/1361
g.- di 59b/1515, 62a/1583,
71b/1815, 72a/1836,
77b/1969, 80b/2053,
95b/2443
g.- di 53b/1364, 59b/1516,
97b/2497
g.- digi 82a/2096
g.- diler 53b/1338, 77a/1967,
91b/2330
g.- e 101a/2581
g.- er 77a/1968
g.- esiz 77a/1965
g.- meñ 78a/1994
g.- mez 101a/2580, 104a/2639
g.- sin 53b/1362
g.- üben 101a/2581
g.- üp 53a/1346
g.- ür 97b/2496, 99b/2544

girü : geri, arka. -3-
g. 101b/2593, 102a/2609,

72a/1838

giryān-1-

g. 82a/2087

git - : bir yere doğru yönelmek.
-83-

g. 62b/1594, 66a/1677
g.- di 102b/2621, 59b/1511,
61b/1561, 68b/1748,
70a/1784, 78a/1984,
78a/1993, 78b/2003,
81a/2064, 81a/2069,
88b/2264, 96a/2454,
97b/2498, 79a/2009
g.- di 68a/1755, 74a/1879,
77b/1972, 89a/2269
g.- digüñi 57a/1472
g.- diler 100a/2561,
100b/2564, 101b/2597,
101b/2600, 102a/2609,
102a/2613, 104a/2635,
53b/1330, 53b/1338,
77a/1967, 91b/2330
55a/1398, 56a/1429,
73b/1877, 75b/1927,
77a/1967, 83a/2123,
84b/2158, 87b/2231,
87b/2237,
93a/2375, 99a/2526,
99b/2545, 76a/1930
g.- diñüz 76b/1950
g.- er 95b/2440, 101b/2592,
55b/1408, 56a/1418,
67a/1710, 68a/1751,
69b/1768, 71a/1807,
75b/1929,
77b/1969, 77b/1981,
89a/2392, 91b/2337
g.- elden 82b/2102,
82b/2104a, 82b/2107
g.- eliden 59a/1500,
75a/1913, 81b/2081
g.- elim 80b/2052
g.- emezem 87b/2234
g.- erek 59b/1511
g.- erem 104a/2634
g.- ersin 78a/1990

g.- erüp 56a/1428
g.- esin 59a/1505, 99b/2543
g.- esiz 76b/1951, 94b/2411
g.- eyim 101b/2588, 77b/1974
g.- ıcek 87b/2231
g.- ince 83b/2134
g.- mediler 58b/1485
g.- mege 55a/1399, 99b/2543
g.- üñ 87b/2230, 87b/2233

gizle - : saklamak, görünmeyecek
duruma sokmak. -1-
g.- di 59a/1504

göç - : yerleşmek amacıyla mahalle,
köy, şehir, ülke değiştirmek. -4-
g.- di 87b/2237
g.- diler 102b/2614, 84b/2158
g.- miş 88a/2248

gög : olgunlaşmamış. -1-
g.+ idi 60b/1541

göger - : yeşermek. -2-
g.- mez 61a/1545
g.- üp 62a/1577

gögüs : bağır, sine. -1-
g.+ üne 53a/1343

gökçek : güzel, hoş. -1-
g.+ çek 74a/1890

gök : yeryüzünün üstünü kaplayan
kubbe biçimindeki mavi boşluk, sema. -
8-

g.+ de 89a/2390, 98a/2501
g.+ den 76a/1939
g.+ e 96b/2466
g.+ ler 100a/2558, 81b/2085,
82a/2092
g.+ lere 89a/2271

gömlek : elbise altına giyilen bez, ipek
veya kumaştan iç çamaşırı.

-15-
g. 94b/2413, 98a/2504
g.+ i 83a/2124, 83b/2127,

94b/2415, 94b/2417,
94b/2419, 95a/2428,
95b/2439, 98a/2505
g.+ imi 94b/2411, 94b/2412
g.+ iñ 95b/2441
g.+ ini 95b/2438, 98a/2500

gönder -/ göndür - : gitmesini
sağlamak, yol açmak. -21-

g.- di 98a/2503
54a/1367
g.- e 88b/2255
g.- em 75b/1926
g.- esin 88a/2253, 91b/2322
g.- esiz 77a/1960
g.- eyim 83b/2135
g.- sün 94b/2419
g.- üp 101b/2592, 104a/2639
g.- üpdür 96b/2464
g.- ür 53b/1360, 71b/1816,
72b/1850, 77a/1961,
86b/2211, 95a/2428,
98b/2523, 91b/2329

göñül : yürek, dil. -12-

g. 57b/1459, 63b/1612,
78b/2006, 82b/2100,
90b/2307, . 60a/1530
g.+ i 73a/1854
g.+ im 57b/1459, 96a/2453
g.+ imi 83b/2128
g.+ ine 103b/2641, 89a/2276
g.+ üm 79a/2016
g.+ üñ 71b/1823

gör - : bir nesne veya kimsenin
varlığını algılamak. -154-

g. 61b/1566, 64a/1634,
100a/2561, 101b/2595,
101b/2596, 53b/1327,
53b/1333, 53b/1335,
54b/1386, 54b/1390,
56b/1435, 57a/1445,
63b/1614, 64a/1624,
66b/1692, 68a/1735,
68a/1751, 70b/1796,
71a/1811, 77a/1957,
78a/1987, 89a/2269,

90b/2310, 91b/2334,
94a/2404, 95b/2440
53b/1334, 68a/1761,
70b/1791, 77a/1958,
82b/2110
g.- di 100a/2552, 104a/2637,
64b/1640, 64b/1643,
81b/2073, 82b/2111,
98a/2501, 100a/2551,
100b/2574, 101a/2584,
102a/2605, 57b/1467,
63a/1603, 67b/1717,
72a/1836, 74b/1899,
77a/1961, 79a/2011,
87a/2220, 92a/2346,
98a/2502
g.- digim 71a/1808
g.- diler 102a/2601,
103b/2646, 60b/1544,
75a/1907, 78b/2004,
93b/2391, 83b/2137,
84a/2143
g.- diñüz 82b/2106
g.- dügi 60b/1534
g.- dügini 61a/1551
g.- dügümi 89a/2282
84a/2139
g.- dügünce 78b/2003
g.- dügüni 60b/1533
g.- düm 101b/2590,
60b/1535, 79a/2016,
84a/2140
g.- düñ 59b/1519, 83b/2137
g.- e 68a/1753, 68a/1757,
71a/1810, 61a/1557,
88a/2251, 94a/2403
g.- e-idüñ 75b/1917
g.- elim 101b/2599, 79a/2017
76b/1955
g.- elüm 86b/2210, 86b/2211,
94a/2396, 55a/1392
94a/2396
g.- em 70a/1788, 76b/1944,
80b/2055, 94b/2410,
98a/2510
g.- eniñ 55b/1409
g.- enler 73b/1870
g.- esin 83b/2132

g.- esiñüz 62b/1584
g.- esiz 77a/1960, 84a/2139,
85a/2171, 90b/2312
g.- evüz 98a/2509
g.- eydik 93b/2387
g.- eyim 100a/2555,
76b/1944, 81a/2067
g.- gil 53a/1344
g.- iben 94b/2416
g.- icegez 94a/2400
g.- icked 103b/2647, 81a/2072
g.- meden 96a/2454
g.- medim 89a/2283
g.- mege 104a/2638,
70a/1779, 89a/2278
g.- megi 78a/1986
g.- mek 90a/2303
g.- mek-durur 98a/2508
g.- mesin 81a/2071
g.- meyüp 90a/2398
g.- mez 57a/1473, 81b/2082,
89a/2277, 94b/2408,
96a/2455, 96b/2461
g.- mişem 55b/1410,
78b/1998
g.- mişem 55b/1416
g.- se 54a/1374, 64b/1639,
64b/1641, 99a/2536
g.- sem 71a/1804
g.- üben 103b/
g.- übeni 77a/1957
g.- üñ 73b/1870, 91b/2338
g.- üp 62b/1588, 70a/1781,
70b/1800
g.- ür 100a/2554, 104a/2631,
103b/2649, 52a/1320,
53a/1351, 53b/1352,
56b/1442, 57a/1470,
79b/2033, 92a/2345
82a/2094, 72a/1837

görgü : insanlarla olan ilişkilerde
gerektiği yerde gerektiği gibi davranma
meziyeti. -1-

g.+ li 94a/2396

görüş - : karşı karşıya gelip konuşmak.
-12-

g.- diler 87b/2238, 99a/2527
g.- düm 76a/1935
g.- elim 97b/2486
g.- üben 101b/2594
g.- üben 103b/2644
g.- ür 100a/2559, 76a/1931,
76a/1933, 86b/2214,
94a/2402, 98b/2516

göster - : görülmesini sağlamak, sebep
olmak. -3-

g. 71a/1805, 90a/2304
g.- em 97a/2479
g.- esin 78b/1996
g.- medi 60a/1520

götür - : taşımak, ulaştırmak. -3-

g.- diler 80b/2053
g.- üp 53b/1332
g.- ür 84a/2145

göz : görme organı. -57-

g. 77a/1966, 80b/2047
g.+ den 77a/1964
g.+ i 57a/1473,100a/2557,
76b/1948
g.+ imiñ 90b/2309
g.+ iñ 53b/1352, 81b/2075
53b/1353
g.+ iñe 67b/1721, 94b/2412,
94b/2415
g.+ iñiñ 89a/2271
g.+ ler 53b/1356, 81b/2082,
89a/2269
g.+ leri 52a/1324, 57a/1455,
57a/1474, 82b/2108,
96b/2461, 98a/2501
, 82a/2087, 94b/2408,
94b/2416, 96b/2466
g.+ lerim 90b/2318, 96a/2455
82b/2111, 90b/2308
g.+ lerinden 102b/2615,
60a/1527
g.+ lerine 91b/2334
g.+ lerini 53a/1350
g.+ süz 70a/1783, 71b/1819,
71b/1826, 94b/2415,

95b/2436, 97a/2478
68b/1738
g.+ üm 70a/1784, 70a/1788,
70b/1792, 77b/1976,
88b/2263, 97b/2489
81b/2079, 89a/2277,
97b/2493
g.+ ümüñ 96a/2455
g.+ üñ 71a/1801, 90a/2398
g.+ ünden 53b/1334
: 81b/2084
: gözleri ağarmak, gözlere
perdelenip görmez olmak. -1-
g.+leri ağardı 81b/2084

gözet - : göz önünde tutmak, dikkat
etmek. -1-
g.- ür 71a/1806

gözle - : gözle takip etmek, dikkatle
bakmak. -6-
g. 59a/1497, 82b/2105
g.- ñ 103b/2652
g.- r 67b/1716
g.- rem 97a/2482
g.- sin 67b/1714

ğufrân (Ar.): affetme, merhamet etme.
-1-
ğ.+ ım 88b/2262

ğulām (Ar.): delikanlı, genç oğlan./
köle, kul.
-2-
ğ. 59b/1516, 59b/1518

ğurbet (Ar.): yabancı memleket.-1-
ğ.+ de 82b/2099
: vatan hasreti, yabancılık.
ğ.+ ini 54a/1369

hürmet (Ar.): bir kimseye değer
vermekten oluşan ileri gelen ölçülü
davranma hissi. -1-
h. eylegil 91b/2324

güc/ güç : maddî ve fizikî kuvvet. -4-

g. 62b/1584
g.+ ile 58b/1486, 83b/2131
g.+ leri 80a/2036

gül (F.): gül ağacının güzel kokulu,
pek çok çeşidi bulunan çok makbul
çiçeği. -8-
g. 71b/1825, 89a/2268,
96a/2452
g. 64b/1641
g. şuyı 81b/2074
g.+ e 67b/1718
g.+ i 64b/1641
g.+ lerine 53b/1332

gül - : sevinç ya da hayretini dışa
vurmak. -25-

g.- di 76a/1933, 78b/2000,
93b/2391, 95b/2442,
97a/2484

g.- diler 81b/2078

g.- düğüm 76a/1936

g.- düñ 79a/2013

g.- düren 97b/2494

g.- e 90b/2308

g.- er 57a/1477, 61a/1548,
71b/1824

g.- esin 76a/1934

g.- medi 57a/1472, 59a/1500,

70b/1792, 75a/1913,

81b/2081, 84a/2138

82b/2107

g.- mediler 82b/2102

g.- medim 68a/1758

g.- mediñ 79a/2012

73b/1865

gümân (F.): zan, şüphe. -1-
g. 89a/2287

gümüş : değerli metal element. -1-

g. 70a/1782

g.+ leri 66a/1678

gün : 24 saatlik zaman parçası.
-31-

g. 100b/2572, 101b/2588,

55b/1413, 56a/1426,
57b/1465, 57b/1467,
68b/1742, 69b/1768,
74a/1883, 75a/1906,
75a/1912, 82a/2093,
82b/2107, 84b/2158,
85b/2183, 89a/2273,
90b/2306, 90b/2308,
92b/2365, 95b/2441,
95b/2442
g.+ de 56a/1419
66b/1693
g.+ den 101b/2596, 55b/1414
96a/2450
g.+ e 54b/1386, 75a/1905,
96a/2450
g.+ i 81b/2082, 82a/2097
g.+ nler 84a/2147
: gündüz. -12-
dün-i g. 95b/2435
96a/2457, 53a/1351,
68b/1743, 81b/2085
82a/2088, 82b/2111,
89a/2280, 96b/2468
90b/2307, 97b/2490
dün-i g.+ i 96b/2460

günāh(F.): Allah'ın emirlerine aykırı
olan davranış. -1-
g.+ ım 88b/2262

gündüz: güneşin doğuşu ile batışı
arasındaki aydınlık zaman. -11-
g. 57a/1474, 57a/1478,
63b/1619, 70a/1778,
82b/2101, 88b/2267,
90b/2309, 90b/2318,
95a/2432, 96a/2453,
97a/2478

güneş : ısı, ışık, enerji veren gök
cisminin adı. -1-
g.+ dür 72b/1840

günüle - : kıskanmak. -2-
g.- di 92b/2360
g.- diler 84a/2150

güzel : iyi, hoş. -1-
g. 59b/1517

Hak/ Hakk (Ar.): Allah, Tanrı. -44-
H 92b/2362, 98b/2515
101b/2589, 102a/2604,
102b/2623, 57b/1463,
59b/1508, 63b/1615,
65b/1665, 89a/2272,
89a/2281, 89a/2393,
60a 93b/2390, 94a/2404,
97a/2475, . 60a/1524
H.+ 'a 102a/2607
H.+ 'dan 98b/2517
H.+ 'ı 68b/1748
H.+ 'ın 102b/2622
H.+ 'ıñ 97a/2480, 99a/2534
H. te'ālā 67a/1701, 54a/1371
72a/1834, 68a/1735
83a/2116, 71a/1812
69b/1767, 103b/2641
90a/2301, 97a/2482
99b/2537, 66b/1688,
67a/1712, 89a/2279
77b/1977
H.+ için 84b/2162
H.+ın 101a/2586
94b/2418, 89a/2273
H. te'āla'dan 97a/2477
H.+ dur 76b/1953

hakir (Ar.): değersiz, küçük, itibarsız.
-2-
h. 67b/1721, 68a/1759

hāl (Ar.): bir şeyin içinde bulunduğu
şartların ve niteliklerin tümü. -37-
h.+ i 102b/2614, 52a/1315,
53a/1349, 57b/1459,
81b/2084, 94a/2407, 57a/1479
h.+ idür 80a/2043
h.+ im 61b/1560
h.+ imi 68a/1753, 71a/1811,
77b/1975, 70b/1791
h.+ in 100a/2554, 53b/1364,
55b/1407, 55b/1409,
59a/1496, 59b/1507,

94a/2401, 96b/2461
h.+ iñ 89a/2280, 91b/2331
h.+ iñden 64a/1633
h.+ ine 58b/1481
h.+ ini 57a/1475, 79b/2025,
81b/2081, 89a/2269,
89a/2279, 94b/2413,
98b/2520, 76a/1937,
54b/1379
h.+ iñi 88a/2254
h.+ iñüz 76a/1932, 94a/2402
h.+ leri 65b/1668
h.+ lerine 53b/1327
h.+ lerini 75a/1908

haml (Ar.): anne karnındaki çocuk. -2-
h.+ ini 86b/2208, 86b/2209

hammām : hamam. -1-
h.+ a 68a/1733

hān : Türkler'de hakana bağlı devlet başkanlarına verilen isim. -13-
h. 104a/2629
h.+ lar 74b/1893, 75a/1904,
75a/1905
h. 64b/1638, 74b/1893,
104a/2629
h.+ ı 80b/2053
h.+ ıla 66b/1697
h.+ lara 80a/2041
h. 104a/2629
h.+ lar 74b/1893, 75a/1904,
75a/1905, 74b/1893,
75a/1904, 75a/1905

hānumān (F.): ev bark, ocak. -1-
h. 66b/1691

hapis (Ar.): suçluların kapatıldığı yer. -4-
h. 86a/2193, 86a/2194
59b/1507, 59b/1518
h.- i zindān 53a/1342

harf (Ar.): dildeki sesleri gösteren ve alfabeyi meydana getiren işaretler her

biri. -3-
h.+ dür 57a/1452, 57a/1453
h.+ leri 57a/1453

harp (Ar.): savaş, silahlı çarpışma. -1-
h.- i kıtāl 85a/2199

hāş (Ar.): başkasında bulunmayan, ona özel olan. -1-
h. 58b/1493

haşım (Ar.): düşman. -1-
h.+ ı 54b/1389

hasret (Ar.): ayrı kalınan kişiye duyulan istek, kavuşma arzusu. -12-
h. 100a/2556, 57a/1471,
81a/2070, 81b/2078
h. 81b/2077, 82a/2090
h.+ im 90b/2309
h.+ ime 58b/1484, 83a/2115
81a/2066
h.+ iñden 81b/2082
h.+ iñe 99b/2543

hāşā (Ar.): özellikle dince kusur sayılan bir şey söylenirken "tövbe" anlamında kullanılan söz. -2-
h. 62b/1593
h.. 67a/1708

hātır (Ar.): akılda tutma yeteneği. -1-
h.+ ında 54a/1374

hayāt (Ar.): canlı olma, dirilik. -1-
h. 59b/1517

haykır - : çok yüksek sesle bağırma. -4-
h.- up 85a/2202, 95b/2442
h.- ur 87a/2220, 97b/2498

hayrān (Ar.): bir kişiyi karşısında hayranlık duyan, çok beğenen, takdir eden kişi. -1-
h. 103b/2647

ḥayvān (Ar.): duygu ve hareket yeteneği olan, içgüdüleriyle hareket eden varlık. -3-

ḥ.+ ı 65b/1663

ḥ.+ lar 57a/1480, 86b/2209

ḥāzır (Ar.): bir işi yapmak için her şeyi tamamlamış olmak. -2-

ḥ. 74b/1903, 104a/2635

ḥāzret (Ar.): bir büyük zattan bahsederken kullanılan kelime. -4-

ḥ.+ 'e 83a/2116

ḥ.+ iñ 83b/2128

ḥ.+ ine 99b/2537

ḥ.+ ine kıldım 97a/2475

85b/2183, 87a/2217,

ḥelāl (Ar.): dinin yasaklamadığı şey. -3-

ḥ. 98b/2517, 99a/2534

ḥ. eyle 98b/2516

ḥikāyet (Ar.): hikāye. -3-

ḥ. 87b/2241, 94b/2420

ḥ. eyledi 53b/1364

ḥikmet (Ar.): bir şeyin oluşundaki akıl erdirilemeyen sebep. -5-

ḥ. 54a/1368, 76a/1934

ḥ.+ in 68a/1735, 94a/2404

ḥ.+ ini 54a/1373

ḥīle (Ar.): bir kimseyi aldatmak, kandırmak. -1-

ḥ. eylediñüz 88a/2245

ḥoca (F.): dinî hizmetlerde görevli kimse. -1-

ḥ.+ ya 95a/2426

ḥor (F.): değersiz. bayağı, hakir. -2-

ḥ. 68a/1760, 88a/2243

ḥürmet/ ḥürmet (Ar.): bir kişiye ölçülü davranma hissi. -10-

ḥ. 73b/1871, 74b/1898,

86a/2191, 86a/2192,

87b/2229, 88a/2252,

91b/2336

ḥ. eylegil 91b/2324

ḥ. iderem 88a/2251

ḥ.+ idür 91b/2335

ḥüsn (Ar.): güzellik. -7-

ğ. 72a/1834

ḥ.- i ḥulḳ 83a/2119

ḥ.- i ḥulḳı 56b/1436,

76a/1940

ḥ.- ü cemāl 71a/1801

ḥ.+ ün 72a/1833

ḥ.+ ünden 64b/1639

ḥaber (Ar.): olmuş ya da olan bir şeye dair orada bulunmayanlara erişen bilgi. -21-

ḥ. 102b/2614, 102b/2619,

52a/1317, 56b/1435,

57b/1464, 58b/1491,

59b/1516, 62a/1581,

71b/1820, 74a/1882,

76a/1934, 79a/2013,

84a/2141, 87b/2233,

89a/2288, 97b/2497,

98a/2511, 103b/2641

ḥ.+ i 97a/2480

ḥ.+ in 90b/2312, 97a/2481

ḥācet : gerek duyulan, muhtaç olunan şey. -2-

ḥ.+ im 84a/2140

ḥ.+ in 57a/1449

ḥacīl (Ar.): utancından kimsenin yüzüne bakamayacak hale gelmek. -1-

ḥ. 88a/2243

ḥak (Ar.): doğru, gerçek. -1-

ḥ. 92b/2361

56b/1432, 60b/1532

halk (Ar.): bir milleti meydana getiren insan topluluğu. -37-
h. 100a/2559, 53a/1341,
54a/1375, 62a/, 65b/1672,
71a/1806, 77b/1972,
77b/1973, 75b/1928
80b/2052, 99b/2547
h. 68a/1754
h.+ a 102b/2619, 104a/2633,
66a/1675
h.+ dan 64a/1627
h.+ ı 102b/2619, 102b/2621,
103b/2642, 54b/1383,
63a/1599, 63b/1620,
65a/1660, 66b/1694,
66b/1700, 72b/1848,
87a/2221, 102b/2620,
66b/1698
eyledi şehir-i h.+ ı 104a/2629
h.+ ıla 56a/1428
h.+ ın 58b/1483
h.+ ın 104a/2628, 66b/1696,
66b/1699
h.+ ına 64b/1647, 64b/1648

handān(F.): gülen, şen, neşeli. -1-
h. 57b/1461

harāp (Ar.): hüznü, kederli, gamlı. -1-
h.+ ın 60a/1530

harc (Ar.): bir iş için harcanan para, masraf. -1-
h. 59a/1502

haṭā (Ar.): doğru olmayan şey, yanlış. -1-
h. 99a/2528

hāṭır (Ar.): bir kimsenin halini sağlık durumunu sormak. -1-
h.+ ın 96b/2461

hasta (F.): sağlığı bozuk olan. -3-
h. 54b/1380, 55b/1408,
55b/1409

hatun/ hātun(F): kadın. -9-
h. 96a/2448
96b/2460, 97a/2473,
97a/2484
h.+ lar 86b/2208
h.+ lara 62b/1588
h.+ ları 62b/1590
h.+ um 83a/2119
h.+ uñ 83a/2118

hāy : kuvvetlendirme ünlemi. -1-
h. 83b/2125

hayır/ hayur (Ar.): karşılık beklemeden yapılan iyilik. -4-
h. 101a/2578, 76a/1941,
91b/2322, 60a/1523

hayrān (Ar.): bir şey karşısında hayranlık duyan. -4-
h. 57b/1456, 82a/2088,
84a/2139
h. 72a/1837

hazine/ hazune (Ar.): toplu halde bulunan altın, gümüş, mücevher gibi değeri yüksek şeylerin tümü. -4-
h.+ ler 65a/1656
h.+ ye 64a/1629
h.+ yi 64a/1624
h.+ niñ 64a/1628

helāk (Ar.): mahvolma, yok olma. -2-
h. 93a/2381, 96a/2451

hele (F.): özellikle, her şeyden önce. -6-
h. 71b/1814, 76b/1955,
81a/2067, 87b/2234,
55b/1406, 86b/2210

hem (F.): üstelik vd. anlamlara gelen kuvvetlendiren zarf. -56-
h. 100b/2573, 101a/2577,
102b/2622, 103b/2649,

55a/1402, 55b/1409,
55b/1414, 56a/1426,
60b/1538, 63b/1619,
63b/1622, 64a/1632,
65b/1669, 65b/1670,
67b/1717, 68b/1744,
73a/1852,
73a/1854, 74a/1882,
74a/1886, 74b/1902,
81b/2083, 87a/2228,
88b/2265, 92b/2367,
93a/2371,
93a/2378, 97a/2478,
98b/2522, 101a/2583,
101b/2590, 102a/2602,
104a/2627, 52a/1319,
52a/1322, 57a/1468,
58b/1488, 60b/1537,
60b/1538, 60b/1541,
61b/1565, 61b/1568,
63b/1618, 64a/1630,
64b/1638, 65a/1650,
72b/1845, 74b/1894,
76a/1940, 76a/1941,
83a/2120, 88b/2265,
90b/2316, 93b/2385
bī-mecāl h. 93b/2383

hemān (F.): derhal, çabuk, hiç vakit geçirmeden. -25-

h. 102a/2607, 54b/1380,
55b/1406, 55b/1413,
57a/1451, 59b/1511,
60b/1541, 61b/1562,
62a/1583, 68b/1749,
73a/1856, 76a/1935,
77b/1979, 79a/2015,
79a/2020, 80a/2043,
82b/2105,
84a/2143, 86b/2209,
87a/2224, 89a/2275,
91b/2329, 92a/2355,
95b/2445
h. 85b/2189

hep : her zaman, daima. -44-
h. 100a/2560, 54b/1384,
65a/1653, 65a/1657,

, 66a/1684, , 66b/1698,
66b/1699, 68b/1747,
73b/1872, 74a/1887,
75b/1918, 76a/1930,
80a/2040, 85a/2200,
87a/2228, 87b/2241,
88a/2254, 92a/2348,
92b/2358, 94a/2400,
95b/2434, 98b/2517,
99a/2527, 99a/2535,
99a/2536, 99b/2540
53a/1340, 56a/1425,
83b/2126, 85a/2166,
86b/2206, 99a/2532,
99a/2533

: bütünü, tümü.

60b/1538, 60b/1544
61a/1552, 61a/1553
66a/1678, 78a/1991,
79b/2033

her (F.): -nin hepsi, bütün, cümle. -
35-

h. 100a/2562, 103b/2646,
54b/1381, 57b/1465,
64a/1633, 70a/1785,
71a/1812, 75a/1915,
75b/1928, 77a/1965,
79b/2021, 82b/2107
104a/2632, 52a/1318,
53b/1359, 54a/1374,
62a/1574, 65a/1659,
67b/1714, 67b/1721,
68b/1742, 74b/1900,
77a/1967, 77a/1968,
80a/2039, 84b/2155,
86b/2207, 86b/2213,
86b/2214, 94a/2403,
94a/2405, 96a/2452,
98b/2514, 98b/2515,
99a/2536

hergiz(F.): asla, kat'iyen, hiçbir vakit. -
2-

h. 57a/1472, 67b/1723

heybet (Ar.): insanda korku ve saygı duygusu uyandıran etkili görünüş, ululuk. -2-

- h.+ inden 87a/2225
h.+ iñden 89a/2277
- hışım** (F.): öfke, kızgınlık, gazap. -1-
h.+ ı 53a/1345
- hışım** (F.): öfke, kızgınlık, gazap. -5-
h. 55b/1406
h. 84b/2159
h. eyledi 88a/2250
h.+ ı 53a/1345, 53a/1345
h.+ ından 53a/1345
- hicrān**(Ar.): ayrılık, ayrılık acısı. -1-
h.+ ım 88b/2261
- hīç** (F.): olumsuz anlamı kuvvetlendirir. asla. -38-
h. 53b/1335, 55b/1404, 57a/1475, 59a/1497, 59a/1500, 59b/1519, 62a/1576, 62a/1578, 66a/1686, 67b/1720, 68a/1758, 75a/1913, 77b/1971, 77b/1975, 79b/2022, 80a/2045, 81b/2081, 59a/1495, 68a/1754, 73a/1864 82b/2102, 82b/2107, 84a/2138, 84a/2141, 85b/2185, 86a/2195, 89a/2282, 97a/2481 57a/1476, 57a/1479, 60b/1541, 62b/1594, 73b/1873, 94b/2409
- hīl'at** (Ar.): padişahlar ve vezirler tarafından birine iltifat veya mikāfat olarak giydirilen, kürklü ya da işlemeli kaftan. -4-
h. 55b/1414, 98b/2521
h.+ ler 63a/1598, 68a/1733
- himmet** (Ar.): yardım, ihsan. -1-
h.+ iñ 99a/2532
- hiřāp** (Ar.): sözü veya yazıyı bir kişiye
- yöneltme. -1-
h. 59b/1513
- hizmet** (Ar.): bir kimsenin yapmakla sorumlu olduğu iş. -4-
h. 63b/1621, 67a/1707
h. 98b/2513
h.+ e 98a/2503
- hoş** (F.): zevk veren, beğenilen, güzel. -8-
h. 56a/1422, 63b/1612, 74b/1897, 96a/2459, 98a/2502, 87a/2228
h. 103b/2644, 67b/1719
- hoşnut** (F.): Bir Şeyden memnun durumda olan. -1-
h.+ um 64a/1633
- hūb** (F.): güzel. -4-
h. 64b/1642, 98a/2508
94a/2395
h.+ dı 92b/2359
- hulķ** (Ar.): doğuştan olan huy, yaratılış. -5-
hūsn-i h. 83a/2119
hūsn-i h.+ ı 76a/1940
hūsn-i h.+ ı 56b/1436
h.+ ıla 102b/2620, 55b/1407
- hūn** (F.): kan. -1-
h. 80b/2053
- hur** (F.): güneş. -1-
h. 72b/1842
- hūy/ hu** (F.): doęuřtan olan tabiat, yaratılıř. -3-
h.+ ı 85a/2176, 85a/2176
h.+lu 83a/2119
- hūkūm** (Ar.): hakimiyet. -1-
h.+ i 54b/1388
- hūmān** (Fr.): insan. -1-
h. 80b/2056

hüner (F.): bir işte ustalık, beceriklilik, maharet. -2-

h. 87a/2222
h.+ in 92a/2352

hür (Ar.): serbest, özgür. -1-
h. 54a/1368

i -/ ı- : cevheri fiil. -166-
i. 57b/1465
i.- de 77a/1966
i.- der 90a/2301
ı.- dı 96a/2448
i.- di 100b/2565, 100b/2567,
102a/2608, 53a/1351,
61a/1554, 87b/2240,
90b/2306, 53b/1354,
54a/1368, 54a/1374,
55a/1391, 57a/1468,
57a/1476, 57b/1465,
57b/1466, 58b/1484,
59a/1499, 61a/1546,
61a/1556, 65b/1664,
65b/1671, 67b/1716,
68a/1728, 68b/1738,
68b/1740, 68b/1742,
68b/1743, 68b/1744,
68b/1745, 68b/1746,
68b/1747, 68b/1749,
71a/1804, 72b/1842,
72b/1850, 73a/1862,
74a/1880,
74b/1896, 74b/1900,
75a/1911, 75a/1912,
75b/1929, 76b/1947,
77b/1971, 77b/1973,
77b/1974, 78a/1985,
78b/2001, 80a/2034,
80b/2056, 81a/2060,
81b/2079, 85a/2165,
85a/2176, 85b/2181,
85b/2189, 87a/2217,
87a/2223, 87b/2239,
88b/2256, 88b/2266,
88b/2267, 90a/2396,
90b/2318, 91b/2342, 92a/2352,
92a/2353, 92b/2358,

92b/2359, 92b/2368,
93a/2375, 93b/2392,
94b/2410, 94b/2413,
94b/2416, 95a/2425,
96a/2450, 96b/2467,
96b/2470, 97a/2473,
97a/2480, 98a/2510,
99a/2525, 80a/2046
80a/2046
i.- dim 91b/2325
i.- diñ 62b/1592, 91b/2319
i.- dük 88a/2248
i.- düm 89a/2281
i.- düñ 90a/2399, 97b/2489
i.- düñüz 88a/2251
i.- ken 103b/2649, 53b/1354,
56a/1418, 68a/1735,
68a/1761, 70a/1785,
90b/2307, 90b/2308,
96b/2463, 97b/2493,
97b/2494, 88b/2264,
70b/1794
i.- miş 53a/1341, 59a/1494,
64b/1641, 73b/1875, .
59a/1494
74a/1889, 95b/2443
i.- se 104a/2637, 53b/1357,
61a/1552, 62b/1584,
65a/1653, 88a/2254
66a/1678, 79b/2031,
80a/2037, 87b/2236,
98b/2514, 98b/2515
i.- sen 102a/2606
i.- señ 69b/1775
i.- ver 68b/1745

ırak : uzak. -2-
ı.+ dan 82b/2099
ı.+ lık 92b/2365

ırğa -/ ırğa - : ırğalamak, sallamak. -2-
ı. 87a/2222
ı.- r-ıdı 86b/2204

ışmarla – : birine bir şey emanet etmek. -3-
ı. 56b/1433
ı.- dı 61a/1556, 64a/1624

<p>‘ibādet (Ar):kulluk,Allah’ın emirlerini yerine getirme. -1- ‘.+ ler 103b/2648</p>	<p>78b/2006, 79a/2009, 79a/2010, 79a/2011, 79a/2014, 79a/2018, 80b/2047, 80b/2049, 81a/2062, 81b/2073, 81b/2080, 82b/2104a, 83a/2118, 83a/2122, 83b/2130, 83b/2131, 83b/2136, 83b/2137, 84a/2139, 84a/2142, 84a/2146, 84a/2149, 84b/2154, 84b/2157, 85a/2167, 86a/2195, 87b/2232, 87b/2234, 87b/2235, 87b/2241, 88a/2242, 88b/2255, 90b/2312, 95a/2421, 95a/2422, 95a/2423, 99a/2525</p>
<p>‘ilāc (Ar): derde deva olan şey. -4- ‘. 54b/1382, 55b/1408 ‘. kıllur 54b/1381 ‘.+ ın 63b/1622</p>	<p>83a/2118, 83a/2122, 83b/2130, 83b/2131, 83b/2136, 83b/2137, 84a/2139, 84a/2142, 84a/2146, 84a/2149, 84b/2154, 84b/2157, 85a/2167, 86a/2195, 87b/2232, 87b/2234, 87b/2235, 87b/2241, 88a/2242, 88b/2255, 90b/2312, 95a/2421, 95a/2422, 95a/2423, 99a/2525</p>
<p>‘īmān (Ar): inanma, inanç. -2- ‘.+ ı 69b/1766 ‘.+ ınıñ 76a/1937</p>	<p>85a/2167, 86a/2195, 87b/2232, 87b/2234, 87b/2235, 87b/2241, 88a/2242, 88b/2255, 90b/2312, 95a/2421, 95a/2422, 95a/2423, 99a/2525</p>
<p>‘imrān (Ar): İbranice, ibranî dili. -5- ‘. 77b/1971, 78b/1997, 91b/2344 ‘.+ ice 78a/1989, 63a/1606</p>	<p>İbrāhīm : Peygamber ismi. -2- āl-i i. 59b/1513 şuḥuf-ı i. 84b/2162</p>
<p>‘iṭāb (Ar): yorulmak eylemi. -1- ‘. 57a/1451</p>	<p>iç : bir şeyin kendi sınırları arasında kalan kısmı. -35- i. 55a/1400, 55b/1404 i.+ i 100b/2565, 54b/1384, 65a/1658 i.+ inde 102b/2626, 104a/2634, 53a/1349, 55a/1401, 55b/1407, 57a/1446, 57a/1451, 57a/1468, 59b/1507, 61a/1555, 70a/1782, 77a/1956, 80b/2052, 98a/2504 i. +in 79b/2024 i.+ indedür 59b/1518 i.+ ine 53b/1338, 53a/, 84b/2153, 91b/2330, 99a/2527 i.+ re 57a/1447, 57a/1448, 57a/1452, 57b/1465, 61a/1550, 62a/1582, 88a/2253, 91b/2343</p>
<p>‘izzet (Ar): hürmet, saygı. -7- ‘. 72b/1849, 91b/2335, 91b/2336, 86b/2213 ‘. kıllur 103b/2644 ‘.+ ile 63a/1599 ‘.+ ler 63b/1614</p>	<p>61a/1555, 70a/1782, 77a/1956, 80b/2052, 98a/2504 i. +in 79b/2024 i.+ indedür 59b/1518 i.+ ine 53b/1338, 53a/, 84b/2153, 91b/2330, 99a/2527 i.+ re 57a/1447, 57a/1448, 57a/1452, 57b/1465, 61a/1550, 62a/1582, 88a/2253, 91b/2343</p>
<p>i‘lām (Ar.): bildirme, anlatma. -2- i. 59b/1507 i. eyledim 81a/2068</p>	<p>61a/1555, 70a/1782, 77a/1956, 80b/2052, 98a/2504 i. +in 79b/2024 i.+ indedür 59b/1518 i.+ ine 53b/1338, 53a/, 84b/2153, 91b/2330, 99a/2527 i.+ re 57a/1447, 57a/1448, 57a/1452, 57b/1465, 61a/1550, 62a/1582, 88a/2253, 91b/2343</p>
<p>ibni (Ar.): oğulla ilgili. -56- i. 72b/1845, 73b/1877, 75b/1925, 76b/1944, 77a/1959, 77a/1960, 77a/1968, 77b/1973, 77b/1980, 78a/1988, 78a/1991, 78b/1997, 78b/1999, 78b/2000, 78b/2001, 78b/2002, 78b/2003, 78b/2005,</p>	<p>61a/1555, 70a/1782, 77a/1956, 80b/2052, 98a/2504 i. +in 79b/2024 i.+ indedür 59b/1518 i.+ ine 53b/1338, 53a/, 84b/2153, 91b/2330, 99a/2527 i.+ re 57a/1447, 57a/1448, 57a/1452, 57b/1465, 61a/1550, 62a/1582, 88a/2253, 91b/2343</p>
<p>iç - : bir sıvıyı ağıza alıp yutmak. -8-</p>	<p>61a/1555, 70a/1782, 77a/1956, 80b/2052, 98a/2504 i. +in 79b/2024 i.+ indedür 59b/1518 i.+ ine 53b/1338, 53a/, 84b/2153, 91b/2330, 99a/2527 i.+ re 57a/1447, 57a/1448, 57a/1452, 57b/1465, 61a/1550, 62a/1582, 88a/2253, 91b/2343</p>

- i.- di 102a/2607, 104a/2653,
55b/1412, 55b/1404
i.- elüm 76b/1954
i.- er 102a/2606
i.- mek 82b/2105
i.- mez 53a/1351zirā
- içeri** : bir kimsenin evi. -1-
i. 80b/2053, 59b/1516,
97b/2496
i.+ den 59b/1513
- için/ için** : sebep, amaç bildiren
kelime. -6-
i. 79b/2024, 56b/1439,
62a/1579, 62b/1595,
64b/1642, 64b/1643,
86a/2190
- içür -** : içmesini sağlamak ya da
mecbur etmek. -1-
i.- di 75a/1904
- ihsân** (Ar.): bağışlama, bağışta
bulunma. -6-
i. 57b/1457, 91b/2323
i. eyledi 56b/1441
i. eylegil 83a/2115, 90a/2305
- ihtilâf** (Ar.): bir konu üzerinde
anlaşmamak. -1-
i. 100b/2569
- iki** : sayı. -34-
i. 100b/2572, 102a/2601,
54b/1389, 54b/1390,
57a/1444, 57a/1452,
57a/1453, 57a/1455,
57a/1473, 58b/1492,
59a/1499, 72a/1835,
76b/1951, 77a/1967,
77a/1968, 88b/2263,
88b/2264, 92b/2358,
95a/2421, 99b/2545,
100a/2556, 72b/1845,
- 80a/2046, 81b/2078,
81b/2082, 84a/2145,
84a/2147, 84a/2148
i.+ den 63a/1609
i.+ müz 98a/2509
: iki kişinin varlığı. -8-
i.+ nüz 87b/2240
i.+ si 100a/2561, 66b/1697,
72b/1840, 81b/2076
55a/1395, 72b/1844,
81a/2060
i.+ sin 52a/1323
: sayı sıfatı. -1-
i.+ şerce 77a/1965
- ikrām** (Ar.): ağırlama, kıymet vermek.
-3-
i. 103b/, 66b/1688
‘izzet i. eyle- 86b/2213
- ikrār** (Ar.): bildirme, söyleme. -2-
i. 93a/2374, 93a/2375
- il** : memleket, ülke, yurt. -5-
i. 63b/1618
i.+ den 72b/1849
i.+ inüze 86a/2196
i.+ lerine 53b/1331
i.+ lerini 75a/1908
- ilahî** (Ar.): Allah’a hitap sözü. -10-
i. 88b/2259, 95a/2430,
95a/2431, 96b/2467,
99b/2538, 57b/1457
77b/1975, 83a/2114,
88b/2267, 90a/2305
- ilāh** (Ar.): Allah, Tanrı. -1-
i. 60a/1528
- ile** :iki kelimeyi, iki öbeği birbirine
bağlayan bağlaç. -4-
i. 100a/2551, 72b/1841,
73a/1854, 84a/2149
: araç, beraberlik, durum
anlatan söz, edat. -30-
100a/2554, 100a/2559,
103b/2640, 54b/1388,

55b/1406, 56a/1417,
63a/1602, 68a/1726,
73a/1854, 73a/1860,
73a/1864, 75a/1905,
75a/1913, 76a/1931,
76a/1935, 76a/1938,
79a/2008, 80a/2038,
80b/2050, 81b/2085,
83a/2117, 87b/2236,
89a/2280, 94a/2395,
95a/2423, 95b/2439,
99a/2532, 99b/2545,
88b/2264

ileri/ ilerü -7-

i. 69b/1776, 78a/1993
100a/2551, 100a/2559, 103b/,
89a/2276, 98a/2499

ilet - : götürmek veya eriştirmek.
-9-

i. 69b/1769, 95a/2428
i.- en 95a/2425
i.- iñ 63a/1598
i.- señ 80b/2055
i.- üben 63a/1598
i.- üp 53a/1348, 66a/1679
i.- ür 69b/1770

illā (Ar.); mutlaka, muhakkak.(zarf)
-11-

i. 53b/1358, 67b/1719,
68b/1743, 68b/1745,
73a/1861, 73b/1867,
75b/1923, 81b/2079,
88a/2251, 93a/2375,
98a/2507

iltifāt : bir kimseye gönlünü alacak
şekilde davranma. -3-

i. 67b/1720
i. eylemediñ 73b/1865
i. itmedi 68a/1754

īmān (Ar.): Allah'a inanma, dinî
inanç.
-1-

ehl-i ĩ. 102b/2624

imdi : şimdi. -43-

i. 100b/2569, 101a/2579,
53b/1327, 53a/1349,
54a/1365, 54b/1379,
55a/1391, 55a/1394,
55a/1398, 57b/1464,
60a/1526, 63b/1611,
63b/1614, 64a/1624,
65a/1656, 65b/1664,
66b/1691, 66b/1697,
67a/1702,67a/1712,
68a/1751, 68a/1755,
70b/1796, 71b/1822,
72a/1830, 74a/1878,
74a/1879, 74a/1888,
75b/1920, 75b/1925,
75b/1927, 84b/2163,
85b/2180, 85b/2186,
87b/2230, 87b/2233,
89a/2269, 92b/2360,
94b/2411, 94b/2420,
95b/2438, 95b/2440
96b/2469

in - : başka bir konu gitmek. -16-

i. 65b/1665, 89a/2274,
89a/2279, 54a/1372,
56b/1433, 67b/1713,
77b/1978, 94b/2418
i.- di 64a/1635, 76a/1939
100a/2553, 56b/1435,
77b/1979, 89a/2275
i.- üben 99b/2539

in'ām (Ar.): lütuf ve ihsanda bulunma.
-3-

i. 66b/1688
i. eyledi 94a/2405
i.+ ını 73a/1852

inan - : doğru olarak kabul etmek.
-6-

i.- duķ 83b/2126
i.- maduğın 92a/2350
i.- mañ 53b/1335
i.- mazam 56a/1423
i.- mazsañ 88a/2246

- i.- uruz 92a/2356
- incit -** : zarar vermek. -1-
i.- megil 104a/2632
- iñil** : ses taklidi. -1-
i. 88a/2252
- iñile -/ iñle -** : inilemek. -51-
i.- di 68a/1755
i.- r 81b/2083, 81b/2085,
82a/2086, 82a/2087,
82a/2088, 82a/2089,
82a/2091, 82a/2092,
82a/2093, 82a/2094,
82a/2095, 82a/2096,
82a/2097, 82a/2098,
82b/2099, 82b/2100,
88a/2252, 90a/2301,
96a/2458, 67b/1717,
82a/2086, 82a/2091,
82a/2092, 82a/2093,
82a/2095, 82a/2096,
82b/2099, 82b/2100,
89a/2271, 95a/2433,
81b/2085, 82a/2089,
82a/2090, 90b/2307
i.- r 54b/1380, 82b/2103
i.- rdi 101b/2594, 96a/244
i.-deyim 95b/2435
i.- yüp 53b/1354
- iñilet -** : inilemesine yol açmak. -3-
i.- di 95b/2436, 97a/2474,
95a/2431
- inkār** (Ar.): kabul ve tasdik etmeme. -2-
i. 92a/2351
i. ideniñ 92a/2353
- iñşā'allah** (Ar.): Allah nasip ederse.
-2-
i. 56b/1431, 98a/2509
- ip** : dokuma malzemesinden
- yapılan ve bağlamak için kullanılan,
çeşitli kalınlıkta bükülmüş cisim. -2-
i. 53b/1328, 79b/2030
- ir -** : bir şeye erişmek, ulaşmak.
-11-
i.- di 72b/1846, 79a/2010
i.- di 65b/1666
i.- diler 84b/2159
i.- dim 98a/2507
i.- diñ 79a/2013
i.- em 70b/1789
i.- esin 69b/1775
i.- güresiz 77a/1962
i.- mege 72a/1829
i.- mez 68b/1740
- irgür -** : eriştirmek. -1-
i. 56b/1440
- iriş -** : belli bir yere ulaşmak, varmak.
-11-
i.- di 103b/2641, 59b/1511,
68a/1734, 80b/2059,
87a/2216
i.- diler 87b/2238
i.- diñ 98b/2512
i.- mez 64b/1644
i.- ür 73a/1861, 86b/2214,
86b/2215
- isim** : kişileri belirtmeye yarayan
kelime türü. -2-
i.+ in 59b/1509
i.- i ā'zam 72a/1833
- İsmā'îl** : özel isim. -1-
i. 63a/1606
- issi** : sahip . -5-
i. 76a/1940, 79a/2020,
79b/2022, 83a/2119,
99a/2530
- iste -** : istemek, arzu etmek,
arzulamak. -7-
i.- di 76b/1944
i.- di 72a/1833

- i.- r 69b/1768, 81a/2070,
90a/2303
i.- yen 57a/1449
i.- yicek 55a/1397
- iş** : yapılan etkinlik, çalışma. -28-
i. 74a/1880, 83b/2132,
96b/2460
i.+ e 68b/1748
i.+ i 56a/1421, 56b/1441,
57a/1449, 74a/1882,
77a/1961, 80a/2040,
82b/2107
i.+ idür 73a/1855
i.+ im 104a/2634, 82b/2111,
96a/2457
i.+ imi 78a/1985
i.+ imüze 93a/2382
i.+ iñdür 81a/2063
i.+ ine 55a/1398, 64a/1628
i.+ iñe 78b/1996
i.+ iñüzi 77a/1966
i.+ lere 75a/1916
i.+ leri 62b/1592, 80a/2036,
94a/2403
i.+ lerini 53a/1350
i.+ lü 55a/1398
- işbu** : bu işaret sıfatının eski şekli,
işte bu. -9-
i. 64b/1636, 65b/1668,
69b/1772, 75b/1919,
92b/2361, 63b/1621,
66a/1675, 66b/1694,
73a/1861, 54a/1376,
56b/1432, 79a/2016,
85b/2177, 85b/2184
i.+ dur 85a/2173
- işde/ işte** : bir kimse, şey veya durumu
işaret etmek için kullanılan kelime. -18-
i. 53a/1344, 57a/1454,
70a/1783, 54a/1377,
60a/1522, 63b/1616,
67a/1707, 70b/1796,
88b/2256, 94a/2404,
. 85a/2176, 86a/2191,
- 88a/2246, 92a/2355,
96b/2469, 96b/2470,
97a/2480, 97b/2497
- işle -** : yapmak. -1-
i.- gil 99a/2528
i.- miş 74a/1880
: üzerine emek sarfetmek. -2-
i.- miş 74a/1880
i.- yemez 65a/1661
- it -** : yapmak, eylemek. -168-
i. 59b/1508, 63b/1616,
84b/2162, 70a/1786,
93b/2386
i.- di 100b/2568, 101a/2584,
101b/2590, 54b/1384,
59b/1518, 65a/1649,
67b/1725, 68a/1734,
68b/1748, 73b/1868,
74b/1903, 76a/1938,
77a/1959, 83a/2124,
96b/2465, 96b/2466
i.- digüm 91b/2335
i.- dik 99a/2528
i.- diler 101b/2597,
101b/2600, 102b/2625,
104a/2627, 104a/2636,
104a/2637, 54b/1387,
55a/1395, 67a/1705,
72a/1830, 84b/2156,
85a/2166, 87b/2231,
87b/2241, 88a/2249,
93a/2375, 93b/2385
54b/1384
i.- dim 64a/1627
i.- diñ 56a/1421, 66b/1699
i.- diñüz 100a/2562, 76b/1955
93a/2374
i.- dügi 53a/1350
i.- dügümüz 80a/2036
i.- düğüñi 61b/1564
i.- e 92b/2366, 63b/1619,
73b/1871, 84b/2151
i.- er 58b/1484, 101a/2579,
102b/2619, 53b/1332,
53a/1350, 54a/1369,
55b/1408, 59b/1507,

60a/1528,
63b/1614, 64a/1634,
66b/1688, 67a/1710,
71b/1815, 71b/1818,
72a/1831, 77a/1963,
79a/2009, 80a/2044,
88a/2252, 92a/2351,
93a/2374, 96a/2450,
98b/2514, 98b/2515
i.- medi 91b/2321
i.- megil 72a/1827
i.- men 69b/1767
i.- meñ 76b/1952
i.- meyüp 76b/1954
i.- mez 104a/2634
i.- mişem 61b/1564
i.- mişsiñüz 86a/2192
i.- mişüz 76b/1953
i.- müşüz 76b/1953
i.- sün 85a/2202
i.- eler 55b/1415, 66a/1680
i.- elüm 55a/1393, 85a/2198,
87b/2232
i.- em 63b/1621, 72a/1834,
83b/2132
i.- emezsin 64b/1644
i.- en 56b/1439, 62b/,
68a/1729, 69b/1773,
93b/2390, 97b/2490,
98b/2513
i.- ene 85a/2170
i.- er 90a/2301
i.- erdi 72b/1849
i.- erem 55b/1412, 83b/2127,
87b/2229, 96a/2452,
97a/2482
hürmet i.- erem 88a/2251
i.- erken 64b/1641
i.- erler 70a/1785
i.- erlerdi 89a/2272
i.- erseñ 54b/1382
i.- ersiñüz 93a/2376
i.- esin 63b/1619, 64a/1623,
65b/1673, 88a/2253,
99b/2543
i.- esiz 76b/1951, 86a/2191
i.- eydi 93b/2388
raħm i.- eydi 93b/2388

i.- eyim 53b/1358, 95b/2436
i.- iben 57a/1479
i.- icked 91b/2327
i.- üben 100b/2568,
102a/2601, 103b/2644,
62b/1587, 72b/1850,
75b/1926, 84b/2159,
91b/2322
i.- üñ 73b/1871
i.- üp 53b/1354, 61a/1547,
73a/1857, 73b/1869,
76a/1934, 78b/1996,
79b/2021, 89a/2284,
91b/2338, 93a/2378,
93a/2379
: yardımcı fiil. -11-
‘amel i.- di 76a/1938
selām i.- di 76a/1941
va‘de i.- diñ 73a/1860
iltifāt i.- medi 68a/1754
inkār i.- eniñ 92a/2353
‘afv i.- er 99a/2525
ta‘bīr i.- er 55b/1409
hürmet i.- erem 88a/2251
bühtān i.- esin 91b/2320
şükür i.- üñ 87b/2230
ta‘accüp i.- übeni 68a/1731

izin (Ar.): bir şeyi yapmak için serbestlik. -1-
i. 63b/1621

izn : izin. -9-
i. + en 70b/1791, 70b/1793,
70b/1795, 82a/2088,
82a/2090, 82a/2092,
82a/2094, 82a/2096,
82a/2098

ka : soru kelimesinin kökü. -26-
k.+ nda 77b/1974, 78a/1985,
88b/2259, 57a/1472,
77b/1981, 78a/1990,
97b/2489
k.+ ndadır 81a/2065,
97a/2481
k.+ ndadır 77b/1970
k.+ ndasın 96a/2450,

- 96a/2451, 96a/2452,
96a/2453, 96a/2454,
96a/2455, 96a/2456
ķ.+ ndasın 96a/2451
ķ.+ ndasıñuz 74a/1884
ķ.+ nı 79a/2017, 81a/2069,
87b/2240, 93a/2377,
96b/2467
ķ.+ nkıñuzdur 92b/2369
ķ.+ yu 87b/2234
- ķā'im** (Ar.): devam eden. -1-
ķ. 70a/1781
- ķaba** : hacmi büyük olan. -1-
ķ. 73b/1872
- ķabar** - : ağırlığı artmadan hacmi
büyümek. -1-
ķ. 60b/1539
- ķabīl** (Ar.): olabilir, mümkün. -1-
ķ. 65a/1651
- ķabir** (Ar.): mezar. -7-
ķ. 102a/2608
ķ.+ e 102a/2602, 102a/2609,
54b/1385
ķ.+ i 101b/2600, 102a/2601
ķ.+ in 101b/2599
- ķabūl** (Ar.): bir kişiye razı olma. -2-
ķ. 104a/2634, 71b/1818
- ķaç** - : kurtulmak için hızla koşmak. -
3-
ķ.- arsin 72a/1839
ķ.- dı 72a/1838
ķ.- maķ 72a/1838
- ķadar** : bir şeyle kıyaslandığında bir
şey ölçüsünde, derecesinde,
büyüklüğünde olduğunu anlatan edat. -
10-
ķ. 104a/2637, 61b/1570, 62a/,
66b/1692, 66b/1694,
71a/1803, 72a/1834,
75a/1904, 93b/2383
- ķ.+ ca 79a/2008
- ķadd** (Ar.): uzun boy. -1-
ķ.+ imi 83a/2113
- ķadeh** (Ar.): içki içmekte kullanılan
küçük bardak. -2-
ķ. 102a/2605, 102a/2606
- ķādir** (Ar.): değer, kıymet. -3-
ķ. 63b/1620, 72b/1843
ķ.+ imi 71b/1825
- ķafile** (Ar.): topluluk, grup. -1-
ķ. 57b/1467
- ķafir** (Ar.): Allah'ı ve peygamberi
inkar eden kişi. -2-
ķ. 104a/2634, 104a/2639
- ķaftān** (F.): süslü ve kıymetli kumaştan
yapılan, boyu uzun olan astarsız üst
giyeceği. -3-
ķ.+ ları 74b/1902
ķ.+ larını 52a/1321, 78a/1983
- ķahır/ ķahur** (Ar.): insanın içine
işleyen derin üzüntü, sıkıntı, keder. -5-
ķ. 84b/2151
ķ.+ ı 70b/1799, 71a/1802
ķ.+ indan 90b/2317
ķ.+ ların 70a/1781
- ķaht** (Ar.): kuraklık sebebiyle oluşan
kıtık ve kuraklık. -2-
ķ. 66b/1695
ķ.+ ı 66b/1695
- ķāh** (F.): bazen, bazı zaman, gah. -2-
ķ. 93b/2384
ķ. 93b/2384
- ķakı** - : azarlamak, sert sözlerle
paylamak. -1-
ķ.- sa 87a/2218
- ķal** - : olduğu yerde durmak. -34-
ķ.- an 59a/1497

ķ.- dı 104a/2637, 70b/1789,
73b/1877, 77a/1968,
79a/2009, 80b/2047,
70a/1784
95a/2421

ķ.- dım 54a/1370,
68a/1753, 71a/1811
ķ.- dım-ıdı 78a/1994
ķ.- dıñ 68a/1728
ķ.- ıcağaz 95b/2441
ķ.- ıcaķ 86a/2190
ķ.- ısar 62a/1574
ķ.- madı 66a/1686, 68a/1759,
70b/1792, 75a/1913,
88b/2263

ķ.- maduğı 62a/1575
ķ.- masın 99b/2549
ķ.- masını 89b/2289
ķ.- maya 62a/1576
ķ.- maz 104a/2653
ķ.- mış 68b/1738
ķ.- ur 53a/1349, 57a/1447,
95a/2422

: dışarıya ıkamayacak
durumda olmak.
: yaşamak, oturmak.
ķ.- dı 88b/2256, , 77b/1980
: kendisini kaplamış olmak.
ķ.- dı 104a/2637
ķ.- dılar 87a/2219

ķalan : kalmış olan. -1-
ķ.+ ma 103b/2652

ķaldur - : bulunduğu yerden yukarı
ekmek. -5-
ķ. 65a/1655
ķ.- dılar 85a/2172
ķ.- up 91b/2332
ķ.- ur 100a/2554

ķ.- ur 99b/2537

ķalk - : oturur veya yatar durumdan
ıkararak ayakları üzerinde durmak,
doğrulmak. 4-
ķ. 100a/2555, 80b/2052
ķ.- dı 55a/1399, 68a/1752

ķalpak : kumaştan yapılan baş
giyeceği. -1-
ķ. 52a/1322

ķamı : ucuna ince deri, meşin veya ip
bağlanmış bir değnekten ibaret vurma
aleti. -5-

ķ. 71a/1808
ķ. 71a/1807
ķ.+ ñı 71a/1805
ķ.+ sıfı 71a/1806
ķ.+ yı 71a/1809

ķāmil : ilim, fazilet, hūner sahibi, belli
bir olgunluğa erişmiş kişi. -1-
k. 95a/2427

ķamu : bir memleketteki halkın
būtünü. -15-

ķ. 63b/1613, 74b/1895,
76a/1932, 87b/2238,
93b/2393, 99b/2541
ķ.+ sı 102b/2614, 65a/1654,
72b/1848, 74a/1879,
80b/2051, 83a/2124
ķ.+ sın 87a/2223, 92b/2362
ķ.+ sına 86b/2215

ķan : dolařan ve vūcut dokularını
besleyen kırmızı renkli sıvı. -8-

ķ. 62a/1575, 90b/2308,
102b/2615, 83a/2120,
83a/2124, 83b/2127
ķ.+ ı 71a/1801, 80a/2034
ķ.+ ı 71a/1801
ķ.+ ını 60b/1538
ķ.+ ları 86b/2207
ķ.+ lı 53b/1352

ķan - :aldanmak, inanılmaması
gereken şeye inanmak. -1-
ķ.- durdı 76b/1946

ķanat : umayı sağlayan uzuv. -2-
k.+ ıla 56b/1442, 57a/1443

ķap : iine sıvı ya da herhangi bir

madde konan madde. -2-
k.+ larını 75b/1921, 75b/1922

kapu/ kapı : bir yere girip çıkılan yer.
-19-

k.+ dan 77a/1965, 77a/1967,
77a/1968, 78a/1994
k.+ dan 77b/1969
k.+ lara 70a/1786
k.+ ña 57b/1457, 69b/1765
k.+ nda 67a/1709
k.+ ñdan 57b/1460
k.+ ñı 88b/2259
k.+ sına 71b/1821, 72a/1832,
78a/1987
k.+ sunda 77b/1980
k.+ ya 68b/1750, 74a/1888,
85b/2183, 90a/2399

kapıcı : kapıyı bekleyen, gireni çıkanı
kontrol eden kişi. -4-

k.+ cı 74a/1880
k.+ cı 74a/1887
k.+ cılar 74a/1881, 74a/1884

kara : kömür rengi olan rengin adı.
-5-

k. 53b/1356, 68b/1742,
82b/2107, 83a/2124
k.+ sına 60a/1530

karavaş : cariyeye, halayık. -1-
k. 66a/1682

kardaş : kardeş. -52-
k. 75a/1912, 77a/1968,
80a/2046, 81b/2080,
82b/2101, 84a/2145,
84a/2147, 84a/2148,
85b/2177, 92b/2358
k.+ ı 82a/2097, 85a/2175
54b/1387, 77b/1978
k.+ ım 80b/2049, 81a/2065,
82b/2103
k.+ ımı 78a/1985, 86b/2203
k.+ ımız 75a/1911, 80a/2042
85a/2200
k.+ ın 78b/2005, 78a/1984

k.+ ın 77b/1980
k.+ ına 78a/1982
k.+ ını 78a/1987
k.+ ınuz 93a/2377
k.+ lar 83a/2122
k.+ ları 80a/2035, 83b/2136,
84a/2150, 87b/2237,
92b/2359, 94a/2407
78b/2004, 91b/2343
k.+ larım 77b/1970, 78a/1993,
79a/2014, 77b/1974
k.+ larının 99b/2546
k.+ larına 79a/2010, 98b/2521
k.+ larına 83b/2130
k.+ larından 56b/1437
k.+ larını 91b/2323,
91b/2330, 92b/2360
k.+ larının 100b/2567
k.+ uñdur 81a/2063
k.+ uz 75a/1910

karı/ karu : bir erkeğin evlenmiş
olduğu kadın. -7-

k. 69b/1770, 69b/1776
k.+cığı 69b/1768
k.+ sı 59a/1499
k.+ ya 69b/1769
k.+ yam 71b/1819, 71b/1826

karı - : kocamak, yaşlanmak. -3-
k.ı-dı 68b/1740
k.- miş 71b/1818
k.- r 68b/1744

karın : mide. -1-
k.+ ları 60b/1539

karşu : bir şey, yer veya kimsenin yüz
tarafının ilerisi. -22-

k. 100a/2550, 100a/2553,
63a/1603, 64b/1637,
71b/1822, 78a/1982,
81a/2072
k. 99b/2549
k. turur 71b/1821
k.+ da 81b/2073
k.+ dan 52a/1320, 57b/1467,
79b/2029, 78a/1988

ķ.+ ñda 98a/2508, 70a/1777
ķ.+ sına 57a/1469, 78a/1986,
85a/2169, 86b/2215,
91b/2332
ķ.+ sında 57b/1466

ķarşula - : gelen ķiřiye karşı çıkmak,
istikbal etmek. -3-

ķ.- dı 99b/2549, 86b/2213
ķ.- yuban 53a/1342

ķaşd : amaç, niyet, istek. -2-

ķ. ķıldılar 92b/2367
ķ.+ ımuz 74a/1886

ķaşr (Ar.): köşk, küçük saray.
-2-

ķ.+ ı 78b/1996
ķ.+ ına 78b/1995

ķaş : gözlerin üzerinde kavisli bir
çizgi meydana getirecek biçimde yer
alan kısa kıllar. -1-

ķ.+ larını 53a/1350

ķat - : koymak, ilave etmek. -5-

ķ.- alar 55a/1396
ķ.- am 55a/1401
ķ.- dılar 53b/1329
ķ.- madı 55a/1400
ķ.- tı 55a/1399

ķat : huzur, yan, ön. -7-

ķ. 57a/1443, 86b/2204
ķ.+ ına 56a/1429, 63a/1602,
80b/2059
ķ.+ ında 102b/2626, 93b/2390

ķatı : ince duygulara karşı duyarlılığı
olmayan, duygusuz, hoş görüsüz. -6-

ķ. 76a/1942, 85b/2189,
88a/2250, 88a/2252
61b/1560, 81a/2070

ķati (Ar.): şüphe ve tereddüte yer
bırakmayan, kesin. 1-

ķ. 54b/1383

ķatlan - : tahammül etmek, dayanmak.

-2-

ķ.- asın 58b/1481

ķ.- madı 94a/2398

ķavra - : elle sıkıca tutmak, elinin içine
almak. -2-

ķ.- r 87a/2224

ķ.- yup 86b/2205

ķavuş - : bir araya gelip buluşmak. -6-

ķ.- dılar 100a/2556

ķ.- duram 95b/2437

ķ.- durayduñ 81a/2066

ķ.- durur 98b/2514

ķ.- uraķ 68a/1726

ķ.- urup 98a/2508

ķaya : sert, iri taş parçası. -1-

ķ. 65a/1652

ķayır - : birini başkalarına tercih etmek.

-2-

ķ.- mañuz 99a/2525

ķ.- maya 73b/1873

ķayyüm (Ar.): kendi zâtı ile kaim olan.

-1-

ķ. 104a/2636

ķaz - : toprağı eşip çıkarmak. -3-

ķ.- an 102a/2608

ķ.- ar 102a/2601

ķ.- ılan 102a/2612

ķazan : büyük ve derin kap. -1-

ķ.+ lar 66b/1692

ķazan - : başarı sağlamak, muvaffak
olmak. -1-

ķ.- dıķ 99a/2534

ķazanç : yarar, fayda. -2-

ķ. 59a/1502, 59a/1503

ķefen (Ar.): gömülmek için hazırlanan
bir müslüman ölüsünün kabre konmak

üzere yıkandıktan sonra sarıldığı bez. -
2-

k. 54b/1385
k.+ e 102a/2608

kele : kafa, baş. -1-
k.+ sin 84b/2160

kelici : kusursuz, düzgün söz. -1-
k. 73a/1864

kemāl (Ar.): olgunluk. -2-
k. 63b/1615
ehl-i k.+ dūr 61b/1560

Ken'ān : yer adı. -19-
K.+ 'a 72b/1851, 95b/2441,
96a/2447, 98b/2523,
77b/1980
K.+ 'danuz 74a/1885
k.+ 'ım 88b/2263
K. 59b/1511, 66b/1695,
72b/1848, 74a/1889,
78a/1987, 87b/2237
şām-ı k. 72b/1847
ya'kūp-u k. 82a/2095
K.+ ı 78b/1998
K.+ lıyam 58b/1490,
78a/1992
şām-ı K.+ lıyı 73a/1853

kenar (F.): bir şeyin, bir yerin bitiş
kısmı veya yakını. -1-
k.+ ında 104a/2636

kendi/ kendü: dönüşlülük zamiri. -24-
k. 71b/1821, 79b/2025
101a/2581, 79a/2016,
64b/1639, 98a/2505
k.+ ler 66a/1685, 92a/2346
k.+ lardan 93a/2375,
93b/2383
k.+ leri 74a/1890
k.+ ñ 101b/2596
k.+ ni 96b/2465
k.+ ni 56b/1433
k.+ nüñ 79b/2025
k.+ nüñ 102b/2622, 61a/1551

k.+ ye 64b/1648, 70b/1794
k.+ yi 97b/2498
k.+ zin 81a/2064, 96b/2471
k.+ zine 53a/1351zirā

kerem/ (Ar.): soylu. -12-
k. 57a/1450, 64a/1623,
69b/1769
k.+ inden 67a/1701
k.+ ini 77a/1957
k.+ ler 99a/2528
k.+ idi 93b/2388
şāhib-i k. 76a/1940

kerīm : kerem sahibi. -2-
k. 73b/1875
k. 73b/1876

kervan (F.): toplu olarak birbiri ardınca
gelen şeyler. -1-
k.+ ıyam 58b/1490

kes - : bir şeyi aletle ikiye ayırmak,
parçalamak. -8-
k. 93a/2379
k.- di 64b/1647, 85a/2197
k.- diler 58b/1493
k.- em 79b/2028
k.- enlere 62b/1588
k.- eyim 93a/2377
k.- mezem 95b/2446

kesil - : kesme işlemi yapılmak. -4-
k.- eli 59a/1495
59a/1494
k.- en 59a/1494, 59a/1495

key (F.): ne vakit, ne zaman
anlamına gelen söz. -6-
k. 58b/1492, 64a/1627,
92b/2359, 57a/1473,
68a/1731, 81b/2084

kez : defa, kere, sefer. -10-
k. 62b/1594, 68b/1747,
71a/1804, 71a/1807,
73b/1865, 75b/1917,
76a/1933, 76b/1954,

79a/2012, 90a/2303
kı1 : vücutta çıkan sertçe ve kalın tüy.
-1-

ķ.+ ları 86b/2207

kı1 - : etmek, eylemek, yapmak.
-62-

ķ. 57b/1459, 60a/1528,
69b/1774
ķ.- a 102b/2623, 62b/1589,
72a/1830
tedbir ķ.- alar 55a/1394
ķarb-i kıtāl ķ.- alım 85a/2199
ķ.- am 62b/1584, 97a/2477
yavı ķ.- an 97b/2491
ķ.- dı 102a/2613, 102b/2615,
103b/2641, 57b/1463,
60a/1522, 72a/1833,
83a/2116, 99b/2540
ah ķ.- dı 81b/2073
ķabır ķ.- dı 85b/2185
tevbe ķ.- dı 57a/1455,
57b/1456, 90a/2301,
93b/2386
zārī ķ.- dı 54b/1383
ķ.- dılar 102a/2611,
102b/2626
ķaşd ķ.- dılar 92b/2367
temāşa ķ.- dılar 100b/2566
zārī ķ.- dılar 102a/2610
ķazretine ķ.- dım 97a/2475
tevbe ķ.- dım 57b/1457
ķ.- ma 57b/1460, 57b/1461
ķ.- ma nażar 88b/2262
ķ.- maz 56b/1434
tefekkür ķ.- mazuz 92a/2347
ķ.- mışuz 73b/1866
ķapu ķ.- up 91b/2332
ķ.- ur 103b/2648, 53b/1335,
66b/1691, 73b/1876,
74a/1879, 95a/2429
‘ilāc ķ.- ur 54b/1381
‘izzet ķ.- ur 103b/2644
ārzū ķ.- ur 104a/2638
secde ķ.- ur 90a/2304
şükür ķ.- ur 83b/2129
zārī ķ.- ur 67b/1717,
81b/2082, 83a/2114,

85b/2188, 95a/2433
54b/1380, 89a/2273
ķ.- uram 63b/1622
ķabır ķ. 64a/1634
ķ.+ ıñ 86b/2207

kı1ıç : kın içine konup bir kayışla bele
takılan, çelikten yapılmış, uzun kesici
silah. -1-

ķ.+ ını 64a/1630

ķır - : öldürmek. -6-

ķ.- alım 85a/2200
ķ.- ar 87a/2226
ķ.- arım 88a/2250
ķ.- asız 87a/2221
ķ.- sın 85a/2202
ķ.- up 85b/2182
: gücendirmek. -1-
ķ.- ıldık 65b/1673

ķırķ : sayı . -4-

ķ. 100b/2570
101a/2587, 83b/2131,
90b/2318

ķıtāl (Ar.): birbirini öldürme,
boğazlaşma, vuruşma. -1-
ķarb-i ķ. kılalım 85a/2199

ķıtlık/ kıtluk : kuraklık vb. sebeplerle
ürün yetişmemesinden ve yiyecek
maddelerinin azlığından oluşın sıkıntı,
açlık. -6-

ķ. 62a/1574, 66b/1695
72b/1847, 66b/1692
ķ.+ ıñ 65a/1661
ķ.+ luk 65b/1666

ķıy - : canına kastetmek, öldürmek. -
2-

ķ.- ar 70b/1794
ķ.- dı 62b/1587

ķız : dişi olan evlat. -2-

ķ. 82b/2103
ķ.+ ı 83a/2117

kızıl : parlak kırmızı renk, kızıl. -3-
k.+ ık 65a/1660
k.+ lık 62a/1574, 65b/1668

ki (F.): iki cümleyi sebep, sonuç vb. ilişkilerle birbirine bağlar. -27-
k. 100a/2558, 101b/2596,
104a/2633, 103b/2646,
52a/1317, 54a/1375,
56a/1424, 59b/1514,
60b/1536, 62a/, 62b/1585,
63b/1612, 63b/1618,
64a/1623, 64a/1633,
66a/1682, 73a/1858,
73b/1866, 73b/1867,
77a/1966, 77b/1970,
78b/2005, 88b/2255,
89a/2393, 90b/2313,
91b/2328,
98a/2501

kiçi : küçük. -4-
k. 66a/1686, 78a/1992,
80a/2042, 86b/2211

kile : tahılın türüne, kullanıldığı yere ve zamana göre ağırlığı değişen ölçek. -13-
k. 84b/2161, 85a/2171,
85a/2173, 87b/2235,
88a/2242
85a/2174
k.+ yi 83b/2134, 84b/2154,
84b/2155, 84b/2161,
85a/2168, 83b/2133,
84b/2153

kilise (F.): hıristiyanların ibadet yeri. -1-
k.+ leri 102b/2625

kim : hangi kimse. (zamir) -68-
k. 101b/2596, 101b/2599,
104a/2637, 59b/1508,
62b/1584, 62b/1587,
67a/1710, 70b/1790,
71b/1814, 81b/2076, ,
88a/2247, 52a/1317,

74a/1881, 77a/1964,
80a/2037
k.+ dür 56b/1436, 56b/1440
56b/1437, 56b/1438
k.+ e 67b/1714, 88b/2259
67b/1716
k.+ esne 65a/1659, 68b/1748
k.+ i 70a/1786, 94a/2401
70a/1786, 94a/2401
k.+ imiz 85a/2202
85a/2202
k.+ iñ 102a/2604, 102a/2606,
81a/2061, 78a/1990,
98a/2511
k.+ iñdür 102a/2603
k.+ sin 59b/1516, 69b/177
k.+ isi 102b/2624
: ki bağlacı.
k. 100b/2563, 103b/2645,
103b/2647, 53a/1344,
59b/1507, 62b/1593,
65b/1673, 68a/1751, ,
72a/1834, 79b/2023,
80a/2042, 80b/2054,
83b/2137, 84b/2161, /2257,
89a/2277, 89a/2278,
57a/1475, 57b/1459,
58b/1490, 59a/1501,
59a/1502, 73b/1866
80b/2054, 98a/2507

kimse : hiçbir şahıs, hiçbir insan. -17-

k. 104a/2653, 63b/1620,
67b/1718, 70b/1795,
77b/1975, 77b/1977,
91b/2344, 99b/2549
k. 68b/1744, 77b/1971,
81a/2071, 81b/2081,
85b/2183, 96b/2461
k.+ de 79b/2023
k.+ ye 77b/1969

kin (F.): düşmanlık, garaz. -2-
k. 104a/2627, 72a/1827

kişi : insan, kimse, şahıs. -22-

k. 102a/2601, 104a/2632,
57a/1449, 59a/1498,
59a/1504, 62a/1574,
73b/1876, 75a/1915,
77b/1981, 84b/2155,
98b/2514, 99a/2536,
99b/2545
k.+ dür 73a/1855, 74a/1881
k.+ ler 68a/1760
k.+ lersiz 74a/1884
k.+ niñ 67b/1721, 73a/1855
k.+ sin 96b/2462, 98a/2502

kişne - : ses çıkarmak. -1-
k.- rdi 68b/1749

kitâp (Ar.): bir araya getirilmiş yazılı
veya basılı yapraklardan meydana gelen
bütün. -1-
k. 104a/2655

ko - : koymak. -22-
k. 53a/1343, 80b/2052,
91b/2324, 71b/1826
k.- dı 60a/1527
62b/1587, 74a/1881,
74a/1883, 75b/1923,
78a/1983, 85a/2167,
91b/2334
k.- dılar 102a/2612, 54b/1385,
60b/1544, 91b/2333
102a/2609
k.- madı 92b/2368
k.- madılar 65a/1652
k.- mazdı 66b/1694
k.- müş 74a/1880
k.- ñ 102b/2623

kuç - : kucaklamak, sarmak. -5-
k.- ar 100b/2574
k.- dı 100a/2556, 94a/2402
k.- uban 97b/2488
k.- up 87b/2239

kuçuş - : kucaklaşmak, sarılmak. -1-
k.- up 81b/2076

koğ - : koku çıkarmak, koku yaymak. -

2-
k.- ar 102a/2602, 97b/2488

koğu : nesnelere yayılan
zerrelerin burun zarındandaki
sinirlerde uyandırdığı duygu. -8-
k. 59b/1517
k.+ sı 75b/1929, 76a/1935,
95b/2441, 95b/2443
k.+ sın 90a/2397
k.+ sını 97b/2488
k.+ yı 76a/1936

kol : insan vücudunda omuz
başından parmak uçlarına kadar uzanan
bölüm. -10-

k.+ ına 78b/2002, 79a/2018,
79a/2020, 79b/2022
k.+ ında 79b/2022
k.+ ından 79a/2018
k.+ ını 79a/, 79a/2020
k.+ larına 79b/2021
k.+ uña 78b/2001

kolay : kolaylık. -1-
k.+ ın 63b/1622

kon - : bir yeri yurt edinmek. -1-
k.- dılar 72b/1851

kondu - : konma işini yaptırmak. -1-
k.- dılar 74b/1892

korğ - : korku duymak, ürkmek,
dehşete kapılmak. -11-
k. 89a/2277
k.- aram 77a/1966, 96a/2454
k.- dı 87a/2225
k.- dılar 86b/2209
87a/2226, 87a/2228
k.- du 93a/2379
k.- mañuz 99a/2525
k.- müşam 89a/2277
k.- up 93a/2375

korğu : Bir tehlike veya tehlike
düşüncesi karşısında duyulan kaygı. -5-

ķ. 89a/2276
ķ.+ da 87a/2219
ķ.+ lardan 60a/1524
ķ.+ sından 86b/2209
86b/2208

ķov - : gitmesini söylemek, savmak,
defetmek. -1-
ķ.- ar 68b/1745

ķoy - : bir Şeyi bir yere bırakmak. -16-
ķ.- alar 61b/1570
ķ.- am 83b/2133
ķ.- arlar 53a/1341
ķ.- dı 54a/1373
ķ.- dılar 53b/1328, 53a/
ķ.- dıñuz 62b/1591
ķ.- durur 84b/2153, 84b/2154
ķ.- uñ 55b/1406
ķ.- up 62b/1594, 68b/1748,
88b/2259, 97b/2489
102b/2624
ķ.- u-vir 86a/2193

ķoyun : geviŐ getiren, eti,sütü,derisi ve
yapağısı için yetiŐtirilen hayvan. -1-
ķ.+ ıñ 90a/2300

ķök : bitkilerde dip bölümü.
-1-
ķ.+ inden 60b/1542

ķöle : özgürlükten yoksun ,
baŐkasından satın alınan kimse. -1-
ķ.+ ye 52a/1319

ķör : görme yetisi olmayan. -1-
ķ. 100b/2568

ķörpe : çok genç kişi. -3-
ķ. 59a/1499
ķ. 75a/1912, 88b/2258

ķöŐk (F.): bahçe içinde yapılmış süslü
ev. -2-
ķ.+ i 87a/2222
ķ.+ leri 74b/1894

ķöy (F.): az nüfusa sahip olan,
tarımla geçinen insanların olduğu
yerleşim yeri. -4-
ķ. 96a/2448
ķ.+ den 75a/1909
ķ.+ e 75b/1928, 84b/2158
ķ.+ ler 61b/1569

ķudretullāh (Ar.): kudretli olan Allah.
-1-
ķ. 95b/2440

ķul : Allah tarafından yaratılmış olan
insan. -40-
ķ. 62a/ , 64b/1648, 66a/1682,
66a/1685, 66a/1686,
66b/1689, 66b/1698,
66b/1700, 84b/2163,
85a/2164, 85a/2165,
88a/2243, 93a/2371,
94a/2404, 95a/2426
64a/1626, 93a/2377
ķ. eyledi 66b/1689
ķ.+ am 64a/1632, 67a/1709,
92a/2350
ķ.+ ı 69b/1773
ķ.+ ına 54b/1390
ķ.+ ıñam 98b/2513
ķ.+ ıyam 78b/2007, 98a/2503
ķ.+ lar 56a/1428, 66a/1675,
75b/1921, 88a/2242
95a/2427
ķ.+ larıla 55a/1393, 56a/1426
ķ.+ lar-ıla 55b/1414
ķ.+ larına 53b/1329,
79b/2032
ķ.+ um 68a/1761
ķ.+ uña 60a/1528, 63b/1619

ķulak : başın iki yanındaki iŐitme
organı. -1-
ķ. 59a/1498
ķ.+ ıma 53b/1362
ķ.+ ına 95a/2433

ķulluk : kul olma durumu.
-1-
ķ. 85b/2187

- ķuma** : erkeğin resmî nikahlı eşiyle aynı evde yaşayan, nikahlı olmayan diğer eşi. -1-
ķ. 84a/2150
- ķur-** : hazırlamak. -1-
ķ. 52a/1321
- ķurbān** (Ar.): Allah yolunda kesilen hayvan. -1-
ķ. 94a/2396
- ķuri -/ ķuru -** : ıslaklığı, yaşlığı kaybolarak kuru duruma gelmek. -5-
ķ. 60b/1544
ķ. 60b/1543, 65b/1671
60b/1542
ķ.- r 61a/1545
- ķurt** : yırtıcı, etçil memeli hayvan. -10-
ķ. 57a/1444, 75a/1912
76b/1950, 80a/2042,
83b/2127, 89a/2285
ķ.+ a 57a/1446, 93a/2373
83b/2125
ķ.+dur 83a/2120
- ķurtar -** : kurtulmasını sağlamak. -14-
ķ.- a 60a/1524, 67b/1724
ķ.- an 56b/1437, 56b/1438,
57a/1446
ķ.- dı 67b/1723, 67b/1725,
68a/1730
ķ.- mağı 56b/1434
ķ.- uban 55b/1415, 60b/1532,
85a/2200
ķ.- up 92b/2368
ķ.- ur 62b/1596
- ķuru** : nemi,suyu olmayan. -1-
ķ. 62a/1573
- ķurut -** : kuru duruma getirmek. -2-
ķ.- dı 62a/1573
- ķ.- dılar** 61a/1546
- ķuř** : iki ayaklı, iki kanatlı, vücudu tüylerle kaplı, uçucu hayvanların ortak adı. -4-
ķ.+ lar 56a/1418, 56a/1420,
56a/1427, 86b/2209
- ķuřaķ** : bele bağlanan, uzun, enli veya ensiz kumaş. -1-
ķ.+ larını 52a/1321
- ķuřan -** : beline bağlamak. -2-
ķ.- durur 64a/1630
ķ.- urdı 68b/1741
- ķutlu** : uğurlu, mübarek. -1-
ķ. 96a/2456
- ķuvvet** : sağlıklı olmanın verdiğizindelik, sağlamlık. -2-
ķ. 86b/2204
ķ.+ im 70a/1784
- ķuyu** : su tabakasına varıncaya kadar daire şeklinde kazılıp çevresine duvar örülen ve içine kova vd. atılan derin çukur. -6-
ķ.+ da 94b/2414
ķ.+ dan 56b/1437, 94b/2415
ķ.+ sı 96a/2448
ķ.+ ya 53b/1328, 93a/2371
- ķuzı/ ķuzu** : koyunun yavrusu. -5-
ķ.+ lar 76b/1952
ķ.+ sından 95a/2431
ķ.+ cağım 95a/2430, 96a/2458
ķ.+ cāęım 96a/2450
- ķüçi/ ķüçük** : diğer kişilerden daha kısa, daha ufak olan kişi. -1-
k. 92b/2359
ķ.+ cekden 97b/2491
- ķüfür** (Ar.): sövme, küfretme. -3-
k. 102b/2626
ķ.+ i 102b/2623, 102b/2624

- lā** (Ar.): -siz, yok, değil anlamına gelen olumsuzluk edatı. -1-
1.- yezāl 69b/1764
- lāle** (F.): değişik türleri bulunan, mızrak biçiminde uzun yapraklı, çok yıllık soğanlı bitki. -1-
1.+ yi 52a/1326
- lāyık** (Ar.): uygun, yaraşır, münasip. -2-
1. 64a/1626, 75a/1916
- leşker** (F): asker. -4-
1. ıurur 68b/1750
1.+ in 67b/1715
1.+ in 67b/1713
1.+ iñ 68a/1752
- leyl** (Ar.): gece. -2-
1.+ i 64b/1640
1.+ ini 64b/1640
- libās** (Ar.): elbise, giyecek şey. -2-
1. 64a/1630
1.+ lar 98b/2522
- loğma** (Ar.): bir defada ağıza götürülen yiyecek parçası. -2-
1. 62a/1579
1.+ yı 73a/1862
- luıuf/ lüıuf** (Ar.): iyilik, yumuşaklık, hoşluk. -11-
1. 89a/2284, 91b/2323
1.+ ı 60a/1528, 73b/1867,
78b/1996, 83a/2115,
91b/2322, 76a/1934,
64a/1623, 57a/1450
64a/1623
1.+ ınıla 69b/1774
- lü' lü'** (Ar.): inci. -2-
1. 54a/1373
- ma'ni** (F.): mana kelimesinin eski şekli, anlam. -1-
m.+ sin 84a/2141
- mabağı** -1-
m.+ dan 65a/1654
- mağbūp** (Ar.): sevilen kimse, sevgili. -2-
m. 92b/2359
m. eyledi 72a/1835
- mağrūm** (Ar.): iyi ve güzel bir şeyden hissesi, payı olmayan, yoksun olan. -1-
m. 57a/1449
- mağşer** (Ar.): -1-
yevm m.+ i 57b/1461
- mağv** (Ar.): yok olma, harap olma. -2-
m. eylegil 99b/2538
m. olur 93b/2390
- māh** (F.): gökteki ay, kamer. -1-
m. durur 76a/1939
- mağlūq** (Ar.): Allah tarafından yaratılmış, yok iken var edilmiş. -7-
m. 100a/2558, 65b/1665,
54b/1384, 89a/2272
m.+ a 56b/1433
m.+ dan 57a/1448, 57a/1449
- mağşud** (Ar.): istenilen şey, amaç, gaye. -6-
m. 64a/1624
m.+ ını 69b/1774
m.+ iñı 69b/1775
m.+ ımı 69b/1766
m.+ ın 69b/1767
m.+ uñ 60a/1524
- māl** (Ar.): mülk, varlık, servet. -12-
m. 55a/1392, 55a/1394,
85a/2164, 85a/2165
m. 74b/1897
m.+ ı 70a/1779, 75b/1918
m.+ ıla 92a/2354

m.+ im 70a/1788
m.+ larıla 55a/1393
m.+ ların 67a/1703
m.+ ların 67a/1704

mālik (Ar.): bir şeye sahip olan kişi,
sahip. -5-

m.- i reyyān 104a/2631
m.+ ' 91b/2341, 91b/2342
m. reyyān 102b/2626
104a/2638

mashāra (Ar.): alaya almak, alay. -3-
m. 71b/1826

m.+ lığa 71b/1817
71b/1819

mazlūm(Ar.): haksızlığa uğramış,
zulüm görünüş kimse. -1-
m.+ ı 68b/1747

meāl (Ar.): güç, kuvvet, derman.-1-

m.+ im 73a/1857

mecnūn (Ar.): çıldırmış, deli,
divâne. -1-

m. 64b/1640

meded (Ar.): yardım, imdat, nusret.
-10-

m. 77b/1976, 88b/2260,
88b/2261, 88b/2262,
88b/2263, 88b/2264,
88b/2265
m. eyle 54a/1370
m. eyle 96a/2449

medh (Ar.): bir kimse veya bir şeyin
iyiliklerini, üstün niteliklerini
söyleyerek değerini yüceltme, övme. -3-

m. 64b/1641, 64b/1644
m. eylediler 91b/2325

meğer(F.): oysa, halbuki anlamındaki
bağlaç, meğerse. -2-

m. 87a/2216

92a/2356

mektūp (Ar.): haber bildirmek, hal
hatır sormak, istek bildirmek vb.
maksatla gönderilen yazılan kağıt. -10-

m. 90b/2315, 91b/2340,
88a/2253
m.+ a 74a/1887, 91b/2328
m.+ ı 91b/2335, 91b/2337,
74b/1891
m.+ ını 91b/2333
m.+ uñu 91b/2338

melek (Ar.): sayısız nuranî
varlıklardan her biri. -5-

m. 102a/2608, 89a/2288
m.+ ler 89a/2270, 89a/2390

melūl (Ar.): boynu bükük, üzgün,
mahzun. -1-

m. 80a/2038

mend (F.): sonuna geldiği kelimelere
“-li anlamı katan kelime. -2-

derd-i m.+ e 70b/1799
derd m.+ im 90b/2307

merdūd (Ar.): kovulmuş, defedilmiş.
-1-

m. 100b/2568

mescid (Ar.): müslümanların
ibadetlerini yerine getirmeleri için
yapılan minaresiz, minbersiz küçük
cami. -1-

m. 102b/2625

mest (F.): sevgi gibi duygulardan
dolayı akli başından gitmiş, sarhoş
olmuş kimse. -1-

m. 87a/2218

mestān (F.): sarhoş olan bir kimseye
yakışır tarzda, mest olup
geçmişçesine, sarhoşçasına. -1-

m. 64b/1644

Meşām : özel isim. -5-

M. 72b/1845, 80b/2056,
80b/2059, 81a/2067,
81a/2072

meşgūl (Ar.): bir şeyle uğraşan, bir iş yapmakta olan. -1-

m. 64a/1628

mı : soru eki. -20-

m. 53b/1355, 53b/1356,
62b/1589, 67a/1710,
70b/1790, 70b/1794,
70b/1795, 71b/1823,
74b/1897, 83a/2118,
89a/2282, 90b/2306,
90b/2307, 93b/2394,
98b/2512
m.+ dur 92b/2361

Mışır : ülke ismi. -37-

M.+ 'a 101b/2595, 102a/2613,
102b/2614, 102b/2618,
98a/2506
103b/2648, 68a/1761,
73a/1858, 73b/1869,
74a/1879, 90b/2311,
91b/2329, 99a/2530,
99b/2543, 99b/2545
M.+ 'da 59b/1518, 66a/1686
59b/1514, 88a/2248,
95b/2440
M.+ 'ın 91b/2330
M. 100b/2564, 53b/1331,
54b/1383, 64b/1638,
64b/1646, 66a/1687,
66b/1691, 66b/1695,
66b/1700, 67a/1708,
67b/1714, 70a/1785,
72b/1847, 73a/1852,

mi : soru eki. -20-

m. 53b/1356, 67b/1725,
68b/1748, 71b/1818,
71b/1823, 72b/1842,
76a/1938, 82b/2103,

82b/2106, 85a/2170,
89a/2280, 89a/2285,
89a/2286, 90b/2306,
90b/2308, 90b/2309,
93a/2374,
93b/2394, 94b/2410

miḥnet (Ar.): sıkıntı, zorluk, zahmet.

-1-

m.+ i 53a/1344

miḥmān (F.): misafir, konuk. -1-

m. 57b/1459

misk (Ar.): güzel kokulu siyah madde.

-1-

m. 102a/2602

miskin (Ar.): aşırı derecede tembел,

uyuşuk. -1-

m. 82b/2103

mu : soru eki. -1-

m. 59b/1519

mu‘abbir (Ar.): görülen rüyalardan anlam çıkaran, rüya tabir eden kişi. -1-

m.+ leri 60b/1534

mu‘īn (Ar.): yardım eden, yardımda bulunan. -1-

m. 57b/1461

mu‘teber (Ar.): saygı gören, hatrı sayılır, saygın. -2-

m. 79a/2013, 98a/2511

muḥterem (Ar.): saygı gösterilen, saygıya layık olan, saygı değer. -1-

m. 76a/1940

murād (Ar.): erişilmek istenen, gerçekleşmesi arzu edilen şey, istek.

-2-

m.+ ım 98a/2508

m.+ ın 89a/2272

muraşsa‘ (Ar.): inci, elmas, yakut vb.

kıymetli taşlarla süslenmiş, mücevherle bezenmiş. -1-
m. 64a/1631

Muştafa : özel isim. -7-

M.+ 'ya 100b/2571
M.+ 'nın 69b/1775
M.+ 'ya 54a/1377, 60a/1525,
67a/1711, 68a/1736,
98b/2519

muştıla- / muştula- (F.): müjdelemek.
-2-

m.+ laram 60a/1531
m.+ ladı 97b/2497

muştucu : müjde veren kişi. -2-

m.+ cı 99b/2546
m.+ cıyam 96b/2463

muştuluk : müjde.

m.+ luk 97a/2485

mü : soru eki. -1-

m. 59b/1519

mü'min (Ar.): Allah'a, peygamberlerin varlığına inanan, müslümanlığın gereklerini yerine getiren kişi. -5-

m. 103b/2645, 71a/1813
104a/2635, 103b/2640,
65b/1667

mübârek (Ar.): hayırlı, uğurlu, kutlu, mukaddes. -1-

m. 52a/1324

mübeddil (Ar.): değiştiren, tebdil eden. -1-

m. 57b/1460

mübtelâ (Ar.): bir şeye kendini kaptırmış olan, tutulmuş, düşkün. -1-

m. 68b/1738

mücrim (Ar.): suç işlemiş olan, suçlu, kabahatli kimse. -1-

m. 57b/1460

müdâm (Ar.): devamlı, sürekli. -1-
m. 90b/2316

mühür (F.): üzerine bir kimsenin bıraktığı imza yerine geçen damga. -2-
m. eyledi 91b/2328
m.+ li 91b/2333

mülk (Ar.): bir hükümdarın hüküm ve idaresinde bulunan toprakların tamamı, mülk. -4-

m.+ i 66a/1687, 66b/1691,
: taşınmaz mülk. -2-
70a/1779, 75b/1918

münâcât (Ar.): Allah'a yalvarma yakarma, dua ve niyazda bulunma. -1-

m. 57b/1462

müntezâr (Ar.): olması veya gelmesi umulan. -1-

m. 77b/1976

mürebbi (Ar.): eğiten, terbiye eden kimse, eğitici. -1-

m. 70a/1778

mürvet (Ar.): iyilik ve ihsanda bulunma, cömertlik. -1-

m. 69b/1769

müslimân (Ar.): müslüman kelimesinin eski şekli. -7-

m. 102b/2624, 104a/2627,
104a/2628, 103b/2642,
56a/1424, 56a/1425,
70b/1797

müştâk (Ar.): şiddetle arzu eden, özleyen, hasretini çeken, gönülden isteyen. -3-

m.+ ıdı 72a/1829
m.+ durur 76a/1942
m.+ ım 98a/2507

na'ra (Ar.): duyguların coşması veya

sarhoşluk etkisiyle yüksek sesle
bağırma, haykırma. -3-
n. 86b/2206, 87a/2221
n.+ lar 85a/2202

nāçār (F.): çaresiz. -1-
n. 68b/1741

nağāre/ nakāre (Ar.): elle ve daha çok
iki küçük değnekle çalınan ve zurnaya
eşlik eden, basık dümbelek şeklinde
vurmalı saz. -1-
n. 63a/1600
n. 99b/2548

naķış (Ar.): duvara süslemek amacıyla
yapılan şekil ve resim. -1-
n. eyledi 79b/2031

namāz (F.): islam dinince
müslümanların beş vakit kılması farz
olan ibadet. -1-
n.+ ın 102a/2611

naşīhat (Ar.): bir kimseye doğru yolu
göstermek, yapması ve yapmaması
gereken şeyler üzerine söylenen söz,
öğüt. -1-
n. 101b/2597

naşīp (Ar.): Allah'ın bir kimseye
kısmet ettiği şey. -3-
n. 54a/1372, 98a/2509
78a/1986

nażar (Ar.): bakış açısı, bir şeye şöyle
veya böyle düşünerek bakma, bakış. -5-
n. 57b/1464, 103b/2641
88b/2262
n.+ ına 91b/2331

n'eyle - : ne+ eylemek kelimelerinin
birleşmesinden oluşan kelime. -17-
n.- di 68a/1735, 67a/1702,
104a/2628, 68a/1755,
92b/2360, 92b/2364,
94a/2404, 64a/1624,
65a/1656

n.+ diler 54b/1386, 54b/1390
n.+ dim 67b/1724
n.- diñ 68a/1757
n.- dik 80a/2037
n.- diñ 70b/1796
n.- diñüz 76b/1949,
76b/1955, 88a/2245
n.+ dise 87b/2235
n.- miş 77a/1958
n.- rem 78b/2000
n.- rsin 96b/2460, 57a/1471
n.+ sün 61b/1561
n.- ye 71a/1806, 71b/1819
n.+ yem 104a/2633, 86a/2194
n.+ yesiz 87a/2221
n.+ yeydim 87b/2229
n.- yeyim 70b/1793

n'

: ne
: nasıl, ne etmek.(ne+et-). -20-
n.+ ider 101a/2579, 68a/1751,
95b/2440
n.+ iderem 104a/2634,
88a/2251
n.+ ersin 96b/2462
n.+ eyim 82a/2086, 82b/2100,
83a/2113, 96a/2454,
53b/1363
n.+ er 63b/1611, 63b/1614,
91b/2337
n.+ erem 55b/1412
n.+ esin 68a/1727
n.+ eyim 95a/2430
n.+ diler 100a/2561,
55a/1398, 75b/1927
n.+ düğüm 91b/2335
n.+ mek 63b/1616
: ne olmak. -12-
n.+ ola 80b/2051
81a/2066, 52a/1325
n.+ ol-aydı 73a/1857
n.+ olaydım 82b/2109
n.+ ol-dı 87a/2216
n.+ olduğunu 82b/2102
n.+ olmuş 71a/1801
n.+ ider 79a/2009
n.+ ideyim 95a/2430
n.+ oldı 89a/2288

n.+ olur 53a/1349

ne : hangi şey. -114-
n. 100a/2558, 101b/2589,
103b/2646, 53b/1352,
54a/1368, 54a/1374,
55a/1391, 56a/1424,
56b/1435, 57a/1445,
60a/1521, 60b/1544,
61a/1549, 62a/1581,
62a/1582, 62b/1584,
63b/1618, 65b/1664,
66a/1678, 66a/1682,
66b/1691, 66b/1700,
67b/1724, 69b/1772,
69b/1776, 70a/1784,
71b/1822, 73a/1855,
74a/1881, 75a/1914,
76a/1934, 76b/1955,
77a/1958, 79a/2013,
79b/2031, 81a/2070,
81b/2080, 82b/2110,
83b/2137, 85b/2179,
90b/2310, 90b/2313,
91b/2328, 91b/2334,
92a/2355, 95b/2444,
96a/2447, 98a/2502,
98b/2514, 98b/2515,
99a/2524, 53b/1336,
53b/1352, 53b/1361,
60b/1544, 61a/1553,
63b/1612, 70a/1784,
70a/1788, 70b/1789,
74a/1884, 74b/1897,
81a/2067, 81a/2070,
81b/2080, 82b/2101,
83b/2129, 84a/2141,
85a/2175, 87a/2227,
88a/2254, 88b/2265,
92a/2347, 92a/2356,
92b/2362, 96b/2462,
98a/2504,
98a/2510
n.+ dur-ur 61a/1546
n.+ dür 59a/1501, 62a/1583,
80a/2035, 89a/2280,
59b/1519 94a/2402,
94a/2407, 97a/2483,

59b/1509, 74a/1882,
91b/2331
n.+ kim 100a/2562
n.+ ler 53b/1335
n.+ ye 56b/1433, 61a/1552,
67b/1722, 74a/1884,
79a/2011, 96b/2462
61b/1563, 72a/1839,
79a/2013, 79a/2017,
80b/2048, 83a/2121,
84b/2160, 90a/2395

nebî (Ar.): Tanrı buyruğunu kullara bildiren kimse. -9-

n. 102b/2619, 84b/2162,
90a/2395, 60a/1520,
73a/1855, 73a/1856,
89a/2278, 93a/2376
n.+ dür 102b/2625

nece/ nice : çok, pek çok, birçok.
-58-

n. 101a/2587, 100a/2560,
100b/2569, 101b/2595,
52a/1315, 53b/1358,
54b/1389, 55a/1394,
55b/1414,
57a/1476, 58b/1481,
61a/1552, 61b/1561,
61b/1567, 63a/1605,
63a/1607, 65b/1673,
66a/1680, 67a/1712,
67b/1721, 68a/1737,
70b/1799, 71a/1809,
72a/1830, 72a/1834,
74a/1879, 76a/1938,
78b/1997, 78b/2007,
81b/2079, 83a/2121,
83b/2131, 86a/2190,
87b/2232, 90b/2312,
96b/2472, 98b/2512
101b/2591, 63b/1622,
64a/1623, 64a/1634,
65a/1655, 80a/2039,
83a/2112, 84a/2147,
85a/2198, 87b/2241,
88b/2261, 92a/2348,
98b/2512, 98b/2520

- 101a/2587
n.+ ler 62a/
n.+ leri 102b/2626
n.+ leriñ 83a/2112
n.+ si 63b/1616, 81a/2062,
88a/2247
- neden** : sebep. -1-
n. 78a/1990
- nefis** (Ar.): bir kimsenin kendi öz varlığı, öz benliği, kişiliği. -1-
n.+ inden 62a/1574
- ne** : yakınlık derecesi soran soru. -1-
n.+ mdür 80b/2058
- neñ** (F.): ün, şan, şöhret. -1-
n. 101a/2575
- nere** : hangi yer. -9-
n.+ den 78a/1990, 78 a/1989
58b/1489
n.+ densin 58b/1489,
74a/1882
n.+ dedür 89a/2392, 96b/2464
n.+ ye 83a/2123
n.+ ye 65a/1653
- nesil** (Ar.): kuşak. -1-
n.+ ini 75a/1908
- nesne** : öznenin, zihin ve bilincin dışında ve ondan ayrı bulunan şey, bilgiye konu olan şey. -1-
n. olmadı 55b/1404
- niçün** : (ne+ için) niçin. -3-
n. 53b/1362, 62b/1591
62b/1592
- ni'met** (Ar.): Allah'ın kullarına bağıışı olan yiyecek, içecek vd.-16-
n. 74b/1903
55b/1414, 61b/1569,
62a/1571, 62a/1576,
98b/2521, 74b/1903
- n.+ e 66b/1696, 76b/1946,
66b/1690
n.+ i 62a/1576
n.+ ile 65a/1659
n.+ ler 94a/2406
n.+ lere 56b/1440
n.+ leri 56b/1440, 67a/1701,
70a/1778
- nidā** (Ar.): seslenme, çağırma, bağırma. -1-
n. 97a/2477
- niķāp** (Ar.): yüz örtüsü, perde. -1-
n.+ ını 94a/2399
- niķāh** (Ar.): bir kadınla bir erkeğin kanun nazarında karı koca sayılmalarını sağlayan işlem. -1-
n. 72a/1830
- Nīl** : yer ismi. -2-
n. 104a/2636, 60b/1535
- nişān** (F.): belirti, işaret, iz. -3-
n. 71a/1805
n.+ ı 65a/1661
n.+ umdur 64a/1627
- nite** : nasıl (ne+teg). -1-
n. 76a/1932
- nitekim** : kendisinden sonraki cümleyi doğrulamak için gerçekten vb. anlamlarında kullanılan kelime. -1-
n. 93b/2385
- nūr** (Ar.): kalp hözüyle his ve idrak edilen gönül açıcı aydınlık, manevî ışık. -6-
n.+ ı 76a/1933, 81b/2079,
94b/2412, 97b/2489,
96a/2455
n.+ ını 82b/2111
- o** : kişi zamiri. -26-
o. 53a/1346, 53b/1356,
57a/1448, 58b/1492,

61b/1559, 61b/1560,
62a/1580, 82b/2106,
84b/2151
o. 59a/1495
o.+ da 89a/2286, 91b/2327
o.+ lar 55a/1394, 55a/1398,
72b/1851, 78a/1993,
83b/2125
o.+ lara 84a/2145, 93b/2385,
94a/2406, 61b/1570
o.+ ları 83a/2121
o.+ larıñ 80a/2040, 85a/2167
o.+ ña 62a/1571
o.+nu 57a/1447
o.+ nuñuz 75a/1909

od : ateş. -5-
o. 71a/1808
o.+ dan 60b/1532
o.+ ı 57a/1471
o.+ ma 70b/1795, 88b/2261

oğul : cinsiyeti erkek olan evlat.
-88-
o. 78a/1990, 80b/2057,
80b/2058, 86b/2212,
95a/2432, 96a/2453,
98b/2515, 98b/2516,
98b/2518
o.+ dan 93a/2381
o.+ ı 101a/2576, 57a/1447,
72b/1845, 74b/1902,
80b/2056, 80b/2058,
83a/2117, 84a/2150,
86b/2211, 95a/2423,
95a/2425, 95a/2429,
96b/2464, 97a/2480
o.+ ım 83a/2120, 88b/2264
o.+ ımı 91b/2322, 96b/2467,
96b/2470, 97a/2474
o.+ ımıñ 91b/2326, 97a/2484
o.+ ın 103b/2652, 96b/2470,
97b/2495
o.+ ma 74b/1901, 95b/2437
o.+ mı 86a/2192, 90a/2302,
90a/2396, 95a/2424,
96b/2469, 97a/2479,
97a/2481, 99b/2541

o.+ ını 97a/2479
o.+ ınıñ 97a/2483
o.+ ısın 98a/2511
o.+ ıyam 98b/2513
o.+ ıyım 81a/2061
o.+ lar 73b/1870, 73b/1875,
76a/1936, 76b/1949,
77a/1964, 88b/2258
o.+ lara 91b/2323
o.+ ları 100b/2572,
100b/2573, 100b/2574,
101a/2576, 101a/2577,
102a/2610, 72b/1844,
73b/1869,
73b/1877, 91b/2339,
95b/2444
o.+ ları 102a/2613, 90b/2313
o.+ larıla 101b/2600
o.+ larım 76a/1932
o.+ larımı 90b/2311
o.+ larına 101b/2599,
101b/2598 103b/2651,
90b/2310, 91b/2329,
91b/2337
o.+ larını 91b/2338
o.+ larıyuz 93a/2376
o.+ uñ 98a/2506
o.+ unam 97a/2485
o.+ unı 77a/1961, 97b/2488
o.+ uñı 95b/2436, 95b/2437

oğlak : keçi yavrusu. -1-
o.+ ı 90a/2397

oğlan : erkek çocuk. -11-
o.+ cuğum 97a/2473
o.+ cıkların 66a/1684
o.+ dan 87a/2216, 97a/2475
o.+ ı 56b/1439
o.+ ıyam 78a/1992
o.+ ları 57a/1476, 73a/1863,
74a/1883
o.+ ıma 91b/2320
o.+ ınıñ 95b/2444
o.+ larına 98b/2522
o.+ larıyuz 74a/1885

oğ : yay ile fırlatılan, ucu sivri,

ince, kısa değnek. -1-
o. 85a/2199

oķu - : bir yazıda ne yapıldığını sadece gözle veya aynı zamanda seslendirerek çözmek. -11-

o.- dı 74b/1891, 80a/2034,
92a/2348, 98a/2505
o.- mağa 95a/2426
o.- maz 91b/2344
o.- mış 80a/2034
o.- r 98a/2510
o.- yanı 104a/2654
o.- yuban 95a/2427
o.- yup 72a/1833

ol- : meydana gelmek, vukû bulmak. -457-

o. 100b/2563, 101a/2587,
101b/2594, 101b/2598,
104a/2629, 104a/2638,
104a/2653, 52a/1324,
52a/1326, 54a/1373,
54b/1382, 55a/1402,
55a/1403, 55b/1407,
55b/1412, 57a/1469,
58b/1488, 59a/1494,
59a/1499, 59b/1518,
60a/1520, 60a/1522,
60a/1527, 61a/1550,
61a/1552, 61a/1554,
62a/1573, 62a/1582,
62b/1588, 62b/1590,
62b/1593, 64b/1638,
64b/1648, 65a/1650,
65a/1656, 66b/1694,
66b/1697, 67b/1723,
68a/1729, 68a/1730,
68a/1756, 68a/1761,
68a/1763, 68b/1749,
70a/1780, 71b/1817,
71b/1818, 71b/1825,
72a/1830, 72a/1831,
72b/1842, 72b/1849,
73b/1871, 74b/1899,
75a/1912, 76a/1936,
76a/1937, 76a/1938,
76a/1939, 76a/1940,

76a/1942, 76b/1943,
76b/1946, 77a/1959,
77a/1963, 77b/1969,
77b/1972, 78a/1984,
78a/1985, 78b/2003,
79a/2009, 79a/2015,
79b/2022, 79b/2023,
80a/2035, 80b/2048,
80b/2053, 80b/2055,
80b/2058, 82b/2105,
84a/2143, 84b/2155,
85a/2165, 85b/2187,
86a/2190, 87a/2217,
88a/2252, 90b/2306,
92b/2360, 92b/2368,
93a/2381, 93a/2382,
93b/2388, 93b/2392,
94b/2409, 94b/2420,
95a/2426, 95a/2427,
95a/2431, 95a/2433,
96b/2468, 97a/2475,
97b/2486, 98a/2503,
98a/2511, 98b/2518,
99a/2525, 99a/2532,
101b/2590, 102a/2602,
102a/2612, 53b/1330,
57a/1470, 58b/1493,
59a/1494, 59a/1495,
59a/1497, 59a/1498,
59a/1500, 59a/1504,
59b/1515, 60b/1538,
61a/1552, 61a/1555,
61b/1568, 62a/1576,
62a/1577, 67b/1715,
67b/1722, 68a/1728,
68a/1732, 69b/1769,
72a/1827, 75a/1913,
76a/1932, 79b/2029,
80a/2035, 80b/2055,
80b/2057, 81a/2061,
85a/2167, 95a/2432,
97a/2476, 97a/2478,
97b/2487, 71a/1801,
54a/1373
o.+ a 52a/1315
o.+ dem 60a/1531, 78b/1999,
94a/2407, 95b/2442,
99b/2542

o.+ ina 52a/1318
o.+ zamān 73a/1856
o. 61b/1568, 62a/1577,
65b/1670, 66a/1685,
66a/1686, 66b/1700
o.- a 52a/1325, 53b/1356,
55b/1405, 60a/1523,
61b/1560, 61b/1569,
61b/1570, 62a/
62a/1571, 62a/1580,
62b/1589, 63b/1621,
67b/1721, 70b/1790,
70b/1794, 70b/1795,
71b/1814, 75a/1915,
78a/1986, 78b/2002,
80a/2039, 80b/2051,
85a/2164, 85a/2165,
88b/2255, 90b/2306,
90b/2307, 93b/2394,
97a/2478, 98a/2509,
99a/2531
o.- a 73a/1858
o.- alım 84b/2163
o.- an 104a/2635, 104a/2639,
65a/1651, 65b/1672,
82a/2093, 66a/1678,
70a/1778, 73b/1876,
81b/2077,
85a/2173, 97b/2490
o.- ana 104a/2627, 55b/1408,
64a/1626
o.- anı 66a/1676
o.- anıñ 55b/1409, 89a/2285
o.- anlar 82a/2087, 82a/2088
pīryān o.- anlar 82a/2087
o.- anları 62b/1596
o.- ar 85a/2198
o.- ara 86a/2195
o.- asın 102b/2618
o.- asız 84a/2139
o.- avuz 80a/2037
o.- aydı 73a/1857
o.- dı 100a/2552, 100a/2558,
100a/2562, 100b/2571,
103b/2646, 103b/2650,
54a/1377, 54b/1380,
54b/1381, 54b/1383,
54b/1388, 56a/1424,

57a/1454, 59b/1515,
60a/1525, 60a/1526,
60b/1544, 61a/1552,
61b/1565, 64a/1628,
64a/1629, 65a/1652,
65a/1654, 65a/1655,
65a/1659, 65b/1665,
67a/1711, 68a/1736,
68a/1761, 70a/1784,
71a/1802, 71a/1809,
71a/1813, 72a/1829,
72a/1837, 72b/1845,
77b/1976, 80a/2040,
82b/2101, 84a/2140,
84b/2156, 87a/2223,
87b/2241, 90b/2312,
90b/2318, 95a/2427,
95b/2442, 96a/2455,
96a/2457, 97b/2486,
98a/2501, 98b/2519,
98b/2520,
99b/2540
fāzıl o.- dı 95a/2427
rāzı o.- dı 83b/2136
o.- dılar 102b/2624,
103b/2642, 55a/1394,
56a/1425, 60b/1543,
80a/2038
o.- dıñ 102b/2619
o.- dıñuz 103b/2645
o.- duğın 54b/1389, 93b/2391
o.- duğını 101a/2577,
68a/1737
o.- duķ 58b/1481, 87a/2227,
93a/2382
o.- dum 68a/1759, 77b/1976,
96a/2451, 96a/2457
o.- duñ 68a/1728, 79a/2011,
79a/2013
o.- dur 57a/1451, 61b/1565
o.- ıcaķ 53b/1336, 66b/1692,
85b/2187
o.- ip-dir 94b/2408
o.- ısar 62a/1574
o.- madı 65b/1671, 70b/1793,
71b/1823, 72b/1843
nesne o.- madı 55b/1404
o.- madıñ 79a/2012

o.- maḡ 57a/1449
o.- masa 73a/1855
o.- masun 72b/1850
o.- maya 62a/1576, 63b/1620
o.- mayıcaḡ 102b/2618
o.- maz 102b/2618, 65b/1669
o.- mış 64b/1639, 99a/2532,
70b/1794
o.- mışam 70a/1783,
79a/2008
o.- mışdı 68b/1738
o.- mışdur 57a/1473
za'if o.- mışdur 81b/2084
o.- mışuz 73b/1866
o.- sa 71a/1803, 73a/1856,
75a/1915, 80b/2049,
90b/2308, 99a/2536
o.- sun 59a/1503, 72b/1850,
90b/2316, 97a/2475,
97a/2485, 98b/2517
o.- uban 100a/2557,
100b/2564, 53a/1339,
54a/1376, 54b/1386,
61a/1545, 84a/2142,
87a/2220, 90b/2308,
99b/2544, 54b/1385
cem' o.- uban 73a/1863
o.- ubanı 102a/2607
o.- uñ 67a/1704
o.- una 63b/1618
o.- unca 74b/1903
o.- up 104a/2635, 53b/1331,
65b/1667, 68b/1738,
70b/1797, 73b/1877,
81b/2082, 82a/2090,
87a/2219, 97b/2493,
97b/2495, 99b/2548
cem' o.- up 54b/1390
o.- updur 89a/2391, 95b/2445
o.- ur 100b/2569, 101b/2595,
102a/2604, 103b/2647,
53b/1359, 57a/1444,
57b/1456, 63b/1622,
64b/1638, 64b/1639,
64b/1640, 64b/1641,
64b/1642, 64b/1643,
64b/1644, 64b/1646,
65b/1663,

66a/1687, 66b/1691,
66b/1695, 68a/1760,
72b/1841, 72b/1844,
77a/1961, 77b/1972,
79a/2016,
85a/2170, 85b/2181,
85b/2189, 93a/2381,
93b/2390, 96a/2447,
99b/2547
maḡv o.- ur 93b/2390
o.- ur ḡaḡ te'alā 66a/1687,
67a/1712
o.- ur seyl-i revān 96b/2466
o.- urdı 73a/1856, 87a/2218
o.- ursañ 72a/1828
sā'il o.- mışam 70a/1786

on : sayı. -13-
o. 57a/1452, 59a/1499,
92b/2358, 100b/2572,
57a/1452, 57a/1453,
58b/1492, 72a/1835,
92a/2349, 93a/2372,
98b/2523
o.+ ımız 85a/2164
o.+ ımuz 84b/2163

oñ - : iyileşmek, şifa bulmak. -2-
o. 54b/1382
o.- ulmadı 59a/1500

oñar - : işe yarar duruma getirmek,
tamir etmek. -1-
o.- ara 77a/1966

ora : o yer. -5-
o.+ da 93b/2391, 94b/2416
o.+ da 80a/2045
o.+ dan 53a/
o.+ ya 69b/1771

ot : mevsimine göre kuruyan,
toprak üstünde olgunlaşmayan küçük
bitkilerin adı. -6-
o. 62a/1578, 63b/1618,
65b/1670, 68b/1743
o.+ lar 66b/1696
o.+ u 65a/1658

otur - : vücudun belden yukarı kısmı dik duracak ve vücut ağırlığı kaba etler üzerine binecek şekilde bir yere yerleşmek. -32-

o. 64a/1631, 80b/2057
o.- a 101a/2581
o.- dı 101a/2587
o.- dılar 102a/2601, 80a/2045, 84a/2147
o.- ğıl 64b/1636
o.- ma 77b/1979
o.- mış idi 80a/2046
o.- up 76b/1947
o.- ur 101a/2584, 103b/2649, 57b/1465, 57b/1467, 64b/1637, 68a/1756, 68b/1742, 79b/2033, 81b/2082, 84a/2142, 84a/2144, 84a/2145, 84a/2146, 84a/2149, 88b/2267, 97b/2496, 98a/2499
o.- urdı 101a/2587
o.- urken 104a/2631, 89a/2276, 94a/2399, 95b/2442

otuz : sayı adı. -1-
o. 64b/1638

oyna - : eğlenmek, oyalanmak maksadıyla meşgul olmak. -1-
o.- mağa 83a/2123

ömür (Ar): hayat, yaşayış. -6-
‘.+ iñ 103b/2650
‘.+ üm 68a/1758
‘.+ üñ 60a/1523, 69b/1774, 90b/2316
‘.+ üm 70b/1792

ölçdür - : ölçme işini yaptırmak. -1-
ö.- ür 84b/2154

ög - : birinin veya bir şeyin iyiliklerini, üstünlüklerini söyleyerek değerini yüceltmek. -3-

ö.- diler 73b/1875
ö.- er 73b/1870
ö.- ler-idi 89a/2268

öğren - : bilgi edinmek, bellemek. -1-
ö.- dim 78b/1998

öğüt : bir kimseye yapması ya da yapmaması gereken şeyler için söylenen söz. -1-
ö. 63b/1615

öğütle - : birine bir şeyi yapmasını veya yapmamasını söylemek, nasihat etmek. -1-
ö.- di 101b/2593

öl - : hayatı sona ermek, can vermek. -17-

ö.- di 57a/1477, 90b/2313
ö.- eyim 79b/2027
ö.- meğe 92b/2368
ö.- ür 55a/1403
ö.- e 52a/1315
ö.- elden 79a/2012, 84a/2138
ö.- eli 95b/2445
ö.- em 96a/2454
ö.- eniñ 89a/2285
ö.- medin 90a/2302
ö.- medin 83a/2117
ö.- megden 53a/1347
ö.- ünçe 53b/1358, 70a/1780, 95b/2446

öldür -/ öldir - : bir canlının hayatına son vermek, gebertmek. -7-
ö.- eyim 79b/2027
ö.- dirü-virüñ 55a/1392
ö.- düreler 55a/1397, 92b/2367
ö.- meğe 92b/2368
ö.- ür 55a/1403, 87a/2226

ölüm : bir insanın tam ve kesin olarak sona ermesi; ahiret yolculuğu. -1-
ö.+ den 67b/1723

öñ : bir kimse veya yerin yüzünün

baktığı tarafta olan yer.

-16-

ö. 76b/1949
ö.+ den 53a/1345, 76b/1952
ö.+ din 78a/1993
ö.+ ince 100a/2551
ö.+ inde 103b/2642,
55a/1396, 68a/1728,
91b/2333
ö.+ ine 68a/1752, 88a/2249,
93b/2393
ö.+ lerindeki 80a/2040
ö.+ lerine 74b/1893, 84a/2144
ö.+ üne 101a/2585

öp - : sevgi, saygı, bağlılık, teşekkür belirtmek amacıyla dudaklarını bir şeye veya birine değdirmek. -12-

ö.- di 100a/2553, 100b/2573,
91b/2334, 100b/2573
ö.- er 100b/2567, 100b/2574,
87b/2239, 94a/2401,
97b/2488
ö.- üben 91b/2333
91b/2335

ör - : iplik, yün, saz vb. şeyleri elde, şiş veya tığ yardımı ile birbiri arasından geçirmek suretiyle kumaş, giyecek veya kullanılacak eşya. -2-

ö.- me 68b/1741

ört - : korumak, gizlemek veya görünmez duruma getirmek için bir şey koymak, örtülü duruma getirmek. -8-

ö.- di 60a/1520, 61b/1562,
75a/1906, 78a/1984
ö.- e-ğodı 79a/2019
ö.- er 68b/1743, 84a/2143
ö.- ünür 84a/2142

örü : ayağa kalkmak. 4-

ö. 103b/2643
ö. тұрur 87a/2220, 89a/2276,
97b/2487, 75a/1907

ötüri : -den dolayı, -in yüzünden, -in

sebebiyle. -2-

ö. 72a/1827, 93a/2381

öyle (o ile) o şekilde, o biçimde.

-3-

ö. 64a/1623, 83b/2126,
87b/2231

öz : bir kimsenin kendi manevî varlığı, kendisi. -4-

ö.+ i 57a/1473, 62b/1593,
95b/2442

ö.+ iñ 71a/1801

özür (Ar.): yanlış, hatalı.

-1-

ö. eyledi 94a/2403

pādişāh (F.): büyük hükümdar.

-19-

p. 60a/1528, 63a/1609,
64b/1646, 69b/1773

60b/1533, 61a/1552,
61b/1559, 62b/1586,

62b/1596, 88a/2250

p.+ a 61b/1566

p.+ dan 63b/1611

p.+ dur 89a/2390

p.+ durur 76a/1939

p.+ ı 63b/1614, 69b/1773

p.+ ı 85a/2201

ol-uban p.+ ı 54b/1385

p.+ lar 84a/2143

pağ (F.): temiz. -1-

p. 61a/1545

pāre (F.): parça. -1-

p. 57a/1444

pay (F.): bir bütünden bir kimseye düşen kısım, hisse. -1-

p.+ ı 65a/1649

pelās (F.): aba ve çul gibi kaba yünden dokunan şeyler ve özellikle bunların eskileri. -5-

p. 52a/1322, 52a/1325,

53b/1334, 82b/2107

pencere (F.): yapıları aydınlatmak, havalandırmak amacıyla yapılan çerçeve, panjur, perde gibi eklentilerle daha kullanışlı olan açıklık. -3-

p. 57b/1466
p.+ niñ 58b/1488
57a/1469

perverdigār (F.): besleyici, terbiye edici, rızıklandırıcı, Allah.-1-

p.- ı zül-celāl 69b/1764

pes (F.): yenilgiyi kabul ettiğini belirtmek için veya birinin şaşkınlık veren davranışlarına karşılık olarak kullanılan söz. -5-

p. 80b/2051, 104a/2653,
63a/1597, 64a/1625,
72a/1830

peşimān/ pişmān (F.): yaptığı bir işin veya davranışın olumsuz sonucunu görerek üzülen. -4-

p. 64b/1639, 57b/1456,
77b/1972, 93a/2382

peygamber (F.): Allah'ın buyruklarını insanlara iletmek için elçi olarak görevlendirdiği kimse; elçi. -7-

p. 75a/1915, 75a/1916,
87a/2217
p. 102b/2619, 75a/1916
p.+ e 57b/1463
p.+ ligini 102b/2622

pīr (F.): yaşlı, ihtiyar kimse. -3-
p. 56a/1425, 74b/1895,
54b/1384

pīryān (F.): kebab olan, kavrulan. -1-

p. olanlar 82a/2087

piş - : ısı etkisiyle çiğliği ve hamlığı giderek yenilebilir duruma gelmek. -1-
p.- ürem 56a/1417

pül : eskiden kullanılan küçük madeni para. -5-
p. 92a/2349, 93a/2372
p.+ a 67b/1718, 68b/1740
p.+ um 68a/1759

put (F.): eski dinlerde, kendisine tapınılan bir ilahı veya ilahların bazı niteliklerini temsil etmek üzere yapılmış resim ve heykel. -6-

p. 68a/1757, 85b/2182
p.+ a 70b/1797
p.+ ı 85b/2182
p.+ unı 68a/1756
p.+ unıñ 68a/1756

Rabb (Ar.): efendi, sahip. -13-
R.+ 'iñ 64a/1635
R.+ 'im 53a/1347, 64a/1634
R.+ 'imden 57a/1450
R.+ 'iñ 99b/2542
R.+ 'isine 90a/2304
R.+ i 102b/2616, 60a/1529
R.+ i 54a/1370
R.+ im 56b/1441
R.+ iñ 57a/1445, 57a/1453
R.+ isine 57b/1462

Rahim (Ar.): merhametli, acıyan, esirgeyen kimse. -3-
r. 89a/2272
r. eyledi 74b/1899
r. ideydi 93b/2388

rahmet (Ar.): Allah'ın yarattıklarına olan merhameti, acıma ve esirgemesi. -4-
r. 102b/2623
r.+ iñden 57b/1458, 57b/1461
r.+ iñle 104a/2654

rāvī (Ar.): rivayet eden, anlatan kimse. -1-
r.+ ler 65b/1664

Ravīl : özel isim. -7-
R.+ ' 90b/2315

- R.+ 'e 79b/2029
R. 79b/2033, 80a/2034,
91b/2328, 92a/2345,
92a/2346
- rāzı** (Ar.): kabul eden, uygun bulup benimseyen, olana boyun eğip rıza gösteren. -5-
r. 55a/1394, 72a/1829
72a/1828
r. oldı 83b/2136
r.+ yam 57b/1458
- redd** (Ar.): kabul edilmeyen, geri çevrilen. -1-
r. 59b/1508
- renk** (F.): cisimler tarafından yansılanan ışığın gözde oluşturduğu duyum. -1-
r.+ i 62a/1577
- revā** (F.): uygun. -6-
r. 57b/1463, 83a/2116,
84a/2140, 99b/2540
91b/2320
- revān** (F): giden, yürüyen. -1-
seyl-i r. 96b/2466
- Reyyān** (Ar.): özel isim. -9-
r.+ 'ı 54b/1387
r. 103b/2641, 103b/2646,
103b/2647, 103b/2648,
54b/1388
kıldılarmālik r. 102b/2626
mālik r. 104a/2638
Yūsuf mālik-i r. 104a/2631
- rızık** (Ar.): Allah tarafından herkese takdir edilen nimet. -1-
r.+ ını 57a/1446
- ruḥ** (Ar.): insan ve hayvanda vücudu canlı kılan, bilen, duyan ve idrak eden hayat gücü. -1-
r.+ ina 69b/1775
- rūzı** (F.): rızık, azık. -1-
r. 69b/1774
- rūsṵāy** (F.): kötülükle şöhret bulmuş, rezil, kepaze kimse. -1-
r. 57b/1461
- sā'at** (Ar.): gece ile gündüzden meydana gelen bir günün yirmi dördte birine eşit olan altmış dakikalık zaman birimi. -1-
s. 71a/1810
- sā'il** (Ar.): soru soran kimse. -2-
s. 90a/2399
s. olmuşam 70a/1786
- şabāḥ** (Ar.): günün başlangıcı, gündüzün ilk saatleri. -1-
ş. 53b/1359
- şabır** (Ar.): katlanılması zor olan haksızlık, sıkıntı, acı vb. durumlarda umutsuzluğa kapılmayıp sızlanmadan dayanma, tahammül gösterme. -3-
ş. eyledi 66b/1690
ş. kıl 64a/1634
ş. kıldı 85b/2185
- saç** : başı kaplayan kıllar. -4-
s.+ ın 79b/2028
ş.+ ını 70a/1782
- saç-** : ortalığa dağıtmak, etrafa serpmek, dökmek. -4-
ş.- dı 81b/2074
ş.- dılar 100a/2560
- şaçu** : şenliklerde ortaya saçılması âdet olan para, inci, şeker, hububat. -1-
ş.+ lar 100a/2560
- sağ** : sağlam, sağlıklı, sıhhatli. -3-
ş. 99a/2526
s.+ dur 90a/2394
ş.+ lar 82a/2091

şığışla - : hesaplamak. -1-
ş.- dım 99a/2535

sağlık : vücudun fizik ve psikolojik bakımlarından bütün fonksiyonlarının yerinde bulunması durumu, sıhhat, esenlik. -3-
s. 90a/2303
ş.+ ını 89a/2393
ş.+ ıla 77a/1962

şāhip (Ar.): bir şeyin mülkiyetini ve o şeyi istediği gibi kullanabilme hakkını elinde bulunduran kimse. -1-
ş.- i kerem 76a/1940

şakın - : korumak, gözetmek, esirgemek. -1-
ş.- ur 77a/1964

sākin (Ar.): canlı ve hareketli olmayan, canlılık göstermeyen, durgun, dingin. -1-
s. 77a/1961

şakla - : başkasının görmemesi için kapamak, örtmek, gizlemek. -1-
ş.- dı 55a/1401,
: değer verip elden çıkarmamak, elinde bulundurmaya devam etmek. -1-
72b/1843

şal - : koyvermek, serbest bırakmak, bırakmak. -3-
ş.- ar 61a/1548
ş.- arsin 61a/1549
ş.- dı 95b/2439
ş. 53b/1336

salavāt : Allah'a, Hz. Muhammed'e ve soyundan gelenlere salāt eyle, onların şeref ve kadrini yücelt anlamına gelen dualardan her biri. -10-
s. 100b/2571, 67a/1711,
68a/1736, 69b/1775,
54a/1377, 57b/1463,
60a/1525, 64b/1645,
72b/1846, 98b/2519

şālih (Ar.): iyi amel sahibi, günah işlemekten kaçınan kimse. -1-
ş.+ durur 74a/1890

şalkım : bir sap üzerinde aşağıya doğru sarkmış biçimde toplu halde bulunan üzüm tanelerinin meydana getirdiği bütün. -2-
ş. 55b/1411
ş.+ ı 55b/1412

şan : sayı. -1- :
ş. 52a/1315

şan - :olduğunu düşünmek, zannetmek.. -8-
ş.- asın 67b/1718, 68a/1734
80b/2059, 87a/2220
ş.- duk 83b/2126
ş.- ma 85b/2177
ş.- ucağaz 55a/1401
ş.- ur 74b/1897, 78b/2003

şan'at (Ar.): duygu, tasavvur ve fikirleri etkili bir biçimde ve göze gönle hitap edecek şekilde söz, yazı, resim vb. ile ifade etme hususundaki yaratıcılık. 2-
ş. 65a/1661
ş.+ ıla 79b/2024

saña : sen zamirinin yönelme hali almış şekli. -60-
s. 57a/1445, 67a/1707,
88a/2252, 99b/2542
s.+ a 101b/2589, 102a/2606,
54a/1370, 55b/1414,
56a/1423, 57a/1479,
58b/1491, 59a/1503,
59b/1510, 60a/1531,
61b/1558, 61b/1565,
63b/1615, 63b/1621,
64a/1633, 64a/1635,
66b/1700, 68a/1726,
68a/1737, 68a/1760,
68a/1762, 69b/1766,
70a/1778, 70b/1797,

71a/1802, 71b/1823,
72a/1834, 72b/1842,
72b/1843, 73b/1866,
76a/1941, 76b/1953,
78b/2002, 79a/2017,
79b/2023, 80a/2035,
81a/2070, 81b/2080,
85b/2180, 88b/2255,
89a/2284, 89a/2393,
90a/2398, 94b/2420,
95b/2434, 96b/2468,
96b/2472, 97a/2485,
98a/2507, 98b/2517
56b/1440, 68a/1758,
68a/1759, 85b/2177
94a/2404

şandık (Ar.): içine saklanması istenen şeyler konan, dört köşe büyük bir kutu şeklindeki kapaklı ev eşyası. -1-
ş. 91b/2343

şanki (F.): anlatılan şeyin gerçekte var olmadığını, fakat öyle sanıldığını gösterir. -4-
ş. 102a/2602, 93b/2392
100b/2565, 76a/1939

sap - : gitmekte olduğu yolu veya yönü değiştirip başka yola veya yöne dönmek, yolunu yönünü değiştirmek. -1-
s.- arduvan 71a/1808

şar - : kuşatmak, çevrelemek. -3-
ş.- ar 68b/1742
ş.- dılar 102a/2608
ş.- up 54b/1385

sarar - : rengi sarı olmak, sarıya dönüşmek. -1-
s. duban 59a/1496

sarây (F.): hükümdarların veya devlet başkanlarının oturduğu büyük ve gösterişli bina. -18-
s. 53b/1353, 79b/2024
s.+ a 100b/2566, 72a/1836,

78b/2004, 79b/2032,
80a/2044, 80b/2055,
81a/2072
s.+ daki 80b/2057
s.+ ı 77b/1970
s.+ ın 72a/1832, 87a/2223
s.+ ına 63a/1603, 68a/1732,
72a/1831, 74b/1892
s.+ ında 84a/2149

şarı/ şaru : altın rengi. -2-
ş. 54a/1373, 67b/1718

şarkıt - : bir şeyin yukarıdan aşağı doğru sarkmasını sağlamak. -1-
ş.- dılar 53b/1328

şat - : ticaret amacıyla satmak. -15-

ş.- dı 95a/2424, 95a/2430,
97a/2474
ş.- dılar 53b/1329, 53b/1332,
66a/1675, 92a/2348,
93a/2371
ş.- dıñuz 93a/2377
ş.- duğları 91b/2341
ş.- duğların 92a/2349
ş.- duñ 90a/2396
ş.- ıcağaz 92a/2346
ş.- ıldı 95a/2429
ş.- up 95b/2436

şatın/ şatun : satın almak işi. -4-
ş. 99a/2529, 95a/2426,
90a/2396, 95a/2423

şav - : yanından uzaklaştırmak, göndermek, yol vermek. -1-
ş.- ılur 66b/1695

şayha (Ar.): yüksek sesle bağırma, haykırma, çılgılık. -1-
ş.+ lar 85a/2202

şayr : hasta. -1-
ş. 82a/2091

saz (F.): her çeşit musiki aletine

verilen isim, algı. -1-
s.+ ları 63a/1600

s.+ ın 63a/1604, 75a/1907,
78a/1988, 89a/2275

sebeb : bir Şeyin olmasına yol aan
Şey, durum, neden. -1-
s.+ i 65b/1664

selim (Ar.): maddi ve manevi kusuru,
noksanı olmayan, sağlam.
-1-

s. 61b/1560

secde (Ar.): Allah'ın byklğ,
yceliği nnde hiliğini gstermek ve
O'nu ululamak maksadıyla vcudu alın,
burun, el ayakları, dizler ve ayak
parmakları yere değecek duruma
getirme. -3-

s. 71b/1815
s. kılur 90a/2304
s.+ ye 60a/1527

semiz/ semz :besili, etli, yağlı. -6-
s. 61b/1568, 60b/1536,
60b/1538
s.+ de 62a/1575
s.+ i 61a/1546
s.+ leri 62a/1572

sefer (Ar.): yolculuk, seyahat. -1-
s. 102a/2613

semr : ŐiŐman, besili. -1-
s.+ ye 62a/1571

seher : tan yerinin ağarmasından biraz
nceki zaman veya Őafaėın skmek
zere olduğu vakit. -1-
s. 96a/2452

sen/ sin : kişi zamiri. -106-
s. 104a/2629, 54a/1365,
54a/1375, 57a/1471,
57b/1461, 58b/1489,
64a/1632, 64b/1644,
67b/1723, 67b/1725,
68a/1727, 74b/1901,
77b/1975, 78b/1996,
83b/2132, 83b/2137,
86a/2192, 89a/2269,
90a/2396, 90b/2313,
93b/2394, 95b/2444
102b/2619, 58b/1481,
64b/1636, 71b/1825,
81b/2081, 82b/2102,
82b/2104a, 82b/2107,
89a/2285, 89a/2286,
90a/2399, 91b/2319,
91b/2326, 96b/2462,
99a/2531, s. 102a/2603
s.+ cileyin 95b/2435,
97a/2477

sel : bol ve sratle akmak. -1-
s.+ lerine 53b/1334

selam (Ar.): bir kimseye, topluluğa
yakınlık, sevgi ve nezaket gstermek,
saygı, başarı, esenlik dilemek iin
merhab, hayırlı iŐler gibi szlerden
birini kullanma. -30-

s. 102a/2603, 57a/1470,
58b/1488, 59b/1507,
59b/1516, 59b/1518,
61b/1562, 63a/1604,
73b/1871, 75a/1906,
75b/1924, 77b/1979,
78a/1988, 88a/2253,
89a/2274, 89a/2275,
90b/2316, 96a/2459,
98a/2499
s. eyle 54a/1372, 77b/1978
s. itdi 76a/1941
s.+ ım 59a/1504, 59a/1506
59b/1510
s.+ ımı 77a/1962

s.+ de 101b/2596, 61a/1549,
68a/1730, 95a/2431
104a/2634
s.+ den 101b/2591, 59b/1517,
99a/2529, 57a/1472,
78b/2006, 96a/2457
s.+ i 53b/1357, 55b/1415,
56a/1419, 60b/1532,

68a/1729, 88b/2255,
91b/2325, 61b/1559,
62b/1586, 64a/1627,
67b/1723, 67b/1725,
68a/1730, 72a/1828,
72a/1839, 80b/2052,
83a/2122, 83a/2123,
83b/2135, 90a/2395,
94b/2409, 95b/2436, 76a/1942
89a/2278, 89a/2281
s.+ in 95b/2437
s.+ iñ 101a/2575, 103b/2650,
55b/1413, 57a/1475,
57b/1459, 60a/1524,
67a/1709, 67a/1710,
68a/1762, 70a/1780,
70a/1782, 71b/1823,
79a/2008, 80b/2058,
81a/2062, 81a/2063,
83b/2133, 83b/2134,
96a/2451, 97a/2479,
98a/2507, 98b/2513,
99a/2532, 101a/2580,
67a/1710
s.+ iñçün 68a/1729
s.+ sin 67a/1708
s.+ siz 83b/2135

senā (Ar.): övme, övüş, medh. -1-
s.+ lar 67b/1719

ser- teser (F.): baştan başa, hepsi. -2-
s. 86b/2206, 86b/2206

sev - : sevgi duymak, gönlünde
muhabbet beslemek. -10-
s.- dim 72a/1839
s.- düğimden 82b/2110
s.- düğinden 97a/2478
s.- düğinden 82a/2089
s.- er 73a/1853, 75a/1911,
75a/1916, 76a/1942,
85b/2189, 92b/2359

sevgü : insanı karşılık beklemeden
yakın ilgi, dostluk, şefkat, bağlılık
göstermeye yönelen ve fedakarlıkları

göze aldırarak kadar güçlü olabilen
duygu. -1-
s.+ sin 57b/1459

sevin - : sevinç duymak, memnun ve
hoşnut olmak. -4-
s.- di 76a/1936
s.- diler 77a/1957
s.- dürdi 89a/2281
s.- dürem 96b/2463
s.- üp 99a/2526
s.- ürler 57a/1477

sevindür - : sevinmesine sebep olmak,
sevinmesini sağlamak, memnun ve
hoşnut etmek. -2-
s.- dürdi 89a/2281
s.- dürem 96b/2463

sevniş - : birbirini sevmek, birbirine
sevgi duymak. -1-
s.- diler 100a/2560

seyl (Ar.): sel kelimesinin eski
metinlerde görülen asıl şekli. -3-
s.- i revān 96b/2466
s. 100a/2557, 97b/2493

seyrān (Ar.): bakıp seyretme, temaşa.
-1-
s. 103b/2647

şıçra - : ürkerek olduğu yerde doğrular
gibi sarsılmak. -2-
ş.- dı 97b/2487
ş.- dı 100a/2552

şifat : bir kişinin sahip olduğu nitelik,
ona ait özellik, hal ve vasıf. -1-
ş. 64a/1626

şığ - : bütünüyle diğer bir şeyin içine
girebilmek. -1-
s.- a 86b/2212

şığa - : toplamak. -4-
ş.- dı 87a/2217
ş.- sa 87a/2218

ş.- yuban 86b/2214	s. 100a/2562, 103b/2645,
ş.- yup 87b/2239	103b/2652, 75a/1910,
şığın - : himayesine, kolu kanadı altına girmek. -1-	84b/2160, 85a/2201,
ş.- duğın 79b/2029	86a/2196, 87a/2221,
şığır : öküz, inek. -5-	87b/2233, 92a/2356
ş. 60b/1536, 60b/1537,	73b/1870, 83b/2134
62a/1572	s.+ de 87a/2222
ş.+ ı 60b/1539	s.+ e 55a/1392, 59b/1518,
s.+ lar 61b/1568	65b/1666, 73b/1871,
ş.+ ları 60b/1538	76a/1938, 79a/2015
şık - : bir şeyi sararak sımsıkı kavramak, üzerine basınç uygulamak. -1-	75b/1926, 76b/1944,
ş.- up 55b/1412	77a/1963, 77a/1966,
şırça : camdan yapılmış. -2-	85b/2187, 87b/2229,
ş. 78b/2003, 79a/	88a/2251, 92a/2356
sırr (Ar.): gizli olarak, gizli bir şekilde. -1-	s.+ i 77a/1964, 88a/2250
s.+ ıla 89a/2274	55a/1393
sil - : bir şeyin ıslaklığını gidererek kuru duruma getirmek. -2-	s.+ iñ 76a/1935, 76a/1938
s.- e 90b/2309	s.+ iñdür 64a/1632
s.- en 97b/2493	şofra (Ar.): üzerine yiyecekler, içecekler, tabak, kaşık, çatal vb. konularak çevresine oturulup yemek yenilecek şekilde düzenlenmiş masa. -2-
sile/ sille (F.): elin iç yüzüyle vurulan tokat. -2-	ş. 80a/2046
s.+ ler 79b/2026, 82b/2110	ş.+ ya 80a/2046
sine (F.): iç, derinlik. -1-	şok - : girmesini sağlamak. -1-
s. 102a/2612	ş.- ar 84b/2155
siñ - : içine, özüne işlemek. -1-	şol - : diriliğini, tazeliğini kaybetmek. -1-
s.- di 75b/1929	ş.- dı 82b/2105
sini (F): bakır, pirinç vb. madenden büyük yuvarlak tepsi. -3-	şon/ şoñ/ son : ondan sonrası veya başkası olmayan. -6-
s. 84a/2145, 84a/2146	ş.+ a 53a/1345, 76b/1952
s.+ ye 84a/2145	ş.+ a 85a/2167
siz : kişi zamiri. -32-	ş.+ ı 60a/1523
	ş.+ ına 102a/2612
	s. +u 93a/2378
	şoñra : içinde bulunan veya bahsedilen anın daha ilerisindeki bir zamanda. -15-
	ş. 54b/1386, 55b/1414,
	59a/1506, 62a/1580,
	81b/2078, 84b/2154,
	95b/2437, 97a/2479

100b/2566, 66b/1689,
77a/1965, 79a/2020,
84b/2154, 85a/2168
ş.+ ki 62a/1576

sor - :soru yönelterek bilgi istemek. -
45-

s. 55b/1407, 88a/2246,
56b/1436, 62b/1587
s.- alar 74a/1881, 74a/1882
s.- ar 55b/1409, 77b/1969,
82b/2106, 87b/2240,
94a/2401, 98a/2511,
85b/2179
s.-am 89a/2284
s.- ar 85b/2179
s.- ardı 68b/1748
s.- arsañ 74a/1885
s.- arsin 81b/2080, 82b/2101
s.- asın 62a/1583
s.- asız 90b/2312
s.- aydum 89a/2282
s.- dı 102a/2603, 74a/1884,
80a/2035
s.- dı 101a/2575, 62a/1573,
75a/1908, 83a/2118,
94a/2407
s.- dılar 60b/1543, 60b/1544,
91b/2331
s.- dum 74a/1889
s.- duñ 59b/1519
s.- ğıl 89a/2279
s.- ışur 94a/2402
ş.- ma 57a/1475
ş.- mağıl 82b/2104a
s.- maz 96b/2461
s.- sun 62b/1588
s.- up 62a/1577
88a/2246, 56b/1436,
62b/1587
: emmek. -1-
s. 60b/1538

şoy : aynı ırktan, kandan gelen
geçmiş ve yaşayan nesiller topluluğu. -
2-

ş.+ dan 75a/1909

ş.+ ını 85b/2177

söyle - : sözle bildirmek. -121-
s. 59b/1509, 56b/1433,
71a/1802, 77b/1978,
78a/1989, 83a/2121,
94b/2418, 96b/2472,
97a/2483, 63b/1616
s.- den 56b/1439
s.- di 101b/2588, 101b/2589,
102b/2617, 102b/2621,
104a/2639, 103b/2651,
52a/1316, 53b/1364,
55b/1410, 55b/1416,
56a/1422, 56b/1430,
56b/1432, 57a/1445,
59b/1515, 60b/1534,
61a/1551, 61b/1566,
62b/1586, 62b/1590,
63a/1605, 63a/1606,
63a/1608, 63b/1610,
64a/1635, 67b/1715,
67b/1722, 69b/1772,
70a/1787, 70b/1800,
71b/1817, 74b/1900,
78a/1989, 79b/2031,
80b/2048, 80b/2050,
91b/2328, 91b/2338,
92b/2362, 92b/2369,
94a/2397, 94a/2403,
94a/2407, 97a/2483,
97b/2495, 98b/2518,
99b/2539, 99b/2542
s.- di 101b/2598, 78a/1991
s.- diler 73a/1863, 84a/2150,
93a/2373, 95b/2444,
99a/2524
s.- dim 81a/2068
s.- diñ 98b/2515
s.- diñüz 75a/1914, 76b/1949
s.- dügin 92a/2350
s.- dügine 77b/1972
s.- dükçe 92b/2367
s.- düñiz 92a/2354
s.- dürdi 76b/1943
s.- gil 102b/2620, 54a/1372,
61a/1549, 61b/1563,
67b/1713, 70b/1790,

89a/2274, 89a/2284,
89a/2392
s.- me 71b/1826
s.- medi 67b/1720
s.- mediñ 73a/1864
s.- meñ 52a/1317
s.- meye 61b/1560
s.- mez 62b/1593
s.- miş 53a/1342
s.- ñ 102a/2606, 88a/2245,
92b/2369
s.- r 53a/1341, 53b/1354,
85a/2198, 89a/2280
77b/1972
s.- rem 77b/1975
s.- rler 74b/1896
s.- rse 52a/1317
s.- sen 68a/1729
s.- şdiler 85a/2198
s.- şür 76b/1947, 89a/2390
s.- şürler 66b/1697
s.- yem 104a/2633, 54b/1379,
94b/2420
s.- yesin 87b/2235, 88a/2254
s.- yeyim 68a/1737, 89a/2389,
98b/2520
s.- yim 64b/1645
s.- yimez 80a/2039

söz : ağızdan çıkan, bir veya daha çok heceden meydana gelen kelime veya kelime dizisi. -53-

s. 54b/1379, 57a/1479,
74b/1900, 75b/1919
s.+ e 90b/2315
s.+ ene 77b/1972
s.+ i 53b/1354, 54a/1376,
56b/1432, 62a/1582,
62b/1593, 67a/1705,
68a/1731, 69b/1772,
77a/1964, 92b/2361,
94b/2418, 97b/2487
s.+ in 53b/1352, 74b/1900,
78a/1991, 84a/2141,
96b/2471
s.+ ine 57b/1456, 85b/2178,
91b/2336, 93a/2374
s.+ ini 60b/1533, 65b/1674,

85b/2185, 88a/2244,
88b/2258
s.+ ler 54a/1377, 60a/1525,
67a/1711, 68a/1736
s.+ leri 52a/1324, 57a/1455,
82b/2108, 62a/1572
s.+ lerim 90b/2318
s.+ lerini 70b/1798, 71b/1820
s.+ üm 53b/1355, 55b/1411,
58b/1487
s.+ ümüze 73b/1865
s.+ üñ 61b/1563, 76b/1953
s.+ üni 73a/1854, 73b/1868,
96a/2458
s.+ üñi 100a/2555

sözlük : bir dilin kelimelerinin bütünü veya belli kısmını, deyimlerini alfabe sırasına, kavramlarına göre anlamlandıran, açıklayan ve başka dillerde karşılığını veren eser. -1-
s. 99b/2548

şu : hidrojenle oksijenden oluşan, sıvı durumda olan, renksiz, kokusuz, tatsız madde. -4-
ş. 96a/2448
ş.+ cağazını 92b/2366
yanına gül ş.+ yı 81b/2074
ş.+ yuna 87b/2230

sū'āl (Ar.): soru. -1-
s.+ im 58b/1491

suç : törelere, ahlaka aykırı davranış. -21-
s. 86a/2194
s.+ umı 88b/2262
s.+ umuz 93b/2386
s.+ umuzı 93a/2380
s. eyledim 67b/1724
s.+ ı 62a/1583, 62b/1589,
62b/1596, 68a/1726
62b/1592
s.+ ım 61a/1557
s.+ ın 94a/2405
s.+ ları 93b/2390

ş+ larını 99b/2541
s.+ larının 99b/2538
s.+ lu 68a/1729, 88a/2249
s.+ umuz 94a/2395
s.+ umuzı 99a/2528
s.+ uñı 99a/2535
s.+ uñuzı 99a/2525

şuçlu : suç işlemiş olan kişi. -1-
ş. 56b/1439

şuhuf : dört peygambere gönderilen
risale, sahife. -1-
ş.+ 'ıñ 85a/2165
ş.- ı ibrahim 84b/2162

şulu : suyu olan, içinde su bulunan.
-1-
ş. 83a/2119

sultān (Ar.): müslüman, özellikle sünni
hükümdarların kullandıkları ünvan. -98-
s. 102b/2618, 103b/2652,
54b/1380, 54b/1387,
54b/1388, 55b/1412,
56a/1429, 61a/1548,
62a/1582, 62b/1589,
62b/1591, 63a/1603,
63a/1607, 63a/1608,
63b/1610, 64a/1629,
64b/1637, 64b/1638,
65b/1662, 65b/1674,
66b/1698, 68a/1761,
74b/1897, 82a/2095,
88a/2249, 89a/2391,
91b/2331, 99a/2530,
99a/2531, 55a/1400,
55a/1402, 55a/1403,
55b/1406, 61a/1549,
61a/1557, 62b/1590,
63a/1604, 63a/1605,
63b/1612, 63b/1620,
64a/1623, 64a/1627,
64a/1633, 64b/1636,
67a/1708, 70b/1794,
88a/2243
s.+ a 53b/1332, 55a/1399,
56b/1431, 61a/1556,

62a/1581, 62b/1590,
63a/1604, 86b/2210,
90b/2316, 55a/1401,
56a/1418, 63a/1605,
77a/1962
s.+ dur 98a/2506
s.+ ı 64a/1624, 67a/1708
s.+ ıla 66b/1697
s.+ ıla 84b/2151
s.+ ım 52a/1318, 61a/1550,
62b/1593, 64a/1634,
67a/1702, 67a/1706,
74a/1888, 75a/1910,
75b/1917, 80b/2054,
85b/2177, 88b/2260,
92a/2347, 96b/2469
s.+ ımsın 64a/1632
67a/1709
s.+ ıñ 63a/1602, 77b/1970,
84b/2160, 53b/1357,
54b/1379, 54b/1390,
61b/1561, 63a/1603,
78b/1995
s.+ ını 73a/1852, 73b/1870
s.+ ıñuñ 76a/1937
s.+ ları 83a/2112
s.+ ı 55a/1392
s.+ ıñ 54b/1389, 55a/1396

şun - : arz etmek, takdim etmek. -5-
ş.- ar 98a/2500
ş.- ğıl 71a/1805
ş.- ı-virür 78b/1999
ş.- madıñuz 80a/2041
ş.- uban 101a/2586

şüret (Ar.): dış görünüş. -2-
ş.+ i 80b/2055
ş.+ in 57b/1460

sür - : yönetip yürütmek, kullanıp
gitmesini sağlama, sevk etmek. -8-
s. 58b/1486
s.- di 58b/1485
69b/1776
s.- er 100a/2553, 71a/1802,
s.- eydik 93b/2387
s.- üben 88a/2249

- s. -me 57b/1460
: önüne katıp götürmek.
s.- diler 53b/1338
- sürün** - :yoksul ve perişan yaşamak.
-1-
s.- üben 70a/1783
: tabaka halinde sıvamak,
yaymak. -13-
s.- di 91b/2334, 96a/2447
s.- diler 91b/2332
s.- e 94b/2412
s.- en 70a/1780, 70a/1777
s.- er 71a/1813, 71b/1815,
93b/2384, 94a/2401,
97b/2488, 98a/2500,
s.- ür 93b/2384
- süt** : kadın ve memeli dişi
hayvanların yavrularını besledikleri,
memelerinden gelen, besin değeri
yüksek beyaz sıvı. -1-
s. 62a/1571, 60b/1536
97a/2473
- süvār** (F.): atlı. -1-
s. 103b/2646
- şād** (F.): sevinçli, neşeli olan. -18-
ş. 100b/2564, 55b/1415,
59b/1515, 60a/1529,
60b/1532, 63b/1613,
79a/2012, 79a/2013,
79a/2016, 84a/2138,
84a/2142, 89a/2389,
89a/2392, 99b/2547
ş. 54a/1376, 75b/1926
ş. eylegil 54a/1372
- şādılık/ şāzılık** (F.): sevinçli olma
durumu. -1-
ş. 72b/1846
ş.+ dan 81b/2077
- şādumān** (F.): sevinçli. -4-
ş. 100b/2571, 79a/2011,
83b/2137, 98b/2519
- şāh** (F.): padişah, hükümdar. -8-
ş. 57b/1460, 64b/1646,
93b/2386
ş. 68a/1728
ş.+ a 55a/1397, 56b/1438
ş.+ ā 101b/2596
ş.+ ı 93b/2394
- Şam** : şehir ismi. -3-
ş. 72b/1848
ş.- ı 72b/1847, 73a/1853
- şān** : ün, şan, şöhret. -2-
ş. 79a/2011, 90b/2308
- şār** (F.): şehir. -2-
ş. 54b/1388, 63b/1618
- şarāpdār** (Ar.): kilecibaşı. -9-
ş.+ dār 55a/1391, 61a/1548,
61a/1550, 61b/1561,
61b/1566, 62a/1581,
62b/1585, 62b/1590
ş.+ dāra 63a/1597
- şaş -** : hayret etmek, şaşırmaq. -8-
ş.- an 82a/2090
ş.- ar 80a/2039
ş.- dı 80a/2043, 68a/1727
ş.- dılar 85a/2197, 87a/2227,
94a/2400
- şāzı** : sevinç. -1-
ş.+ sından 100a/2557
- şefkat** (Ar.): koruma, acıma ve
esirgeme duygusu ile karışık olan sevgi.
-1-
ş.+ ıla 70b/1800
- şehādet** (Ar.): Allah yolunda millî ve
manevî değerler uğrunda ölme. -2-
ş. 67b/1725, 88a/2247
- şehir** (F.): insanların toplu olarak
yaşadığı yerleşim yerlerinden, köy ve
kasabadan büyük olan yerleşim
merkezi, kent. -21-
ş. 54b/1384, 61b/1569,

65a/1658, 100b/2565
ş.+ e 100b/2564, 59a/1501,
99b/2545, 77b/1980,
104a/2636, 103b/2640,
58b/1490, 59a/1502
ş.+ i 67b/1716, 86b/2203,
70a/1785, 103b/2646
ş.+ iñ 63a/1599, 63b/1620,
104a/2638
ş.+ inden 67b/1714
ş.+ li 53a/1339
ş.+ ime 104a/2639
ş.- i halkı 104a/2629

şeker (F.): sözü şeker gibi tatlı olan,
şeker sözlü. -1-
ş. 100a/2555

Şem'un : özel isim. -3-
ş. 74b/1898, 79b/2021,
79b/2027

Şemerzel : özel isim. -1-
ş. 57a/1468

şenlik : toplu olarak yapılan eğlence,
kutlama. -4-
ş. 86b/2215
ş. 66b/1699, 79a/2010
ş.+ ile 75b/1926

şer'i (Ar.): şeriatle ilgili, şeriata
uygun. -1-
ş. 86a/2194

şerbet (Ar.): meyve özü, su ve şekerle
yapılan tatlı içecek. -15-
ş. 55b/1412
ş.+ çi 55a/1400, 55b/1404,
55b/1410, 56a/1424,
61a/1554
ş.+ çiye 56a/1428, 55b/1404,
56b/1430
ş.+ e 55a/1396, 55a/1400
ş.+ in 104a/2653
ş.+ ini 55b/1404
ş.+ ler 74b/1895, 75a/1904

şerh (Ar.): açık açık anlatma, izah.
-3-
ş. 57a/1479
ş. eyledi 61b/1566, 63b/1610

şeytân (Ar.): kötü sıfatlara hakim olan,
azgın kimse. -2-
ş.+ ı 100b/2568
ş.+ ıdur 61a/1547

şî'r (Ar.): manzume. -1-
ş.+i 70a/1787

şikâyet (Ar.): durumundan memnun
olmayıp yakınma veya başına gelen bir
dertten sızlanma. -4-
ş. 104a/2627, 87b/2241
ş. eylediñüz 75a/1914
ş. eyleyesin 88a/2254

şim / şimdi : içinde bulunduğumuz
zamanda, şu anda. -35-

ş. 61b/1558, 71b/1818,
80b/2049, 81a/2069,
81b/2084, 83b/2129,
87b/2229, 88a/2251,
93b/2387, 93b/2389,
96b/2460, 96b/2462
52a/1325, 53b/1333,
67b/1723, 68a/1730,
69b/1765, 69b/1766,
70a/1785, 70a/1786,
70b/1797, 71b/1819,
71b/1826, 88a/2250,
89a/2390
ş.+ den 103b/2650, 65b/1669,
70b/1789, 72a/1828
ş.+ deñ 95b/2445, 67a/1708
ş.+ ye 57a/1454, 67a/1707
ş.+ ye 69b/1765

şol :şu, o (uş+ol). -18-
ş. 53a/1344, 62a/1573,
66b/1694, 70a/1777,
70a/1781, 71a/1803,
82b/2103, 87a/2216
104a/2637, 53b/1356,
61b/1570, 62a/, 66b/1692,

72a/1834, 75a/1904,
87a/2216, 62b/1588
93b/2383

şöyle :şuna benzer, şunun gibi.-13-
ş. 100b/2565, 95a/2427
59a/1496, 70b/1796,
78b/2006, 52a/1315,
57b/1456, 68b/1740,
68b/1744, 86b/2215,
87a/2223, 65a/1655,
74b/1894

şöyleş - : karşılıklı konuşmak, sohbet etmek. -1-
ş.- ürler 100a/2561

şu : herhangi bir mesafe ifadesi taşımadan işaret için kullanılır. -3-
ş. 86b/2204
ş.+ nlar 78b/2005
ş.+ nlara 86b/2212

şu'le (Ar.): ışık, parlıltı. -1-
ş. 93b/2392

şükür (Ar.): verdiği nimetler için Allah'a karşı duyulan minneti dile getirme. -11-
ş. 100b/2568, 102b/2617,
54a/1369, 103b/2645
ş. eyledi 101a/2578,
54a/1376, 90b/2310
ş. eyleyem 67a/1703
ş. idüñ 87b/2230
ş. kıılır 83b/2129
ş.+ ler 100b/2563

ta'accüp (Ar.): şaşma, hayret etme. -1-
t. idübeni 68a/1731

ta'ām (Ar.): yemek,aş. -4-
t. 74b/1893, 84a/2144
85b/2181
t.+ ın 101a/2585
t.+ larda 53b/1360

ta'bīr (Ar.): ifade, anlatım. -7-
t. 61a/1546
t. ider 55b/1409
t.+ i 100a/2562, 54a/1374,
56a/1420
t.+ in 61a/1547
t.+ ini 61b/1567

tāc -4-
t.+ ı 64a/1628
t.+ ı 70a/1780, 64a/1626
t.+ ını 64a/1625
t.+ ını 75b/1918
t.+ ına 53b/1359
t.+ ında 82a/2091

taḥīl : insan besini olarak kullanılan buğday. -4-
t. 61b/1570
t.+ a 66a/1676
t.+ lar 61b/1570
t.+ ları 66a/1675

taḥt (F.): hükümdarlık makamı. -9-
t. 63a/1632
t.+ ı 63a/1631, 93b/2393
t.+ ımı 64a/1633
t.+ ını 67a/1707, 70a/1780,
67a/1706
t.+ ına 103b/2649, 53b/1359
t.+ ına 101b/2593
t.+ ında 82a/2091
t.+ ından 83a/2112
t.+ ını 75b/1918

taḥta (F.): kalınca ve uzun biçilmiş düz ağaç parçası. -8-
t. 103b/2652, 63a/1631,
64b/1637, 64b/1646,
64a/1629, 64b/1636
54b/1387, 64a/1635

taḥdīr (Ar.): beğenme, güzel bulduğunu, beğebdiğini belirtme. -2-
t.+ e 66b/1690, 54b/1382
: Cenab-ı Hakk'ın olmasını dileiği şeyler. -1-

t.+ i 99a/2536

taḳrīr (Ar.): sözle anlatma, ifade ve beyan etme. -1-

t. eyleyem 54b/1379

ṭalep (Ar.): isteme, dileme. -1-
ṭ. 59a/1501

ṭām (Ar.): işin oluşu sırasında, anında. -1-

ṭ. 89a/2286

ṭama' (Ar.): aç gözlülük. -1-
ṭ. 79b/2021

ṭamām (Ar.): bütünlüğü bozacak bir eksiki olmayan, bütün. -11-

t. 100b/2571, 103b/2650,
54a/1377, 60a/1525,
60a/1526, 67a/1711,
68a/1736, 87a/2227,
97b/2486, 98a/2506,
84b/2156

Taḳrīr : Allah. -38-

T. 101a/2576, 102b/2625,
104a/2633, 103b/2645,
53a/1345, 54b/1382,
56b/1435, 57a/1454,
58b/1491, 65b/1666,
66b/1690, 74a/1878,
87b/2236, 88b/2257,
90a/2395, 95a/2428,
96b/2472, 98b/2514,
99a/2530, 99b/2540,
99b/2541
T.+ 'dan 61b/1565, 68a/1763,
90b/2314, 95a/2433
T.+ 'nın 99a/2536, 67a/1703
T.+ 'nın 102b/2617, 97b/2486
T.+ 'nın 65b/1667
T.+ 'ya 100b/2563,
100b/2568, 103b/2648,
54a/1376, 68a/1760,
68a/1761, 73a/1859,
90b/2310

ṭā'ife (Ar.): grup halindeki insan topluluğu. -1-

ṭ. 74a/1888

ṭabip (Ar.): hekim, doktor. -1-
ṭ.+ ler 54b/1381

ṭabl (Ar.): davul. -2-
ṭ. 99b/2548
ṭ. + u 63a/1600

ṭağ : yer kabuğunun çıkıntılı, yüksek, eğimli yamaçlarıyla çevresine hakm ve oldukça geniş bir alana yayılan bölümü. -3-

ṭ. 82a/2086

ṭ.+ ı 65a/1652

ṭ.+ ım 96a/2456

ṭağıl - : toplu durumdayken ayrılıp birbirinden uzaklaşmak. -2-

ṭ.- uban 101b/2597

ṭ.- ur 79a/2016

ṭağla - : acısı yüreğine işlemek. -4-

ṭ.- dı 58b/1483, 80a/2034,
94a/2398

ṭ.- ma 90a/2394

ṭak - : iliştiirmek, tutturmak, geçirmek. -8-

ṭ. 70a/1784

ṭ.- dı 78b/2002

ṭ.- dılar 52a/1326

ṭ.- dılar 53b/1333

ṭ.- dukların 92a/2349

ṭ.- ın 64a/1625

ṭ.- up 53b/1328, 79b/2030

ṭākaṭ (Ar.): bir şeyi yapabilmek için gerekli güç. -1-

ṭ.+ im 70a/1784

ṭaniş - : kişilerin birbirlerinin kimliklerini, mesleklerini vb. öğrenmek. -1-

ṭ.- dılar 85a/2197

tanışık : birbirini tanımış olanların her biri. -2-

t. 55a/1395, 87b/2231

tañla - : şaşırmaq. -2-

t. 54b/1381

t.- dı 68a/1731

tura - : bir şeyin tellerini birbirinden ayrılıp karışıklığını gidermek. -1-

t.- yan 70a/1782

tas (Ar.): genellikle içine sulu şeyler konulan metal vb.ndedn yapılmış kap. -6-

t. 92b/2361, 92b/2364

t.+ ı 92a/2352

t.+ ıla 55b/1411

t.+ in 92a/2354, 93a/2374

tasdik (Ar.): doğrulama. -1-

t. eyleyem 67a/1703

taş :sert ve katı madde. -7-

t. 92a/2357, 57a/1443

57a/1444, 57a/1446

t.+ ı 65a/1652, 86b/2205,

57a/1443

t.+ ıla 86b/2203

t.+ ın 87a/2224

t.+ lar 82a/2086

tâş :sert ve katı madde. -3-

t. 57a/1443,

t. 57a/1446

t.+ ı 57a/1443

taşra : bir ülkenin başkent veya diğer önemli şehirler dışında kalan yerler,dışarlık. -4-

t. 86b/2207, 87b/2231

t. 85a/2197

t.+ da 74a/1880

tapuldu : bir şeyin çıkardığı ses. -1-

t.+ sın 68b/1746

tažarru^c (Ar.): yalvarma, yakarma. -1-

t.+ lar 67b/1719

tāze (F.): ilk ve yeni durumunu koruyan, bayatlamamış, bozulmamış olan. -1-

t. 71b/1825

te‘ālā (Ar.): “şanı yüce olsun” anlamında olup Allah, Tanrı kelimelerinden sonra kullanılır. -30-

t. 56b/1432, 57b/1463,

59b/1508, 60a/1524,

63b/1615, 65b/1665,

94a/2404

hağ t. 103b/2641, 90a/2301

97a/2482, 99b/2537,

71a/1812, 69b/1767,

54a/1373, 66b/1688,

67a/1712, 89a/2279,

77b/1977, 94b/2418,

54a/1371, 67a/1701,

72a/1834,68a/1735

83a/2116, 103b/2641

90a/2301, 97a/2482

99b/2537

hağ t.+ 'dan 97a/2477,

hağ t.+ 'e 89a/2273

tavar : inek, özellikle koyun ve keçi gibi hayvanların ortak adı. -3-

t.+ lar 62a/1571

t.+ ların 67a/1704

t.+ larını 66a/1681

taayan - :kendini dayamak, abanmak. -1-

t.- ur 68a/1752

tedbîr (Ar.): bir şeyi önlemek, olmamasını sağlamak için yapılan hazırlık, baş vurulan çare, önlem. -2-

t. eyle 54a/1375

t. kıllalar 55a/1394

tefekür (Ar.): düşünme. -1-
t. kılmazuz 92a/2347

tek : bir. -2-
t. 85a/2174
t. 98b/2517

tekin : cin, peri vb. tabiat üstü güçlerle ilişkisi olmadığı için uğurlu sayılan kişi. -1-
t. 87a/2217

temāşa (Ar.): bakıp seyretme, zevkle, hayranlıkla seyretme, izleme. -1-
t. kıldılar 100b/2566

temennā (Ar.): arzu, istek, temenni. -1-
t. 57a/1452

temmeti'l : bitti, tamam oldu. -1-
t. kitāb 104a/2655

ten (F.): insan vücudunun dış yüzü, cilt. -1-
t.+ i 86a/2193

tenhā (F.): ıssız, içinde az insan bulunan. -1-
t. 92b/2365

tennūr (Ar.): fırın, ocak, tandır. -1-
t. 56a/1417

tepsi : gıda, tabak vb. taşımaya yarayan, derinliği az, çeşitli büyüklükte düz kap. -2-
t. 70a/1782
t. 56a/1417

ter : deriden sızan, kendine has kokulu, yapışkan, renksiz, tuzlu sıvı. -1-
t.+ ler 99a/2527

terahḥum (Ar.): acıma, merhamet etme. -1-
t. eyledi 94a/2397

terk (Ar.): bırakma. -1-
t.+ ini 70a/1780

teselli (Ar.): avutan söz veya davranış. -1-
t. eyledi 87a/2228

teslim (Ar.): emaneti yerine verme. -1-
t. eyledim 67a/1707

teslīm (Ar.): emaneti yerine verme. -1-
t. 102a/2607

tevāzı' (Ar.): alçak gönüllülük, kibirli olmama, gösterişsiz olma. -1-
t. 103b/2644

tevbe (Ar.): işlediği bir suç veya günahtan dolayı pişmanlık duyup bir daha yapmamaya karar verme. -7-
t. 93a/2382, 93b/2390
t. kıldı 57a/1455, 57b/1456,
90a/2301, 93b/2386
t. kıldım 57b/1457

tezyīn (Ar.): süsleme, süslenme. -1-
t. eyledi 64a/1631

ṭın - : aldırmamak, aldırış etmemek. -4-
ṭ.- madı 85b/2178, 85b/2185
ṭ.- madı 77a/1961
ṭ.- mayup 85a/2172

tīz : çabuk, seri, tez. -17-
t. 101a/2582, 55a/1403,
59b/1515, 63a/1597,
74b/1893, 77b/1978,
86b/2211, 86b/2212,
89a/2276, 91b/2329,
99b/2544, 54a/1367,
61a/1553, 65b/1663,
94a/2399, 97b/2487
t.+ ce 81a/2071

- toğrı** : -e yönelmiş olarak, -e karşı. -4-
 ı.103b/2648, 56b/1439,
 57a/1469, 68a/1729
 : yalan veya yanlış olmayan. -7-
 ı. 102b/2623, 65b/1667,
 62b/1594, 62b/1596,
 88a/2245, 102b/2620
 ı.+ dur 62b/1593
- tok** : yemek yeme isteği ve ihtiyacı duymayan, yemek yemiş olan. -2-
 ı. 60b/1540, 60b/1544
- toğuz** : sayı. -2-
 ı. 85a/2201
 ı.+ uğuz 85a/2201
- tol** - : boş olmaktan çıkmak, içine giren şeyle dolu hale gelmek. -16-
 ı.- a 62a/1571
 ı. 65a/1657
 ı.- a 57b/1459, 61b/1569
 ı.- a-geldi 76b/1948,
 82b/2108, 52a/1324
 ı.- ardı 80b/2047
 ı.- dılar 80a/2038
 ı.- durasın 63b/1617
 ı.- durdılar 65a/1655
 ı.- durur 75b/1922, 84b/2152
 79b/2024
 ı.- maduğı 62a/1577
 ı.- updur 89a/2391
- toğdur** - : dolu hale getirmek, dolmasını sağlamak. -1-
 ı.- ur 53b/1352
- tolu** : boş yeri bulunmayan, dolmuş olan. -6-
 ı. 53a/1340, 65a/1658,
 66b/1693, 71a/1803
- ton** : elbise.-11-
 ı. 96a/2448
 ı.+ ı 94b/2414
 96a/2449
- ı.+ ıla 73b/1874
 ı.+ ın 53b/1334, 78a/1982
 ı.+ ları 74b/1902, 94a/2406
 ı.+ larını 52a/1321, 53b/1360,
 78a/1983
- tonan** - : süslenmek, bezenmek. -1-
 ı.- mış-ı-dı 100b/2565
- tonat** - : süslemek, gösterişli duruma sokmak. -2-
 ı.- dılar 63a/1601, 65a/1651
- toğtolu** : çok dolu, tamamen dolu. -1-
 ı. 60b/1536
- töhmet** (Ar.): suçlama, suç yükleme. -1-
 t. 62b/1589
- tut** - : elle kavramak, elde bulundurmak. -1-
 t.- amadığ 71a/1810
- tur** - : hareketsiz kalmak. -88-
 ı. 61a/1552, 80b/2057
 77b/1979, 97b/2486
 ı.- a 85b/2187
 ı.- alar 74a/1881
 ı.- alım 101b/2599
 ı.- am 67a/1709, 87b/2236
 ı.- an 70a/1777, 70a/1781
 ı.- asın 57a/1452, 59a/1505,
 83b/2132, 96b/2469
 ı.- asın 57a/1451
 ı.- ayım 87b/2234
 ı.- dı 103b/, 67b/1715,
 72a/1832, 78a/1988,
 80a/2041, 95b/2442,
 98a/2499, 98b/2516
 103b/2646, 59b/1512,
 69b/1772, 74b/1902,
 75a/1906, 78a/1983,
 79a/2010, 80b/2059,
 81b/2075, 86b/2213,
 91b/2340, 96a/2458,

96b/2471
t.- dılar 102a/2608, 55b/1407,
75a/1907, 84a/2143,
84a/2147, 85a/2172,
91b/2332, 97b/2495
t.- duğın 55b/1413
t.- ma 61b/1563, 78a/1982
t.- madı 79b/2022, 96b/2465
t.- mağı 78a/1986
t.- mañ 87b/2230
t.- mayuban 94b/2411
t.- mayuban 90b/2311,
99b/2543
t.- mayup 93b/2384
t.- maz 58b/1486, 77b/1969,
79b/2023
t.- mışam 78b/1998
t.- sın 104a/2632, 57a/1454
t.- sun 57a/1448
t.- uban 61b/1561
t.- uñ 85a/2199
t.- uñuz 73b/1869
t.- ur 104a/2631, 54a/1366,
59b/1512, 62a/1581,
62a/1582, 64b/1637,
65b/1662, 68b/1739,
78a/1987, 78b/2004,
83b/2136, 94a/2399,
98a/2508
97b/2487
t.- 99b/2544, 77b/1977
t.- ursın 53b/1361, 98b/2512
t.- uşur 100a/2559
karşu t.- ur 71b/1821
örü t.- ur 87a/2220, 89a/2276,

turak : durulan yer. -1-
t.+ im 96a/2453

tut - : elle kavramak, elde
bulundurmek. -19-
t.- ar 102a/2605, 87a/2224
t.- ar-ıdı 86b/2205
t.- dı 100a/2554, 55a/1403,
79a/2014, 85a/2176
t.- dı 72a/1839
t.- dılar 104a/2627, 104a/2636
t.- duğın 79b/2028

t.- ma 89a/2287
t.- madı 61a/1545
t.- mağıl 72a/1827
t.- mağ 72a/1838
t.- maz 65b/1663
t.- uban 88a/2243, 96b/2466
t.- up 70b/1798
: yakalamak. -1-
t.- duğumuz 85b/2186

tuy - : işitmek. -12-
t.- dı 54a/1373, 61a/1545,
71b/1822, 90a/2397
65b/1668
t.- dılar 53a/1339
t.- dum 76a/1936
t.- madın 75b/1923, 85b/2183
t.- madın 84b/2153
t.- maduk 75a/1912
t.- maz 75b/1919

tüket - : kullanarak bitirmek, hepsini
harcamak. -1-
t.- diler 66a/1677

ucuzluk : ucuz olma durumu. -6-
u. 61b/1569, 62a/1576,
62a/1580, 65a/1649,
65a/1650, 72b/1847
100b/2565

uçmak : cennet. -3-
u. 100b/2565
u.+ dan 94b/2413
u.+ dur 102a/2602

uğra - : bir yere kısa bir süre gidip kısa
süre kalmak. -11-
u.- dı 53a/1343, 57a/1469,
69b/1771
u.- duğı 77b/1969
u.- duğın 69b/1771
u.- rdı 72b/1851
u.- r-ıdı 75b/1928
u.- rsa 67b/1714
u.- sa 68b/1745
u.- ya 68b/1739
u.- yam 67b/1716

uğru/ uğru : hırsız. -11-
u. 85a/2173, 85b/2177
u. 83b/2135, 85a/2164,
85a/2165, 87a/2226,
91b/2320
o.+ dur 85a/2174
u.+ lık 85a/2176
u.+ lık 92a/2349
u.+ yı 85b/2186

uğur : insana iyilik ve saadet
getirdiğine inanılan durum. -6-
u.+ ın 75b/1919
u.+ lığı 85b/2184
u.+ lık 91b/2321
u.+ luğın 85b/2180

uğruluk : hırsızlık. -1-
u.+ 84b/2162

uğurla - : birini iyi dileklerle yolcu
etmek. -5-
u.- dı 88a/2247
u.- dılar 85b/2179
u.- mağa 84b/2161
u.- r-ıdı 85a/2175
u.- yasız 85a/2171

uğurulluca : -1-
u. 95a/2422

ulağdur - : ulağmasını sağlamak. -3-
u. 83a/2115
u.- ayduñ 81a/2066
u.- ur 82a/2098

ulu - : uzun ve iniltili bir sesle
ağlarcasına bağırmak. -1-
u.- rdı 86b/2206

ulu : çok üstün niteliklere sahip, çok
büyük, yüce. -5-
u. 76a/1939, 89a/2391,
99a/2530, 66a/1686
u.+ larıñ 91b/2336

um - : içinde istediği ve beklediği
şeyin gerçekleşeceğine dair bir duygu
taşıyarak olmasını beklemek. -8-
u.- aram 73a/1860, 90b/2314,
61b/1559
u.- aramki 86b/2203
u.- aram-ki 94b/2412
u.- ardık 93b/2388
u.- ar-ıdum 91b/2325,
96b/2468

unut - : iradesi dışında hatırından
çıkılmak. -13-
u. 95b/2445, 72a/1828
u.- duran 61b/1565
u.- ma 56b/1430
u.- madı 94b/2409
u.- madıñ 90b/2313
u.- masın 76a/1941
u.- maya 59b/1508
u.- mazam 95b/2446
u.- mışam 61a/1555,
61b/1564
u.- ur 57a/1447, 64b/1640

ur - : vurmak. -35-
u. 97b/2498
u.- dı 81a/2064, 82b/2110,
92a/2354, 92b/2363,
92b/2370, 96b/2465,
96b/2471, 92a/2357
u.- dılar 52a/1322, 79b/2021,
92b/2367, 53b/1327
u.- duğın 79b/2029
u.- duk 89a/2282
u.- dukların 79b/2026
u.- ma 58b/1487
u.- madı 85b/2178
u.- mañ 86a/2196
u.- maya 61b/1559
u.- uban 53b/1353, 59a/1498,
70a/1780, 75b/1927
u.- ulsa 68b/1749
u.- uñ 52a/1323
u.- up 86b/2206, 87a/2221
u.- ur 101a/2582, 56b/1442,
57a/1443, 68a/1756,
70a/1786, 79a/2018, 93b/2384

uşan - : sıkılıp artık ondan hoşlanmaz, onu istemez duruma gelmek, bıkmak. -2-

u. 90b/2317
u.- maz 58b/1482

uş : şu, işaret zamiri. -4-
u. 95b/2443, 96a/2451,
98b/2514, 99b/2546

utan - : rahat hareket edememek, sıkılmak. -7-

u. 61b/1559
u.- mağıl 61b/1563
u.- uban 61b/1562
u.- up 99a/2527
u.- urağ 85a/2172
u.- uram 61a/1554
61b/1558

utandır - : utanmasına yol açmak, sebep olmak. -1-

u.- durdı 76b/1946

uy - : davranışlarını ona benzetmek, imtisal etmek. -2-

u.- dılar 53a/1339
u.- dum 70b/1797

uyan - : uyku durumundan çıkmak. -3-

u.- dı 103b/2651
u.- ıcağ 81b/2083
u.- ur 57a/1478

uyanık : uyanmış olan, uyku durumunda olmayan. -1-
u. 53b/1355

uyhu : vücudun dinlenmesi için vücuttan ve dış dünyadan gelen uyarıları dikkate almayan geçici olarak fizyolojik ve zihinsel olarak algılayamaması durumu. -1-
u.+ dan 103b/2651

uyu - : uyku halinde olmak. -9-

u.- maz 89a/2268
u.- maz 82a/2097
u.- mazdı 53a/1351zirā
u.- r 53b/1355, 53b/1356,
57a/1478, 90a/2303,
103b/2649
u.- r-iken 81b/2083

uza - : uzun duruma gelmek, uzunluğu artmak. -3-

u.- dı 60b/1543
u.- mamış 59a/1497
u.- yup 65a/1653

uzat - : uzamasına yol açmak, uzamasını sağlamak. -2-

u.- dı 72a/1838
u.- ur 71a/1806

uzun : iki ucu arasında kendi ölçülerine göre fazla mesafe olan. -3-

u. 60a/1523, 74a/1890,
90b/2316

üç : sayı. -12-

ü. 102b/2618, 55b/1413,
56a/1417, 56a/1419,
75a/1905, 83a/2120,
95b/2441, 54b/1386,
55b/1414, 56a/1426
ü.+ ile 83b/2128
ü.+ üncü 66a/1681

ümid (F.): arzu edilen, olması istenen bir şeyin gerçekleşebileceği ihtimalinin verdiği rahatlatıcı, ferahlatıcı duygu, umut. -1-

ü.+ im 95b/2446

ün : şöhret, nam. -13-

ü. 95a/2433
ü.+ e 82a/2098
ü.+ i 53b/1362, 82b/2104a
ü.+ in 82a/2098
ü.+ iñ 68b/1750
ü.+ ine 58b/1481

ü.+ ini 68a/1754
ü.+ ini 68b/1746
ü.+ leri 82b/2101
ü.+ ün 54a/1366
ü.+ üni 53b/1363, 86b/2208

üñle - : yüksek sesle bağlamak, yüksek sesle bağlamak. -1-
ü.- r 59a/1494

üst : bir şeyin yukarıya, göğe doğru bakan yüzü. -4-
ü.+ üne 104a/2631, 53b/1353,
68b/1743, 94a/2399

üşür - : üşümesine, yığılıp toplanmasına sebep olmak, üşüştürmek. -1-
ü.- ür 66b/1693

üzüm : asmanın taze veya kuru olarak yenilen ve salkım durumunda bulunan meyvesi. -1-
ü. 55b/1411

va'de (Ar.): bir işin yapılması veya bir borcun ödenmesi için tanınan süre, mühlet. -10-
v. 96b/2472, 97a/2481
v. itdiñ 73a/1860
v.+ ñ 96b/2467, 96b/2468
v.+ ñe 96b/2469
v.+ si 97a/2480, 97b/2486
v.+ sini 97a/2482
v.+ yi 97a/2473

vaķit -12-
v. 53b/1336, 62b/1589,
71b/1825, 85a/2165,
91b/2341, 98a/2510
55b/1405
v.+ ını 65a/1650
v.+ i 73a/1860
v.+ idür 60a/1529, 71b/1814
v.+ iñe 71b/1814

var : mevcut, evrende veya düşüncede yer alan. -59-

v. 100a/2558, 101b/2589,
101b/2596, 103b/2646,
56a/1424, 57b/1465,
58b/1485, 58b/1491,
59b/1514, 60b/1537,
61a/1549, 61a/1550,
62b/1592, 63a/1597,
63b/1612, 63b/1618,
66a/1678, 66a/1682,
67a/1710, 68a/1760,
68b/1749, 70a/1788,
70b/1794, 71b/1814,
72b/1842, 75a/1911,
78a/1982, 80b/2054,
81a/2071, 83a/2118,
97a/2473, 62b/1589,
70b/1790
v.+ dı 57b/1466, 69b/1776,
73a/1862, 92b/2366
v.+ dır 77b/1970, 83a/2119
v.+ dur 58b/1487, 58b/1492,
78a/1993, 87a/2219
v.+ ı 66a/1678
v.+ ıdı 56a/1425, 57a/1468,
59a/1499, 80b/2056,
85a/2175, 85b/2182,
86b/2204, 88b/2266,
91b/2340, 92a/2352,
93b/2392, 96a/2448,
99b/2546
: elde bulunan her şey. -5-
v.+ ın 78a/1991
v.+ iñ 86a/2196
v.+ ını 66a/, 66a/1681
v.+ isa 87a/2222

var - : erişilmek istenen yere ayak basmak, ulaşmak. -104a-
v. 55b/1409, 61b/1558,
72a/1837, 78b/1996
v.- a 59a/1506, 85b/2187
v.- alum 86b/2210
v.- am 59a/1502
v.- an 73b/1874
v.- asın 59a/1505, 86b/2212
v.- asız 77a/1962, 77a/1965,
90b/2311
v.- avuz 98a/2509

v.- aydım 73a/1858
v.- ayım 102b/2616,
81a/2067, 88b/2259
v.- dı 101b/2598, 59b/1512,
71b/1815, 71b/1822,
79a/2010, 79a/2020,
79b/2022, 80b/2059,
81a/2072, 81b/2074
102a/2603, 103b/2649,
55b/1416, 61b/1562,
62a/1581, 62b/1590,
66a/1675, 66b/1695,
71b/1816, 72b/1847,
81a/2068, 84a/2146,
91b/2337
v.- dılar 100a/2550,
100b/2566, 102b/2614,
63a/1599, 78b/2004,
91b/2331
53b/1338, 55a/1398,
87b/2237, 91b/2330
v.- dım 60b/1535
v.- ğıl 101b/2593
v.- ğıl 83b/2130
v.- ıcağ 56b/1431, 84b/2151
v.- ıdı 54b/1389
v.- ıñ 85a/2201, 85b/2186
v.- ıñuz 73b/1869
v.- mağā 61a/1554, 72a/1829
v.- maz 101a/2580
v.- salar 78b/1995
v.- uban 100a/2559,
101b/2599, 80a/2045
101b/2600, 53b/1361,
62a/1583, 72b/1851,
73b/1871, 80b/2055,
83b/2134, 98b/2522
v.- ubanı 100b/2564,
79b/2029
v.- uñ 55b/1406, 73b/1870,
87b/2230, 87b/2233
v.- up 73b/1870, 78b/1995
v.- ur 100a/2553, 100b/2572,
101a/2584, 63a/1603,
64a/1629, 68a/1752,
71b/1820, 71b/1821,
73b/1874, 74a/1879,
75a/1906, 78a/1987,

81a/2072, 82b/2106,
83b/2136, 89a/2276, 91b/2340
58b/1486, 59b/1512

vaşif (Ar.): nitelik. -3-
v. 73a/1852
v.+ ı 104a/2638, 59a/1498
72a/1834

vaşl (Ar.): kavuşma. -2-
v.+ ı 100b/2569
v.+ ıñā 70b/1789

vay : bir kimsenin kötü bir sonuca uğrayacağını anlatan bir söz(ünlem).
-1-

v. 58b/1484

ve : bağlaç. -16-
v. 59b/1515, 63a/1600,
63b/1618, 65a/1652,
66a/1685, 66b/1691,
67b/1719, 68b/1740,
80a/2034, 82a/2092,
89a/2270, 91b/2327,
98b/2523, 99a/2526
v. 91b/2342, 92b/2359

vebāl (Ar.): günah doğuracak ve insanı ahiret azabına sürükleyecek olan ağır sorumluluk. -1-
v. 99a/2534

vedālaş - : ayrılırken birbirine esenlik dileme; esenleşmek. -2-
v.- ur 84b/2157

vefā (Ar.): sevgiyi sürdürme, sevgi, dostluk bağlılığı. -1-
v. 68a/1758

Vehhāb (Ar.): çok bağışlayan, çok veren, kullarına çeşitli nimetler bağışlayan anlamında esmâ-i hüsnâdan biri. -1-
V. 104a/2655

vesselām (Ar.): selam sözü. -7-

v. 100b/2571, 54a/1377,
60a/1525, 67a/1711,
68a/1736, 98a/2506,
98b/2519

vezîr (Ar.): askerî ve idarî yetkisi olan
en yüksek rütbedeki devlet memuru. -5-

v. 67b/1721, 68a/1734
v. eyle 67b/1714
v. eyledi 68a/1735
v. eylegil 68a/1730

vir - : iletmek, eriştirmek. -135-
v. 58b/1491, 102b/2619,
59b/1516, 72a/1834,
73a/1859, 91b/2323,
98a/2499, 100b/2571,
54a/1377, 57b/1463,
60a/1525, 64b/1645,
67a/1711, 68a/1736,
69b/1775,
72b/1846, 88b/2263,
98b/2519
v.- di 101a/2576, 102a/2603,
102a/2605, 102a/2607,
55a/1402, 58b/1488,
59b/1513, 59b/1516,
60a/1522, 61b/1562,
64a/1625, 67a/1701,
73a/1853, 76a/1938,
77b/1979, 79a/2015,
79a/2017, 85b/2183,
89a/2275, 91b/2343,
95a/2426, 96a/2459
59a/1503, 66b/1688,
77a/1967, 91b/2329,
95b/2439
v.- dik 85b/2177
v.- diler 102b/2614, 66a/1676,
66a/1679, 66a/1681,
66a/1682, 91b/2341,
93a/2378, 98b/2522
66a/, 66a/1684
v.- dim 54a/1372, 95b/2434
v.- diñ 83a/2121
v.- düğine 67a/1703
v.- dük-idi 99a/2529

v.- düñ 75b/1918
v.- düren 56b/1438
v.- e 60a/1524, 67a/1704,
84b/2152, 88b/2255,
88b/2257, 89a/2272,
90b/2314
v.- eler 55a/1397, 74a/1882
v.- elüm 55a/1392, 94a/2396
v.- em 102a/2606, 64a/1633,
70a/1788, 75b/1926,
76b/1944, 83b/2133,
88b/2257, 95b/2437,
97a/2479
v.- en 56b/1436, 56b/1440,
57a/1446, 70a/1779
v.- esin 76a/1934
v.- eydün 75b/1918
v.- eyim 70b/1789
v.- gil 63b/1615, 69b/1766,
79a/2013, 98a/2511
v.- güreyim 102b/2616
v.- idi 104a/2630
v.- in 61a/1546
v.- iñ 85a/2201, 87b/2233
v.- i-yorursın 96b/2470
v.- medi 86a/2195, 88b/2256
v.- mediñ 90a/2397
v.- medüñ 90a/2399
v.- mek 96b/2470, 65b/1667
v.- miş 63b/1615, 79b/2023
v.- señ 96b/2467
v.- üben 73b/1874
v.- ür 55a/1403, 56b/1435,
57a/1470, 62a/1581,
63a/1604, 65b/1666,
69b/1767, 71a/1812,
71b/1820, 72b/1850,
75a/1906, 75b/1922,
78a/1988, 85b/2181,
87b/2236, 90a/2300,
90a/2302, 92a/2345,
93b/2392, 94b/2417,
95b/2438, 98b/2521

vü : ve bağlacı. -5-
v. 100a/2552, 74b/1902,
75a/1908, 82a/2091,
96a/2451

ya/ yā : ünlem. -20-

y. 56b/1436, 57a/1476,
59b/1514, 61a/1552,
65b/1673, 78b/1997,
79a/2013, 81a/2069,
88b/2259, 93a/2374
56b/1437, 58b/1484,
59b/1519, 60a/1520,
62a/1575, 67a/1710,
71b/1823, 79b/2030,
88b/2257, 89a/2278,
102b/2616, 104a/2632,
104a/2654, 53a/1344,
53b/1355, 54a/1365,
54a/1370, 54a/1375,
55b/1416, 57b/1457,
57b/1461, 58b/1487,
59b/1509, 59b/1516,
60a/1529, 60a/1531,
61b/1564, 62a/1572,
62a/1582, 63b/1615,
69b/1774, 71a/1809,
71a/1811, 71b/1814,
71b/1824, 72b/1842,
74a/1884, 78b/2002,
81a/2065, 89a/2288,
100a/2555, 101b/2589,
53a/1350, 55b/1410,
56b/1430, 56b/1435,
57a/1445, 57a/1471,
64a/1631, 68a/1753,
70b/1796, 71b/1823,
77b/1975, 83a/2114,
88b/2259, 88b/2267,
95a/2431, 96b/2467,
99b/2538

Ya'kūp : peygamber ismi.

-113-
Y. 100a/2551, 100a/2554,
100a/2556, 100a/2557,
100a/2559, 100b/2569,
100b/2574, 101a/2575,
101a/2576, 101a/2577,
101a/2578, 101a/2586,
101b/2592, 101b/2593,
101b/2598, 102a/2603,

102a/2607, 102a/2613,
57a/1447, 57a/1472,
59b/1512, 59b/1516,
59b/1519, 60a/1521,
60a/1523, 73a/1857,
73a/1861, 73b/1868,
73b/1869, 73b/1875,
74a/1878, 74a/1889,
76a/1933, 76a/1937,
76b/1948, 76b/1955,
77a/1961, 77a/1967,
78a/1992, 83a/2117,
87a/2218, 87a/2219,
87b/2239, 88a/2244,
88a/2247, 88b/2258,
89a/2273, 89a/2275,
89a/2276, 89a/2281,
89a/2284, 89a/2288,
89a/2392, 90a/2300,
90a/2302, 90a/2303,
90a/2304, 90b/2314,
91b/2328, 95a/2422,
95a/2430, 95b/2446,
96a/2459, 96b/2469,
97a/2474, 97a/2479,
97b/2496, 97b/2498,
98a/2500, 98a/2502,
98a/2505, 98a/2510,
98b/2515, 98b/2516,
98b/2518, 98b/2519,
99a/2535, 99b/2537,
99b/2539, 99b/2544,
73a/1862, 101a/2587
74a/1885, 89a/2271
Y.+ 'a 100a/2550, 100a/2553,
100a/2560, 100b/2572,
102a/2605, 89a/2274,
95b/2441, 97a/2480,
99b/2542, 59a/1504,
59b/1514, 73a/1863,
59a/1504, 59b/1514
Y.+ 'ı 101a/2584, 102a/2608,
102a/2609
Y.+ ıla 99a/2527
Y.- u 82a/2095
Y.+ 'un 59a/1498, 59a/1499,
88b/2266, 89a/2279
Y.+ 'uñ 100b/2573,

101a/2582, 72b/1851,
73a/1854, 73a/1856,
74a/1883

ya'ni : anlatılmak, açıklanmak istenen
bir hükümden önce kullanılan söz. -2-
y. 66a/1686, 66b/1689

yabān (F.): tanınmayan, bilinmeyen
yer. -3-
y.+ a 85b/2182, 86a/2192,
92b/2366, 71a/1809
71a/1808

yād (F.): hatır. -1-
y.+ ına 73a/1861

yağ : yenilen besinlerin
fazlasından, gıdasız kalındığı
sürece kullanılmak üzere kalp,
mide, bağırsak gb. iç organların
etrafında kaslar, dokular
arasında depolanan, deri ve
kılları dış etkilerden koruyan
hidrokarbonların ortak adı. -1-
y. 62a/1571

yağ - : gökten yere düşmek. -3-
y.- ar 66b/1696
y.- madı 65b/1670
y.- maya 62a/1578

yağmur : atmosferdeki, su buharının
yoğunlaşıp yeryüzüne düşmesi. -3-
y. 62a/1578, 65b/1670
y.+ lar 66b/1696

Yahūda : özel isim. -10-
y. 79a/2018, 87a/2224,
87b/2233, 88b/2256,
85a/2198 ,91b/2330,
92a/2345, 92b/2368,
92b/2369

yağ - : yanmasını sağlamak,
tutuşmasını sağlamak. -4-
y.- asın 91b/2327
y.- dı 97a/2474

y.- dıñuz 88a/2244
y.- up 102b/2625

yağın : arada az mesafe bulunan. -2-

y. 100a/2550, 82b/2099

yalan : aldatmak amacıyla söylenen
söz. -4-

y. 56a/1421, 82a/2094
y. 92b/2361
y.+ cılık 85a/2176

yalın : çıplak. -1-
y. 73b/1872

yalıñuz/ yaluñuz : yanında başka biri
bulunmayan, tek. -3-
y. 77a/1968, 80b/2047
78a/1985

yalvar - : ısrarla istediğini
söylemek, bir şey isterken
yumuş ve acındırıcı tavır
takınmak. -10-
y. 65b/1672
y.- ayım 88b/2259
y.- dı 80b/2054
y.- up 60a/1528
y.- ur 83a/2114, 85b/2188,
88b/2267, 90a/2304,
99b/2537
y.- uruz 93b/2386

Yāmin : kişi ismi. -55-

Y. 79a/2014
Y.+ 'de 84a/2146, 84b/2157
Y.+ 'den 87b/2241
Y.+ 'e 78b/1999, 83a/2118,
83b/2130
Y.+ 'i 78b/2003, 87b/2232,
95a/2423
Y.+ 'ide 75b/1925
Y.+ 'iñi 88b/2255
Y. 58b/1485, 73b/1877,
76b/1944, 77a/1959,
77a/1960, 77a/1968,
77b/1973, 77b/1980,

78a/1988, 78a/1991,
78b/1997, 78b/2000,
78b/2001, 78b/2002,
78b/2005, 78b/2006,
79a/2009, 79a/2010,
79a/2011, 79a/2018,
80b/2047, 80b/2049,
81a/2062, 81b/2073,
81b/2080, 82b/2104a,
83a/2122, 83b/2131,
83b/2136, 83b/2137,
84a/2139, 84a/2142,
84a/2149, 84b/2154,
85a/2167, 86a/2195,
87b/2234, 87b/2235,
88a/2242, 90b/2312,
95a/2421, 95a/2422,
99a/2525

yan : bir yerin ön veya arka kabul edilen kısmına göre sağ ya da solda olan tarafı. -30-

y.+ ıma 104a/2630, 53b/1357,
62b/1586
y.+ ımdan 87b/2230
y.+ ımuza 84a/2138
y.+ ına 101b/2590,
102b/2616, 103b/2644,
53a/1343, 57a/1469,
57a/1476, 58b/1488,
68a/1756, 83b/2136
y.+ ında 54a/1365, 60b/1535,
61a/1548, 68a/1734
y.+ ına 81b/2074
y.+ ında 72b/1851, 73a/1858,
73a/1862, 75a/1915,
67a/1709, 96a/2448
y.+ ında 80b/2054
y.+ ından 102a/2609,
86a/2195
y.+ larında 85b/2182
y.+ uma 90b/2306

yan - : yok olmak, kül haline gelmek. -13-

y.- am 88b/2261
y.- anların 89a/2286
y.- ar 71a/1808, 70b/1795

ile y.- ar 88b/2264
y.- aram 88b/2265
y.- ardı 93a/2381
y.- dı 101b/2594
y.- madan 53a/1346
y.- maz 58b/1482
y.- müşam 90b/2317
y.- ubanı 71a/1807

yaña/ yana : taraf, yön. -5-
y. 82b/2103, 93b/2384
y.+ a 68a/1763, 72a/1837,
97a/2485

yañıl - : hata yapmak. -1-
y.- müşam 69b/1765

yap - : -1-
y.- dı 79b/2024

yapdur - : ortaya konmasını, meydana getirilmesini sağlamak. -3-
y.- durur 101a/2582,
65a/1657, 68b/1739

yapış - : ayrılmayacak şekilde tutunup kalmak. -4-
y.- dı 69b/1770, 81b/2074
y.- duğın 79b/2028
y.- ıban 60b/1543

yaprak : bitkilere göre değişen yeşil uzantı. -2-
y. 57a/1444
y.+ ın 59a/1496

yapu : çeşitli maksatlarla kurulan her türlü mimarlık eseri. -1-
y.+ sın 87a/2223

yar - : ortadan ayrılmak, bölünmek. -1-
y.- ıldı 56b/1442

yār (F.): sevgili. -10-
y. 100a/2552, 54b/1388,
56a/1424, 58b/1485,
63a/1609, 66a/1682,

- 78a/1993, 95a/2429
y. ā 71a/1813, 71b/1815
- yara -** : yarar sağlamak, faydalı olmak.
-1-
y.- r 102a/2602
- yarāk** : hazırlık, malzeme, teçhizat. -3-
y. 99b/2543, 63b/1616
73b/1869
- yaralı** : yaralanmış, yarası olan. -1-
y.+ dur 59a/1500
- yarat -**: yoktan var etmek. -1-
y.- an hüsni-hulki 56b/1436
- yardımcı** : yardım eden kimse. -1-
y. 74a/1878
- yarın** : içinde bulunulan günden sonra gelen gün. -1-
y. 57b/1458
- yarlığa -** : Birinin suçunu bağışlamak, mağfiret etmek. -2-
y.- r 99b/2541
y.- ğıl 104a/2654
- yarı** : bir bütünün iki eşit parçasından her biri. -1-
y.+ sın 99b/2538
- yas** : ölümden veya felaketten duyulan acı ve bu acıyı belirtmek üzere yapılan şeyler. -4-
y. 54b/1384, 82b/2107
y. eylediler 54b/1386
y.+ ını 66b/1699
- yasak** : yapılması istenmeyen, yapılmasına izin verilmemiş olan.
-1-
y.+ ı 63b/1619
- yaşduğ**: baş altına koymak için kullanılan içi pamuk, yün, ot vd. ile
- doldurulmuş torba şeklinde küçük minder. -2-
y. 54a/1365, 54a/1366
- yaş** : ıslak, nemli. -22-
y. 102b/2615, 60b/1540,
60b/1543, 90b/2308
y.+ ı 100a/2557, 57a/1474,
59a/1495, 76b/1948,
89a/2271, 96b/2466,
97b/2493
y.+ ıla 80b/2047
y.+ ım 97b/2493
y.+ ın 60a/1527, 74b/1891
y.+ ında 64b/1638, 72a/1835
y.+ ını 90b/2309
y.+ lar 82a/2089, 82b/2108
y.lar + ıla 53b/1352
- yaşa-** : hayatını devam ettirmek. -1-
y. 66b/1698
- yat -** : uyumak veya dinlenmek için yatağa girmek. -3-
y.- dılar 84a/2148, 99a/2526
y.- urken 65b/1662
- yatur -** : birinin yatmasını sağlamak.
-2-
y.- dılar 85a/2169
y.- ur 84a/2149
- yavı** (F.): kaybolmuş, kayıp. -1-
y. kılan 97b/2491
- yavru** : evlat, çocuk. -7-
y.+ çağım 97b/2491,
97b/2492, 97b/2493,
97b/2494, 97b/2490
y.+ cuğım 97b/2490
y.+ sın 90a/2300
- yavuz** : fena, kötü. -3-
y. 77a/1964, 77a/1966
- yavuzluk** : kötü, fena olma durumu.
y.+ lık 85a/2170

yayıl - : herkes tarafından duyulmak. .

-1-

y.- ılur 104a/2638

yāy : iki ucu arasında bir giriş gerili olan, eğri ve esnek olan ok atma aleti.

-1-

y. 85a/2199

yaz - : belli işaret ve harflerle bir yere geçirmek. -15-

y.- a 90b/2315

y.- anı 104a/2654

y.- dı 74a/1887, 95b/2439,
98a/2504

y.- dı 79b/2025, 79b/2031,
91b/2328

y.- dılar 91b/2341

y.- dukları 92a/2346

y.- ılanı 99a/2536

y.- ıldı 88b/2265

y.- ılmış 80a/2037

y.- maduk 92a/2351

y.- miş 98a/2506

yazı : yazmak işi, düşüncelerin belli işaretlerle tespit edilmesi. -4-

y. 80a/2035

y.+ lar 80a/2043

y.+ ları 79b/2033

y.+ ya 81a/2060

ye - : ağız içinde çiğneyerek yutmak. -41-

y. 88b/2261

y.- di 56a/1418, 62a/1573,
75a/1912, 76b/1950,

80a/2042, 101a/2586,
74b/1903

y.- diler 56a/1427, 60b/1538,
65b/1672, 66a/1680

y.- dürdün 83b/2125

y.- düren 70a/1778

y.- dürün 93a/2373

y.- dürüp 55a/1397

y.- dürür 101a/2585,
94a/2406

y.- gil 80b/2048

y.- medi 80b/2053

y.- medi 55a/1402

y.- mediler 80a/2040,
80a/2041

y.- meyüp 82b/2105

y.- mez 53a/1351

y.- rken 85b/2181

y.- se 80b/2051

y.- seydim 80b/2049

y. - sin 56b/1431

y.- ye 101a/2581, 56a/1420

y.- yem 80b/2050, 84b/2151

y.- yeniñ 89a/2285

y.- yüben 62a/1575

y.- yüp 60b/1539, 65b/1663,
66a/1677

y.- mek 82b/2105

y.- mezem 80b/2052

y.- rler 65b/1671

yedi : sayı. -18-

y. 57a/1448, 57a/1454,

60b/1537, 60b/1542,

61a/1546, 61b/1568,

61b/1569, 62a/1572,

62a/1573, 65a/1659,

86b/2204

y. 57a/1443, 60a/1526,

60b/1536, 60b/1540,

62a/1574

y.+ nci 66a/1685

yedür - : yemesini sağlamak, yemesine sebep olmak. -7-

y.- diler 75a/1904

y.- dün 83b/2125

y.- en 70a/1778

y.- ün 93a/2373

y.- üp 55a/1397

y.- ür 101a/2585, 94a/2406

yeg : tek, bir. -2-

y.+ dur-ur 53a/1346

y.+ dür 53a/1347

yel : havanın yer değiştirmesi sonucu meydana gelen esinti, rüzgar.

-1-

y. 65b/1670
yemek : yemek için pişirilmiş,
hazırlanmış yiyecek. -6-
y. 65b/1662, 80b/2048,
90a/2399
y.+ i 101a/2586
y.+ iñ 101a/2581
y.+ lerden 101a/2586

yemiş : meyve, incir. -4-
y. 62a/1578
y. 62a/1578, 65b/1671
y.+ ler 62a/1571

yeñ - : karşısındakine üstün gelmek,
onu mağlup etmek. -1-
y.- emedi 81a/2064

yene/ yine : bir daha, tekrar, gene.
-63-

y. 101b/2593, 101b/2598,
102a/2613, 104a/2629,
103b/2649, 53b/1357,
53b/1359, 55a/1403,
58b/1488, 64b/1645,
67a/1712, 68a/1755,
70a/1787, 72a/1833,
75b/1923, 75b/1927,
76b/1951, 77a/1964,
80a/2035, 80b/2055,
81b/2078, 82b/2106,
83a/2118, 83b/2130,
85b/2188, 86a/2196,
90a/2302, 90b/2306,
90b/2310, 92a/2357,
93b/2394, 95b/2437,
97a/2483, 53a/1348,
53b/1360, 57b/1467,
60a/1527, 62a/1572,
63a/1606, 63a/1607,
63b/1610, 66a/1677,
66a/1679, 66b/1696,
69b/1768, 75b/1926,
76b/1944, 78b/1996,
83a/2115, 83b/2133,
83b/2136, 84b/2152,
85a/2171, 90a/2304,

93b/2393, 97a/2479,
98a/2511, 72a/1832,
80b/2055, 85b/2179
73b/1876

yeñi : sonradan ortaya çıkan, sonrada
var olan. -2-
y. 61b/1568, 79b/2032

yeñile - : tekrar etmek, yeniden
yapmak. -1-
y. 91b/2319

yeñilen - : yeniden ortaya çıkmak,
tazelenmek. -1-
y.- di 88b/2260

yer/ yir : bir nesne veya kimsenin
kaplayabileceği boşluk, bulunduğu
mahal. -47-

y. 56b/1442, 57b/1465,
73a/1862, 90a/2399,
81b/2085
y.+ de 58b/1492, 78a/1987,
91b/2344
y.+ den 57a/1443, 93b/2393
y.+ e 100a/2556, 54b/1390,
55b/1405, 68a/1756,
68a/1757, 71b/1815,
77a/1965, 80a/2045,
81a/2064, 81b/2073,
84a/2147, 91b/2332,
92b/2365, 93b/2384,
96b/2465, 96b/2471,
97b/2498, 71a/1813
y.+ i 56b/1442, 74a/1889,
86b/2204, 100a/2558
y.+ idür 53b/1337
y.+ ime 64b/1636
y.+ imi 57b/1458
y.+ inde 104a/2632
y.+ iñde 77b/1979
y.+ inden 97b/2487
y.+ ine 102b/2615, 62a/1580,
85b/2189
y.+ ler 82a/2092
y.+ lere 65a/1651, 68a/1762,
79b/2030

- y.+ lerine 66a/1683
- yerlü** : o yere ait nitelikleri taşıyan.
-1-
y.+ lü 62a/1580
- teryüzi** : üzerinde yaşadığımız yer küresi. -2-
y. 71a/1803
y.+ ne 65a/1651
- yeşer** - : üstündeki bitkiler yaprak açıp yeşillenmek. -1-
y.- di 60b/1544
- yeşil** : sarı ile mavi arasındaki renk.
-2-
y. 62a/1577
y.+ ce 57a/1444
- yet** - : yetişecek miktarda veya derecede olmak. -7-
y. 100b/2564
y.- di 65a/1653, 88b/2261
y.- diler 63a/1601, 84b/2158, 87b/2237, 99b/2545
- yeter** : gereken kadar, ihtiyacı karşılayacak kadar olmak. -4-
y. 59b/1510, 66b/1696, 76b/1952, 85b/2186
- yetim** : babası ölmüş. -2-
y. 90a/2397
y.+ e 83a/2115
- yetiş** - : ulaşmak, vasıl olmak. -1-
y.- miş 88a/2248
- yetmiş** : sayı. -6-
y. 100b/2570, 63a/1609
63a/1608, 73a/1864, 99b/2545
y.+ inde 63a/1608
- yetür** - : besleyip büyütmek. -2-
y.- di 59a/1499
y.- esin 91b/2326
- : ulaşmak, eriştirmek. -3-
y.- diler 63a/1603, 72a/1831, 74b/1893
- yevm** (Ar.): ahiret hayatında bütün insanların, dünyada yaptıklarının hesabını Allah huzurunda vermek üzere toplanacakları gün. -1-
y. mahşeri 57b/1461
- yığ** - : toplamak, biriktirmek. -1-
y.- ar 65a/1660
- yık** - : bozmak, parçalamak. -2-
y.- aram 86b/2203
y.- a-yazdı 87a/2223
: indirmek. -1-
y.- dılar 85a/2166
: yüklemek. -2-
y.- ıcağ 68a/1726
y.- asıñ 91b/2327
- yıl** : on iki aylık süre. -34-
y. 101a/2587, 55b/1407, 57a/1448, 57a/1452, 57a/1454, 60a/1526, 61b/1569, 62a/1574, 64a/1629, 65a/1659, 66a/, 66a/1681, 66a/1682, 66a/1684, 66a/1685, 83b/2131, 85a/2164, 85a/2165, 85b/2187, 90b/2318
y. 85b/2187
y.+ a 66a/1677, 66a/1680
y.+ da 100b/2570
y.+ da 68b/1747
y.+ dur 73a/1864, 86a/2190
y.+ ı 65a/1660
y.+ ınñ 65a/1649
y.+ larda 62a/1576
y.+ ları 65b/1668
- yılduz** : ışıklı ve bir nokta halinde görülen gök cisimlerinden her biri. -1-
y.+ ları 98a/2501

yırtıcı : etlerini yiyip beslemek için
diğer hayvanları dişleri ve tırnakları ile
parçalayan. 1-
y. 60b/1537

yigit : yürekli, gözü pek, kahraman. -
24-

y. 56b/1430, 58b/1487,
58b/1488, 58b/1489,
58b/1492, 59b/1509,
61a/1550, 62a/1572,
71b/1820, 78a/1989,
78a/1992, 78b/1997,
78b/2002, 79a/2014,
96b/2462, 98a/2502
y. 58b/1490, 60a/1521
y.+ e 67b/1722
y.+ ile 80b/2057
y.+ iñ 68a/1732
y.+ ler 101a/2575, 75b/1920
y.+ lik 70b/1789

yigrek- : tiksinti veren. 1-
y. 71a/1804

yigren - : mide bulandırıcı bir his
duymak, tiksirmek. -1-
y.- ür 68b/1744

yit - : kaybolmak, zayi olmak. -1-
y.- düklerin 79b/2030

yoħsa : merak, tereddüt, ümit vd.
duyguları ve düşünölen ihtimallerin
dışındaki başka bir ihtimali belirtmek
için kullanılan bağlaç. -4-
y. 75a/1909, 92b/2361
71b/1824, 87b/2229

yoħsul : maddî imkanı az olan,
geçinmekte güçlük çeken. -1-
y. 65a/1649

yok : bulunmayan, mevcut olmayan.
-7-

y. 104a/2634, 60b/1542,
62b/1589, 62b/1596,
87a/2222

y.+ dur 102a/2611, 61a/1557,
66a/1680
y.+ ıdı 60b/1541

yokla - : gözden geçirmek, bakmak,
kontrol etmek. -5-
y.- ña 63b/1618
y.- r 68b/1747
y.- ya 61a/1557
y.- yalar 83b/2134
y.- yasız 90b/2311

yol : bir yerden bir yere gitmek
amacıyla içinden veya üzerinden
geçilen yer. -33-

y. 57a/1469, 67b/1716,
82b/2105
y.+ a 102b/2620, 102b/2623,
57a/1474, 65b/1667,
68b/1742, 95b/2439,
99b/2544
y.+ da 63b/1621, 67b/1717,
75b/1927
y.+ da 75b/1928
y.+ ı 62b/1594, 69b/1765,
77b/1969, 96a/2447
y.+ ım 77b/1974
y.+ ina 59b/1511, 68b/1739,
69b/1769, 69b/1770,
88b/2257
y.+ ını 77b/1981
y.+ lara 57b/1466, 75b/1929
y.+ ları 63a/1601
y.+ larına 53b/1330
y.+ uña 67a/1710, 94a/2396
y.+ uña 70b/1789
y.+ uñuza 85b/2186

yoldāş : arkadaş, dost. -1-
y.+ larımuza 88a/2246

yor - : yorumlamak, tabir etmek.
-5-

y.- dı 61a/1552
y.- dı 63b/1610
y.- duğını 61a/1551
y.- ılır 65a/1661
y.- ı-virmediğ 56a/1423

yön : taraf, cihet. -1- y.+ üñ 103b/2650	58b/1488, 61b/1562, 62b/1585, 63b/1614, 64a/1625, 64a/1635, 64b/1637, 65b/1672, 66a/1677, 66a/1685, 66a/1686, 66b/1688, 66b/1698, 67a/1705, 67b/1713, 67b/1715, 67b/1719, 67b/1722, 70a/1787, 71a/1812, 71b/1820, 71b/1822, 74a/1882, 74a/1887, 75b/1917, 75b/1927, 77b/1978, 77b/1979, 78a/1991, 78b/1997, 78b/2006, 79a/2009, 80b/2054, 84b/2156, 85b/2184, 88a/2245, 93b/2385, 94a/2403, 94b/2414, 94b/2418, 99b/2546 Y.+ 'da 68b/1747, 94a/2398 y.+ 'dan 57a/1479, 72b/1848, 97b/2497 Y.+ 'dı 92b/2364 Y.+ 'ı 100a/2552, 100a/2556, 101a/2579, 101b/2593, 63b/1611, 52a/1316, 53b/1331, 53a/, 53a/1341, 66b/1697104a/2628, 53a/1343, 54a/1368, 57a/1446, 57a/1447, 57a/1470, 62b/1591, 63a/1597, 63a/1599, 63a/1603, 64a/1629, 66b/1689, 68a/1761, 72a/1830, 73a/1859, 74a/1879, 75a/1907, 76b/1950, 80a/2045, 81b/2073, 84a/2143, 88b/2263, 89a/2274, 89a/2280, 89a/2283, 91b/2325, 91b/2341, 93b/2387, 94b/2415, 99a/2529 Y.+ 'ım 73a/1858, 76b/1952, 81b/2085, 90a/2305, 95b/2443, 95b/2446,
yönil- : doğrulmak, yüzünü o yöne çevirmek. -1- y.- ildi 68a/1763	
yu - : yıkamak. -6- y.- dılar 54b/1385, 68a/1733 y.- r 96a/2448 y.- rken 96a/2449 y.- yup 102a/2608, 70a/1782	
yuğa : ince, çabuk kırılır, dayanıksız. -1- y.+ dur 52a/1315	
yuğarı : her bakımdan üstte bulunan varlık. -1- y. 97b/2486	
yumşak : üzerine dokulduğunda çukurlaşan, eski biçimini kaybeden. -1- y. 60b/1541	
yumurğa : beslenmede kullanılan gıda. -1- y. 85b/2183	
yurt : bir milletin üzerinde yaşadığı, kültürünü oluşturduğu toprak, vatan. -1- y. 104a/2636	
Yūsuf : peygamber ismi, özel ad. -426- Y.+ 'a 64a/1624 Y.+ ' 89a/2282, 90a/2302, 90b/2314, 92a/2346, 92a/2348, 92a/2350, 92a/2352 Y.+ 'a 101a/2575, 101b/2588, 102b/2614, 102b/2617, 104a/2630, 104a/2639, 53b/1335, 53b/1364, 54a/1372, 55b/1410, 56b/1433, 56b/1436, 57a/1445, 57a/1470,	

98a/2510
 Y.+ 'imí 73a/1860
 Y.+ 'inda 66b/1691
 Y.+ 'u 53b/1361, 82b/2106,
 83b/2125, 98b/2520
 Y.+ 'um 57a/1474, 89a/2288,
 90b/2306
 Y.+ 'umí 90a/2304
 Y.+ 'un 52a/1321, 62b/1596,
 80a/2036, 85a/2169,
 85b/2180, 85b/2184,
 86b/2215, 87a/2225,
 89a/2268, 89a/2280,
 94b/2414, 95b/2438,
 98a/2500
 Y.+ 'uñ 100a/2554,
 100b/2574, 101a/2576,
 53a/1350, 55b/1407,
 57b/1464, 60a/1526,
 66a/1687,
 68b/1739, 68b/1745,
 69b/1770, 72a/1831,
 72b/1844, 73b/1877,
 74b/1892, 75b/1929,
 80b/2056,
 81b/2075, 81b/2079,
 90a/2303, 90a/2394,
 90b/2312, 95a/2421,
 98a/2503
 Y. 100a/2551, 100a/2553,
 100a/2555, 100a/2562,
 100b/2567, 101a/2576,
 101b/2591, 101b/2592,
 102b/2615, 102b/2621,
 102b/2625, 104a/2627,
 104a/2632, 104a/2633,
 104a/2635, 103b/, 103b/2642,
 103b/2649, 52a/1320,
 52a/1324, 53b/1330,
 53b/1337, 53a/1344,
 53a/1345, 53a/1347,
 53a/1349, 53b/1355,
 54a/1365, 54a/1366,
 54a/1368, 54a/1369,
 54a/1375, 54a/1376,
 55b/1408, 55b/1410,
 55b/1413, 55b/1416,
 56a/1419, 56a/1421,
 56a/1422, 56b/1430,
 56b/1432, 56b/1435,
 56b/1441, 56b/1442,
 57a/1445, 57a/1450,
 57a/1455, 57a/1471,
 57a/1477, 57a/1478,
 57b/1462, 57b/1465,
 57b/1466, 57b/1467,
 58b/1483, 58b/1487,
 58b/1489, 58b/1491,
 59a/1501, 59a/1503,
 59b/1510, 60a/1527,
 60a/1531, 60b/1533,
 61a/1551, 61b/1563,
 61b/1564, 61b/1565,
 61b/1567, 62b/1588,
 63a/1604, 63a/1605,
 63a/1607, 63a/1608,
 63a/1609, 63b/1610,
 63b/1615, 63b/1617,
 63b/1621, 64a/1628,
 64a/1631, 64a/1632,
 64a/1634, 64b/1637,
 64b/1638, 64b/1646,
 65a/1649, 65a/1656,
 65a/1660, 65b/1668,
 66b/1690, 66b/1692,
 66b/1700, 67a/1706,
 67a/1712, 67b/1717,
 67b/1720, 67b/1724,
 68a/1731, 68a/1734,
 68a/1751, 68a/1753,
 68a/1754, 68a/1755,
 68b/1739, 68b/1745,
 69b/1768, 69b/1769,
 69b/1771, 69b/1772,
 69b/1776, 70b/1793,
 70b/1796, 70b/1798,
 70b/1800, 71a/1801,
 71a/1805, 71a/1806,
 71a/1809, 71a/1811,
 71b/1814, 71b/1816,
 71b/1821, 71b/1822,
 71b/1824, 72a/1827,
 72a/1832, 72a/1836,
 72a/1837, 72a/1839,
 72b/1841, 72b/1845,
 72b/1849, 74a/1880,

74a/1883, 74b/1891,
74b/1896, 74b/1900,
74b/1901, 74b/1902,
75a/1906, 75a/1908,
75a/1912, 75a/1914,
75b/1919, 75b/1922,
75b/1923, 75b/1924,
76a/1935, 78a/1983,
78a/1988, 78a/1989,
78a/1991, 78b/1998,
78b/1999, 78b/2000,
78b/2001, 78b/2003,
78b/2004, 78b/2005,
78b/2007, 79a/2009,
79a/2012, 79b/2024,
79b/2032, 80a/2041,
80a/2044, 80b/2048,
80b/2050, 80b/2052,
80b/2053, 80b/2057,
81a/2061, 81a/2063,
81a/2065, 81a/2071,
81a/2072, 81b/2074,
81b/2083, 82a/2095,
82b/2108, 83a/2114,
83a/2116, 83a/2118,
83a/2120, 83a/2121,
83b/2128, 83b/2129,
83b/2130, 83b/2132,
84a/2138, 84a/2142,
84a/2144, 84a/2146,
84a/2149, 84b/2152,
84b/2153, 85a/2170,
85a/2175, 85a/2197,
85b/2178, 85b/2179,
85b/2185, 85b/2186,
85b/2189, 86a/2190,
86a/2192, 86a/2194,
86a/2195, 86b/2211,
87a/2220, 87a/2221,
87a/2228, 87b/2231,
88b/2264, 89a/2390,
90a/2399, 90b/2309,
90b/2313, 90b/2318,
91b/2334, 91b/2337,
91b/2342, 92a/2348,
92a/2354, 92a/2357,
92b/2361, 92b/2363,
92b/2370, 93a/2376,

93b/2389, 93b/2390,
93b/2391, 93b/2394,
94a/2397, 94a/2401,
94a/2405, 94b/2410,
94b/2413, 94b/2416,
94b/2419, 95a/2426,
95b/2445, 96b/2464,
98a/2506, 99b/2547,
99b/2549, 104a/2631
Y.+ ıla 100b/2569, 84b/2157,
91b/2341, 98b/2512

yut - : ağızda olan bir şeyi boğazdan
aşağı indirmek. -1-
y.- dığı 54a/1374

yüce : yüksek, büyük, ulu, mertebesi
üstün olan. -1-
y. 57b/1465

yük : bir insanın taşıdığı şeylerin
bütünü. -7-
y.+ idür 85a/2174
y.+ imüz 84b/2163
y.+ lerin 85a/2167
y.+ ümizi 74b/1897
y.+ ünde 83b/2134
y.+ üni 85a/2168
y.+ üñüz 76b/1955

yüklü : üstünde yük bulunan, yükü
olan. -1-
y.+ lü 86b/2208

yüklet - : yüklemek işini yaptırmak.
-1-
y.- diler 84b/2156

yürek : kalp. -4-
y. 94a/2398
y.+ i 59a/1500, 82a/2087
y.+ ini 58b/1483

yüri -/ yürü - : adım atarak ilerlemek.
-7-
y.- di 53b/1331, 80a/2038
54b/1388

y.- diler 100a/2550
y.- r 100a/2551
y.- tğil 55b/1410
y.- yîñ 74a/1878

yüz : sayı. -59-

y. 100a/2553, 56a/1425,
71a/1813, 71b/1815,
80a/2039, 96b/2468
65a/1657, 78a/1986
y.+ e 78a/1986
y.+ i 72a/1836, 83a/2119,
87b/2230, 95b/2442
y.+ i 74a/1890
y.+ imüñ 60a/1530
y.+ in 100b/2567, 53b/1352,
61b/1562, 61b/1566,
70a/1777, 78a/1984,
84a/2142, 84a/2143,
94a/2401, 75a/1906
y.+ iñ 94a/2396
y.+ inde 60a/1520
y.+ inden 94a/2399
y.+ ine 62b/1594, 68b/1744,
79b/2029, 92b/2367,
94b/2409, 94b/2412,
97b/2489, 67b/1720
y.+ ini 75b/1917, 79b/2030
94a/2400, 96b/2466
y.+ iñi 100a/2555, 98a/2508
70a/1779
y.+ ler 91b/2332
y.+ lerin 93b/2384
y.+ lerine 85b/2178
y.+ üm 54a/1370
y.+ ümüz 93b/2387
y.+ ümüze 73b/1865,
73b/1873
y.+ üñ 61b/1563, 70a/1788
y.+ üne 70b/1798, 98a/2500
y.+ üñe 61b/1559
y.+ üni 59b/1519, 78a/1986,
89a/2268, 90a/2303
y.+ üni 64b/1639, 97b/2488,
97b/2489
y.+ üñi 94a/2395, 96a/2454
71a/1804
: surat, çehre. -6-

y. 100a/2553, 71a/1813,
71b/1815, 80a/2039,
96b/2468, 78a/1986

yüzük : parmağa takılan, genellikle
altın, gümüş vb. madeni halka. -1-
y.+ üni 64a/1625

za'f (Ar): irâde zayıflığı,
dayanamama. -1-
z.+ ını 86a/2191

za'îf (Ar.): güçsüz, kuvvetsiz. -4-
z. 57a/1473, 81b/2084
z.+ dür 86a/2193
z.+ liğim 91b/2324

zahîre (Ar): gerektiği zaman
kullanılmak için saklanan erzak.
-1-
z. 63b/1618

zâlim (Ar): zulmeden, gaddar,
merhametsiz. -1-
z. 68b/1747

zamân (Ar.): vakit, vakit, çağ, devir. -
8-
z. 57a/1451, 84a/2143,
95b/2445, 61a/1555, 53b/1328,
85a/2172
z.+ dan 59a/1497
z.+ dur 89a/2281

zâr (F.): ağlama, inleme, feryat. -11-
z.- i zâr 53b/1359
z. 73a/1859, 83b/2125,
92a/2351, 95a/2429,
96a/2452, 96a/2457,
97a/2482
zâr-i z. 53b/1359
z. eyledi 82b/2111
z. eylesün 95a/2432

zarar (Ar): ziyan. -4-
z. 52a/1317, 87a/2216,

- 76b/1954
z.+ lar 73b/1866
- zārī** (F): ağlayıp sızlama. -12-
z. 83b/2125, 81a/2065
z. eyledi 54a/1371
z. kıldı 54b/1383
z. kıldılar 102a/2610
z. kıılır 67b/1717, 54b/1380,
81b/2082, 83a/2114,
85b/2188, 95a/2433,
89a/2273
- zāyi'** (Ar): elden çıkan, kaybolan.
-1-
z. 61b/1564
- zebūn** (F): zayıf, güçsüz. -1-
z. 70b/1794
- Zelīha** (Ar): hz. yūsuf'un yoldaşı. -66-
Z. 100b/2572, 100b/2573,
101a/2577, 101a/2579,
101a/2582, 52a/1316,
52a/1317, 53b/1335,
53a/1342, 53a/1345,
53b/1362, 54a/1366,
56b/1438, 62b/, 62b/1594,
64b/1643, 68a/1726,
68a/1729, 68a/1751,
68a/1755, 69b/1768,
69b/1771, 69b/1772,
70a/1787, 71a/1803,
71a/1805, 71a/1807,
71a/1810, 71a/1811,
71a/1813, 71b/1814,
71b/1815, 71b/1817,
71b/1822, 71b/1823,
71b/1824, 72a/1827,
72a/1829, 72a/1833,
72a/1838, 72b/1841,
72b/1842, 72b/1843
Z.+ 'yı 53b/1332, 53a/1342,
56b/1439,71a/1809
Z.+ 'dan 101a/2577,
72a/1837, 72b/1844
Z.+ 'nın 53a/1349, 69b/1770,
71a/1812, 71b/1820,
- 71b/1821,
72a/1836,87a/2223,53b/1364
Z.+ 'ya 101a/2578,
71b/1816,52a/1316
Z.+ 'yı 70b/1800, 72a/1831,
72b/1841
Z.+ yam 70a/1783
- zelzele** (Ar): toprağın titremesi. -1-
z. 87a/2223
- zencīr** (F):birbirine geçmiş halkalardan
oluşan demir ip ve bağ. -5-
z.+ i 52a/1323, 52a/1326
z.+ ile 52a/1315
z.+ in 53b/1333
z.+ ler 52a/1319
- zevk** (Ar): tatma, tat,lezzet. -1-
z.+ ini 81b/2076
- zikir** (Ar): anma, hatıra getirme. -1-
z. 83b/2127
- zindān** (F): hapisane, karanlık,
mapus. -32-
z. 53a/, 53a/1347, 53a/1349,
55b/1407, 57a/1451,
57a/1469, 57b/1458,
61a/1550,56a/1424,
57a/1447, 57a/1448,
57a/1452, 57b/1465,
63b/1613
61a/1555, 62a/1582,
63b/1611, 64b/1643,
82a/2096
hıps-i z. 53a/1342
z.+ a 53a/1341, 53b/1353,
55b/1406, 62b/1585,
62b/1587, 62b/1591
z.+ cı 53b/1364,
54a/1366, 53b/1362,
54a/1368
z.+ cıya 53b/1361
z.+ da 53a/1346
- zīnet** (Ar): süs, bezek. -3-
z. 74b/1894

z.+ ile 79b/2024
z.+ ler 104a/2637

86b/2204, 94b/2413,
99a/2534

z̄irā (F): çünkü, şundan dolayı. -19-
z.82b/2102,63a/1609,61b/156
0,78b/2001,100a/2560,
53b/1363, 60a/1522,
63b/1622, 71a/1813,
72a/1829, 72b/1843,
73a/1856,
75b/1929, 76b/1946,
77b/1971, 85a/2165,

ziyāret (Ar): görmeye gitmek,
görüşmeye gitmek. -2-
z. 101b/2600, 102a/2601

zulüm (Ar): hak edene hakkını
vermeme. -2-
z. 62b/1587, 68b/1

SONUÇ

Eski Anadolu Türkçesi döneminin en önemli eserlerinden birisi olan Yûsuf u Züleyhâ kıssası birçok edip tarafından kaleme alınmıştır. Bu kıssa Yûsuf'un hayatını farklı açılardan ele almıştır. Bu kıssanın yeni bir nüshası olan İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 numarada kayıtlı olan nüsha dil özellikleri, imla özellikleri bakımından 17. yüzyılda kaleme alındığı tespit edilmektedir.

On ikinci nüsha olan 297.92 numarada kayıtlı olan Kıssa-yı Yûsuf diğer nüshalardan farklılık göstermekle birlikte belli ölçüde benzerlik de taşımaktadır. Bu benzerlik İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi'nde bulunmakta olup konu bakımından Yûsuf u Züleyhâ, Kıssa-yı Yûsuf, Yûsuf u Zeliha isimleri ile kayıtlanmış olup farklı nüshalar ile benzerlik göstermektedir. Aynı zamanda gerek dil özellikleri gerek imla özellikleri gerekse Yûsuf'un kardeşi Âs konusunun işlenmesi yeni bir nüshanın varlığının tespit edilmesini kolaylaştırmaktadır.

V. TIPKIBASIM

<p>شویله یوق قدرده بی صفا اولده زلیخه دهرچی یوقی سونیدی زلیخه ائدن سونیکه نیک خیر دهرچی کا ساطا ابروقا جون دهرچی کا زنجیر زور دوزدی ناری اوی کلور جعفر دیر یوسف طونیر بی کورونیا کا یولاس کیزدی کورولد زنجیری اورولدی چونکه اشید زوسف یوسور ددی کی یورک با نون اولده کورون زنجیری کا طا فایر</p>	<p>اغز زنجیر بله حالی نجه اولده زلیخه یوسفی سر کیده دی کیده سونیکه اکا ایدم ضرر هر تک امر اولنه ایدم اکا هر کولایه دهر کلدر دوز بقدی یوسف قوشون انا کور قور قوشا قری قضا نری هم باشنه بر قیاق اوز دیر بلکه کیده اکی سین کور دیر طوله کلدی اولمبارک کور دی شدی تم نلا س کیم ده اوله انیا اول لای یوینو رفدی</p>
---	---

رد

جميع اولون ارتلرينه اويدن
 هب ديوارلر باشنه جملان
 يوسف زندانه قورلر ايمس
 زليخه افي جيس زندان ايله شين
 باش اكد اي ائين كوكسوله قوردي
 بنلار ائيدن كوركل مجنهي
 تكري جيس ارتو قلدن اوكدن
 يكدور زندانه اربه بدن
 يوسف ايدن اعرى درر
 ايشوب نلن ايجنه قويدن
 دكله امدى زليخه ناكسالي
 با يوسف ائدو كاشالا
 يمز ايجن اويومرته يدورونكون

صوكتا

فولوز
ريفي

اوردن بوزلكك الالرينه
 بوزمان قويه قويدن افي
 چيرورين بوزكانه صند بيلر
 اول بوزكان بغاده يوسف ائين
 يوسف بوزكان اوب بوردى
 كوروب سناطانه صند بيلر افي
 شيدى كل كوز بوز بوز بوز
 چيرورين طوبى بالتر كيدن ايدن
 زليخه يوسف كورنك فولوز
 غريب اول بوز بوز دوت چكر
 يوسف ايدن بيلك ايم بيلر
 بوز بوز مزالى دوز سور بيلر

كل كور امدى دنيا ك حالارينه
 صان قند بيلر ايب طموني بيلرينه
 ائديك قند بيلر فولالارينه
 كور ايدون كند بيلر اولالارينه
 كور ايدون ماضير اولالارينه
 زليخه بيل ايدن كور اولالارينه
 طقد بيلر ليكجه كاشالاارينه
 كور كور زندان اقق سدارينه
 اينا نلن صبح غورتك اولالارينه
 نه وقف صاله غريب اولالارينه
 بوز بوز اصل بوز بالتر دار بيلر
 وار ديلك طموني ايجنه قويدن

الينا

دیدی آمدی بهای یوسف سن پندین
 چو که زندی طوری بصدود
 اظلال غیب نشدین احدی
 زندی خود بوسی دکان آید
 یوسف اند غریبی فلز آید
 ددی یاریت مدد آید بکا
 اظلیون آند زاری آید
 این سلام آله یوسف سوز
 اغزله بر صالو قندی اول
 بوند غی و شعیب آید
 جمل بیلد بکله یوسف دکل
 جورتک یوسف شوسوزی کل
 اشده یوسف زردی اولد عام

بصد و غمی یا که چقاره سین
 یوسف خلا زرخه او تا شید
 تیز دم کوندردی دوستین
 یوسف غدر حکت نه آید
 بران قدر دوندی کته شکر آید
 قادیم ایاقه یوزوم دوندوم
 حق تعالی جبرئیله امر آید
 بر نصب و بر دم انشا بکل
 حق تعالی حکمتی طوبی اول
 هنه کوزسه حاطینه آید عالم
 جمله خلق روسی تدبیر آید
 شاد اولون تکدی شکر آید
 و بر صوات مصلحای و سلام

دوی

سکا

نه یوزین کوزنده اشید و بر
 کجه ساری و سوسو بصد
 ای کال یوب امانت اعلا و
 چای خورده ی یوسف یوز سن
 شوقه کوزان عجب یوز و
 سلطانک امری و کلین آینه
 الایحه ایدیم امر آله
 هکتدا خلا دی یوبله زارید
 سینه طوفان یاکا کوندور
 وار وین زانجه امر آله
 زندی بی دی بی چون دوز کز
 زب چسقار تم نده بی
 کز زندی یوسفه سوبله

قلینش ابراهه طله و زور کوز
 کوزین اورون نلانه بقا
 اغزل بکن یوزی سوبله
 او یاقی سوزوم اشیدون
 دزدیم ارنوغین بزم یوز اول
 کوز بدم سنی کته یا نه
 بن اولجه ای جیجی مک دوی
 صباح اولوز نیتخینه چقار
 دوز تو طعمانار دهل کوند
 نه طرفد سین کیز یوسفی دوز
 ز لجه دوز قول غیه کیز سین
 انک اوخی یاری اشیه بزم
 ز لجه ناک حال چکا تا آله

۵۹

وکلہ امید بری سوز سوز سوز
 خسته اولدی بریکه سلطانها
 طکله اولدی کا طنبیر کلور
 تکراری کلجه کز دوز اول
 جون اجل کادی قتی قریا اولدی
 جمله خلوقا ایدلاره فغان
 جمع الوین بارشا هو بود بکر
 اوج کوناد سیمله یا سید بکر
 قرانچی دانی سلطان اید بکر
 چونک سلطان اولدی ریا ریا بکر
 برانچی حکمی واردی سلطان اید
 جمع اولوب بیره کوز ندله بکر

سلطانیک حالنی نغز یازدیم
 اکلار زاری قلوباه فغان
 بلدی کجه هر بری علاج فایده
 نغزین علاج الله سلطان اید
 مصر خلوق جمله زاری قادی
 شرایچی یاس ایدی هتیب بیجان
 کفن صاوا التوق قور قوی بکر
 جمع اولوبن صکر کوز ندله بکر
 خنده جفا روت ائی اید بکر
 بوددی حکمی اید الله شان
 وکلہ خیدما اولدوغین دیم اید
 سلطان اید اکی قولدی دله بکر

بری شری ایدان بری اید
 دله بکر تیرتین جوق مال دوز لوق
 بری غنی اید لوم ماللا بکر
 راجی اولدی بکر اول مال اید بکر
 کله بکر طابق اید بکر
 شری بکر اتمک اغو فانه لکر
 اید بکر شاهه ائی و پوه لکر
 وار دکر ایشوا ایشنه کید بکر
 قتی اتمکی اغوی اتمک
 شری بکر اغوی قتمدی
 دوز بق ایدنه اغوی صفایه
 سلطان اتمکجه و بری اتمکی
 سلطان اولدی اتمکجه و بری

وکلہ امید بود بکر کانه دیدی
 سلطان اولدی بری و بری کونه
 بکر اید لوم دخی قولدی بکر
 وکلہ امید بکر بکر بکر
 اکیسی بو فتنه ورنلند بکر
 سلطان اید اکر نه الله دونه لکر
 اکا اغوی دوز اولدور لکر
 وکلہ امید اولدی تید بکر
 فلقدی سلطان له لوق تکمه
 سلطان اول بکر اید بکر
 سلطان صوغور فاقم ددی
 بکر اتمکجه هم اول اتمکی
 اغوی طوندی اولدی بکر اولدور

بسی آید باشه کوروروم
 کله ی قوشتریدی باشمده انی
 چیموین برافاجه اصا ل
 دوشک تک تعیری بودوریلدی
 یوسف یدردوشک تک بیدکی اش
 یولاری خوش دینه دعوت ایلدی
 دوشم یولورودورورمادیلکا
 زندان اهل بکه اولدی کده وار
 هتیمسلمان اولدی بیه جوان
 چیموینا انجی هم اددیلر
 کله ی قوشتریدی بیه بیینی
 کده رب شیمپیه الییر
 انی سلطان فایتنه آتدی بیه

بنه اوج تنور اتمک بشوم
 سلطانده الوب کیدر ایکن انی
 یوسف یدرستی اوج کونده لال
 کله قوشتر آله بییکسی بیه
 انجی بیه بلان ایلک بودوشی
 یوسف آله کینه جون سویلدی
 انجی دریا بنمازم سکا
 کله ی شیمی مسلمان اولدی کای
 بیک دوریمز ادم واریمانی
 اوسکون آله قولدیله کله بیه
 برافاجه اصا قوریلر انی
 کیده قورلر حقیله کله بیه
 برافا بیدوروشی کتدی بیه

انجی شیمی اوج سنه اولدی
 وقت اوله بیدک آله بیه
 هله وارولک زندانه قولدی بیه
 یوسف ک حقیله خا این صورت
 دتلر اولانه دعالیه کینه
 خسته اولانک واروقه ایلر صورت
 یوسف دوروشوریم بوز غایر
 الون الیه کله کل موروم
 آتدی سلطان آله لیجه بیه
 بونه سنک طوره وغینا اوج کون
 قولدیله هم دخیجه نوبت کله
 قعودن فورنا ورینن ایه ل
 کوریمم دوروشنده یوسف

شیمی شیمی اوج ددی
 اغوی برقدی اگسوز بیه
 سلطان آله هان خشم ایلدی
 بریسا اول زندان ایلدی طوره
 خسته اولانه یوسف علاج ایلدی
 دوشک کور ایلهم دوروشین بیه ایلدی
 کله ی شیمی یوسف سویلدی
 برافاقون حاسبه صغیر اوزوم
 صغیر اول صغیر شیمی بیه تم
 یوسف کله اوج کل ایلچوان
 اوج کون دوشک سکا خلعت کله
 چیموین سکا ایلدی
 وار ددی انجی کله سویلدی

بیه
 بیه

جبرائیل قائله جبرائیل اوروز	جبرائیل قائله جبرائیل اوروز
بشیرت بینه او نومه ریدی	طاش کیکانه اولورور قوروش چقا
ان شاء الله بئکده چقان ریدین	دوندی جبرائیل یوسفه سوله
حق تعالی جبرائیله امر ایلدی	یوسفی یوسفه بالادون قوروزین
کنده خلقو نه نیه اضمه ریدی	بعضو بیاوغلی یوسفی اولوروزین
دردینه انکه اولور قائله بیدیم	مومکله خلقو قلدنا اولوروزین
یا یوسف کوریک نه یوروز	حاجتین مخلوقدن استیجک
حسن خلقی نه اکا کیدر ویرت	یوسف ایدر اکسکال بئله دو
کیدر خانی قیودن جبرائیلان	جبرائیل ایدر عطا اولوروزین
زلیجه قینه سینه قوروشلان	اولون اکی حرفه نمان بیلدین
انی طغری زلیجه صولوا بئله	اکوروزی عند زلیجه قوروشل
دهلو غنکله انک برکوران	نمدی بئله شیشه بشیریل اولور
بویجه دوشلار خناسان ایلدی	مومکله یوسف اشیدر یوسفی
بیرایله یاقورون یوسف کوروز	

دیدی
اشی
سپن
ی
دیدی

بشیرت بینه او نومه ریدی	بشیرت بینه او نومه ریدی
ان شاء الله بئکده چقان ریدین	بشیرت بینه او نومه ریدی
حق تعالی جبرائیله امر ایلدی	بشیرت بینه او نومه ریدی
کنده خلقو نه نیه اضمه ریدی	بشیرت بینه او نومه ریدی
دردینه انکه اولور قائله بیدیم	بشیرت بینه او نومه ریدی
یا یوسف کوریک نه یوروز	بشیرت بینه او نومه ریدی
حسن خلقی نه اکا کیدر ویرت	بشیرت بینه او نومه ریدی
کیدر خانی قیودن جبرائیلان	بشیرت بینه او نومه ریدی
زلیجه قینه سینه قوروشلان	بشیرت بینه او نومه ریدی
انی طغری زلیجه صولوا بئله	بشیرت بینه او نومه ریدی
دهلو غنکله انک برکوران	بشیرت بینه او نومه ریدی
بویجه دوشلار خناسان ایلدی	بشیرت بینه او نومه ریدی
بیرایله یاقورون یوسف کوروز	بشیرت بینه او نومه ریدی

دیدی

هم شمردند آمدی میل اندادی	انکه اینجند بران وار دی
بجز آنکه فرستیده طوغری بود	کلدی زندان یارته اوغری وار دی
اولده جلد بوسفه سالا وورد	دوه سب آنک تقدی بوسفی کورد
اناک بک بوکدی یکلین حسن اودی	با بوسف سن بوندی بند سب کورد
کنده کیدی کوکی هرگز بنددی	سندنا بریلا بی یعقوب کولدی
انقلقدن کورمت ایکی کوزی	کی ضعیف اولمشه تراندا اوزی
بوسفم کله دیوبوله بقدر	کجه کوزدور کوزی کرای باغی قر
صورتیه بسین هیچ اناکله صا	کم سنیک درد بک بوکدی فریغی
هیچ با نیجه کلن تر ایدکله نینه	جمله اوغلاندری کا عاقدتر
بوسف اولدی بوسوسور کور	انک انکار روغنه انک کور
اویانور بوسف دریا وینور بوسف	کجه بوسف دردی کوزدور بوسف
حالی بودور شرح ایدین تن سکا	هیچ بوسفن غیر بوسوز کلن بک
جمله جملن انکله اغلا سورن	کجه تر اغلا دره سین اسیدورن

شویله اغلا سبک خیر اولور	توبه قله ی سوزینه نیش اولور
بن کیده قوم کله تم بکلیجس انک	توبه قله قلم با هم کالجس انک
راضیم بوننا ده بری نلاله کل	تخکک ان ایزم بارین جمله موز
کرسنک جک کی طوله کولکله نماله	دینا سوسون چقر کولکله اوزن حال
صورتیه قله مبدل جملا نسا کل	سوزمه قو کد بن کدر خیر شاهه ننگ
بوسوسون قله رسول بری حد ایدک	تخکک ان ایزمه سین بری با صبر
کریسته غرض حال ایددی	بوسف اید جوق صناعا ایددی
وین صلاب عشقه نغیه	خوقالی حالین قله ویردا
بوسفن احوالیه ایدله نظر	دکله ایددی بری خیم خبر
بوسف ایدله هر کون او بودور اید	زندان ایچ بری بوجه بر فرا ایددی
بوسف ایدله باقر ایددی بوالیه	قرشو سنده وار دی بری بجه
کوزی هر شوردن تران قفل کلن	بند بوسف بر کون انک اوورور

۳۷

اول کسپاران دالعی اولاد ایش
 اول کسپاران دالعی اولاد ایش
 پیر عین صرار دوزن کوشن بلین
 اول قلان دالاردی کولاد مرس
 بود بدو کک یعقوبک و سنجیدی
 بر پی بوزدی اول کوزیده ایدی
 بوزکی زالدیه هنج اولدی
 کوزوشن کلدن ندر طلب
 وارام اوچکان پهلج ایلیم
 ورتدی آندرت فرنج اولسون سکا
 یعقوبه یتیم سلامت ددی
 اختتام کین اوکده طوره سین
 یتیم سلامت کاکا کوزده سین

کاسلانی اول قاجی اعزاز ایش
 اول کسپاران دالعی اولاد ایش
 اکلقدن سوله ایلش خالیش
 اول زمانندن بو هنج اولاد ایش
 اول کیشی هوق اولون دکلدی
 یعقوبک اول کوزوشی واردم
 اول کیدلیدن بری هنج کولدی
 دبد کوزوشن کاکا ای ایش
 کوزوشن کلدن کوزوشن ایش
 چیقوبیوسف بالادین کاکا
 اول کیشی بالادین کوزوشن ایش
 چون کیده سین کوزوشن واردم
 اختتام کینه وار طوره سین

بوزدی اولاد اولاد اولاد ایش
 بابا حورم دیون یتیم مسین
 بوسفا ایشیدون اکلدی
 ایدر ایدی اولیم حنسر یتیم
 دوهی سوزدی دویق کیم دکلدی
 برغصا آتیه اولوزون دوزن
 بوسفا ایدر اولاد ایش
 کلدی بیکت بجز نیک یانیه
 بوسفا ایدر نوزده سن ایش
 بیکت ایدر بوزی کفا ایش
 بوسفا ایدر کوزوشن سکا
 برنج وار دورا ویده ایش
 اول خالجه ترا خاض دالعی

سوزنده قناد سن ایش
 ابراهیم ایشیدون مسین
 جمعه خلقک کوزوشن طاخلدی
 به یتیم دوزیده دوشن آتیه
 بوزدم دخی اول ایدی با مرس ایش
 وارن ایش کوزوشن سوزمک دکلدی
 کل کوزوشن سوزم واردم ایش
 هر سلام بوزدی بوسفا ایش
 نوزده کلدن سن ایش
 کوزوشن کلشم کوزوشن ایش
 بر سلام وار حنسر و بیکل سکا
 اول کوزوشن واردم ایش
 کسپه بوزدی بوزوشن ایش

۹
 ۱۰

بومزه اوردی اول کورستورید	بانی الله اوی دیمد ک
یکت ایدر دنیا بده تم دی	یعقوب ایدر ندیکر سناک دیر
اشه و بردی نکا سیلا سونکی	دینا اولغری پی قلدی عتی
عروک اوزون صوک خیر اورد	یعقوب اکاجوق دعال لیک
جمله مقصودک سنک الله وون	حق تعالی قور قورون قورون
و برضوات مصطفایه والتسلا	جوتکه بوسوز دخی اولدی عتی
یدی پیل اولدی تمام دیکه اوی	دکل امدی بوسنک لغوالی
کوز کوزدن دوکدی اولغی باشین	بده بوسنک سجه ده قور یاشین
بن قلو که لطیف قیل ایلا دیناه	بوار و سب اخلایون ایدر اله
وقیده نایتمی شاد ایدر کل	نخسیریم بخا دایکله کیل
کوکال خراز ایلا دایکله کیل	بورموتک قاره سنه نجه بتم
مشق لوزیم با بوسنک فی سکا	جهل نیل کلدی ددی اولدی اکتا

ددی

دینه سینه برغریب سلام ایدر	حسین اچیده حالن اکار ایدر
دکلک و عادن اولوسیه	حق تعالی و کاسین بر اقیه
عرب ایدر ایلا کتانی دیکل	نذر اسنک نکا سوبله کن
یوسف ایدر ای دمانه سکا	سلام الله و کین بتر نکا
دوندی عرب کندی عقالونید	کیده زید ایشدی کنگا الیه
اوبنه وار دیکه نیک طورز	طورده عاندن یعقوب اوبنه وار
ایلا بر اهیتم دبدی خطاب	دینه اچیدک و زدی کاجوب
دو دیلایینه مصیرون کلورم	بر لمانت وار که یعقوبه دیم
دینه کورده ایلا سینه سولید	اولده شادا اولدی قور کاسین
کوردی اچیر و یعقوب و بر سلام	دو دی کسین برغریب و زیا سلام
بر کوز لغو قور بون سنک کلور	ایلا شیدالی جان حیا بولور
دو دی برغریب سینه ایدی سارا	حسین اچیده دد مصیرون اول سلام
یعقوب ایدر بوزنی کوزدی صبح	یلا دی ندر صورت و کوی صبح

ص

اولكيدار دردمي جملد انكده قورون
 بكا تقيدي ابدي ويريك ندورون
 جملد اخري بربادق شيطا نيه بويدي
 كلدي سلطا ياننه ياشين صله
 بزكيز وارسته سونيه كيل انق
 بزيكيت وان زندان ايجه اول بويدي
 يوسف انك يورد و عني سويدي
 بادشاه ابديه نيه طوره سوين
 تيزا انكوي بكا ككور سوين
 بزاسانت ديش ابدي اول بكا
 اول زمان زندان ايجه جسيم
 دوله دونه بكا اصردي ابدي
 صوخر قورده نسا الله جفا نيه

دانه طومايه كوكوش اياق اولون
 بلك ارب سيمري يدي قور و تد بيشتر
 دوشنك تعبيرين نيدو كين بل اولون
 چون نيل ابدار بوني آشتاده كوكوش
 سلطا ايله نه خسته سين ياشي
 نيل ابدان سلطا فكر بو بودور
 كلد اولك دوشنك روز و كوي سويدي
 اول ايجه بويدي ايسه اول اولون
 ايسه بويدي بر و غورم وارده
 نيل انك بويدي و قورميسم
 نيل سلطانه اكا سيني دويدي
 سلطا نيل بويدي قورده

حق سني نواوزن اناذ ايلدي
 بونلك سورون بوسف و كلدي
 جمله معتبر لري جمع ايلدي
 بوي اولون بويجه كوز و موم
 يدي صيفين جملدي كي سموز
 هويدي كاروق صيف و جيفار
 اول سموز صيف لري هفت ايد پار
 براز صيف لري بيوت طويلا ديد
 يدي ياش بعداي ياشي و جويدي
 هويدي كوكوي ياشي بوشن ايجان
 بويدي بيفلدي كوكوش قوردي ياش
 اولون
 اولون دوي جيفدي قوردي ياشي بوشن ايجان
 اولون
 نله دانه سيني قوردي نيل ابدان هفت

قيعودن قورنا روتن شاد ايلدي
 بارشاه دوشنك قور و كلدي اكلدي
 انكده كوز و بويدي و شوي سويدي
 نيل دكيزيك ياننه واروم
 همه لري طويلا سول و كوي بويدي
 بزكيز جفا واركي بويدي واروم
 هويدي در سيني هويدي صوريدي
 قوردي طويلا قور امد بيلدي
 ياشي بونلك طويلا قور ياشي
 هويدي بزكيز بويدي بيلدي هويدي
 بيلدي اناذن دوشنك قور و ياش
 قوردي ياشي ياشي ياشي بوشن ايجان
 نيل دوشنك قور و اولون قور و اناذن

دېمه بېشم نې کلوييکاکا
 بادشاه اندر يوزکه اوسيه
 هکاکا اندر ارحليم اوله
 طروب کي کي شربان نيسون
 واردي اندک يوسف ورسه
 يوسف اهداج يوزک و تيمور
 ردي يا يوسف جوضايغ ايشم
 يوسف ايد کرک بک اولدي کاکا
 چون شربان يوزک ايد سويدي
 يوسف ايد دنگه ايد عيبرتي
 اولدي سمر صغير کلدي کي
 بلدي سيل غايت او جور اوله
 شولقد تا خارا اوله طوبيلر

اوتورم شدي وارغا کاکا
 اوسم اوسني اوتند ورسيه
 قتي سويکيه اوسيم اوله
 سلطان ايد احمي ره زنجيه ايسون
 اوتون يوزک واردي همهام
 بيه کلک طوره سوز سوز کاکا
 امانت ايد و کاکا اوتومشم
 هم اوتوندورن اوله سکاکا
 بادشاه دوش وردي کين سوج
 يکويون ييد بزي ايد
 هم بدي باش کي عيلا اولدي غي
 شربان يوزک سمي عيت طوله
 اوله طامنه تا خارا قولي لسه

طولدر شربان يوزک سوج اوله
 بيه ايت ياکت يوسوز کري
 دحي شول بدي هور بعدا يوز
 بدي سيل غايت قرقي اوليسر
 سوزده ات فان قلا و غي
 اوله جور ايد يي هيچ قلبي
 اولان شربان سوز طولا و غي
 بيه يوزک هيچ اوتشمه
 شولقد مقيط اوله که خلق
 کينه حکره ايد اوجراق اوله
 چون شربان يوزک ايد سويدي
 يوسوزي سلطان ايد ايسون
 وارون همان چهاره سهر

بيشرا وکده نعت دينا طوله
 چون اربق صغير بدي سوز کري
 صوردي قور و ردي اول بدي ايشي
 هم کي نفس امارت حاجر قليسر
 به ارقه سوز يوزک طوبيل و غي
 صوکه کي بللوه نعت اوليه
 کور و کور کي سيق اولاد و غي
 بيشر اعمار بيه بيشر بيه
 جدد کري لغه ايجون قول اوله
 جمله عالم بول بربيه ککه
 واردي سلطان ايد سوز و غي
 ردي اولان دن ايد سوز
 بيه کوردي صور حانه صور سهر

۳۰

چنه کرسه اوبله ابد سبن
 ائست ابدی سلطانی کوز تابدی
 یوسف ووردی طاقین دوز
 قول اولانه بوصیف باوق دکل
 افضل ایدیم سنی یوسف جانی
 مشغول اولدی خرنه کوز
 یوسفی لوی خنه کاور
 هم قلیجی دخی فوشا ندره
 یوسف جوق یوسفه اوبورد
 بن قولم هم سلطانی سنیم
 دیکر که خجی سکا وهر
 چنه اتر ابد کورم رتیم
 خنه جوق تیک سکا اوبله

سلطان ابدی کرم لطیفله سوز
 خرنه جوبن یوسفه اصمردی
 پس چینه یوز وکی ناجی
 تاجی کما دی دوی لایق دکل
 سلطان ابدی کیشا ندریم
 چونکه یوسف تاجی کیشا
 چون بیل اولدی خرنه سلسله
 دوز و دوز لو کالاس کیند
 بر ترصع خجی ترین ابدی
 یوسف ابد نخت ستر کده سلطانی
 سلطان ابدی هر جا لکن خوشد
 یوسف ابدی صبر قبل سلطانی
 جمل نبل ابدی یوسفه سولله

بدی

یوردی یوسف ووشین شیخ ابدی
 بادشاه دن زلال هلی دیش
 تکوار جمله سبن اداد ابدیم
 اندری دخی قوشا ابدی
 یوسفه جوق دوزلو خرنه ابدی
 حق نعل جوق کال دیر سس سکا
 سولله نجیبی اراق تیک کرم
 اولدی تاجی ابدی طویل دوز سبن
 جمع اولدی یوسفه ایدوشار
 دوز شه هم که کوزدن سغی ابدی
 جمله شهر کخاقی قارا اولدی
 ائیبو اولدی خیمت ابدی سکا
 چنه اولوز هم عاجین قیلورم

دور

ینه سلطانی کوشین سولله
 ائست ابدی یوسفی دخی ندر
 سلطان ابدی کویک کوی ابدیم
 زندان اهنی جمله اداد ابدی
 دکل ابدی بادشاهی کوز ندر
 دوزی یوسف اوکوت ووز کال
 ائیه دوزین یولله دوز تیک کرد
 یوسف ابدی کتیش کدور و سوز
 هر خلفاوت و دجه کیکه وار
 برفا که اتر ابد سبن جمع ابدی
 سلطان ابدی کلسه یوزی ابدی
 یوسف ابدی کرا زین اوله بکا
 زین ابدی برفا زین یوزم

سلطان ابدہ اشوہیم بریمہ
 یوسف اندہ تختہ جقدہ کار و نور
 چونکہ یوسف مصفا کینہ کا اور
 یوزی کورسہ انک بدر و لشری
 ایلے در مکن مجنونانی کورسہ
 کول بابل مدح ابد مکن کورسہ
 دنیا یہ تحصیل خوب کلامہ
 زلفہ اکی کوروی جکدی تیانہ
 اخی شرب سن مدح ابدہ مر سانیہ
 کلیر و سلولیم انی سہ
 چونکہ یوسف تختہ جقدہ کار
 عالمہ خلفہ حکیم نور بند
 عالمہ سلطان کا فیکہ اول

سن او نور قل بر و جق تختہ
 کلدہ سلطان یوسف قشیر
 هم او نور با شسته اول سلطان اول
 کند و حسندنک دونو شیا اول
 او نور لعلی ہارہ اول
 کول بولیش برانی فقا اول
 انک لیجون عالمہ دست اول
 انک لیجون دنیا کا زندان اول
 عقل او نور کا مستان اول
 ویر صوات انیا جادہ
 جملہ مصرانہ بارشاه اول
 علی کسدی جملہ علمین نور بند
 جملہ سہی ایلہ کتندو قول

چون او نور قو بدین طوطی
 جملہ سندا کین کلک دی اول
 جملہ یوزی کورسہ کین کد پندر
 آندہ پتر قومنا دیر ماغی طوطی
 تریہ آندہ کرا نسیہ بیہی ہب
 باغی عادیجہ اولدی قاموس
 شوبہ اولدی اولدی طولد
 دخی یوسف خند کرا بدی بول
 یوز ایتھن از شوق او کرا بدی بول
 شریچی طوطی بغدادی اولدی
 نغیبہ کجک جو کرا بدی بول
 چونکہ فریق ایتھ طوطی
 قریبک دور لویشانی بیلور

یوسف کا اندی محسول باقی
 هم او نور قو قشیری بندہ کار
 قابل اولان برتری طوتند
 اکین اولدی درہ و قیہ ما
 اولدی یوب خادجہ بو سید
 ما بقیدن از بق اولدی کرا
 جہ اولدی یوب کلدہ ز پتر
 دکلہ امدی دیہ نیم سلد کار
 بغداد پہلہ اندی ہب طولد ور
 دخی او نور جوق علف جع اندی
 ہر کسینہ اندہ غنی اولدی بول
 یوسف اندہ خلق اکین بعار
 صنعت اہلی اشیکہ تر نور

قول

بركيه سلطان بوركين طور
 اوم خيوا في بيوت طومناز اولو
 بواجيما غك سبي نه ابدي
 حق نغا في خيوله امير ابدي
 ايزدي خيول ايل ايعيون دوزخا
 ويزمك القنگر تندر بيل ستر
 بلدي ددي كلدي في قون بلدي
 اكون اكد ددي هم شند كرى
 يعدي غوزهم انهادي بيل
 يميش اولمادي غنر قوردي
 جوكه خاقا اله اولين به بيل
 دد بركيز به جان ايده سپين
 بونك سوزي سلطان دكله

باكه ميك كوروك دوزخا غوز
 نه ايعوز ايعده دوزخا اولو
 دكله ابدي اولو بيل بويله ددي
 عاصي اولدي همجه غنر قوردي
 عاصي ستر نكلدي بون قون ويز
 مؤمن اولون طر غري بوي كاز
 طويدي بويوسف خوكا ايسوما
 الكفن اولور بيل ابدي كرى
 بيمدي فوت هم اكون اولم بيل
 جنا ورت بويون بيل ابدي
 جمله كلوب بويوسف اولور ديل
 بز قورديق بايزي غجه ايده سپين
 انبار اجرك دوزخا ايلدي

اولدي قول ابد بيل ايل ايلدي
 القون قجه اللنده اولاني
 بيل ابد كين بويوت توكتد بيل
 اله اولان القون كوسته دي
 ايلتوب ويز ديل اندري دخي
 بيل ابد كين ابد ابد بيل
 اوچي بيل جمله طول لاردي
 دوزخا بيل قول اول ورت كور
 بشي بيل بون اولر بيل
 ايلتوب بيل جمله اوغلي قور بيل
 بدي بيل جمله كلدي كند بيل
 اولو بيل ميصره هيج قلدي
 جمله ميصر بون ملك اولور

ايسو خلقه صان ابد بيل ايلدي
 كلدي بيل ايله ويز ديل ايلدي
 بيله بغدا به يوسفه كند بيل
 دخي كوتنه نه وارا نيسه هب لاردي
 بيله بغدا ايلدي بيل ايلدي
 بزه كافي يوقه رنجه ايده بيل
 بغدا به ويز ديل ايلدي
 جمله سپين بغدا به ويز ديل ايلدي
 ويز ديل بغدا به جمله واري
 ويز ديل بغدا به هب بيل
 ايلتوب ويز ديل يوسفه قول ايلدي
 يعدي كلوب بويوسفه قول ايلدي
 جنو جنسو رنجه سپي ملك اولور

حق تعالیٰ فریدی بود و لایق بود و لایق بود	کرمند و فریدی بود و لایق بود
دیکه آمدی ساطعتم برین آمدی	بوند با یک جمله سبب آدا آمدی
دخی ما لایق تصدیق آیدیم	تکریم و برد و کیکه شکالیم
ما لایق طوار کربن جمله و بر	آدا اولوک دیوتی بیور
چونکه آفر بوسو رخا شنیدیم	بوسفه چو جوق دکال آیدیم
دو ندی کینه بوسف آید ساطع	تختک اما تندر آیدیم
شیدی نیک سکا حد من آیدیم	اشده تختک کینه تسلیم آیدیم
ساطع آید خاشا آئی جام خا	سنسین شیدک کری مخصر ساطع
بنده بل سنسین چو کینه بر قوم	ساطعتم سبب بند یا کینه طور
سنسک آندو کیکه جیب کیم آیدیم	یکه سنسک بولو که وار می بر کینه
چونکه بوسوز کر دخی اولدی تمام	و بر صلوات مخصر ساطع و انسلام

دیکه آمدی بند بوسف خا اولور

حق تعالیٰ جبرائیله بیور بود

حق تعالیٰ بوسفله اکرام آیدیم	فریدی بود و لایق تمام آیدیم
یعنی اول بوسف قول آیدیم	صکره اول یقین قول آیدیم
چونکه بوسف تقدیر صبر آیدیم	تکریم آئی نعت عس قدا آیدیم
خان مان و مخصر هتیم خا اولور	اشیتا آمدی بوسف کینه قایور
قتلی اولیچ بوسف کور تیلدیم	شوقله مبولق قند آیدیم
کونده طلو طلو اشتر بیور بود	جمله قدر کرمی آکا اولور
اشبو خلق شوقله در دوی اولور	اج فرس ری جمله طبور در دوی اولور
چونکه بوقط مخصر آید صا	واردی کتعا ان لفظ اولور
بند بوسف بوسف اولور	جمله خلقک لی نعته یق
دیکه آمدی بوسف ساطع بنده	سویسنور کر یکسی اولور
بوسفه سنطان بدیکه خا اولور	خلق قول آیدیم هتیم آیدیم
بسنک بوسف لایق جمله سبب	سنسک آیدیم جمله خا اولور
بوسف آیدیم دیکه نده بوسف سکا	مخصر خلق جمله قول آیدیم

طوبه

زینچه آندَه صوچی سکا بقیق
 درد بکه سن بر و اولامدک
 شاه اوکده بجار اولدوک
 سنی صوغری زینچه صوغلو
 شمه ی سنده وریز آله کلانی
 کعجب آلدی طککده ی
 انی سرنیه کور دی بیله
 دوزلو خلتار کیدرد بکر
 صاده سینی بیک جان اریندی
 قنیر اکنی انی وریز آلدی
 وریز صکلات مضافیله
 زینچه آله اولدوغی بیتم

آلدی
 آلدن

این یوسفیم ایزم سوله کل
 مصر شهریدن چیقون کوزله
 جبرائیل آدی یوسفه سولید
 چقدی شاهی و بول کوز آید
 کور دی یوسف بز قنیر بولده کل
 بکنی صار وضا له سین دوش
 ای یوسفه جوق دعال آلدی
 یوسف کا التفات آلدی
 ددی بو کا وریز یجه اوله
 کلدی جبرائیل یوسفه سولید
 اولومدن قورق دی بیکل اول
 یوسف آید جبرائیل آید
 جبرائیل دیر یلدی سن یون

لشکرین جمع ایل سولید کل
 هر که او غراز سه وریز آید
 اولده طوردی لشکرین جمع آید
 کیه او غلام عجب بن دیر آید
 اکلده اهر اهبه زاری قلوور
 کیددی کیمسه اکن بز اوله
 خوش نضر کس و ننا آلدی
 یوز پینه بکدی هیچ سولید
 هر کیشیک کوز نه حقیق اوله
 اول بیکه تبه بکده دیک دی
 شیدی سن بکنم بک هر کانی
 یونجی قوز تار نه صوج آیدیم
 بوشها دتا آیدی قورق دی سن

نور

دو کله ایدی زنجیر کورم کورم بندر
 قلندری طیاران اولسه وارور
 قلندری انکارده انجیل الیمی
 خلق ایشنگه هیچ انقائدی
 کله یاره د کله ایدی نبدی
 کوروب بونونی اولرین اورور
 دد کای پورت نبدلک بون کوره
 جددی عمرورم هیچ بروقا اولدیتم
 بریولوم قلادی بر اولدو قیبر
 تکریه طیارن ایشنگه وار اولور
 قولوم ایکن مضر سلطان اولم
 بولگه بولر سنیک د پدیتم
 دوندی تکریبند یکا بولم اول

چقدی یوسف اکلون کیدر
 لشکر کله کور کور ایشدو
 یا یوسف بون کوره بتم حاجی
 یوسف ایشک اونجی انقادی
 کندی یوسف زنجیر بته اکلدی
 کله ی بونیک بائینه اونور
 دند کایا عیله ای بر
 سکا طاباندن برور کولدم
 سکا طاباندن بر اولدوم حقیق
 بونی بولوم سکا طیارن کور اولور
 کور یوسف تکریه طیار کور
 بن سکا قباویب کایا طیار بتم
 بولله د یوب ایا عیله د بولور

اول

کوزوز اولور بوجا کور ایشدو
 کله یوسف عثمانیه د یو طور
 بر بولله بون زایدی اندک الی
 بکنه اورمه قوشا نوزده بچار
 هر کور حقیق بولله اونور ایدی
 الا عشق دوز کون اتر ایدی
 کینه بوزینه بون بکوره نوسر
 کله یوسف ایشنگه د یو بولور ایدی
 اونجی کایا ایشتم دیز ایدی
 طیار بولموی هر بون قور ایدی
 حقیق قویب طیار ایشد کیدی
 اکرا وولسه طیار کیشد کور اولد
 اکلون جمله قویبه کور

اغلقده مینلا اولمشدی
 یوسف کور کینه بر اولدورور
 شولله فاروی بون کله ی کای
 بزعبا کیدی بون کله نانا چار
 باشنه بروره چول صار زایدی
 دوشنگی اوت اوشور اونور ایدی
 شولله فقیر ایدی هر غایت قور
 الا عشق بونوسف کور ایدی
 ایا عیله بولده سین د کور ایدی
 بولله تکریه یوسف چقار ایدی
 صور دی کینه ظلم ایدی
 بزنجی وار ایدی بون کور
 اکلون ایشد بون کور

کور

الکه یاغکه بوزین سوران
 دورلو غنله سکا ایدوران
 بوزی کورمه که خانل ویران
 نا اولجه سنک عشقکی سوران
 دویمو غشقله شوفاغ
 باشکی بویوب حاجکی طاکان
 بیچاره تم سروون کلبتم
 طاقیم طاق اولدی تید طاقتم
 شهیدی سکا طعن ایدنل غوری
 کجی سکر کجی پت کجی اوروز
 یوسفه بوشغریکته شولدی

طوران

نه مازان ای بونوز که ویرتم
 نه کوزوم وار با قون بوزونک کوزتم

دی سول قوشو که ایاغین سوران
 که کوندوز سکا مژک اولان
 مایلمکی دینادن اینجکونوب
 تاجی ختک تریخی اوروزین اول
 دنیا نیک دورلو قهرین کوروز
 کومش آتون تبسین اینه سنا
 زنجه تم اینه کوزسوز اولستم
 نه کوزوم غلدی ندیم قوه تم
 خماه بنده اکن ویمش شهرکی
 شهیدی ساغل اولستم قوروه
 بونوزدی زنجه بنه اه المدی

نه مازان ای بونوز که ویرتم
 نه کوزوم وار با قون بوزونک کوزتم

بینه یادیم باقی سین لایزال
 شهیدی بلدیم بن قور که کلبتم
 دیرتم مقصودی ویرکل بکا
 حق تعالی مقصودین کاوروز
 زنجه بر قیغی استر لوز
 بچی یوسف بولنده ایت ددی
 ایلوز ای یوسفک بولنده
 زنجه ایلک اوغره دوغین کلابی
 طوزدی یوسف نه دینلین کلای
 ای بادشاهی اسپر ایدن آکله
 لطف کیکله روز قبل مقصود
 ویرصوانت مضمطفا اید و حینه
 ددی کلبتم نه دیر سوزیا قوی

۷۱

فاقا اول حسن جمال فاقا كوروك
 دخی عشقی سور ز مسین سوله
 بر یوز طوالتون اولسه اکر
 یوز کی کور سیم ایدی بزکرتیا
 زلیخه ایدر فکری صونغا بکا
 نیکه دین جوره خلق کوره
 قچی دوشدی بانونی کیده
 یابنه ایدی کور دیکر الی بنار
 قچی یابنه ادم دین یوسف
 بر سست الله طوالتا مینک انی
 قلدیم ایتر ده الغل المی
 زلیخه نیک هر حاجتی یورد
 یلوار ز یوز سورده

بکا

در

یوسف ایدر بیچاره اولشورد
 بوجده قهری دنیا ده اولدی سکا
 زلیخه ایدر دخی عشق سول
 بکا ائدن نیک ایدی جوان
 یوسف ایدر بزینسا کوسر بکا
 یوسف کالجیبی اوز دور
 زلیخه برک اغرین اجدی ایدر
 اود صبره وون کلون قی بنار
 زلیخه ایدر بیخه اولدی یلف
 زلیخه ایدر کوره بزم دردی
 زلیخه ایدر یوسف کور طالی
 حق عشقی یوسفه ورر
 زرا زلیخه مؤمن اولدی ای بر

یو کور کاجان دینیم شکر کری
 دیدیم ایدی بکا سوله کل
 ایضا
 کجده شرم کوروزم اغلر اولدی
 ایضا
 بچایین کتله قیری اولدی
 ایضا

یا یوسف کور ایدی نین ایدر
 شندی سئلانا اولونیا ویدوم
 ائی یوز و ته طو یوب اغلدی
 در د منده بیله ایلد عشقنا
 دو یوب اکا شفقینه سوله دی

نه کینک فلدی و صلیک ابرم
 واری اوله بچایین فکر ایل کل
 کور بزم خالی و ایلده کیر
 جانان اریق از مغاز قلدی
 نیلی بزم یوسف بزم اولدی
 سلطان اکن زنون اولش وار
 عشق اود ننه کتسه یا تر عی اولدی

ایدر ایلد سوله ایلد ک
 در دیک اولد بونته طاب سیر کجا
 یوسف ایلد سوله بی دکله
 دینو قهری فاک بو یونا
 زلیخه یوسف کور و ب سیر کده

۷۲

ایلکین هم دخترا نعا مین
 بیره ویرد چچوق عطار لریده
 کولک ایلده هم بیزان فکر ایلدی
 آنده بنی ولسه نه کیشیده
 یعقوبک اصلندن اولور دی
 نولیدی اولکي جمال اولیدی
 اوله که ایلک یانتنه بولسیدم
 ای جلال یوسنجی بیز ددی
 وقی کدی یوسنجی اوهرم
 الا جلیق پر شورا اولد نه
 لغه یعقوب یازین عین پندی
 جمع اولون یعقوبک سولدی بکر
 بیزم ایلده کلکی سولدی بکر

بیر

هان

وصف ایلدی بیری میصر سلطان
 شام کنگان بی سوز پدید
 یعقوبک ایلک سوز دکلدی
 ددی یوغا ریفت کیشینک ایشید
 زینا اولن مان بنی اولسه ایچان
 یعقوبک ایلده فکر ایلدی اولد
 یوسنج ایلدی میصر واریدیم
 بو بوزدی تکرید زار ایلدی
 وعد ایلک بیز ایلده دایم
 ایشو فکره دوشدی یعقوب
 ایزکک دشی ایشو دم واریدی
 کلونتا و غلنلی غلا ریلر
 بیزم ایلده تریب هنج سولدی بکر

کله حوکمه اکیسی بزار ایه
 زینجه ایلده جن یوسف کردا
 ددی یازینجه ایلک واز ایدی
 زینجه ایلده قادما اولدی یکا
 اکیسی بیز بینه جن یولوشور
 ایلک اوغلی اولدی مشام ایزوسف
 ایلک شایق ایلدی جانینه
 چون او جوزاق کله میصر لینه
 شام کنگان خلقجه کله بکر
 وکله یوسف اولان کله
 انجه اولسون اولسون بیز ایلدی
 وارون کنگانه اوغردی وکر
 بیری کوشده بیری بکر ایه
 یوسف ایلده زینجه بکر یولور
 وکدی سکا اولخود ارا ایدی
 زینا الله صفدی بی سکا
 زینجه یوسف اولغاری اولور
 هم بیری شام ابن یوسف
 ویزلوات ایشا اولغینه
 وار دی قیاق شام کنگا لینه
 یوسف دن قاموسی بقدا ایلدی بکر
 عرت ایلدی بغدا ایله
 باغ ایلدی بکر یولور وکر ایدی
 یعقوبک ایلک یانتنه قوتدی بکر

بیر

یوریدک امید کیری بره می دوی
 دکله امیدک یوسغ یخه قلوب
 طشوه ده ز قیوجی قومش ایدی
 کلم کلورسه نه کشیده صورتش
 کلون یوسفه خیر ویره کس
 کلدی بر کون یعقوبک اوغلندی
 نه کیشیل بر نه به کلدی کوز
 آتسورتر سگ یعقوب اوغلندی
 بعدا المقدره دخی هم قصدهور
 یوسفه عرف ایلدی همی نلی
 بر نونک طایفه کلدی فابویه
 بنالری یعقوب اخزان امیش
 بوچی اورون کند و کس یصلطیه

یعقوب انکو د غاشر ایلدی
 کیدی بونکر قاموس بیضه وارز
 یوسفه اده برایش اشلا مش ایدی
 قیوجی قودی اده طوره کس
 نه ایشی هم تن د نسین سورتر
 کلکه قودی یوسف انکر
 قابو حیل صورت کانه قده سکوز
 بونکر اده بری بیل کتعا اده یور
 ایلی دن د ککه بریم اصلوز
 قابو حیل مکتوبه بری بونکر
 ددی ای سسطایم امدی طابویه
 صورتیم انکر بری کتعا امیش
 یوزی کوجک د لری قیج دده

کولمک بر کوز و نوب یور یوز
 یزده دیلور ز که عاچی اولمشوز
 الاکده بونکر ووق ای باب
 یعقوب انکر سوزنی کلدی
 یعقوب اده اوغلان طور کوز
 واروب کوز تل اوکر سسطایمی
 واروین سندن اید واکا سلام
 دیندن یالین یاق یا شی قبا
 بلکه بریم یوز و موز به بویه
 اکا وارون دوز و نوب یوز و نوب
 یعقوب اده کلک اوغلان بری
 کیم اولاشی ز یوز یوز
 راضی اولوب کید یوز و نوب

انفات ایلدی سوز و مره
 کیم سکا حقیق فصل در قیشوز
 یزده د غاشر ایلدی کلک ایلدی
 د غا ایدی انا ری سیر کدی
 بر اقا ایلیو بیجه مین وری کوز
 سیزده اوغلان وارو کوز
 بلکه سیرد خویست ایده اطلال
 بر قیجدر کیدو کجوز هیب عبا
 هیچ ادم کلدی بو قار مینه
 انون لجه و یوز و نوب یوز
 اوکده کلک غایت کیم امیش ای
 یته اکا و نوب یوز و نوب
 ایز یا من قادی یوز و نوب

یوز

دخی شتر بیلر ایچور دی بی بونلر
 دور لود ووز لود حور لولیا طولدی
 بوزین اوردی بوندلر سلا ووز
 آلد پارسا مین او ووطورد پلر
 اصیلدی وئسلینی ایلار ف
 ای بی بیسی بوخسه بر کویا بیسن
 قوز اشور بز جمله بز اوله موز
 انجارتیق سوز ایدی آله موز
 طویما دوق بز کون ان قورت
 بز ایلله اکلنوتین قلدی
 انما قوردن شیکایت ایلدی کوز
 بز بی اوله یانینا هر کیشی
 بیخبر بولاسکره دکاللا یق

اغلد غلشین شیشین ایلدی انی
 یوسفک سلایه قوندرد پلر
 دور لود حور لولیا یوز دیلر
 شویله زنت ایلد پلر کوشکلر
 آجد پلر آنگر قو بیز حوران
 بز بیته بول سولس لر ایدی
 مال صوز بز کجیب بوکوزین
 اکلجون بز حورنت ایلدی
 کوز دی ققهرت بز سیر کدی
 یوسف اولر ک سوز بز کلر ایلدی
 بولدی اخشام سن اغل دی
 دخی اولدی یوقم ققنا تلدی
 اخشام اولجا یدی بوز بونلر

دخی شتر بیلر ایچور دی بی بونلر

کلدانی هب سجده بیار بیته
 برادرانانک ایله کور سوز
 خاک کوزنته اوغولاریم ددی
 کولدی یوزن دینسک نور طاش
 لطف بلولیم خبر وره سین
 یکا یوسف قوشی کله یهان
 ایا اوغول کولدوکوم بوزیم
 حالی دینک انا تسلیم
 سینه بغدادی ویردی خدایه
 ضاکه کولدن اندی اولدی و ماه
 حسنی خلق اسی دخی حنا کرم
 بید خور غا دن اوغوسین
 سبی اول غایت سوز غاشیق دیر

اول
 بوز
 بیدی

کتدی یاز بونش کلدانی اولارینه
 جوت بیار بیله بونش کور سوز
 اولدی بونش قوش اغزلدی
 خون بعضی بونش کولدی کور سوز
 دینلر بیانه حکمت کوله سین
 ددی سیزک ایله کور شدیم
 طوبیله اول قوشی سوز بجا
 یعقوب ایدر اوله صبر سلطانکده
 سیزک بانه عه عمل ایدک اول
 ددی بوز اولو بارشاه همدو
 هم دخی جومر دوز اول حشر
 هم دخی بیاسار ایدی سکا
 بابا دغا که فی مستنا قدر

کور دینوک بوزن برنگر انک
 تاجکی تختکی هب ویر دینک
 طومین نکل و غری تاوغری نکل
 کور وک لقیه بغدادی کوز
 بغدادی انباری قوالر اجد بوز
 جمله سینک قابر بی طوبله ووز
 لقا لرین قویدی جوالر تریسه
 بابا کوزده جوقسللا ایلک ددی
 ابن نامینک یله اله سین
 شاد ایدرین سنلک ایله کولدن
 دکلله ایدی بیله اوله نیدیلر
 خلق جعقوب بونش ی غلایری
 سیکدی بیله کیده مر ایدی بولاله

کور

بونش ایدر یوسفه ای سلطان
 مال مالکی هب ووز وک
 جو کله یوسفه سوز کولدی
 ددی ایدم ای کیندر کال کوز
 قلدی کوز جومر کله بولش
 یوسف ناره بو بغدادی ووز
 ای بونش طومین یوسفینه
 یوسف اناه بونش ای سنلدی
 دیکر ایدم کینه ککله سین
 بینه سین اوغول ایلر ووزم
 یوسفه باش ووزن کیندی یاز
 بولده بونش کولدی اوغول اید
 زبایوسفک قوشی بونش

او بچي الكنجي غارده غا اول
 دخي بزدي ابن يامين استدي
 كوره سين جو كه انده كوره
 زيار بي بنا او تندور دي اول
 كلور ايه بي به لو سو زايه
 يعقوب اني شيد و انه ايلدي
 د دي او غولنجي سوندار كوز
 يوسغي او بچي كند كوز
 بوني دخي الو بچي كنده سين
 قور بيز بويكي انك بكا
 ديدار حمله سوز ورك ترايشو
 ديدار بيا بويكي ادا بچه بوي
 يعقوب ايله هله و كاي بوي

بزي سويلد دي دخي و كلور اول
 كوروك انده كوره بوي دي
 يته سين ابو عقدا لير و بوي
 دوزلو دوزلو نويته قندور
 او قور و بوي بوي ومله سويلد
 كوز ياشي طوله كل باسار
 بله ميسين بوزدا اول باره
 قور يته دويي ال ائد كوز
 بكا يته براك يري ايه سين
 بوسغور دي ترا اولد صوكا
 بياورز سكا جفائل ميشور
 صلا نما بوي بوي كور لوم
 كوره ليه ائد كوز بيلاد كوز

اچيا

جو كه اجوب دوك بيلد خوالي
 لچه كور بوي سوي بند بيل
 كوز ائد جو بوي يعقوب ميش
 دوزلو دوزلو بوز ائد اول
 جو كه بوي ايلدي كور سين
 كوز دي يعقوب بوي ائد اول
 د دي جو كه صاعفيله واره سين
 جو كه سين بوي ائد اول
 اعا و غول سين و كل بوسور
 ائي شجه هر قبورن كور سين
 قور سين سين كه باور كور ايد
 و بوي دي ستور يعقوب ائد اول
 هر كور سين كور بيلاد

جوال اچنده جيمه اچيا لري
 با با كور كور امينه ديد بيل
 بچور بيه جوال ايليش
 اين يامين كله د بوي ائد اول
 اين يامين بيله كوندور سين
 طمدي او غول بوي بيله كوندور
 ساطا نه سالا جي بوي سين
 بيلك اول ايلدي بكا ائد اول
 كم باور كور دن صغور سين
 صكن بوي بويك واره سين
 جله اشكوزي الله او كاره
 هر قبورن اچي اچي كور د بيل
 اين يامين با كور قندور اچيان

بوند طور مه قشوا وار قوشا
 عبا کدی قودی قشانا لاری
 قوشا شمشاد کندی اول
 بولوکوز باشماک اول ایشی
 بوز بوزه قوشوسنه طور معنی
 قوشا شمشاد کوری بوزده طور
 این یامین بوزده سلا مین اولور
 ترون کلد بک پکت سوز بک
 کیم اولوغی سن دخی اصلانک دن
 سوز بکدی بوسف هه ججه وارون
 بغقوب اتمدی اولوغی سوز
 بند اولور بک پکت کدی اولور
 ایشی اولور بک قلدی دی

فقیر طون ک انککه باشکه
 طور دی بوسف ججه بوزده اولور
 بوزده بینه بینه بوزده اولور
 دتا بک قنده بوز قوشا شمشاد
 نصیب اولور بوز کوز مکی
 ارا کتغان قوشوسنه وارون
 قوشون کدی بوسف سلا اولور
 بوز بکجه سوز بکدی بوسف کا
 قلد کدی رسین کلور سن ترون
 این یامین کلور بوسف سوزین
 بوز بک پکت بوز بک کتغان لیم
 بقی قوشا شمشاد وارون اولور
 باغوز بوز قوشون کرمک ددی

اوغره دور عی کتسیه بوزی سوز
 بوند قوشا شمشاد وارون اولور
 زول عجمان دخی بکدی دخی بک
 کیدی شمشاد اولور سوز اولور
 بیکه مزلد دخی بوند بک
 قوشا شمشاد بوقنده کتدی
 بالادی سن بوز رسین حاج
 منتظر اولور کوزوم اده دور بک
 حق تعالی ججه بکجه بوز
 قوشا شمشاد کدی سوز بک
 طورا اولور مه دیز بکجه ایشی
 قلدی کتغان قوشوسنه اولور
 دین باغوز بک پکت بوز بک

قوشون کرم دی اولور طور بکجه
 دیز کدی سلا شمشاد کدی
 کتسیه بوز بکدی دخی بک
 سوز اولور بولوغ بقی سوز
 این یامین بک بک خلق دین
 اعلی بکدی بوز ایدی سوز
 سوز بکجه بکجه بکدی
 بک شمشاد اولور مه ایل بک
 بوز بکجه بکجه بکجه بوز
 این بوسف بکجه ایل بک
 ایدی ججه بک بوسف بوز سلا
 این یامین قوشون کلد بک
 قلد کدی بوز بکجه بکجه

۳

سلطانك قصرته وارسا كزده
لطف ابوي قصر يكا كوسته
ابن يامين يوسف وزيبا كيت
يوسف ايدك كفا في كوز سيم
يوسف اولده بيلار و كوكه جينه
ابن يامين دوي يلا ررم بوني
ابن يامين زيراني يلك ابي
انعام اوله سكا ياكيت
مخيه صانور كوز و خي اوله
يوسف نكاه سريه وارديك
يوسف ايد فر شينك شولومك
ابن يامين يوسف و موشويله يلك
يوسف ايد خي اوله يلمه سبن

واروب كاندن بعداي السار كزده
ينه اذن سن اشكاه واره سبن
عزلن ديلين خي بلك يكا است
الله او كزده بزار طوروشم
ابن يامينه في صوفي و رور
كوله ي يوسف ايد جك زاي
يوسف كافر كا د قفيل ديه
ابن يامين قوليه طقيد جك
يوسف ايد كيد ي ايه يسي
قرا سدي طور دانه كور ديل
ابن يامين ديكه بولور درر
سندك ايرق اوله مريوك كول
بواقديك قوليم بيله سبن

بناك دستوري بيله كلشم
ابن يامين يوسف و خا ايد
طوردي اذك واردي و شالا
كوردي بونلر ابن يامين شامان
يوسف اولدن بر و شام اولدك
نيه شادا اولدوك بونلر
ابن يامين دوي قرا شام
سيزه و ك كل ي مومله اولور
ايفورد قوم خله غيغوم طغور
دوي قاني زده كورالم ديه
ابن يامين جون قولنده جغارد
صربه ايق بوسلا زيكه ديه
مشك ايد قوليم بيله سبن

بوقد رجه سنك يلمه اولشم
كيد ي يوسف قلدي اولدكله
سنك ايردي ابن يامين جانه
ديدر نيه شالا اولدوك ي جان
نكك ان اصلا زك كولدك
نيه بونلر نيه كولدوك اي معبر
بريت كلدي بوم طوندي اليم
بكا بيلار يكي و ردي همان
كيد ي عظيم اشيو كوم شام
نيه و ردي سكا بيلار يكي
بهود الله ي قولنده اولور
بكا ايله قوليم اورتقه قودي
كيد ي قوليم واردي همان

نذر

اولور

بکنی بوزاری و طغاندی قبی
 اولاناری ندرینه کله یسکا
 بوسفاندا باشنه کلن کوجری
 کوزلا بوزنجیه اولان بوزده
 غم بورودی قبعوالله طواد یار
 نجیه اوله بوز بوز عقیل ناسر
 میدیلر اولکری نه کی اشخ
 دیدی چون صومد کوجون ندر
 قورتیدی بزم برایشیموز
 عقیل و شاشند کی کوجون دلد
 بزمیله دخی التیک اندری
 اولاده هیچ بوسنی اگاد یار
 اکی قرائش بر صوفیه به اولور
 مینا لایه

دیوین او هو منیش لیدی و قور و طنه
 دوندی اولدی اولدی اشکی صوردی
 دیدی بزم اندر کیم اشکی ی
 سیکر لایسه با ز لیشور زده
 اشکی بزمجه مکل اولدی یار
 خری بر سی سوبیه بزمین ناسر
 اقلق اولدی اولار ک هب نی
 میدیک چون بوسف طور و اولور
 دیدلر کیم بزمی قریل انهموز
 بویا ز لیکهان انک خالده
 بوسف بزمیله کتک بوسف بوز لری
 بزین دخی وارو بر او تور و لبر
 انکره الی صوفیه کلش لیدی
 طمع ایلوب قور لری نه اولور یار
 کینه ای قور لیه وارد یجول
 دیدیلر کیم کور سنا که و بر سنا اول
 طوله و ز اولک ایچین زینیه
 انه سیکله کتک اولک اخوالی
 اخلدی کجه سیکله اولور و قور
 اولور و بزم دیوی کله کور کین
 کسم یا تکی دیوی طوره و فوس
 لده قریشوندون بوزینه اولور
 یه بوزنی بزمک دید کور کور
 بایسنه نه کله یاسسه سیکله
 بوز لری بزمی سیکله التیک دیدی
 بقدی روین با ز لاری کور کور
 دخی شعور هر بر سی اددیلر
 طور مدهی هیچ بر نیک قور لیه
 یلد بزم کسینه طور قور لیدی
 بزمی ای بیده ی بوسف صنعته
 یازدی اگاجمله کتک خالی
 انه سینده ای بز و قور لری
 شعور لایه بچا خیر التیک
 بزمیله ساجین یا سید و فوس
 رفیله واروی صغفله و غین
 بوزا زینه ای صغفله تید کور کور
 یازدی بوزی دیوار و نقی لایه
 بوسف انده قور لری نه ز لایه
 التیک بزمجه سی هساره و تور

بزم

اکیسی ز برینه بکنز ایدی
 اولده عجمی یوسف اولم ددی
 بزنجی هی سینک عجم ددی
 اه یوسف ددی ککاشک ددی
 صفی کندی اوردی کندوز
 قند دیر باقم یوسف
 حشر تبه عجمی اولمشدوردی
 نه بیوز باجمی ز کوره
 دیدی اگلا علام آیدیم
 عقی کادی ددی ناشیدی
 نه بیوز سین نه دایم اگا
 کسسه کورمه سین نه دایم
 یوسف اکی کورجک قشورلار

سنک

دی

ز نازیه ز کا بقا دی
 صورتی کاکا کاکا صلیب
 جوا اشدی ز نازیه اشدی
 ددی با نام قشورلار سنک
 جوا اشدی یکا دکندوز
 زاری غلیوب اه ایلدی
 نوله عجمی کاکا اوشدوردی
 منشام ایدیه به بن رفاره
 واردی با ایلسته ددی نکلیم
 عقی کندی ایلدی کنگر
 قشورلار اولمشدورلار
 یوسف ایدیه وار کور یوندا
 منشام واردی اسی کور

اکلردی ناشیله طور کور
 نیه اکلرک یک به کل
 بیله اولسه بنده شه کاسی
 بونک ایله بن بایله به
 بیله ایله جملوز خزا اوله
 قلق کیده بن خراج هوز
 خط کور ددی ایلدی اول هوز
 کیم ایلکه بریده کور وار
 وارفت اول صورتی کور
 دمنشام ایدی یکل ایدی
 اول سن ایدیه کور ایدی
 ددی عجمی اوشورلار
 ضاهه سین بیلجان ایلدی

عجمی

ابن یامن قلدی اده یا کور
 یوسف اولدم کل کاکا سولده
 ابن یامن ددی عجمی راشتم
 یوسف اده جون بولا و سول
 دبلر اده قوسی بس نوله
 ددی یوسف خلق یخنده عجم
 یوسف اولم عجمی کور ددی
 یوسفه یواز دیم اسی سلطان
 اول سن ایدیه عجمی ایلست سن
 یوسف اولم وار عجمی ایدی
 یوسف اگا ددی و عجمی طور
 ددی و عجمی ایدی اول سن
 طور ددی منشام واردی ایدی

این مین کوردی بوسه قی قیوه
 چو ناله بوسه فری کانه یانه
 اجد کوزون غلی یا شنه گلر
 قوجو سوب اغلشدی بکسیله
 حسرت اولار یلقان اغلشور
 اغلشورینه شکره کوردیلر
 الایوسفکت درد بی سایدی
 این مین ددی قی قی قی قی
 سن کندان برجا غل کولدی
 اکی کوزون کوزون اولور اولور
 اولور کین اکی بوسه دیو
 کوزون غل دیو کولدی بلی
 بوسه دیو کوزون کوزون اکی

اهلایه دوشدی بری دده
 کول صوبی صجده یانیه سته
 طوبی کله دی بوسه لالین لور
 انکر زوق قی انه کوبسه
 بولشدر شاد لقا نه اغلشور
 اکی حسرت بری بری بولدی لر
 اکوزون نور بی نام بجه ده
 نه صور زین ان نه دیم سکا
 کیمسه انک حال بی هیچ بلیدی
 حسرت کندان کوزون کولدی قی
 اویا یحق هم غل بوسه دیو
 کی ضعیف اولمشدر شتیم حال
 بیر کوز کول انک ناله اکی

ایر یلقان طاع طاشدر اکی
 یورکی بریان اولنار اکی
 دوزون کوزون خیل اولنار اکی
 ایر یلقان بغری شکر اکی
 حسرت اولوب غلی شکر اکی
 اکی صبر و رضا غل اکی
 اکی نزل و کولر اکی
 اکی دنیا به کلن اکی
 کوزون بوزنی بی یلان اکی
 اکی یقوت کنگان اکی
 اکی کر دی کوزندان اکی
 اوده قی باغی دینه اکی
 اولمشدر کوزون و نه اکی

اکی اونیه نیم دیو دیو
 کوزون کوزون اولنار اکی
 ایضا
 سوز کندان بری دوشدر اکی
 ایضا
 اکی خنده بی کولر اکی
 ایضا
 بوقناده رکوزون اولنار اکی
 ایضا
 اکی بوسه سلطان اکی
 ایضا
 اویمن دوسله کوزون اکی
 ایضا

بوسه

بچه لرك دفتري زور و دوقايد
 اديندهيم قدير بونكدي قاء
 بالاله جي بوندي ياولر
 ينه اولند بوندي حستيمه
 حوقتا حاجت قدايد رولا
 بفتق اولور قدايله كلار
 طونوك واردي و ديكالينه
 حسن خلق ادي دجا بوخلو
 بري يوسف بري خورنده بري قان
 نيه ادي و بونك اولور و سويله
 جوبيا مدن له بونكدي بوندي
 بلور سوندي بونكدي انديلر
 كوناكي ايليشلر قاور خان

دودي

اكلر غريب خورنده اكلر
 اكلر كوكل جوقدن اكلر
 نه صور سبند دي قوردا نون
 سن كداند بروهيج كونا دي
 قورقون اشم سول سكه بوندينه
 ابن امين دي صور مغيلان
 بندا بونك بونور غلر و اول
 بونكي كلسه او كنده وارر صور
 سن كداند كير زقار و بلاس
 جوتكه يوسف اشيد بونور
 دتر اوليد كاندن طومغيبم
 سوردونديك بوندي قالك
 دوقون اشم ايله لاليله

اشمك ياقين اراق اكلر
 اكلر ائنه ييم دويور
 كجه كوندون اولد كاوندي
 زيارهيج اولد و خي بلما ديار
 اكلر جي درديه يانه يانه
 سن كداند بوندي دجا و قاي
 بوندي صولديها اول كور لوي
 كور و بوندي بوندي بونلاد
 كوند يهيج هر كون لاليله
 اچيشلر طوله كل كور لوي
 بامك دزني اشيمه بونر
 كورنكا نه سله اولور و قالك
 كور لوي نون خور قور لوي قالك

بچه

بولله نشا نشا د باموزه گلده
 کورد دوجي جمله خيران اوله سر
 جمله در ديمه بيم اوله ديدلا
 نه ديدو کندان خبر نالما ديلو
 گلدي يوسف کينه نوزين اوله سر
 کورد ديلو يوسف طور ديلو همان
 اوکلر نه کينه طعام کورد
 ايجي قزاقش بر سينيه اوغورد
 واردي يوسف اکلر اولور
 ايجي قزاقش زره اولور ديلو
 ايجي قزاقش بر دوشکده تيلو
 کجه سن ينده بيله ياغور سر
 بو قومله اوغلي يوسف اکلر

قورده يدر دك يويو بو اولو
 هب نانا اولو اوله صندلا خور
 فان ديدو کجه کونلا کي کولده
 بو او حيله کوي کلا ديم
 نه ديدو کچر ندي شيمه ديلو
 وار خيال الله يته قزاقش اولو
 قريف بيل ايرتم کوجله بولشم
 نياش ايدتم بونکره سن کورد
 کلاي سنک جلاله کورتم
 وار دوين سنک بولکده بولدم
 انکري سن سين او کورده نيم
 يته قزاقش ي يا يته واردم
 ديدلر سن نه کورد کلا حيله

کلدي هر هاي عاشور زرز اولد
 جوكه اشديك بورد بوز بوز
 قورت ديدو کجه فکر ايدم
 يوسف بيم حضرت زکاکارتم
 بوني اشديک يوسف کور قور
 يوسف اولد ديجا بامينه
 ابن بامين دوي حيله ايرتم
 يوسف ايدتم ديلر سينک طوره
 يته بولدم او بولقاني ورت
 سين کينجه کلاي بولقاني
 اوغري يوسف ايه قور بيم
 ابن بامين صاحي اولد بولقاني
 کورد بولرتم ابن بامين نشامان

يوسف
 حيله

بولورسه برنا و نيز قول اوله
 اوغري نمال السه تريل قول ايدي
 هنجي الكس يري تره و كد بلس
 صوكه قود جاين باين بولورين
 اجون كالاجا نده بولديك
 بوسفان قشوسسته شور بلس
 ايلك ايله نه يا و ز اولور
 يله انون كيله اوغور لايه بلس
 اوغورق بيشك يني قاندي بلس
 ان موزده ايشبوردا اوغور اولاي
 بربور بولدا اصيل اوغري بلس
 نه بولورسه اوله اوغور لايه
 ايشنه بوره طوقدي ياندا حور

اوغري نمال السه تريل قول اوله
 نزل صحنك حكي اول و قدا اول
 بولديك خرد ايداي اولور حور بلس
 اول ادا و اولايك جولالين
 صكده انك بولكده و كد بلس
 د و نوزورون بولديك شور بلس
 يوسف ايله ناله بولاي اولور
 بونجه ايلك اوغور لايه كور بلس
 بزم مان طمن شور طوز و بلس
 د بلس يرين كياين كيله الان
 كيله جفان بيلك بولك بولك
 بوسفان دي بربور قشوسسته و اروي
 اوغري ياندا حور ايدي حور بلس

سلطان بيلك بيله بيله ديم و دي
 جمله سينب جوالي طوله و تر
 كالاي بغداد ليجه قويدور
 صكده كالاي بيله قويدور
 بونل اول كالاي حور لايه صولور
 بوسفه حور حور دا عال لايك
 اربن امان ده بيله و دا غلشور
 بصره و نل بولكده حور بلس
 حنينم ايدون بولديك و نل بلس
 يينه سلطان ايلك سين لايه بلس
 بركلاه اوغور لايه كيله بلس
 اصيلور بولي اوغور بلس ايشور
 بولورسه قول اولام اوغور

اوله و ارجق اولور قشوسسته
 بيله بوسفان بونلره بولاي و تر
 طوقدي بونلره بوسفان بولور
 اربن امان جوالي صكده اوغور
 هر كشي غافل جوالي ديكر
 تمام اولدي و كلرين بولكدي بلس
 بوسفان حمله بولي و دا غلشور
 كو خدي بركون بجه كده كده بلس
 بشيور ايلي نل نل اربن بلس
 د بلس بلس بولك بولك بلس
 د بلس بلس بولك بولك بلس
 حنن ايلك حنن بولك بولك بلس
 كلار و اراغريل اربن بولك بولور

ن روي

یوسف اچون خیمه یلده اقل اول
 با برك ضعیفی اسیر کاسین
 یوسف یدتس خورمت آتش
 دبدار ضعیفه بونک تپی
 یوسف اده صبح بوانه نیکم
 اینا صبی اولاره وهر مدی
 وارنک ایلکوزه سطره نیک
 جوجول کسدی یوسف شایه
 یچاه اده لوم بون سول شایه
 دی طور اولجمله اوقایا ایل
 بونلرک هتجمله سنی قونم
 طفور وکوز طفور چار سون
 کیمین خترو ب السول جیکه لر

یوسف قوش ضمه سلطان
 یوسف ادرک سوزنه طمه
 دوندی یوسف نه بونلر
 دکاله امدی یوسف ا و خور
 طعام برکن بران الو را ایدی
 بندر نه بر بوقا وی واریدی
 برنجی کله بر کون قابور
 یوسف ا و سوزنی ایشویدی
 یوسف ادرک سوزنی دکاله
 یوسف اده وارنک امدی بون
 کاکازین قولو ایلده طوره
 دوندی بونلر نه اگالار
 بیابن بونی قینی سوز ایدی

نوم

یوسف اچون خیمه یلده اقل اول
 با برك ضعیفی اسیر کاسین
 یوسف یدتس خورمت آتش
 دبدار ضعیفه بونک تپی
 یوسف اده صبح بوانه نیکم
 اینا صبی اولاره وهر مدی
 وارنک ایلکوزه سطره نیک
 جوجول کسدی یوسف شایه
 یچاه اده لوم بون سول شایه
 دی طور اولجمله اوقایا ایل
 بونلرک هتجمله سنی قونم
 طفور وکوز طفور چار سون
 کیمین خترو ب السول جیکه لر

یوسف اچون خیمه یلده اقل اول
 با برك ضعیفی اسیر کاسین
 یوسف یدتس خورمت آتش
 دبدار ضعیفه بونک تپی
 یوسف اده صبح بوانه نیکم
 اینا صبی اولاره وهر مدی
 وارنک ایلکوزه سطره نیک
 جوجول کسدی یوسف شایه
 یچاه اده لوم بون سول شایه
 دی طور اولجمله اوقایا ایل
 بونلرک هتجمله سنی قونم
 طفور وکوز طفور چار سون
 کیمین خترو ب السول جیکه لر

نه نوم
بریلک

شول وغانانك بون ابريشدي
 تاكن دكل پيچين صله ابدی
 مست او لورد يعقوب اصل
 پچال اولوب هور فوره قلدلر
 صانه سپن اصلا اولون چيچر
 توره اوروب جمله خلق قير ستر
 دبدي اصله كوشكي اعزده رن
 شوبله اولدي بيغه بزدكايو
 بهولايهان قولار طوتار
 دن ديلس دهستينده بوسطاد
 اوخري دبو حمله مور قير ديو
 بز تمام اولدوق ديودر شديلر
 خوش سيني ابدي هم انلري

ضاران

صيفه سه

سپن

دوبل شول بون اولدي يمشك
 بلدا اولون بري كادي صيفدي
 غاد سدي جوي كه بونل قاقسه
 يعقوب اصلي بونده اولدو بلدا
 كورد ي يوسف بونل اورون
 دد ي يوسف ستر بيله ستر
 ستره همت وار ايسه بزد يو
 زلن له ابدي سلك قوسين
 بز كومان طاشين انلر اتاز
 هور قدي هيبستين انلر بوسطاد
 هور قدي بونل اولدو ردديو
 تله ديه سپن بيلن كز شاشد بلر
 هور قدي بونل ي يوسف بونل

بوسطه جمله شهر پيچرم
 زينا بونلرده شو فوت واردي
 بري سلك بطن لاشي اتادي
 توره اوروب بري جيقوسه اكر
 كه جكندن طنم جيقوقاكر
 بونل وغانانك ايشسه اوندي
 دج هوشلر جمله خيال ايرجان
 ديلر سلسله كينه وارن لوم
 يوسف انلر غضبي كورد لوم
 بودي اوغول شولده بونل بونل
 طوزد جا قرام انلر قوشلدي
 هر پريك انلر كور شور
 كلدي بونل يوسف قوشوسيه

اومريكه قرايني چيچرم
 ديه بدي قات بري تارايدي
 بري انك قوره بونل طوياردي
 هت ايشد انلر اولوردي ستر
 هت قالك ديدن انلر قلدلر
 هور قوسدن بونل غوردي چلن
 بيا غوردي هور قوسدن خيال
 هله بونل وارن لوم كورد لوم
 بچي اوغلي قرايني بونل كورد لوم
 ان قالدن صيفه انك كل سپن
 همت بونل عرتا كرام ابدي
 ان قالدن صيفي بونل پيچرم
 شوبله شبات ابريش قاقوسيه

چيچر

كادي فوالر انه بولدي ديدلر
 نيك حله حور حجل ابدلي
 كنه ني بقيد بوز دبر اقلدي
 طوخري سونلك بونيد نيك بوز
 اشته بولدا شلر بوز صوره
 الذي دوكيم شهادت ابدلي
 كلون بصون بيشيش ابدلر
 سرون سلطان او كنه ابدلر
 شمد سيزي حله فارم ديدلي
 كوره ابدلر شمد سيزي نيك
 اولر اكل اكل اكل اولر
 مكو بيلجه جوق سال اولر
 ابر بقله ان شكابت اولر سيزي

ابن يا من كجه الذي ديدلر
 سلطان انا صون قول ابدلي
 يعقون انلك سوزي ككاي
 بوسقه بويله حله ابدلر بوز
 ديدلر بوز اينا غن سنك بوني
 يعقون ابدلر نجه سي و غولر
 ديدلر بوز صونلك كو حن ابدلر
 انه بوزي حله صول اولر
 ياد شاه بوز قن حنم ابدلي
 الا انا كوره حورمت ابدلر
 باباسكا قن حورمت ابدلر
 انا بوز مكنون بوز بوز
 انه ابدلر حالي هب سوزي

بوسقه شهدي نيكيد سوزي
 طور منك ابدلر ابدلر
 حقد ابدلر طيش ابدلر
 الجاز نلك ابن يا صوي
 باسته بوز بوزي حور بوز
 ابقو كيه مرم بوز هله
 نيكيدسه انه سولر سيزي
 نكري ف صنت و اولر
 وارد بركتفان الله بوز
 بوز الله فوكو رسيدلر
 اره لوز صغور نيك ابدلي
 ابي نك افسك قن بوز صوره
 ابن يا منلك شكابت ابدلر

دح حورمت ابدلر انه كوره
 انه كوز فوري صوره شكابت
 بوسقه ابدلر ابدلر
 ديدلر نجه ابدلر بوز
 بوز ابدلر واروك ابدلر
 ابن يا من ابدلر بوز
 ابن يا من كجه الذي سيزي
 بوز انه بلك بلك طور
 كو حدي قن شلر ابدلر
 انه كونه كلون بيشد
 يعقون ابدلر فون ابدلر
 صيار ابدلر بوز ابدلر
 نجه اولر هب شكابت ابدلر

بوز

بوسفك كوردن بوزن اوكلاردي
 كل كور امدن سن غريبك خالدي
 حرمي و مكل اگلشور
 اكلر قزدا دكي كوكلر چير
 حق قردك ورنه دبردي كا
 حق نسا حردايله يوسر
 سن لدا بن بوسني كاسونله كل
 چون سالامن يعقوب ادي همان
 قور قود وشدي كوكلنه اكر
 كوروم كور مرچي تنك قورس
 ياني كورمكه كالمم بن سني
 يعقوبك بن خالدي صوريلدي
 دور كورن بوسني سونلردي ديك

كجزة او بوزن اغلاردي
 كند كي كور بوزن ادي بوزني
 انكاهنه مكل اگلشور
 يعقوب اگل كورنيك باندي
 جمال مخلوق رحرايدنردي كج
 چونكه يعقوب دورن كونلاردي
 ودي بن يعقوبه سلام ايله كل
 ادي عمن ليل كا ورندي سالا
 او نور كن يعقوب بن ورنور
 دديك هيكلكن قورسقم
 دديك عمن ايلم اكل بني
 حق تعالي سبل كالم ايلدي
 بوسفك دردي ايله نده خالدي

سني سركيكه اوله كه ورنه
 اشته بتره ورنه مدي قوردي
 دديك ككري ورنه فرصت بولم
 يعقوب نلرك سوزن دكلاردي
 يالهي ديزيكه يولاره بيم
 بكاز زمان ايله سلطانم مدد
 بجه بزيانم بوقورت او دپنه
 كنانم حوقولو غينه قلده نظر
 اخلقن اكل كوروم قلدي
 بن يوسف دردي ايله بانا اكلن
 همم بيمم فراقه يا سقم
 يعقوبك بزيان ودي واردي
 كجه كوردن انده او نور ادي

اين يام سكي سكا كوندور
 بوزن ايلكه قلدي ايلدي
 به جفا دم به بوزنه جاوريم
 كورنه او شولار بوزن ايلاردي
 قابو كي قيوپ به قلده واريم
 بكمندن كي كه افغانم منه
 باشنه ندي به بخرانم مدد
 صوحى عفو ايله غفرانم مدد
 ورنه بكابوسني كغنايم مدد
 كينه كند ي اكل او غم مدد
 نه بجه يالدي بوزن ايلم مدد
 بيت الاخرن ادي ديزك ادي
 يالهي ديو بوزن ايلدي ادي

بوسفك

وارور

بوسفلك غدا هجانك طلقه
 عزرايل در كاه بنی
 بر جاریه سن صنو الدوله
 دخی را و غلامی بران ایلدك
 دخی بر نوزایمی بو عن ادك
 كوز سوب كوز ورك ایلدك
 سن بوسفلك به حیك بز ایلدك
 عزرايلك بو یقوف سلك
 نوبه قله جاكل افغان ایلدك
 اوغلی خرا كایته و رور
 ایلد یقوف بوسفلك صاعلیق
 یقه یقوف ربسته سخی قاور
 دیر الهی زرده در مایله كل
 غایب بولوز سن انی اخله
 نیکه بویله ایلدی تکر سنی
 اوغلی برون صاندوك ایلدی
 بریم طوبدی قفوسین ورنه
 اناسی جارا کاسن کا مایك
 د بوزیم سکا انك نیدوکن
 بر ساقی کله یقویه ورنه
 قونیا با و روسین فقیر ورن
 حق تعالی در دینه در مایله
 یقوف اولدین بوسخی بولور
 بکر او بوز کوز دله استر بوز
 بوسفلم کور سن دیون بولور
 بوسفلم احسان ایلد کل

یقوف ایلد جوق و مایله بن سو
 صور بولور بوسفلم کوز و قی هنج
 عزرايل بوزین بوسفی کوز مردم
 یقوف ایلد بوزی صورت سکا
 سخی اور سن جا بن خرقا اولدك
 غلام بصوب دخی اورد بانلرک
 عزرايل بوزین بصایخه جان
 یقوف ایلد مایله انک سن سن
 عزرايل بوزانت سولیه نم
 دکله و موم کورده ماکل نشو
 بزاوه سلطان اولور دیر دیر
 یقوف ایلد زرده در سول کل
 عزرايل دیر کله خرا کایک
 استرايلدم حق سولدر دخی
 جان ایلدی انک اور دخی هنج
 جان انک ایم اولور کوز مردم
 لطف بولوب انیک سولیه کل
 قورت نیانک ادم الله اولدك
 سخی اور سن جان ایلدی
 کورده خفا زکا طوخته کان
 بوسفلم نولدی جبر التری سن
 عمده قلده سخی مایله نم
 نمد بوسفلم مایله نهدد نشو
 عالمه دی طولیدر دیر
 یقوف کیدنی مایله کل
 صاعلیق ایلدور مایله سکا

بوسفلم

ابدای بدی عجب اول کون اوله
 دردمندیم دون کون ایکن
 کوز لوم فان یاشور وکون
 کجه کوندر حسرتیم دردم یوسف
 بونی دی نگریده شکر ابدای
 غوریمون کینه مصره واروس
 بنیامین خیمه اولدک کوره سن
 اوغورای ویریکه بونه دمک
 یعقوبیده نگریدن بن دلم
 روبله آریلک یکنوبیزه
 هم دخی سلطان ابدای سلام
 بن چاره دردمه بنیم
 قریب اولدغا غلا زاید کور کوریم

یوسفینه یا نومه کله می
 بوکلر دردمه درما اولدی
 بزکون اوله سنان اولون کوله
 کله کوزیمک یاشی سبکه می
 دوندی اوغورالارینه کوزدی
 بنم اوغورای می یوقالارینه سن
 دخی یوسفک خبرن صورت سن
 یوسف اولدی سنی یوقالارینه سن
 یوسفینه کینه ویرک اوهرم
 بشادی الله اوله سوز
 غمروک ورون وولیک اولسون
 دنیا ک قهر نده اوصیف سن
 کجه کوندر یوسف ابدای سوز

کون

سنن بو دردی یوسف ابدایک
 زواید بیتی بویه اغلا ده سن
 زیم سلوز اوغورلوق ابدای
 لطیف ابدای اوغورلوق سن
 لطیف حسنا ابدای اوغورله
 بوندری قورک حورمت ابدای کل
 سنی بیج ابدای او مار ابدای
 اوغورلوق سن دخی سوز سن
 بویه ابدایک بنی اووه باق سن
 بزده دردی یعقوب تکله سوز
 ووردی اوغورالینه انی همان
 واریدی مصلحت ابدای کور دین
 ندر حالک دیو کا صورت دین

کینه خانم دردی بیک ابدایک
 اوغور دیو اوغورله بهت ابدای
 بنی اصلندن اوغورلوق کلدی
 بنم خیمه عالی می اله سن
 کینه قوراشکی بنی ویرن ابدای
 بو بنم صغیر غم سنر کله کل
 بو بنی یولوریره دین ابدایم
 سنن بنم بو دردی جار نور سن
 دنیا کی وخرکی بیقه سن
 ابدای یعقوب نگریده ابدای
 کوندور بنن نگریده مصره یاجان
 بو نافرینا شکر بنی بوند
 کینه سلطان نظرینه واریدی

بئرا نبعدها وروا اليه ويرز
 يوسف صالحا جعفر ووزد وكره
 نه ديد وكي تفكر فلوز
 نجه صا ندها يوسف هب دج
 اون بول نجيه اني صا ندها فلون
 يوسفه قوم د يوسفه لادون
 بان مدوق بز بوني دوز لاد
 جعفر ورايد دكله همن انك
 عيني جان ايد بلكل انك
 سويدو كين بو طاسك و كانك
 اشته بلوز هان جعفر و عمن
 فله و ريسه اينه و ز بون سمن
 دوزد يوسف اني بولك و ددي

ددي

طاقو قلوب بوز كز سور د بيل
 جعفر بلرم بره مكنوني
 الذي يوسف ودي لاشنه قوم
 مكنوني و بون عزنا انه و قوم
 اولك سور نه عزت كرك
 الذي مكنوني يوسف و ديك كرك
 جمع ايدوب او غولاري سولاي
 بوني ددي و ديه صدي اخلدي
 طوره كاندك كه الله وارز
 يوسف صا نده و قلدي و قوت بز
 و يوسف ملكا كذا في المنس ايد
 قرنا شدي اياه و بزي اني
 عزان د بيلدي اني كسيه بلن

الاول

قلله و روي با ش قوشه طوب
 او بون او كنه قوم بيل
 كوز لزيه سوردي كوز بيل
 انا كوز حوز صتبه تتلكو قوم
 بني صا بيل انك حوزت كرك
 واردي او غولاري اشته
 دوه كوز مكنوني كوز و ددي
 جملها و غولاري بيله اخلدي
 بز مكنوب واردي كلتي توري
 ما لكه يوسف بيله و بيلدي
 بولك كله حكيم بلن ايد
 صا نديق ايجو و ريسم ددي بول
 بوز و نه اني ريسه او قوشه

دیدی برون کی فریاد
 اونی بول لقاها سینه الی
 بوالی کلوب الی
 بوطا سیک سوزینه گرجا
 کجک ایدی بولان ایدی
 یوسف ایدی بولیه ایدی
 قول بون صاندیکوز قوشو
 اوزاید جاده لری کوز بول
 الین یقین کسه بدیل
 الین یقین بعلاد بلس
 دیدیلر صوجوزی حنفولکل
 بزاغملدن اوزوریا تود
 بزقه توبه ایلک اشجوره

جغروب هم قول دیون صا
 اغلشورق دوزوب اوه کله
 قورده دورد وک دیوسولده
 اشد کوز میله قران ایدی
 ال قورقور کند ایدون کتد
 بزجا و شولری بوز دیز کوز
 دلکه تم کسیم باشکوز
 بولری هم الینه ورن دیل
 جمله سیخالتون اص بدیلر
 قورقدی بونلاره ایدو غل
 بزجا با من عاس که کلد
 بزلر بلجمن هلاک اولور اول
 بشمانا اولدوق اولکن رو

تدیلر
 بیلر
 بیلر
 بیلر
 بیلر
 شجوره

دیدی بولورون کی فریاد
 وچی فریاد شیری کی جودی
 بولور اول فریاد شیری کولوله
 یوسف ایدو ایشو طاش کجکله
 دیلر جمله سی کجک سولیدی
 بزجا اوزدی کجه جعفر دی
 بوطا س ایدی یوسف کاندای
 بکون قیاسیندن الی
 انکی واروی ایته اندیلر
 سولید و کجه هم بوزینه اوز
 بوزا ایدی سیک سولیدی
 قشکوز دوز بول سولیک دیک
 بزجا اوزدی یوسف کجه ای

بزنادان جمله سی هیا ایشدی
 انا سی سوزانی کجوب ایدی
 وکل بولورانی سینه
 یلانیه بویوسه سوزی حوقد
 نه دینسه قوسب حوقدی
 دوزدی یوسفانی بونله دی
 دیوریم بونلر کاتیلدی
 بزجا قوتلر با بول کل بول
 صوجغافزینا نه دوز کجک
 قصد قلدیلر ان اولدور
 قوز بول اولد کله اولد
 کجک ایدی دیک بول سولیدی
 دوزدی کله دوی کل بول

دیدی بولورون کی فریاد
 وچی فریاد شیری کی جودی
 بولور اول فریاد شیری کولوله
 یوسف ایدو ایشو طاش کجکله
 دیلر جمله سی کجک سولیدی
 بزجا اوزدی کجه جعفر دی
 بوطا س ایدی یوسف کاندای
 بکون قیاسیندن الی
 انکی واروی ایته اندیلر
 سولید و کجه هم بوزینه اوز
 بوزا ایدی سیک سولیدی
 قشکوز دوز بول سولیک دیک
 بزجا اوزدی یوسف کجه ای

دیدی بولورون کی فریاد
 وچی فریاد شیری کی جودی
 بولور اول فریاد شیری کولوله
 یوسف ایدو ایشو طاش کجکله
 دیلر جمله سی کجک سولیدی
 بزجا اوزدی کجه جعفر دی
 بوطا س ایدی یوسف کاندای
 بکون قیاسیندن الی
 انکی واروی ایته اندیلر
 سولید و کجه هم بوزینه اوز
 بوزا ایدی سیک سولیدی
 قشکوز دوز بول سولیک دیک
 بزجا اوزدی یوسف کجه ای

شوقندار غلشورين دوشيد
 بويجا جالدر طور مويوب سوز
 نينج بونلر يوسفه اند يار
 ديد يار عفو ايت حجو موزي شا
 يوسف اكر نيمدي كورد يار
 اومردن اولوندي عفو ايتدي
 بونلر ايشيد چكاز يوسف كلور
 دودي يوسف بونلر ايشيد عفو اولور
 بنده بونلر ك صوجين عفو ايتيم
 كوله ي يوسف ديشلر ي كوز
 ديشلر نه بر علامت واردي
 بنده بر يرون قوا غلشد يار
 ديد يار شا د يوسف سن اولور

بجالهم كندو كرون كجدي يار
 كاه اولور كاه بونلر يرسوندي
 هم بولا در خا اولور اند يار
 توبه قله ي يلوار اولور الله
 بوز موز يا غينه سوز يديك
 كرمدي اولور در خا ايد يار
 ديد ي بونلر نيمدي يار
 حقي قينده صولور ي عفو اولور
 بونلر نيمدن كرو اولور سويليم
 يوسف اولور ن اولور اولور
 شعله بر روز صنيك اولور
 كلوبن نينج ايتنه دوشيد يار
 باشموز نه دوشك كاله ي

اج بوز وكي صوتر عفو ايتله
 كونه كوم كوز يوركي كور كوم
 يوسف اولور نيم ايد ي
 قلنا دي يوسفه اغله ي
 اولور نيم ايق اوستور طور
 بوز ي كوز چكاز نيمدا شيد يار
 كيا اولور شور كي بوز نيم سوز
 قوجدي كي بوز بونلر كه كور سوز
 صير ي بوز يوسفه غله ايد ي
 حوقا نيمدين كوز نيمدي
 يوسف اولور ك صوجين با غلشاي
 دور ي طور نلار ي اولور كيدد
 صور دي بابا امك حالي نيمدي

جويجا ايشيد ايله بونلر طوبعا
 جانموز اولور كه قان بوز كوم
 الين جوزوك د بونلر سويلديك
 بونلر ك در ديشه بوزوك طغله ي
 نيم نيم بونلر نيمدن كور
 كلوشون يا غينه دوشيد يار
 دوند ي يوسف بونلر ك حالي ص
 حالكون نيمدن بونلر سوز
 كونه بونلر ي د بونلر ي
 ايشيد سكا ايجلور قول ايد ي
 هر ي بونلر دور اولور انعام ايد ي
 كه نيم نيم كوز يار
 اقا قوا شلر ي اولور سويلديك

سوزی یوی بئیر کتانه کلور
 انه بزخا تون کلون طون بور
 مدد ایله بکا یا الله دیو
 کوندت کونه آرده دزدیم قنده
 قنده سببن نججا ویاغیم قنده سببن
 ارضومانم کول بور داغیم قنده سببن
 کوکله آرده طوریغیم قنده سببن
 اده نیم کندی جاغیم قنده سببن
 کورملک نوری جیریم قنده سببن
 ایتم قونا طایغیم قنده سببن
 دور کون ایشیم اولدیم زار
 طور دی بئیر ایلک سوزور قور قور
 یغفوریا وین دیورون کجل بکا

ایله
 سببن

بویله دبدی کله دخی ته اولور
 کوی بائینه صویوسوی وار دی
 طوی یوز کن ایگر دکاه دیو
 ایله ایدی قوز جاغیم قنده سببن
 بن سنیک در دکه اولدوم اولور
 هر سحر بیلیم ناز ایلیم
 کجه قوندان ایدیم هکیم اولور
 قوریم یوزور کوزمدن اولور
 اقلقدن کوزور اولدی کوز کوزیم
 بن خیب اواره دوشدوم اعظم
 سنلنا ایدلاچی اولدوم یقور
 قوز جاغیم یوی بخی ایسکر
 کله یاش خورش سلام قور دی کاک

۲۲۸

ایله ایچیاره دبدی کاک
 ایلده سنجکین غلا ده بجم
 اولورک صا توپا کله ی سنی
 سنیک اولورک بده اولور بجم
 دیکله ایلدی یوسف ک خورانی
 یی زدی کومکلی ایله بیله
 چوکه بئیر حصرون جفت کله
 کتانه اوجکون قایچیز بئیر
 اولورکن جعفر و ب طور دی
 یوسف دریا بئیش دوی جا بجم
 اولورک اغور لری سولید بکر
 یوسف اوله لای اولور بده چور قور
 یغفوریا ایل بر بن اوسیدیم کسبیم

جماله خا جا کیه بده بزم بکا
 ابر بقدن کون کون ایکلادیم
 اقلقدن کوز سوزا بده بجم ای
 ای صکره اولغنه فا ووشدور
 چو که بئیر و بزم کوملادی
 و بزم بئیر ایصله ی بوله
 دیکله ایلدی قنده الله کورند
 کومک کوز قور یغفور کلور
 کولتا اولدیم قی اولدی کوز بوزی
 قور قیوش بوزیمه کوزی بجم
 اخی دبدی سن بوله دیکل جیلور
 اولور ای بئیر بدم کوزی همان
 نا اولغنه یوسف اولور بجم

بجم

سواد سزا و غنوم و غنوم و زار بد و زار
 ايك كند ي بيد كيم خانم
 ديدم او رسوا اولده او غلاندن
 بنده انك اغلا و غنم بيله يم
 انده سنجي پين قيلم جدا
 كه كوندوزا غلبه كوز سوز اولده
 يعقوب و غلبه صكو كو سترم
 انسه كلده يعقوبه او غنم
 قديم ينج حنم بن الامد نم
 حق تعالى و غنم سبي كوزلرم
 او غلبه كلان دي ندر سويله و دي
 كورد ي خانم شپه بچكز بشير
 او غنوم بن كاپور بلك بلك

جدا

خانونا ايدند و غنم و كله جانم
 يعقوب اولدي صاندي يم او غلبه
 بنده حق حنم بنده قيلم رعا
 اولده اغلا سبن ديدم و بچكز
 حق تعالى دن بلك كلدي ندا
 اولدي يم سوز و كرتك ايريله
 بنده سبك او غلبه اول و بزم
 بلك بونيله ايدى حنم و غنم
 و غنم بلك او غلبه اول مديم
 انك بون غلبه ب زار ايدم
 دود ي بشير بنه اكا سوز ايك
 خانون ايدد او غلبه بلك بشير
 و دي بشير مستاق اولسون بلك

اشي فغاند انك دولي كوني
 كيسه حالن خانم صومرو انك
 نه كشمس بن به كلدي بلك ايت
 اغلا بون بن ايسوند و سرم
 نيور و كل زده دور او غلبه
 طوره مد ي كند و غلبه اورد ي
 كوزلري باشي اولور سبيل و زان
 او غلبه بونيك كرك ايدى بلك
 دون كون بوز و زور بدم بن سكا
 ايدى سلطانم طوره سبن و غنم
 انسه او غلبه و بري بوز سبن
 طوره بيشير و كلدي بلك سوز
 تكوي غنم و غنم ايدد ي سكا

حان

خانون ايدد شمد ي نيلرسن و دي
 اغلاندن كوزلري كوزلر انك
 سنق ايتنيد ي ندر سبن ي بلك
 بشير ايدن اكا مشو حنم
 او غلبه سقونده رويدن ي
 بوغلي شپه بلك ايدى بچا سر
 كوزلري كوكه طون ايدى فغان
 يا الهي و غنم ديز بلك
 او غلبه بون بون اول و غنم كله
 انسه يعقوب و غلبه بوزلور
 اول بلك و بونك كرك ايدى غلبه
 بوغلي بيشير او غلبه بوزلور
 و دي خانم جو غنوم سويله بلك

ور

ایلر کلدی بیره سلام وور
 ایلدی بعموب فی یوزور سور
 بقدی کور دی کوکدی کلدی
 و دی کاندکی سبن کایت
 خذ صله کوندی بی اول امز
 نه ددیهسه انه دد الک الله
 کند ی اوقدی فی اجدی بقار
 یوسف و غاک مصر سلطانده تام
 الامشنا قم ددی با اسکا
 القوسور و فوسو کده طوز
 اچوز بر یوز کوره وور
 نه وقت کورم بن یوسف دیر ایدی
 یکد اولغی سبن کاکا وری کاجبر

علق کلدی طوزدی کینه اوور
 یوسف کوملا کینی کاکا سور
 اچوز وکی کینی اولدی کوزور
 کور دی بعموب بیری زحور
 بن قویم یوسفک دد کیشتر
 بی زدی کوملا کینه یله
 بعموب اجدی کوملا کینی جشار
 بی یانغی نانا سینه و السلام
 کم سنیک دفا کله ابریم کاکا
 قلدیم خوب یوزکی کور کاند
 انشا الله نصیب اوله واره وور
 بعموب او قوز بی اغلادی
 بینه بینه سور اول معتبر

طوز یوز قاری کور و رشلم ای نام
 نیزی زندن حجه دی وور و طوز
 یوزی سور د قو قو سی قور
 قده یلسا کوزورم نور
 دور کون دزیم اولان یوز
 انه یای وی قان یوز و جیم
 اناسینی کوب کلان یوز و جیم
 کلون یانیم سبن یوز و جیم
 دوشیسک الین لان یوز و جیم
 انه و غن لوب او کلد یاز
 بینه نانا سبها اچوز کور
 انشاه یوسفک خبر کلد یوز
 علق کینه کاند فی بیره اور

الغیر

کونیک اول و صد بی اولدی ای نام
 اول زخاره چون یوزرا شهید
 کلدی او ظوفی قوجو بی او بر
 یوز بیوز بینه قوب اغلادی
 ای بی در تلک یوز و جیم
 کوجکدن ارباق ددین کجور
 اناسندن ایری جوق دکر جکوز
 کوزوم یا شی سبال اولدی قور
 بن عمر بی اغل کین کولورون
 یوزی سولدی اناسی طوز د یاز
 بعموب او ده اغلین او نور
 کردی جازیه کاستولدی
 بعموب فی انشید کجک حفر وور

بایکونه دیا لوم دیدل	بیرینه نورسوند بکر
عقاید اول صورجور فور	ابن یاسین دیر ایدی قایرته کور
صاع و انسان اولرینه نسیل	بوقاشندی سونوب کتدی بکر
اوشوب تلر ایچینه دوشدی بکر	معمودیه هب کلوب کوندی بکر
بزخفا ایدک کر مکر ایشاه کل	دیدل صورجور ی ناغشله غل
صابین برین کانه ویردی بکر	یز یوسنی سندن ایزدی و عجب
حکم دارسی اولو جان ایلین	تکری فی مصره سلطانی لیس
جمله عالم حکیمه فرمان اوله	سنن کادید کیک سنن سلطانی اوله
دیدکوندن دجاریق اولس اول	هت سنیک هتیک ایله بولس اول
هب کلوبنا یاغینه دوشدی بکر	بویله دیوب جمله سجا غلشد بکر
دیرا برونده قوندی بوقوقوبال	دیدل حقا بکر ایله خالار
جور سکوز صبا ایله کل صافینله	یعقوب ایله صوجکی باغشله م
هرکیسی یازینگی کورسه کرک	تکریک تقدیری هیله لسه کرک

مکوز

بوسقیله ی طور سنن دی بکا	خجده اولدک خجده ایشدک اکا
دی بیسین بیل سننک بن قورک	خدمت ایدک خاربه ناک اولغیم
تکری بی اوش کینه فاشده ورر	هرکیسی نه ایدنا بیهه بی قورکوز
یعقوب ایدرا اوشول کر جان سننک	هر یاه ایله اایسه بولور حوی بکر
بوی دی طور دی یعقوب کوروش	خالار ایله اوغور بوز ایشور
بسیز ایدر هت خالار اولسوسکا	تک دعا دیکه سنن خجده بکا
یعقوب کاکا جوقه غالر ایدی	برخودار اول اوشول دیوسون بکر
بوی دی یعقوب اولد شادمان	ویرصالحات نصف طایم و التسلام

کل برود کله یوسفی دیه	بچه اولدی خانی سونایله بکر
جمله قزاشکریته خاعت ویرور	دور بودولور ایله بوقت ویرور
جوق ایبا شکر ویردی بکر ایله	واروبن کیدردی اوغلدر بیه
بوندی اسنادی و کورودور	اون بریده خجده ی کنگا کاور

بوی

یونی دی یعقوب ابن قالد ورد
 یار ای یونی غفوا ایله کلید
 یعقوب انور دفا لسه ایله دی
 دی کسری حاجتک قلدی روا
 اتاسی عفا بلیجک اوفیلج
 جباریل یعقوبه اولدم سونیلیم
 میضه کنگه براق ایله سپن
 چون دوفی اشندی یعقوب تر ضور
 بیتمش لکی بیجی ایله کینه بلم
 یوسفه تر شتو چی واریدی
 یوسف فی سید بلیجک شاد اولور
 جمله بیکل در یونی کله یار
 جید یوسف یونی فرسولدی

حق عالی حضرتنه یول
 صرخلر نیک یار و سیت عجلدی کل
 کله ی جباریل یونی سونیلدی
 انلک هب در دینه اولدی روا
 تگری بر لمان قوم صولادی
 دی دیک بل سحر ایله
 طوریون حاسن کله کینه سپن
 اهل بیتن اولور کله کیم رود
 شهر میضه کله ایله بلم
 انک اولش قور سلار کله دی دی
 جمله خاق جیشلار اولور
 جمع اولور ضیل و نفا و حله یار
 قورس جیشلر کینه قالد سپن دی

یونی
 دی

یعقوبه قورسولور یوریدر
 دوه ایله یعقوب ایلم قوروز
 یوسعی کوزدی اولدی بیچار
 اندی یوسف یعقوبه قوروز
 یعقوب انه یوسفک خالین کوز
 یایوسف در قافق در کور ایلم یوز
 قوجدی یعقوب یوسعی غلشدیلر
 شاد سینه کیم یوسف انده اقله
 تکی کولکلر خال قو قی کله وار
 کله یی خال یعقوب ایله کوروش
 یعقوب ایله ساجلور صیدیلر
 کینه انورینه یونی کینه یار
 یوسف یازد دوشمنی غیر ایدیلر

بوزینه جوتکه یاقین واریدیلر
 کوزدی یوسف عسکر و کجه کلوز
 صحرای اندی دوه سیندای یاز
 الین اوندی یا غینه یوز سوز
 ای ایله طوندی یا شین قلدوروز
 اشبه عم شکر سوز کوی
 ایکی حسن بوز قاروشد یار
 کوزی یا شی سبیل اولون جفله
 بونلک در دندن اولدی بیقرار
 جمله ایلم وار قورین صوز سوز
 ذرا کله و کینه هب سونشده یار
 شولک سوز لکی کوزیند یار
 جمله اولدی هر کیم سن پید کوز

جو قشکر زنگر بدم اولدی بو فی دی شاد اولون کندیلر شهر ایچی شویله طرغان مسندک کن دیکانی نماشا قلد بلسر یوسف انا بی دیزین اورتا بدی جو قشکر زنگر بدم ای شکی جو نیکه یعقوب یوسف لک وصل اول بعضی قرق بیده بولدی دبیلر جو نیکه بونگه شادمان اولدی تمام	کتور دی زاریه جملو ز می شهر مینور وار ز می تند بلسر طانکه اوغنی کی پز ش ایدی صکره دیون سکره وار دبیلر قرا شکر بیک بوزین اورتا بدی سیطا فی خردود ایدون کوز ایندی دکله ایدی اختار فیه اولور بعضی بتمش بیده بولدی دبیلر وز صلوات مصطفی و کاشلا	زنجیه بونگه یعقوب کونک کاور کلدی زنجیه ایدی یعقوب لک ایلر ایه بکنر یوسفک اوغولدی
--	---	--

صوردی یعقوب یوسف اید تمام بوسنا ایدان کوری وردی بولدی یلدی یعقوب زنجیه اوغولدی یلدی یعقوب انا کی شکر ایدی زنجیه انا و بیه دعوت ایدن سینک او بیکه بیام وار موزدی کلدی ایدی اوگولک کپن زنجیه ایدن تیز بوز ایدن هم فقیر زده و شکرین دوشندو دعوت ایدی یعقوب ایدن وار ایده انکین اوگولک کپن صوبن یعقوب بکلر دن بیدی یعقوب اوده اوغولدی بجایلر	بو کینر ننگ درز دیکل سینک یعقوب اوغل یوسفک اوغولدی زنجیه دن اولدوغی هم ایلدی زنجیه حیر دغان ایلدی اسیت ایدی یوسفی کلا بندر بیکلا ایدن کاکا ترمن دپدی یبه کلک بیه کپن اوتوره یعقوبک او کی نیسیا ز اورز هم ایدن انکین بوشورندو زر کوزدی فقیر او یانک اوغورز فقیر لر طعنا سن کلا بیدندو اهل حقن کی بودو د بیدی قرن بیل اوغور دجا اول اوغولدی بیل
--	---

دور کور کور

هم مسلمان اولنه کين طوبى يلد
 جو غني خلقك مسلمان ايلدي
 بزه كلو ريش منه خان اوله يلد
 بوسقه وي يانمه كل سپين ديد
 او قورونق اياقا اوستونه طوبى
 هر كسي ينده طوبى سن مده كل
 كجا بوز ديكه خلقه سويله تم
 كا فر ايجنه ايشم يوق سيارم
 مؤمن اولان جلد بيله كند يلد
 قيوم اولوشه بيا داند يلد
 انيم كوزد يايسه قلد ي طكا
 مالك ريان كوزمك انصاف ووز
 كا فر اولان شهره كوزمق ديد

بوسقالتدن شكايت اند يلد
 ديدلر دكه بوسقى نيلدي
 شهر ي خلق جفده ي الدن ديدلر
 بويا شيدوب ادم ويزيد ي
 كلدي بوسق مالكي تانان كوز
 ديزيا بوسق بو توي ايجن كل
 بوسق بده نكري نريم نيم
 سنده قول اتم ي سيد كنده
 بوسقالتدن خاف اولوز جفدلر
 نيل كنيارنده كلوبوز طوبى يلد
 شوقده نريندن انديك اكا
 وضعي اول شهر له جهانه يايوز
 ايجي كوندلر بوسقه سويلدي

كوجد يلد قا موسي ميصره وار يلد
 بوسقا فاشيده فوب قلد ي فقا
 ددي يارب اجل ويز كوره يم
 جبر ايل كلدي بوسقه سويلدي
 اجلا اولما يچي اولان بيله سپن
 سن ي اولد بك بو خلقه ويز
 خلق طوبى ي اولد دعوت ايلك
 جبر ايل كنده چون بوز سويلدي
 دوي انا نه خلقك برب كيني
 كئري قوك دوي كلك طوبى ي
 كيمي كلوب مسلمان اولد يلد
 نكري برب بوسق نبيزه د يلد
 بجه كري كئش ليجنده قلد يلد

بوسقه بو خالي جبر ويز د يلد
 كوزلر ندن ياش ويز نينا قادي قان
 با يليك ياننه ننده واره يم
 نكري نك آق رينه شكك ايله دوي
 العجل اوج ميصره سلطا اوله يلد
 بيه خلقي ديه دعوت ايدر
 بونكره خلقيه اوستونه كل
 بوسق خلقي ديه دعوت ايلدي
 كند و انك هم ديمي بيه ن كيني
 جملوز حق جلب رحمت قله
 كئري قيويا هلا جان اولد يلد
 كلسه كري يعوب صيحا تاي يلد
 مالك ريان قنده كلد يلد

بوسقالتدن شكايت اند يلد

۱۰۶۹۹

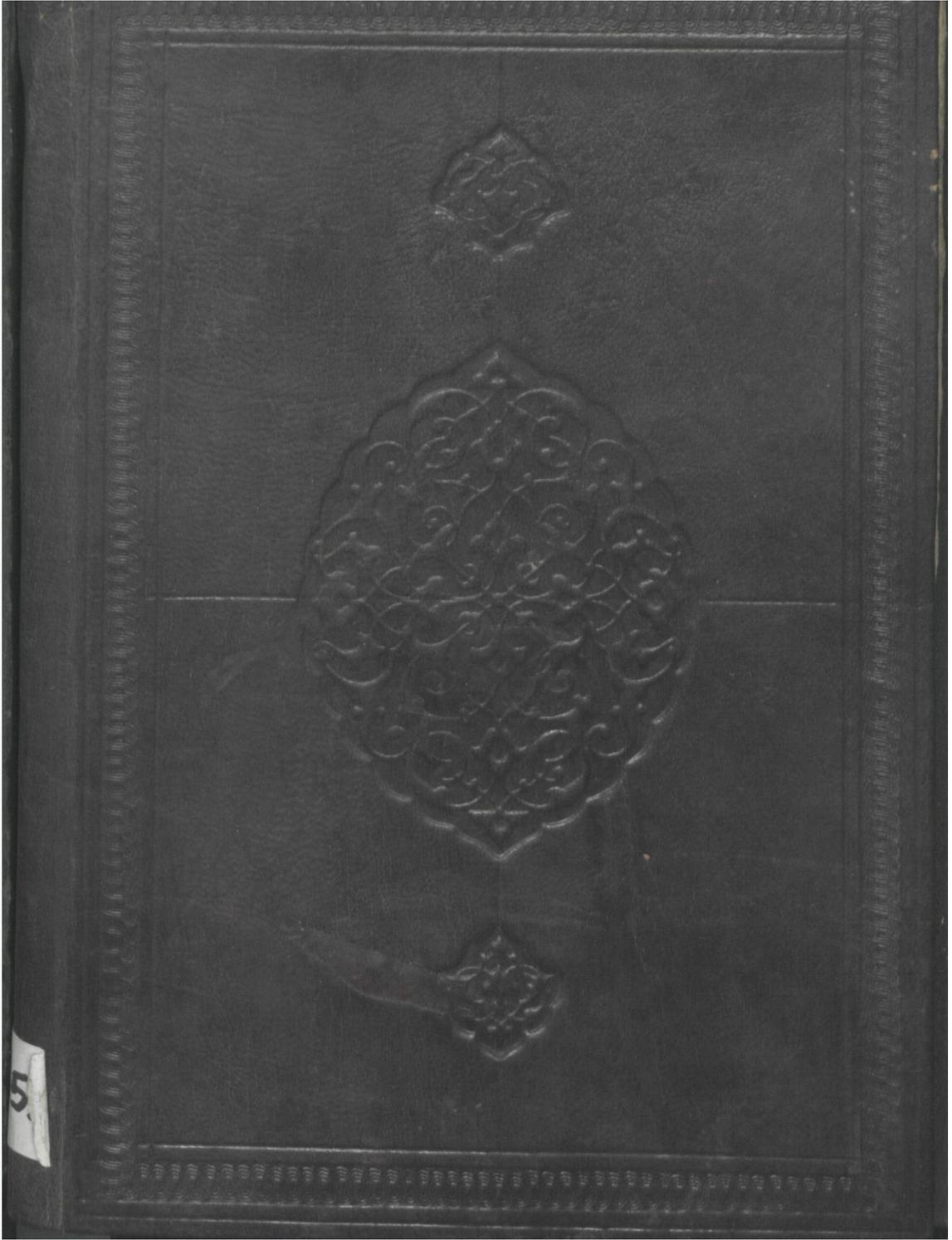
بوفنا نه كسه قلم ای ایچی
بس جل سرتین بجهت اواز ایچی
اوقیانی د کلبانی یازنه فی

بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم
بسم الله الرحمن الرحیم

مؤمنین گله بو شهره دیدی کلدی یاران ایشدی بو خیر جمله خلقی رو شوقین کله یکر بوسفانی کوردهن طوری اوری کوردوشون یابنده اوری جوق شوقی مؤمنان اولدیکوز طوری یر یاران اکره اولدی سوار زبان اکره یکر خیرین اولور دونیون زبان کنه مصره کلور واردی بوسفانی بدختنه اوزور دیدن عریک تمام اولدی سترک سونا اوندی اویوردن اریای بیون اوغلین تخته سلطان ایلدی	زیم ایلک جنتک بیله دیدی حق تعالی کولکله قلدی نظر بوسفا اوندی مسلمان اولدیا اکا اکره ام البیوت کله ایلور خوش و اضیع ابدین عین قاقور تکری برسیزده یلد کوز دیدی شهری کوردی جمله هر تکله وار دیدیم بونه نجیب سیرک اولور تکریه طوغری عیادت کز قاقور اویوز کچن برکته هم دوشورور بغددین کویین دوندور یورک کوردی اوعولدی سینه سولک قالبه بوق کوز لک ستر دیدی
--	--

۱۰۶۹۹

KAYNAKÇA

AÇA Mustafa, “Şeyyad Hamza’nın Yûsuf u Züleyhâ Mesnevisi ile Tatar Türklerinin Yosıf Kitabı Üzerine Karşılaştırmalı Bir Bakış”, *Türk Dünyası Dil ve Edebiyat Dergisi*, 17, (2004), s.8-70.

ARGUNŞAH Mustafa, Melike Uçar, “Anadolu’da Yazılan İlk Eserlerden Aksaraylı Mahmud’un Kıssa-yı Yûsuf Adlı Mesnevisi”, *TÜRÜK Uluslararası Dil, Edebiyat ve Halkbilimi Araştırmaları Dergisi*, I/7, (2016), s. 3.

ATA Aysu, “Rabgûzî’nin Kıssasü’l- Enbiyâ’sında Nazmın Gücü”, *Modern Türklük Araştırmaları Dergisi*, V/ 2, (2008), s. 117-121.

AYVERDİ İlhan, *Misalli Büyük Türkçe Sözlük*, Kubbealtı Yayınları, İstanbul 2011.

CİN Ali, Didem Akyıldız, “Eski Anadolu Türkçesi Özellikleri Gösteren Bir Kıssa-yı Yûsuf”, *Mediterranean Journal of Humanities*, III/1, (2013), s. 72.

ÇETİN Nurullah, “Yeni Türk Şairinin ‘Yûsuf ve Züleyha Hikâyesi’ Duyarlılığı”, *Türkoloji Dergisi*, (2000), XIII, s. 113.

ÇOBANOĞLU Ahmet Vefa, “Yûsuf u Züleyha Mesnevisi”, TDV İslâm Ansiklopedisi, 44, (2013), s. 39

DENİZ Rasim, *Haliloğlu Ali’nin Yûsuf ve Zeliha Kıssası*, (Doktora Tezi), Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ 1998, s. 60- 61.

DEVELİ Hayati, *Osmanlının Dili*, 3F Yayınevi, İstanbul 2007, s. 53.

DOLU Hâlîde Cemil, , “Yûsuf Hikâyesi Hakkında Birkaç Söz ve Bazı Türkçe Nüshalar” *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi* 4, (2012), s. 420.

ERTAYLAN İsmail Hikmet, “Türk Dilinde Yazılan İlk Yûsuf ve Züleyha”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, III/1-2, (2012), s. 211.

GÖRGEÇ Celâl, Merve Saygın, “Halil Oğlu Ali’nin ‘Kıssa-i Yûsuf u Zelîhâ’ Adlı Eserinde Eskicil Ögeler”, *I.Karaman Uluslararası Dil ve Edebiyat Kongresi* (2018), s.223- 224.

GÜLSEVİN Gürer, *Eski Anadolu Türkçesinde ekler*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011.

HALICI Mete, *Türk Edebiyatındaki Yûsuf u Züleyha Mesnevilerinde Anlatılan Konuların Kaynakları*, (Yüksek Lisans Tezi), Nevşehir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Nevşehir 2013, s.25- 26.

KANAR Mehmet, ETİMOLOJİK OSMANLI TÜRKÇESİ SÖZLÜĞÜ, Derin Yayınları, İstanbul 2017.

İstanbul Üniversitesi Nadir Eserler Kütüphanesi 297.92 numarada kayıtlı nüsha, s. 1.

KARAHAN Leyla, *Erzurumlu Darîr Kıssa-i Yûsuf (Yûsuf u Züleyhâ) İnceleme-Metin-Dizin*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 1994, s. 9-25.

-----, *Türkçede Söz Dizimi*, Akçağ Yayınları, Ankara 2008.

KARAKAYA Burcu, “Garîb’in Yûsuf u Züleyhâ’sı”, *Türklük Bilimi Araştırmaları*, 31, (2012), s. 137- 148.

KARTALLIOĞLU Yavuz, *Klasik Osmanlı Türkçesinde EKLERİN SES DÜZENİ (16, 17 ve 18. Yüzyıllar)*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2011, sayfa 49-51.

-----, *Garîb’in Yûsuf u Züleyhâ’sı: İnceleme-Tenkitli Metin-Dizin*, (Yüksek Lisans Tezi), Ahi Evran Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kırşehir 2012.

KAVCAR Cahit, “*Hamdullah Hamdi’nin Yûsuf u Züleyha’sı*”, *Türk Dili Araştırmaları Yıllığı- Belleten* 1968, (1989), s. 159.

KOCAOĞLU Timur, “*Tarihi Türk Lehçeleri Metinlerinin Transkripsiyonlanmasında Kapalı è/i Meselesi*”, *Türk Kültürü Dergisi*, sayı 483-484, Ankara Temmuz-Ağustos 2003, s. 266-281.

KORKMAZ Zeynep, *Türkiye Türkçesi grameri: Şekil Bilgisi*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2014.

KÖKTEKİN Kâzım, “*Bir Yûsuf Ve Zeliha Şairi Süle Fakih Ve Eseri*”, *Atatürk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Entitüsü Dergisi*, (1996), s. 175.

KÜLTÜRAL Zuhâl, *Mecmaü’l Envâr Tenkitli Metin- İnceleme*, Simurg Kitapçılık, Yayıncılık ve Dağıtım Ltd. Şti., İstanbul 2009.

-----, “*Şerifi’nin Yûsuf u Zelîhâ Hikâyesi ve Dil Özellikleri*”, *Turkish Studies International Periodical For the Languages, Literature and History of Turkish or Turcic*, IV/2, (2009), s. 426.

-----, *Türkiye Türkçesi Cümle Bilgisi*, Simurg Kitapçılık, Yayıncılık ve Dağıtım Ltd. Şti. , İstanbul 2009.

-----, “*İZZEDDİNOĞLU’NUN TÂVUS HİKÂYESİ*”, *Türk Dili ve Edebiyatı Dergisi*, 2004 31. sayı, sayfa 187-203.

ÖZKAN Mustafa, *Türk Dilinin Gelişme Alanları ve Eski Anadolu Türkçesi*, Filiz Kitabevi, İstanbul 2000, s.107.

ÖZÖN Mustafa Nihat, BÜYÜK OSMANLICA- TÜRKÇE SÖZLÜK, İnkılâp Kitabevi, İstanbul 2005.

PÜSKÜLLÜOĞLU Ali, TÜRKÇE SÖZLÜK, arkadaş Yayınevi, Ankara 2012.

Redhouse İngilizce- Türkçe Sözlük, J. W., REDHOUSE YAYINEVİ, İstanbul 19. baskı.

SAMİ Şemsettin, KÂMUS-I TÜRKÎ, İdeal Kültür Yayıncılık, İstanbul 2015.

TİMURTAŞ Faruk Kadri, *Eski Türkiye Türkçesi*, Kapı Yayınları, İstanbul 2012, s. 27-57.

-----, Osmanlı Türkçesi Grameri III, İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Yayınları no: 2558, s.326.

-----, Küçük Eski Anadolu Türkçesi Grameri, Türkiyat Mecmuası 18. sayı, 1976.

TULUM Mertol, XVII. yüzyıl Türkçesi ve söz varlığı, Türk Dil Kurumu, Ankara 2011.

TÜRK DİL KURUMU, *Derleme Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2019.

TÜRK DİL KURUMU, *Türkçe Sözlük*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2005.

TÜRK DİL KURUMU, *Yeni Tarama Sözlüğü*, Türk Dil Kurumu Yayınları, Ankara 2018.

TÜRKDOĞAN Melike Gökcan, “Klâsik Türk Edebiyatında Kur’an Kıssalarını Konu Alan Mesneviler”, *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, III/ 15, (2010), s.73.

İnternet Kaynakları

[http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/seArch/detailnonmodal/ent:\\$002f\\$002fSD_ILS\\$002f0\\$002fSD_ILS:801086/one?qu=NEKTY09953&ic=tr ue&ps=300](http://katalog.istanbul.edu.tr/client/tr_TR/default_tr/seArch/detailnonmodal/ent:$002f$002fSD_ILS$002f0$002fSD_ILS:801086/one?qu=NEKTY09953&ic=tr ue&ps=300)(Erişim Tarihi: 29.10.2022)

